

ΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 873
Παρασκευή
14 Ιουλίου 2006
Τιμή: 4 ευρώ

θαυματουργούμε και στον Τουρισμό!

Τίτλος: *Αντί*

Έτος: *2006 Β*

Χρώμα: *κόκκινο*

Μέχρι πού θα φτάσει

Ο τουρισμός

και η καλύβα του Καραγκιόζη

Τι μαγειρεύουν για την Κύπρο;

Οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων
δικαιωμάτων στην Κύπρο

Τουρκία: Σύμμαχος των ΗΠΑ;

Το νέο μαχητικό της διαπλοκής

Για ένα ΤΕΙ στο χωριό μας

Η πολιτική μας για το πετρέλαιο

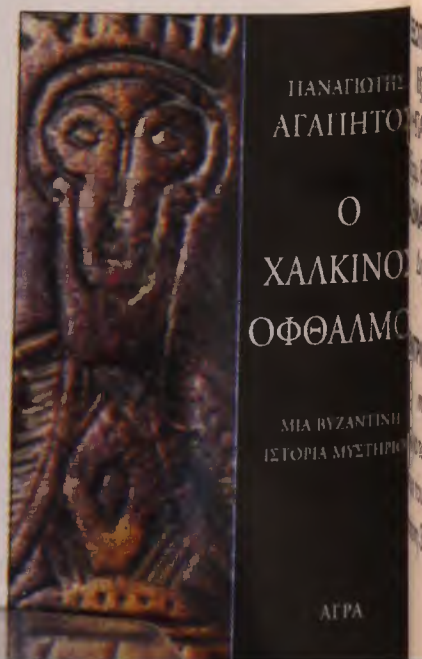
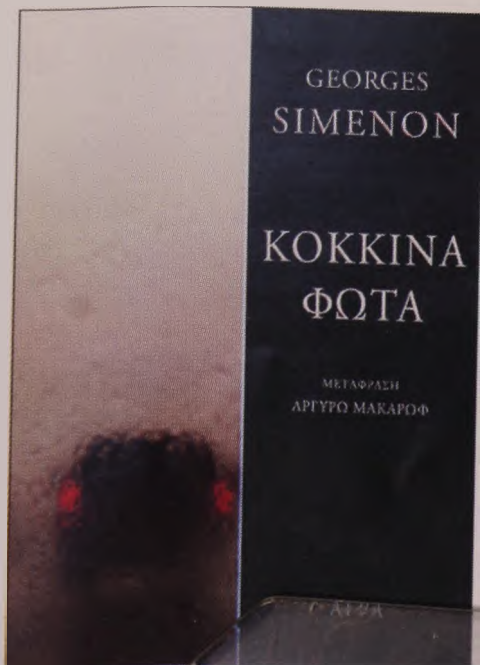
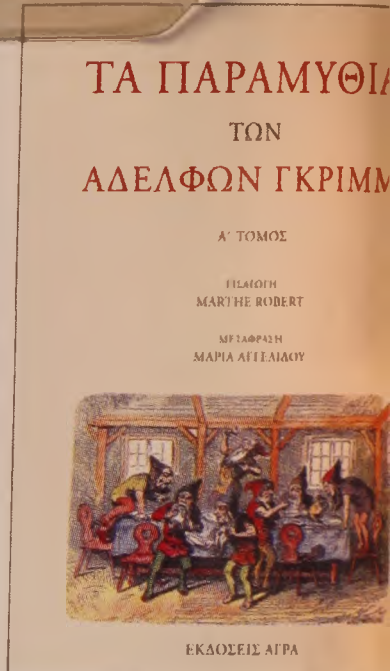
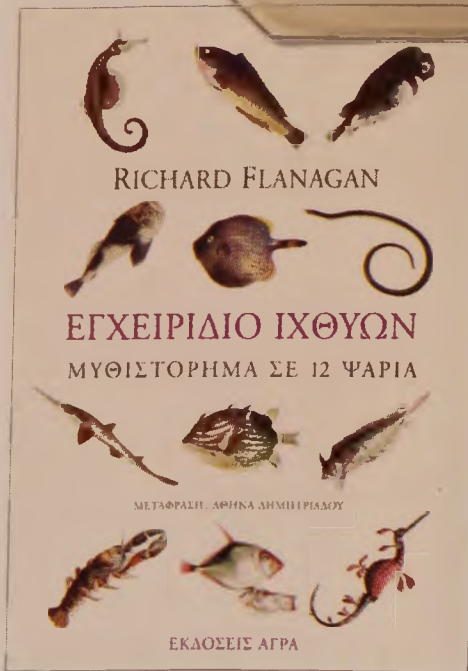
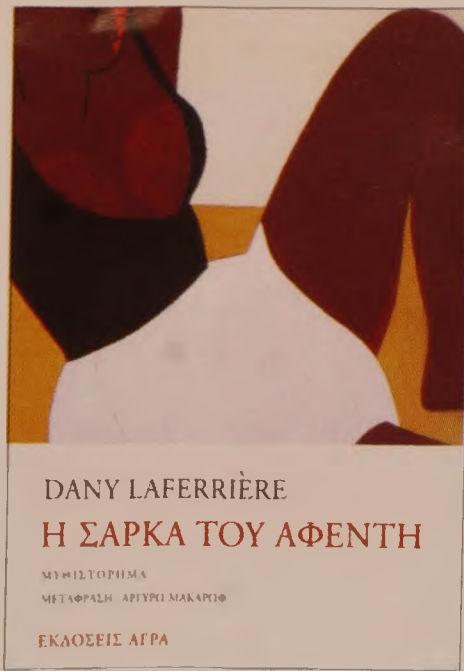
Το πείραμα της αυτοδιαχείρισης
στον Ισπανικό Εμφύλιο

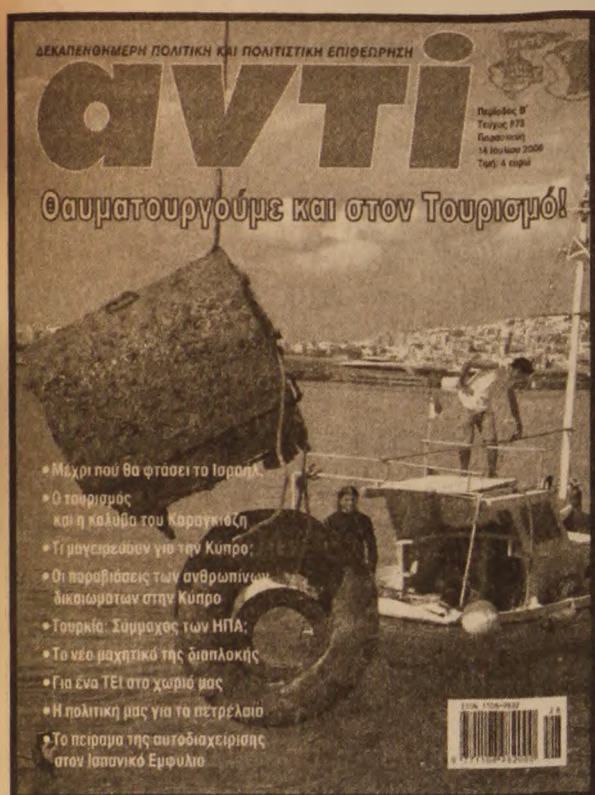
ISSN 1108-9822

9 771108 982000

2 8

Περίοδος Β' • Έτος 33ο • Τεύχος 873

Παρασκευή 14 Ιουλίου 2006

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

ΑΝΤΙ - ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Κωδικός εντύπου για τα ΕΛΤΑ: 1045

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrarou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Τασία Ρούμπου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, **Εξάμηνη:** 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Ζήστε τον μύθο τους	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Μουντιάλ (κυρίες και κύριοι) δεν θα πει «σαβουάρ βιβρ»...	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• Ημεροδότης	14
• Δ. Καστρινάκης: Ποιός θα είναι ο νέος Αττίλας;	16
• Μανόλης Καρέλλης: Στόχος: Κύπρος και Παπαδόπουλος	18
• Γιώργος Μύαρης: Από τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων στη διχοτόμηση της σκέψης και του νησιού	20
• Ρεπόρτερ: Βγήκαν τα μαχαίρια για το μαχητικό νέας... διαπλοκής	24
• Θ. Διπλωματικός: Θα παραμείνει σύμμαχος των ΗΠΑ η Τουρκία;	26
• Γιάννης Ανδρουλιδάκης: Για ένα ΤΕΙ ανοικτό στο... χωριό μας	29
• Δημήτρης Μάρκου: Ελληνικός τουρισμός: Η καλύβα του Καραγκιόζη σε μεταολυμπιακό φόντο	30
• Γιώργος Μελιγγώνης: Μέχρι που θα φτάσει το Ισραήλ;	34
• ΚΟΣΜΟΔΡΟΜΙΟ	36
• Τάκης Διαμαντής: ΠΓΔΜ: Εκλογική στροφή στο... πουθενά	38
• Χριστίνα Καρακατσάνη: Ανύπαρκτη η ελληνική πολιτική για τα πετρέλαια	40
• Γιάννης Κουρταλιώτης: Το ένα και σημαντικότερο «κρίσιμο εθνικό θέμα»	44
• E-mail από τον Απόστολο Διαμαντή	45
• Μαρίνα Βήχου: Πνέει ένας άλλος άνεμος στην αριστερά;	46
• Γιάννης Ανδρουλιδάκης: Το πείραμα της αυτοδιαχείρισης στον Ισπανικό Εμφύλιο	47
• Νίκος Ράπτης: Περί έργων και περιέργων	50
• ΔΙΑΛΟΓΟΣ	52
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	54
• Γιώργος Καλπαδάκης: Ροζέ Μιλλιέξ (1913-2006)	55
• Δημήτρης Χαρίτος: Σισύφεια η προσπάθεια, θετικό το ισοζύγιο	56
• Burcu Canus: Ανατολικά των Περσών	58
• Γρηγόρης Ιωαννίδης: Επίδαυρος για λίγους	60
• Δημήτρης Φιλίππιδης: ΜΙΜΝΕΡΜΟΥ 2	61
• Μαρία Κοτοπούλη: Giuseppe Verdi, Οθέλλος στη Λυρική Σκηνή	62
• ΣΥΛΛΟΓΗ	63
• Κ.Θ. Καλφόπουλος: Συνέντευξη Βασίλη Βασιλικού	64
• ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ	66

ΖΗΣΤΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ ΤΟΥΣ...

ΠΑΛΙΟΣ αναγνώστης του περιοδικού μας έστειλε την επιστολή που ακολουθεί και στην οποία, με ενάργεια, αναφέρεται σε ένα τεράστιο πρόβλημα, το οποίο ταλανίζει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας και ταυτόχρονα διασύρει τη χώρα στο εξωτερικό. Την παραθέτουμε χωρίς δικά μας σχόλια.

Κύριε Διευθυντά,

Αυτές τις ημέρες, αξιοποιώντας την θερινή μου άδεια, θέλησα κι εγώ να «ζήσω τον μύθο μου», κατά το προσφιλές σύνθημα. Επειδή όμως τα οικονομικά μου δεν επιτρέπουν κάτι διαφορετικό, αποφάσισα να επαναλάβω μια επιστροφή στην πατρώα γη, οπότε βρέθηκα και πάλι στο όχι και τόσο τουριστικό ακριτικό νησί μου.

Δεν πρόκειται, βεβαίως, να περιγράψω την επιστροφή μου αυτή, η οποία μου φάνηκε σαν μια νέα Οδύσσεια. Θα ήταν κουραστικό. Άλλωστε, είμαι βέβαιος ότι παρόμοιες Οδύσσειες περνούν όλοι σχεδόν οι συνέλληνες που αποφασίζουν να ταξιδέψουν στα ελληνικά νησιά, είτε από ανάγκη είτε για διασκέδαση — το βλέπουμε συχνά στα κανάλια και το διαβάζουμε στις εφημερίδες.

Αρκεί να πω μόνο ότι χρειάστηκε να χάσω μια εβδομάδα από την άδειά μου, είτε περιμένοντας την αναχώρηση του πλοίου που θα με πήγαινε στον προορισμό μου είτε περιμένοντας λόγω της καθυστέρησης στην οποία υποβλήθηκε — κι εμείς μαζί του — εξαιτίας μιας βλάβης που παρουσιάστηκε ξαφνικά στο μηχανοστάσιό του. Και φυσικά δεν χρειάζεται να πω επίσης για τα παιχνίδια που έχουν αρχίσει οι πλοιοκτήτριες εταιρείες με τις τιμές των εισιτηρίων, οι οποίες καθιστούν μάλλον απραγματοποίητο ένα κάπως άνετο και αξιοπρεπές ταξίδι.

Και εντάξει, ας πούμε ότι οι πλοιοκτήτες έχουν προβλήματα που τους υποχρεώνουν να αυξήσουν τις τιμές τους, να κόψουν τα δρομολόγιά τους — ιδιαίτερα στα προβληματικά και μη κερδοφόρα νησιά της λεγόμενης «άγονης γραμμής» —, να ρίξουν την ποιότητα των «παρεχομένων υπηρεσιών» προς τους επιβάτες, τους οποίους ρίχνουν σαν εμπόρευμα στα πλοία τους, και ακόμα να κάνουν πλημμελή συντήρηση στα σκάφη τους, με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν συχνά βλάβες που όχι μόνο ταλαιπωρούν τους επιβάτες τους, αλλά τους εκθέτουν και σε σοβαρούς κινδύνους.

Το ζήτημα, όμως, δεν βρίσκεται μόνο στις κακές και απαράδεκτες θαλάσσιες μεταφορές. Βρίσκεται και στο ότι τα ελληνικά νησιά, όπως και πολλά άλλα μέρη της ηπειρωτικής Ελλάδας, πάσχουν σε πάρα πολλά σημεία και σε πάρα πολλούς τομείς. Σε βαθμό να ταλαιπωρούν και ακόμα να υποτιμούν τη νοημοσύνη και εντέλει να θίγουν την αξιοπρέπεια των επισκεπτών τους.

Πολύς λόγος γίνεται για την «ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών», ένα άλλο σύνθημα των τουριστικών αρχών μας με το οποίο έχουν κατακλύσει τα διαφημιστικά τους έντυπα και τα «σποτς» που κάνουν το γύρο του κόσμου. Μόνο που η «ποιότητα» αυτή περιορίζεται μόνο στη βιτρίνα, απ' όπου φυσικά δεν περνούν οι «παρεχόμενες υπηρεσίες», που μαγειρεύονται κρυφά, μαζί με τις αμφίβολης προέλευσης σπεσιαλιτέ της ελληνικής κουζίνας. Τις οποίες, πάντως, πληρώνουμε πανάκριβα, χάριν της βιτρίνας. Όπως πολύς λόγος, με την ανάλογη διαφημιστική προβολή, γίνεται επίσης για τις «καθαρές» θάλασσες και τις παραλίες μας, οι οποίες είναι χωρισμένες σε δυο κατηγορίες, σ' εκείνες, δηλαδή, που θεωρούνται «εκμεταλλεύσιμες» και στις άλλες που σκωπτικά αποκαλούνται σκουπιδότοποι.

Τις πρώτες έχουν καταλάβει παρανόμως ξενοδοχεία, εστιατόρια και λογής ιδιώτες που τις έχουν περιφράξει και η είσοδος σ' αυτές γίνεται μόνο έναντι ενός πανάκριβου εισιτηρίου — τάχα για τις «παρεχόμενες υπηρεσίες» που σου προσφέρουν όταν μπεις. Οι δεύτερες είναι εκείνες στις οποίες βρίσκει κανείς όλων των ειδών τα απορ-

ρίμματα που ξεχνούν οι περισσότεροι από τους — Έλληνες κυρίως — επισκέπτες τους.

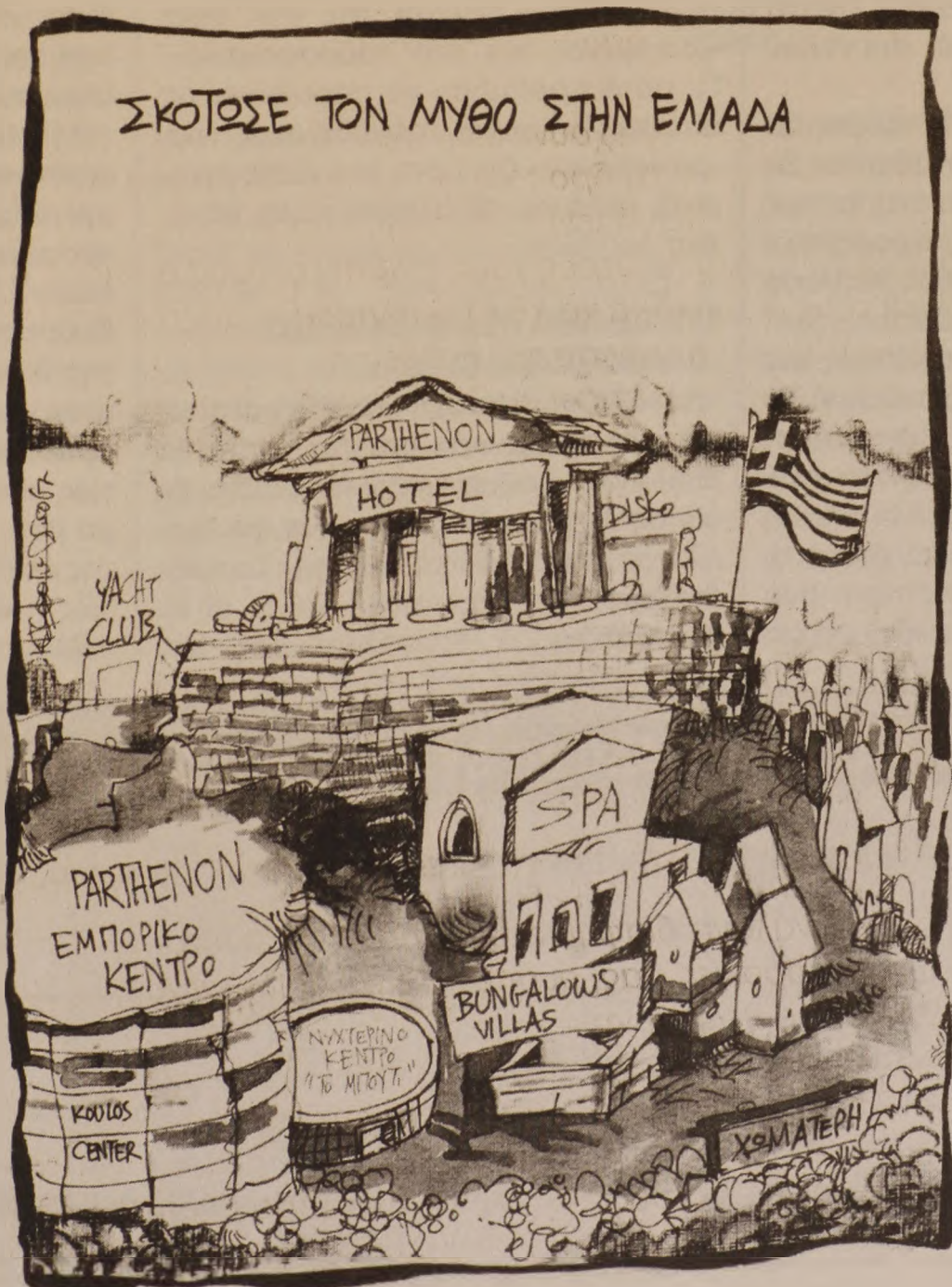
Υπάρχει, όμως, και μια τρίτη κατηγορία, στην οποία ανήκουν οι παραλίες που γεμίζουν από εκτρωματικές κατασκευές — νόμιμες ή παράνομες αδιάφορο — η μια πάνω στην άλλη, που αλλοιώνουν το άλλοτε πανέμορφο τοπίο. Ένα έγκλημα που συντελείται εν πλήρη γνώση και συχνά με την συμμετοχή του επίσημου κράτους, των τοπικών αρχών και, κάποτε, των τοπικών κοινωνιών, στο όνομα, τάχα, της «προόδου», της «ελεύθερης αγοράς», όπως λένε, για να καλύψουν την μικρή ή μεγάλη διαφθορά που κρύβεται από πίσω.

Η βάνουση κακοποίηση του περιβάλλοντος, άλλωστε, παρατηρείται και στους παραδοσιακούς οικισμούς, ζωντανά δείγματα αισθητικής, σοφίας και μέτρου, τους οποίους κατακλύζουν συνεχώς εκτρώματα απίθανης μεταμοντέρνας εφευρετικότητας που πληγώνουν προσβάλλοντας τις μνήμες και την αισθητική. Από επιχειρηματίες και «επιχειρηματίες», κοινό στοιχείο των οποίων είναι η αδιαφορία για το μέλλον του τόπου γενικότερα, της περιοχής στην οποία δραστηριοποιούνται, αλλά και της δικής τους επιχείρησης.

Μια εγκληματική αντιμετώπιση του φυσικού πλούτου της χώρας, που προσφέρεται βορά στα λογής οικονομικά συμφέροντα, με ευθύνη βεβαίως των πολιτικών παραγόντων, οι οποίοι για το μόνο που ενδιαφέρονται είναι το πολιτικό όφελος — μεταφραζόμενο σε ψήφους — στις επόμενες εκλογές.

Το ερώτημα είναι σε ποια βάση στηρίζεται η αξίωση των αρμόδιων φορέων, κρατικών και ιδιωτικών, να αποτελέσει και πάλι ο τουρισμός την σημαντική πηγή ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας. Πώς είναι δυνατό, δηλαδή, να «ξαναζεσταθεί» το ενδιαφέρον των προσφιλών «κουτόφραγκων» — οι οποίοι μπορούν πλέον να ανακαλύψουν πιο προσιτούς, πιο φτηνούς και πιο ενδιαφέροντες, από πλευράς φυσικού κάλλους, προορισμούς τρέχοντας απλώς στο ίντερνετ — σε μια στιγμή μάλιστα που αντιμετωπίζουν την ίδια οικονομική στενότητα που αντιμετωπίζουν και οι Έλληνες;

Αυτά
και καλό καλοκαίρι!

ΔΕΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

Μουντιάλ (κυρίες και κύριοι) δεν θα πει «σαβουάρ βιβρ»...

Η ΙΤΑΛΙΑ, λοιπόν, μπορεί να κατέκτησε το Μουντιάλ στα πέναλτυ και τον τελικό της περασμένης Κυριακής (Γαλλία-Ιταλία) να παρακολούθησαν — σύμφωνα με τα στοιχεία της AGB — 1.790.000 Έλληνες... Όμως, για ορισμένους σχολιογράφους μας, το υπ. αρ. θέμα ήταν η κουτουλιά του Ζιντάν (του Αλγερινογάλλου Ζινεντίν Ζιντάν) στο στήθος του ιταλού αμυντικού Μάρκο Ματεράτσι.

ΔΙΑΦΩΝΕΙΤΕ, μήπως; Πιστεύετε ότι θα ήταν καλύτερο, για τον ίδιο τον Ζιντάν, αν συγκρατούσε τα νεύρα του; Καιρός, λοιπόν, να πληροφορηθείτε ότι: α) Το ποδόσφαιρο «έχει πολλούς Ματεράτσι και κανέναν Ζιντάν», β) Η μπάλα «παίζεται από ανθρώπους και όχι από κουρδισμένες μηχανές», γ) Το ποδόσφαιρο «δεν είναι παράσταση κλειστού χώρου» και δεν πορεύεται με βάση το «σαβουάρ βιβρ». Και επειδή όλα τα παραπάνω μπορεί να χαρακτηρισθούν τρέχουσες κοινοτοπίες, σας παραθέτω την άποψη ενός ακόμα

columnist, πρώην συνεργάτη του Αντί: «Η κουτουλιά του Ζιντάν, έγραφε, είναι σαν να ξέσχισε την επίσημη ομιλία του ως νομπελίστας και να την πέταξε στα μούτρα της Σουηδικής Ακαδημίας, την ημέρα της απονομής των βραβείων, αρνούμενος το έργο του».

[Ο συντάκτης του «Πολιτικού Δεκαπενθήμερου» δέχεται ότι δεν είναι «μπασμένος και στα ποδοσφαιρικά». Γι' αυτό προτίμησε να παραθέσει τις απόψεις επιφανών συναδέλφων του, «μπασμένων» όχι μόνο στα ποδοσφαιρικά, αλλά και σε πλείστα άλλα θέματα].

ΚΥΠΡΟΣ: ΠΑΡΑ ΤΙΣ ΑΠΟΓΟΝΤΕΥΣΕΙΣ «Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΧΕΙ ΕΛΠΙΔΑ»...

ΚΑΙ ΕΝΩ η προσοχή μας ήταν στραμμένη στο Μουντιάλ και στα «μετά το Μουντιάλ», έφθασε στην Αθήνα ο πρόεδρος Τ. Παπαδόπουλος για συνομιλίες με την ελλαδική πλευρά. Το κουβεντολόι, φαίνεται, πήγε καλά, οι Κ. Καραμανλής, Τ. Παπαδόπουλος, Ντ.

Μπακογιάννη και Γ. Λιλλήκας εξέτασαν όλες τις «εναλλακτικές εκδοχές» σε θέματα όπως το Πρωτόκολλο, το απευθείας εμπόριο των Τουρκοκυπρίων με την Κοινότητα, την περιοδεία του αναπληρωτή Γ.Γ. του ΟΗΕ Γκαμπάρι (στην Αθήνα, την Άγκυρα και την Λευκωσία), την «επιθυμία» του Κόφι Ανάν για «λύση του Κυπριακού πριν από την εκπνοή της θητείας του» και άλλα συναφή.

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ επανέλαβε ότι «η πορεία της Τουρκίας εξαρτάται από την πλήρη συμμόρφωσή της με όλα τα προαπαιτούμενα που της έχουν τεθεί», ενώ ο Τ. Παπαδόπουλος απέφυγε προβλέψεις ως προς τις επόμενες κινήσεις της Άγκυρας. Και επειδή ένιοι δημοσιογράφοι ήταν έντονα φορτικοί, ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας αποσαφήνισε ότι δεν γεννάται θέμα βέτο στη διαδικασία παρουσίασης της έκθεσης της Επιτροπής και ότι (καλώς ή κακώς) «τα βέτο δεν προαναγγέλλονται»!

ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΑΝ ΑΚΟΜΗ ΔΥΟ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙ (2004)

Είναι έτοιμοι και διατίθενται από τα γραφεία του περιοδικού
(Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21)

δυσό ακόμα τόμοι του ΑΝΤΙ που συμπεριλαμβάνουν τα τεύχη
804 έως και 833 (Ξ)

και 821 έως και 833 (ΞΑ)

Θα βρείτε επίσης τους τόμους των προηγούμενων ετών

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, η Άγκυρα φέρεται διατεθειμένη να επεκτείνει («έστω μερικώς») την τελωνειακή της ένωση και με την Κύπρο! Πιο συγκεκριμένα, να επιτρέψει σε πλοία με κυπριακή σημαία να χρησιμοποιούν ένα (και μόνο) τουρκικό λιμάνι, ίσως την Σμύρνη, και σε αεροσκάφη κυπριακών συμφερόντων να χρησιμοποιούν ένα (και μόνο) τουρκικό «περιφερειακό» αεροδρόμιο! Η τουρκική «υποχωρητικότητα» μπορεί να εξοργίζει, αλλά νηφάλιοι παρατηρητές πιστεύουν ότι οποιαδήποτε συμφωνία (καλοκαιρινή) θα είναι προσωρινή και ότι, τελικά, όλα θα κριθούν από την έκβαση των τουρκικών εκλογών.

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, συρροή ενδείξεων πείθει ότι η φινλανδική προεδρία υιοθετεί το σχέδιο του Λουξεμβούργου για επαναλειτούργια του λιμανιού της Αμμοχώστου υπό κοινοτική εποπτεία, παράλληλα με την επιστροφή της νέας πόλης (Βαρώσια) στους κατοίκους της. [Όπως είναι γνωστό, η «αμμοχωστοποίηση του Κυπριακού» θεωρούνταν, επί πολλά χρόνια, ως «εσχάτη προδοσία»...]. Κύκλοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εξάλλου, δεν απέκρυπταν την ικανοποίησή τους για τις τρεις συνεχείς συναντήσεις Παπαδόπουλου-Ταλάτ «Ο διάλογος στην Κύπρο, έλεγαν, έχει ελπίδα». Μόνο που, μέχρι στιγμής, παραμένουν ασαφή τα όρια ανάμεσα στα «θέματα καθημερινότητας» και τα «θέματα ουσίας».

Η ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ FIFA – Γ. ΟΡΦΑΝΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ Γ.Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΚΑΙ ΕΝΩ η χώρα, αργά αλλά σταθερά, άρχισε να μπαίνει, από τώρα, σε περίοδο εκλογών (όχι μόνο δημοτικών και νομαρχιακών...), τόσο ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής όσο και ο υπουργός Οικονομίας Γ. Αλογοσκούφης αφήνουν να διαρρεύσει ότι αιτήματα υπουργείων για «πρόσθετες δαπάνες» ή πιέσεις βουλευτών της ΝΔ για ικανοποίηση «αιτημάτων ψηφοφόρων», κ.λπ., δεν πρόκειται να ικανοποιηθούν. Κυβερνητικοί επιτελείς παραδέχονται ότι, παρά το προβάδισμα που διαθέτει η ΝΔ έναντι του ΠΑΣΟΚ, «οι τελευταίες εβδομάδες υπήρξαν δύσκολες για την κυβέρνηση, ιδιαίτερα μετά την "επικίνδυνη αντιπαράθεση" του

του Χρ. Παπανίκου

υφυπουργού Αθλητισμού Γ. Ορφανού με την FIFA».

ΤΗΝ «ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ» αυτή επεδίωξε να αξιοποιήσει ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Γ.Α. Παπανδρέου, αλλά η «αξιοποίηση» απεδείχθη, τελικά, σχήμα λόγου, καθώς πολλά πρωτοκλασάτα στελέχη του ΠΑΣΟΚ πιστεύουν ότι με τον νυν αρχηγό επικεφαλής, το κόμμα οδεύει – «νομοτελειακά» – σε μια νέα εκλογική ήττα. Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης επέλεξε το βήμα του έκτου συνεδρίου των Ποντίων, την περασμένη εβδομάδα, για να κατηγορήσει την κυβέρνηση ότι «ουδέν έπραξε (ή πράττει) υπέρ των Ποντίων» και ότι το μόνο έργο που έχει να παρουσιάσει είναι «λόγια και άκρατες υποσχέσεις».

Η «ΚΑΙΟΜΕΝΗ ΚΑΙ ΜΗ ΚΑΤΑΚΑΙΟΜΕΝΗ» ΒΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΟΣΟ ΓΙΑ τα συμβαίνοντα στον κόσμο της Αριστεράς, θα μπορούσε να καταγράψει κανείς το κάλεσμα του ΣΥΝ για «μαζική συμμετοχή» στην πορεία που διοργάνωσε το Ελληνικό Κοινωνικό Φόρουμ προς την πρεσβεία του Ισραήλ, την καταδίκη της στάσης του Ισραήλ από το Κόμμα της Ευρωπαϊκής

Αριστεράς, την περιοδεία του υποψήφιου δημάρχου Αθηναίων Αλέξη Τσίπρα στις γειτονιές της Αθήνας, τη δήλωση του Μιχ. Παπαγιαννάκη κατά της εκτροπής του Αχελώου, τη δήλωση του Νίκου Βούτση υπέρ της «ενωτικής δράσης» του κόσμου της Αριστεράς ή την πρόταση της ΑΚΟΑ για την «ανασύνθεση και επανίδρυση της Αριστεράς».

ΠΑΝΤΩΣ, ως την ώρα που γράφονται οι γραμμές αυτές, το Ισραήλ εξακολουθεί να χτυπά τη Γάζα με στρατό και ελικόπτερα, ενώ στην Πόλη του Μεξικού συνεχίζεται η αναταραχή για το οριακό αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών, που ανέδειξε «νικητή» τον συντηρητικό υποψήφιο Καλντερόν, εις βάρος, βέβαια, του Λόπες Ομπραδόρ, υποψήφιου της Αριστεράς. [Ο Ομπραδόρ υποστηρίζει ότι σε ένα σύνολο 41,7 εκατομμυρίων ψήφων, ο συντηρητικός υποψήφιος εμφανίζεται να έχει προβάδισμα 245.000 ψήφων (0,58%) και ζητεί δεύτερη καταμέτρηση]. Στο μεταξύ, κάποιοι επιμένουν ότι, στη Λατινική Αμερική, η Αριστερά είναι κάτι σαν την «καιόμενη και μη κατακαιομένη βάτο» της Βίβλου.

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Μετά τις καταλήψεις και τις διαδηλώσεις των φοιτητών πάει και το ποδόσφαιρο.
- Μας τελείωσε στη Γερμανία.
- Και τώρα οι τηλεθεατές θα επανέλθουν στη θλιβερή πραγματικότητα της ελληνικής τηλεόρασης.
- Ευτυχώς που για τους τυχερούς υπάρχουν οι παραλίες και οι παρέες για ν' αντέξουμε την επερχόμενη θλίψη των δημοτικών εκλογών.
- Ο δικομματισμός και πάλι θα θριαμβεύσει και διάφοροι παράγοντες για μια ακόμα τετραετία θα επιδοθούν στην τσιμεντοποίηση των ελεύθερων χώρων και τα συνήθη ρουσφέτια των κολλητών.
- Στο ίδιο έργο θεατές πάνω από μια εικοσαετία.
- Και με την Αριστερά να μην μπορεί να διεισδύσει σε μεγάλη μερίδα του εκλογικού σώματος περιοριζόμενη σε ποσοστά που στην καλύτερη περίπτωση και αθροιστικά φτάνουν το 10-15%.
- Ο ποιητής Κ. Σκανδαλίδης, υποψήφιος για το δήμο Αθήνας, δήλωσε ότι αν σε δυο χρόνια δεν έχει κάνει την Αθήνα την πιο καθαρή πόλη της Ευρώπης θα παραιτηθεί από δήμαρχος και την πολιτική!
- Με τη βεβαιότητα του χαμένου λέει ότι του κατεβάζει η κούτρα.
- Γιατί λοιπόν δεν καταθέτει το πρόγραμμά του για τα απορρίμματα;
- Φοβάται μήπως του κλέψουν οι αντίπαλοι συνδυασμοί την ιδέα;

Η ΠΛΕΙΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΙΟΔΟΣΙΑΣ

Να μην τον ξεχάσουμε. Ούτε να λησμονήσουμε μια ακόμη δήλωση του-μνημείο ανευθυνότητας. Ο λόγος περί Παγκάλου του υπουργού των Ιμίων που ακόμη περιφέρεται στην πολιτική αγορά και πουλάει δηλώσεις και μούρη. Τι είπε πάλι ο πολυτάλαντος; «Το casus belli των Τούρκων; Πρόκειται για μπαρούφα. Δεν θα τολμήσουν να κάνουν τίποτε γιατί θα παρέμβει ο δος στόλος και θα τους τιμωρήσει».

Δεν λέω είναι κι αυτό ένα σενάριο που παίζει. Όπως έπαιζε και κατά την προδοτική απόσυρση της ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο. Και κατά την τουρκική εισβολή τον Ιούλιο του 1974. Εφόσον πάντα η ελληνική ηγεσία προσέβλεπε στην αμερικανική παρέμβαση. Που δεν έγινε ποτέ. Τώρα πάλι οι ταγοί μας πιστεύουν πως την συστηματικά κλιμακούμενη τουρκική προκλητικότητα θα την αντιμετωπίσουν με χαμόγελα και παρέμβαση της ΕΕ. Αυτής της χαλαρής, οικονομικής κοοπερατίβας που τρέμει εμπρός στον άξονα Ουάσιγκτον-Λονδίνου. Ή πώς θα ξεπεράσουν όλα τα αναφεύμενα και διευρυνόμενα προβλήματα με την Άγκυρα μέσω της άνευρης και γραφειοκρατικής Χάγης. Δηλαδή χωρίς οι ίδιοι να θέσουν το δάκτυλο στην πληγή. Στην οποία Χάγη πάντως θα παραπέμψουμε μονομερώς μόνον τα ιταμά αιτήματα των στρατοκρατών της άλλης πλευράς εναντίον μας. Κι αυτό λέγεται εξωτερική πολιτική.

Όπως και η δήλωση ότι δεν υφίσταται άλλο ζήτημα με την Τουρκία πλην της υφαλοκρηπίδας. Κι ας διατηρούν οι Τούρκοι στρατό κατοχής στην Κύπρο κι ας συνεχίζουν τη διχοτόμηση μιας ευρωπαϊκής πρωτεύουσας κι ενός κράτους μέλους της ΕΕ. Κι όλα αυτά τα ονομάζουν υπεύθυνη και υπερήφανη εξωτερική πολιτική. Έστω κι αν η Τουρκία υπεκφεύγει απ' όλες τις ουσιαστικές και τις τυπικές υποχρεώσεις της ως χώρας υποψήφιας για ένταξη. Αλήθεια έκανε ποτέ την αυτοκριτική της η Υπ. Εξ. μας για τη στήριξή της στο «σχέδιο Ανάν», δηλαδή το μόρφωμα εκείνο που θα λειτουργούσε ως οριστική ταφόπλακα του Κυπριακού; Κι όλοι βέβαια οι ανανιστές συνοδοιπόροι της. Οι οποίοι υιοθετούν μια πολιτική κατευνασμού της γείτονος γιατί αισθάνονται υπεύθυνοι για το μέλλον άλλοτε του Οζάλ, άλλοτε της Τσιλέρ κι άλλοτε του Ερντογάν. Και δεν σκέπτονται πως υποστηρίζοντας την ένταξη αυτής της κεμαλικής Τουρκίας στην Ευρώπη κατ' ουσίαν ξαναστήνουν μια γιαλαντζί οθωμανική αυτοκρατορία 70 εκατομμυρίων κατοίκων που θα ξανακυριαρχήσει στα Βαλκάνια και θα μας θέσει οριστικά στη γωνία. Κι αντί ν' αγωνιζόμαστε ώστε να ξανακερδίσουμε την αμυντική μας αυτάρκεια στο Αιγαίο, με αιματηρές αλλά αναγκαίες δαπάνες, τροφοδοτούμε την εσωτερική αγορά της Τουρκίας με 5 δισ. ευρώ αγοράζοντας την Finansbank. Οι μετερνίχιοι νάνοι! **Μ.Σ.**

ΑΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΑ Η ΦΥΣΗ

Εδώ και βδομάδες, η ναυαρχίδα του Συγκροτήματος Λαμπράκη, το Βήμα, κυκλοφορεί χωρίς ταυτότητα. Δηλαδή, δίχως ονόματα διευθυντή σύνταξης και αρχισυντακτών. Λέγεται ότι ο Ψυχάρης αποφάσισε να αλλάξει άρδην την ταυτότητα. Έχουν ακουστεί μάλιστα, και τα σχετικά ονόματα που θα αποτελέσουν το νέο διευθυντικό team. Όμως, το να κυκλοφορεί μιά οποιαδήποτε εφημερίδα — και ειδικά το Βήμα — χωρίς ταυτότητα για τόσο και-

ρό, δεν έχει ξαναγίνει. Κάτι τέτοιο μάλιστα, είναι πρωτοφανές ιδιαίτερα για τον ΔΟΛ. Συνήθως, αν κάποιος θέλει να αλλάξει τη διεύθυνση μιας εφημερίδας, το κάνει μέσα σε μιά νύκτα ή κρατάει την παλιά ταυτότητα μέχρι τη στιγμή που θα βάλει την καινούργια. Και το τελευταίο περιστατικό, ενισχύει την πεποίθηση που υπάρχει εδώ και καιρό ότι το Συγκρότημα είναι σχεδόν ακυβέρνητο. Ο κυρ Χρήστος δεν φαίνεται να πολυασχολείται, ο Λέων Καραπαναγιώτης

απεβίωσε, ο Ψυχάρης δεν είναι στις καλύτερές του, και οι νεώτεροι που έπονται ... άστα να πάνε. Μήπως οι νταβατζήδες μας τελείωσαν βιολογικά;

ΑΘΕΟΦΟΒΟΣ

Ο Ν. Μπίστης επέκρινε τον χειρουργό κ. Σπύρου επειδή ξεκίνησε από το ΠΑΣΟΚ, πήγε στο ΔΗΚΚΙ και κατέληξε στη ΝΔ. Ο ίδιος αναρωτήθηκε για τις δικές μεταλλάξεις;

ΜΕΤΑΝΟΙΕΣ

Στο ΠΑΣΟΚ ανασυντάσσονται ενόψει δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών. Έτσι, πάντα μέσα στο πνεύμα της ανανέωσης, η κ. Αράπογλου επισκέφθηκε τον μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Άνθιμο δηλώνοντας την πίστη της και αναμένοντας να λάβει την «θεία φώτιση» για να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες του αγώνα. Εκεί που πολιτεύεται ο Ψωμιάδης και ο προσφάτως ο Καρατζαφέρης δεν θα μπορούσε να υστερήσει η κ. Αράπογλου. Άλλη μια κίνηση, υποκριτική, αβροφροσύνης που δεν επιβεβαιώνει ότι ο πολιτικός πολιτισμός κινείται στο αίμα όσων βρίσκονται από τη μία ή την άλλη πλευρά.

Σως

ΣΙΓΑ ΤΟ ΡΙΣΚΟ

Τα ανέξοδα μεγάλα λόγια, για τα οποία ποτέ δεν θα χρειαστεί να δώσεις λογαριασμό, είναι πάντα χρήσιμα και αυτό φαίνεται ότι το ξέρει καλά ο υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ στην Αθήνα Σκανδαλίδης. Ξεκαθάρισε λοιπόν ότι, αν εκλεγεί δήμαρχος και δεν κατορθώσει να καθαρίσει την Αθήνα, θα αποσυρθεί από την πολιτική.

Πολύ μεγάλο ρίσκο πήρε ο «ποιητής» της Χαριλάου Τρικούπη. Φταίω τώρα εγώ να πω ότι, αν ποτέ εκλεγώ πρόεδρος των ΗΠΑ και δεν λύσω το μεσανατολικό, θα βγω να περπατήσω με τα χέρια στην Πλατεία Συντάγματος;

Έτσι κι αλλιώς, ούτε εγώ θα χρειαστεί ποτέ να πραγματοποιήσω την απειλή μου, ούτε ο Σκανδαλίδης την υπόσχεσή του.

T.M.

ΤΑ ΚΑΛΑ, ΤΑ ΑΣΧΗΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΝΗΡΑ

Κανοποίηση στις Βρυξέλλες για την πρόοδο της Ελλάδος ως προς τη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ενώ η συνάντηση Τάσσου-Καραμανλή φαίνεται πως έβαλε σε νέα ρότα τις σχέσεις Αθήνας-Λευκωσίας επιτυγχάνοντας μια πλατφόρμα συναποφάσεων, τόσο αναγκαία στη δύσκολη καμπή που βρίσκεται αυτό το σύνθετο πρόβλημα που λέγεται ΕΕ, ΗΠΑ, Τουρκία, Ελλάδα, Κύπρος, και τα μεταξύ τους αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα. Ως τον Οκτώβριο πάντως θα βαδίζουν τα ελληνοτουρκικά επί ξυρού ακμής με την άλλη πλευρά να παλαντζάρει επικίνδυνα από τη μια με Κοντολίτζα Ράις και Σχολή της Χάλκης κι απ' την άλλη με το θρακικό ζήτημα (sic), το casus belli – απαράδεκτο από μίαν υποψήφια χώρα προς μια χώρα ήδη μέλος – και με την Αγία Σοφία εντέχνως προβαλλομένη, ειδικά τώρα, ως μουσουλμανικό τέμενος. Η υπόθεση απαιτεί προσοχή και επαγρύπνηση. Ήδη ο αμερικανικός παράγων πιέζει για τη λειτουργία του λιμανιού της Σμύρνης για τους Ελληνοκύπριους και της Αμμοχώστου για τους Τουρκοκύπριους. Η ελληνική πλευρά προς το παρόν περιμένει αποσβολωμένη τις εξελίξεις. Ως συνήθως το κάθε ποντίκι βλέπει το τυρί κι όχι τη φά-

κα. Στην παιδεία τέλος η θερινή ανακωχή δεν προμηνύει τίποτε το θετικό, εφόσον και οι δύο πλευρές εμμένουν στη θέση τους. Εμείς όμως επιμένουμε: Κάτι πρέπει ν' αλλάξει στην παιδεία. Κι ας αρχίσουμε από την υπεσχημένη χρηματοδότηση, κι ας συνεχίσουμε προς την πολυπρόσωπη φενάκη του ασύλου αλλά και ας συμφωνήσουμε στην απευθείας από όλους τους φοιτητές εκλογή των πρυτανικών αρχών εκτός κομμάτων. Διάταξη που σας θυμίζω πρώτη απέρριψε η κυρίαρχη ΔΑΠ.

Κατά τ' άλλα η βενζίνη ξεπέρασε το φράγμα του ενός ευρώ και της ψυχολογικής ασφάλειας που αυτό παρείχε. Οι αυξήσεις 100 τουλάχιστον αγαθών αναμένονται αλυσιδωτές. Βλέπετε, στον καπιταλισμό δεν αναγνωρίζεται η ανάγκη παρά μόνο η επιθυμία. Και μην πάει το μυαλό σας στο πονηρό. Κι ένα ευχάριστο στα τόσα δυσοίωνα: τέλειωσε το Μουντιάλ και δεν θα ξαναδούμε το δίδυμο της συμφοράς Λάλα-Ταγματάρχη στην κρατική τιβί. Εκτός κι αν η διεύθυνσή της σχεδιάζει κάποιο καινούργιο πολιτιστικό πρόγραμμα για να τους εντάξει. Βλέπετε στην Αγία Παρασκευή το χρήμα τρέχει άφθονο. Ρωτήστε και τον κ. Ρουσόπουλο.

Στ. Προτεστάκις

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Κώστα μην ξεχνάς ότι πέρασες από το υπουργείο Εσωτερικών που σχετίζεται άμεσα με την αυτοδιοίκηση και δεν είδαμε να κάνεις τίποτα
- Μέγα πλήγμα δέχτηκε το κίνημα της παιδείας.
- Όχι από την Γιαννάκου.
- Η κ. υπουργός ούτως ή άλλως συζητά με τον εαυτό της και τους οχτώ «σοφούς».

- Την εγκατέλειψαν ακόμα και οι δικοί της πρυτάνεις!

- Μιλάμε για το ΠΑΣΟΚ που αντικατέστησε την κ. Δαμανάκη με την κ. Αποστολάκη.

- Η κ. Μαρία βέβαια εξακολουθεί και προσκαλείται σε τραπέζια και παράθυρα, αλλά το Σεπτέμβρη που θα ξαναφουντώσει το πράγμα θα είναι στα αζήτητα.

- Η συναγωνίστριά της κάνει ήδη εντατικά φροντιστήρια.

- Το ωραίο είναι πως την προηγούμενη Πέμπτη, σε ζωντανή συζήτηση στο Μεγάλο (τους) κανάλι, μεταξύ Παπακώστα και Λοβέρδου, έκανε τηλεφωνική παρέμβαση!
- Οι κακές γλώσσες μιλάνε για τα πολλά μποφόρ που σήκωσε ο (και) Παντειακός κ. Λοβέρδος.

- Αλλά η Μιλένα έχει το χρίσμα..

- Περίπου 40% των υποψηφίων έγραψε κάτω από 10 κι έμεινε εκτός των πανεπιστημίων.

- Επειγόντως επαίνους στους κ. Αρσένη κι Ευθυμίου και βεβαίως στην κ. Γιαννάκου.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Χάσαμε και τον κ. Βενιζέλο από το γυαλί.
- Όπως φαίνεται τηρεί την υπόσχεσή του να κόψει τα πολλά σούρτα φέρτα στα κανάλια.
- Το θέμα είναι πόσο θ' αντέξει.
- Ίδωμεν.
- Πάπαλα κι από τη ΓΣΕΕ ο τρισμέγιστος εργατολόγος κ. Πολυζωγόπουλος.
- Στα μαύρα οι εργαζόμενοι και οι άνεργοι.
- Άπονες εξουσίες.
- Μας καθυσήχασε ότι η κίνησή του αυτή δε συνδέεται με βλέψεις για το κοινοβούλιο
- Τώρα εμείς γιατί δεν τον πιστεύουμε;
- Αχ αυτή η κρατική τηλεόραση.
- Ο κ. Σπυρόπουλος, παλιός αρθογράφος αριστερού εντύπου, που είχε την τύχη-επιφώτιση να ανακαλύψει τον εκσυγχρονισμό και σήμερα το μεταρρυθμιστικό πνεύμα, ζητά να συναντήσει τους σκηνοθέτες για δήλωση μετανοίας.
- Οι δημιουργοί έπραξαν το «λάθος» να συνυπογράψουν το κείμενο της διασωματειακής επιτροπής που έθιγε το μεγάλο φαγοπότι στην κρατική τηλεόραση.
- Τι μας θυμίζει αυτή η στάση; Τι μας θυμίζει;

ΘΕΛΩ ΚΑΙ ΓΩ

Το κρατικό κανάλι στις ειδήσεις μετέδιδε την «πληροφορία» ότι στο *Βήμα* που κυκλοφορεί υπάρχει και ένα DVD με τούτο και τ' άλλο... Θέλω και γω για το *Αντί* τη μετάδοση αντίστοιχης «πληροφορίας». Να στείλω κατιτίς και γω κύριοι της Αγίας Παρασκευής;
Χ.Γ.Π.

ΓΙΑ ΚΛΩΤΣΙΕΣ

Ευκαιρία για δωρεάν μεγαλοστομίες βρήκαν λογής λογής έντυπα και λογής λογής γραφιάδες με αφορμή την κρίση που ξέσπασε στο ελληνικό ποδόσφαιρο και την προσωρινή αποβολή του από τις διεθνείς διοργανώσεις. Ότι εν μέσω μουντιάλ εμείς εξευτελιζόμαστε, ότι δύο χρόνια μετά την κατάκτηση του ευρωπαϊκού πρωταθλήματος από την Ελλάδα τίποτα δεν έχει αλλάξει και άλλα τέτοια συγκινητικά.

Με την ουσία της υπόθεσης βέβαια δεν ασχολήθηκε κανείς. Ο ελληνικός αθλητισμός είναι κρατικοδίαιτος, με τρόπο ανάλογο με αυτόν που συναντάμε μόνο σε δικτατορικά καθεστώτα: οι αθλητικές ομοσπονδίες επιχορηγούνται από το κράτος, τα προγράμματα «πατριωτικού πρωταθλητισμού» κοστίζουν δις στο Δημόσιο, που πληρώνει φάρμακα, «ελληνοποιήσεις» και μισθούς πρωταθλητών που χρίστηκαν αξιωματικοί του στρατού· τα λεφτά που κινούνται κάτω από το τραπέζι σε δημοσιογράφους για να στηρίζουν αυτήν την πολιτική συγκρίνονται μόνο με τα αντίστοιχα μυστικά κονδύλια του ΥΠΕΞ. Με εξαίρεση τον δημοσιογράφο Φίλιππα Συρίγο και ελάχιστους ακόμα, φωνές διαμαρτυρίες για αυτή τη μηχανή δεν ακούστηκαν από το χώρο του αθλητισμού.

Τώρα που κι αυτό το Μουντιάλ έφτασε στο τέλος του, μπορούμε νηφάλια ν' αποτιμήσουμε την πολιτική του διάσταση. Εκτός κι αν μας διαφεύγει ποια και πόση πολιτική παράγεται μέσα απ' αυτήν την «παγκόσμια γιορτή του ποδοσφαίρου». Ή αν αγνοούμε το δυσθεώρητο οικονομικό μέγεθος που αντιπροσωπεύει για την παγκόσμια αλλά και για τις τοπικές οικονομίες το παίγνιο το καλούμενο «μπάλα». Αν, πάλι, μιλώντας για το δημοφιλές και λαϊκότατο κλωτσοσκούφι το μυαλό σας πάει στις αλάνες της γειτονιάς σας και την παιδική σας ηλικία, οι Γκαγκάτσης και Μπλάτερ φαντάζομαι θα σας προσγείωσαν οδυνηρά στην, οδυνηρή, πραγματικότητα. Κυρίως λόγω των μηχανισμών χειραγώγησης που αυτοί εκπροσωπούν. Εκτός κι αν θεωρείτε κουτό τον παναθηναϊκό, αρχικά, κ. Σωκράτη Κόκκαλη ο οποίος δαπανά χρόνο και φαιά ουσία επεν-

του Χρ. Παπανίκου

Και τότε ακούστηκαν κραυγές; Όταν το ελληνικό κράτος αποφάσισε να παρέμβει ώστε, τουλάχιστον, να ασκείται έλεγχος στα εκατομμύρια που διαθέτει εν προκειμένω στο ποδόσφαιρο. Και να οι καταγγελίες στην παγκόσμια ομοσπονδία ποδοσφαίρου και να οι οδυρμοί για το κράτος που προσπαθεί να ελέγξει τον αθλητισμό. Κι όταν ο υφυπουργός Πολιτισμού Ορφανός είπε το αυτονόητο — ότι όποιο άθλημα δεν επιθυμεί να υπόκειται σε κρατικό έλεγχο πρέπει να εξαιρείται από την κρατική χρηματοδότηση — οι «φωστήρες» της δημοσιογραφίας μίλησαν για εκβιασμό.

Ε, λοιπόν, ας το πούμε καθαρά: το καλύτερο από όλα θα ήταν να πάψει αυτή η σκανδαλώδης επιδότηση του επαγγελματικού αθλητισμού από το κράτος. Όσο όμως ισχύει αυτή η κατάσταση είναι ακόμα πιο σκανδαλώδες οι διάφοροι φύλαρχοι των αθλητικών ομοσπονδιών να διεκδικούν ανεξάρτητη διαχείριση των κρατικών χρημάτων. Και επί της ουσίας, το να μην ελέγχεται η διαχείριση των κρατικών χρημάτων, είναι απείρως πιο ταπεινωτικό για μια χώρα από το να μην παίζουν οι ομάδες της στις διεθνείς ποδοσφαιρικές διοργανώσεις. Διότι, κάπου έχουμε μπερδέψει τις προτεραιότητες εδώ στην Ελλάδα.

Τζιμ Μπούκης

ΓΗΣ ΜΟΥΝΤΙΑΛ

δύοντας τα κεφάλαιά του με χρυσοφόρο τόκο, πάντως, στον αστερισμό των γάβρων. Ή αν σας διαφεύγει ότι ο θρύλος εγγυάται έκτοτε την πολιτική και δικαστική ασυλία του φορτωμένου με βαρύτατες κατηγορίες και μηδέποτε απαλλαγέντος προέδρου του. Τι είναι λοιπόν το ποδόσφαιρο; Ελάχιστα αθλητισμός, κυρίως θέαμα και κυριότατα μπιζνες. Ως τέτοιο έχει σαφώς πολιτικό πρόταγμα την ασφαλή εκτόνωση λαών, τάξεων και κοινωνικών ομάδων προς αποφυγήν άλλων χειρότερων. Οι Πρόντι, Σιράκ, Μέρκελ και σία που συνέρρευσαν στις κερκίδες του Βερολίνου το έπραξαν για προφανείς λόγους ψηφοθηρίας και αμφισβητήσιμου εθνικού γοήτρου που θα πει εύκολος λαϊκισμός, αναβολή των προβλημάτων που πιέζουν ασφυκτικά, πολιτική σπέκουλα και... τα μυαλά στα κάγκελα και στα τσιγκέλια των επιτήδειων.

Τζιμ Μπούκης

Η ΧΕΙΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ

Οχι δηλαδή ότι θα σκοτιστούμε ιδιαίτερα αν η μαύρη χειρ της FIFA και ο εντιμότατος κ. Μπλάτερ αποκλείσουν το ελληνικό ποδοσφαιρικό σκουπιδαριό από τους αγώνες του Champions League. Ίσως ίσως αυτό να ήταν μια θεόσταλτη λύση για να μην ξαναδούμε από τον Σεπτέμβριο τη γνωστή, γελοία παράσταση των χουλιγκανικών στρατών των κ. μεγαλοϊδιοκτητών των ΠΑΕ του πρώην ΠΟΚ και της νυν Super Λίγκας. Να μην ξανακαούν δηλαδή τα γήπεδα, διακοπούν οι αγώνες, συμπλακούν «φίλαθλοι» με MAT, καούν αυτοκίνητα, σπάσουν βιτρίνες, διακοπεί η συγκοινωνία, εκτραπούν οι συρμοί των τρένων, ανατραπούν πούλμαν, λιθοβολισθούν στα καλά καθούμενα περίοικοι ή παρατυχόντες των αθληαθλητικών γεγονότων κ.λπ. Με λίγα λόγια να μην ξαναζήσουμε και στη νέα σεζόν ό,τι σχελιστικά ονομάζεται ελληνικό ποδόσφαιρο και πρωτάθλημα Α και Β κατηγορίας. Ίσως η τιμωρία της FIFA — που απεφεύχθη τελικά χάρη

στη γυροβολία του Ορφανού και στην «κατανόηση» της μαύρης χειρός — να ήταν μια λύσις για να σωθεί από τους επίσημους βάζε-λους της κυβέρνησης ο Ελαιώνας, αφού γλυτώσαμε παρά τρίχα το Γουδή το οποίο θα παρέδιδε η ΝΔ στην οικογένεια Βαρδινογιάννη, επειδή το ΠΑΣΟΚ έδωσε χάρισμα το Καραϊσκάκη στον Κόκκαλη. Έμετος! Απ' την άλλη και ο νυν υφυπουργός στα χνάρια των προκτόνων του Φλωρίδη και Γιώργου Λιάνη επεδίωξε, με παιδική ατσαλοσύνη, ομολογουμένως, να ελέγξει κομματικά μιαν τύποις μόνο ανεξάρτητη και αυτοδιοίκητη αρχή. Την αρχή του Γκαγκάτση! (κι άλλος έμετος!). Η κατάληξη της φαρσοκωμωδίας σάς είναι γνωστή. Σε βαθμό ώστε να γελάνε από Βρυξέλλες έως Λωζάνη σύμπαντες οι Αλημίσηδες και τα βικτωρόπουλά τους. Και να περιπαίζουν με προτεταμένες τις χείρες τους την ορφανή, την κυβέρνησή μας.

Τζιμ Μπούκης

ΛΟΓΟΣ ΥΠΕΡ ΖΙΝΤΑΝ

Για έναν μήνα, σχεδόν όλη η ανθρωπότητα του ετοίμαζε μια εικόνα Αγίου. Χωρίς αντιθέσεις ή αντιγνώμεις, που προκάλεσαν προσωπικότητες σαν τον Μαραντόνα, χωρίς αμφισβητήσεις ή ενστάσεις. Ο γαλλοαλγερινός Ζινεντίν Ζιντάν είχε γίνει για κάθε ποδοσφαιρόφιλο — και όχι μόνο — το πρότυπο της αξίας, της δουλειάς, της προκοπής, της σοβαρότητας και της σύνεσης, του ταλέντου που δεν ξοδεύτηκε. Φτωχόπαιδο που ποτέ δεν ξιπάστηκε, δεν διαφήμιζε τσίχλες και πατατάκια και που στο λυκόφως της αθλητικής του καριέρας έβαζε τα γυαλιά στους αλαζόνες νεαρούς σπαρ. Στο τελευταίο του παιχνίδι, η υφήλιος περίμενε από αυτόν απλά να επιβεβαιώσει την εικόνα του καλού

πνεύματος και να αποχωρήσει με τον παγκόσμιο τίτλο. Και όλα έδειχναν ότι έτσι θα γινόταν. Υπό την μαεστρική καθοδήγησή του η Γαλλία κυριαρχούσε απόλυτα της Ιταλίας. Ώσπου, ξαφνικά, 10 λεπτά πριν το τέλος της παράτασης, η υφήλιος τον είδε έκπληκτη να ρίχνει μια κουτουλιά σε αντίπαλο. Αποβλήθηκε και η Γαλλία έχασε.

Δεν έχει σημασία αν ο αντίπαλος τον είχε αποκαλέσει «σκατοάραβα» ή «βρωμοαλγερινό». Σημασία έχει ότι ο Ζιντάν, 10 λεπτά πριν από την στέψη του ως ενός από τους «τέλειους», αποφάσισε να αρνηθεί το στέμμα. Διέλυσε ψύχραιμα την αποστειρωμένη βιτρίνα που του ετοίμαζαν μεθοδικά εκατομμύρια άνθρωποι και όλα τα ΜΜΕ. Κάποιοι είπαν ότι η κουτουλιά αυτή ανήκει σε όλους τους «βρωμοάραβες» που

καθυβρίζονται κάθε μέρα στη δουλειά τους και στο δρόμο, χωρίς να κερδίζουν εκατομμύρια. Όμως η αλήθεια είναι ότι ο Ζιντάν τη δική του εικόνα απαρνήθηκε, αυτή που η θεαματική κοινωνία του πρόσφερε χωρίς ποτέ να τον ρωτήσει.

Η γαλλική εφημερίδα *Λ' Εκίπ* αναρωτιόταν την επομένη: «Τι θα πούμε στα παιδιά μας τώρα Ζιζού;». Όμως ο Ζιντάν είχε ήδη απαντήσει την προηγούμενη: «Μη με ρωτάτε τι θα πείτε στα παιδιά σας, μη με καθιστάτε υπεύθυνο για τίποτα που δεν ζήτησα». Ο Ζινεντίν Ζιντάν, Γαλλοαλγερινός από τα προάστια της Μασσαλίας, έσπασε με μια κουτουλιά τη βιτρίνα που του ετοίμαζαν. Πόσοι το τόλμησαν αυτό;

Στους ποδοσφαιρόφιλους θα μας λείψει, ως ένας από τους 2-3 καλύτερους ποδοσφαιριστές όλων

των εποχών. Πέρα από αυτό όμως, ο Ζιντάν θα είναι για πάντα ένας αντιήρωας βγαλμένος από τις βαθύτερες θεωρίες του παραλόγου ενός άλλου μεγάλου Γαλλοαλγερινού, του Αλμπέρ Καμί, ενσαρκωτής των μύθων του Άμλετ και του Ρασκόλνικοφ, που αρνήθηκαν να ζήσουν συμφιλιωμένοι με τις χρυσές τους αλυσίδες. Πολύ παραπάνω από ένας ποδοσφαιριστής. **Γ.Α.**

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Ρόμπα στο εξωτερικό με το νόμο Ορφανού για το ποδόσφαιρο και τον αποκλεισμό — που μάλλον θα αρθεί — των ομάδων μας από τις διεθνείς συναντήσεις.
- Το ότι η παρούσα κυβέρνηση είναι παιδική χαρά είναι πέραν κάθε αμφιβολίας.
- Η σοβαρότητα κι ο προγραμματισμός τους είναι έννοιες εντελώς άγνωστες.
- Αυτά τα γνωρίζουμε.
- Το να την καρφώνει όμως στη ΦΙΦΑ, ο γνωστός πασόκος πρόεδρος της ΕΠΟ, και να διασύρεται η χώρα είναι μια άλλη κουβέντα.
- Όπως τότε με το βασικό μέτοχο.
- Οι Εφιάλτες σ' αυτήν τη χώρα πάντα έβρισκαν στέγη.
- Να τους χαίρεστε κύριοι και κυρίες της συμμετοχικοδημοκρατικής.
- Μην απορείτε λοιπόν για την παράλληλη πτώση σας με τη Ν.Δ.
- Με τούτα και με κείνα η στήλη σας αποχαιρετά αναχωρώντας κατά Αιγαίο μεριά, όπως κάθε καλοκαίρι.
- Τα μπάνια του λαού είναι κατάκτηση!
- Καλό καλοκαίρι και ραντεβού το φθινόπωρο.

Ν. Μολ.

ΑΝΤΙ ΘΕΣΕΙΣ

Ο ΑΧΕΛΩΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥ ΣΟΥΦΛΙΑ

Αποφασισμένος να προχωρήσει και να άρει τις δυσκολίες που κρατούν σε απραξία τις διαδικασίες, προκειμένου να προχωρήσει το έργο της εκτροπής του Αχελώου, δηλώνει ο Γιώργος Σουφλιάς. Ένα έργο που οι πρώτες συζητήσεις για την σκοπιμότητά του ανάγονται στην περίοδο του μεσοπολέμου, ενώ οι εργασίες ξεκίνησαν και διακόπηκαν 3 φορές μετά από παρέμβαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αυτή τη φορά ο Σουφλιάς έτριξε τα δόντια του τόσο στο Συμβούλιο της Επικρατείας όσο και στις περιβαλλοντολογικές οργανώσεις και τους φορείς της Αιτωλοακαρνανίας, δίνοντας σε όλους να καταλάβουν, ότι όσοι αντιδρούν στο έργο δεν θέλουν το καλό και την πρόοδο της ελληνικής κοινωνίας. Βέβαια, ο κ. Σουφλιάς ξεκαθαρίζει ότι δεν ομιλεί ως θεσσαλάρχης υπερασπιζόμενος μόνο τα συμφέροντα των εκεί πολιτών. Σίγουρα όμως θα ήθελε να συνδέσει την συνέχιση και ολοκλήρωση του έργου με την δική του παρουσία στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Το ότι ο θεσσαλικός κάμπος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα άρδευσης τους θερινούς μή-

νες, κανείς δεν το αμφισβητεί. Η μεταφορά όμως της μεγάλης ποσότητας υδάτινων πόρων θα αποτρέψει οριστικά τις διενέξεις των τοπικών παραγόντων για το ποιος θεσσαλικός νομός δικαιούται να πάρει το μεγαλύτερο μερίδιο; Για την ώρα όμως ο υπουργός δεν φρόντισε να δώσει πειστικές απαντήσεις για το τι θα γίνει με την αναδιάρθρωση των υδροβόρων καλλιεργειών, την μείωση των διαρροών στη χρήση των υδάτινων πόρων, αλλά και τι μέλλει γενέσθαι με έργα όπως η επαναδημιουργία της λίμνης Κάρλας στο Στεφανοβίκειο Μαγνησίας ή η κατασκευή μικρών φραγμάτων συλλογής των νερών της βροχής. Αυτό που μάλλον καίει για την ώρα τον κ. Σουφλιά είναι πως θα προχωρήσει το έργο της εκτροπής. Για τα άλλα εδώ είμαστε και βλέπουμε

Σως

ΕΥΡΩΒΑΡΟΜΕΤΡΟ

Εχει καταντήσει ενοχλητικά δυσεξήγητη αυτή η περιβόητη αμφιθυμία των συνελλήνων κάθε φορά που ερωτώνται για το πώς βλέπουν εαυτούς μέσα στην οικογένεια της ΕΕ. Την μια εμφανίζονται να αγωνιούν και να απαισιοδοξούν για το μέλλον τους και μετά από λίγο ξανά προς την δόξα τραβούν. Έτσι λοιπόν το 67% δεν κρίνει την ικανοποίησή του για το βιοτικό του επίπεδο και πιστεύει ότι τα χειρότερα για την οικονομία έχουν περάσει! (Λες να έκανε κανένα

μαγικό ο Αλογοσκούφης;). Και επειδή ως λαός περνάμε καλά και έχουμε εξασφαλίσει το μέλλον, για ποιο λόγο να ενδιαφερόμαστε για την τύχη των άλλων; Το 79% δεν θέλει την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ. Εάν ήταν στο χέρι μας ούτε την διεύρυνση της ΕΕ θα εγκρίναμε. Λίγο είναι να μοιράζεσαι την πίτα των ευρωπαϊκών κονδυλίων με όσους ήταν έξω από το κλάμπ των ισχυρών;

Σως

ΠΑΛΙ ΠΡΩΤΕΥΣΑΜΕ!

Θυμάστε πριν από δύο χρόνια το Euro και το πως σηκώσαμε το τιμημένο; Τότε που κοιμήθηκαν ο Θεός, ο Ζιντάν, ο Φίγκο και καμιά ντουζίνα άλλοι αστέρες και πρωτεύσαμε; Ε, και φέτος πάλι ήρθαμε πρώτοι... αλλιώς. Στα στοιχήματα. Διότι βλέπετε ο περιούσιος και φίλαθλος λαός μας έχει ένα χούι' ρέπει στον τζόγο, τον κρατικό, τον ιδιωτικό και τον παράνομο. Έχει την έφεση να παίζει τη μάνα του και τον πατέρα του, ίνα μη τι χείραν είπω: πρώτοι λοιπόν ήρθαμε ανα-

λογικά απ' όλη την Ευρώπη στα στοιχήματα του Μουντιάλ. Όλη η Ελλάδα στοιχημάτιζε στα αγγλά στοιχήματα που από κοινού θέσπισαν το ευάερον κράτος ημών και ο κυρ Σωκράτης ημών. Θα μου πείτε πάλι, εσένα τι σε νοιάζει; Είναι δύσκολο πράγμα η παραγωγικότητα. Ενώ ο τζόγος μας πηγαίνει και στο εθνικό προφίλ.

Από την εποχή του πολυμήχανου Οδυσσέως και του βλακός Ελπήνορος. Ας σημειωθεί τέλος πως κατ' αυτήν την υπνωτική μαζική ψυχαγωγία θα δοθούν

στη FIFA 1,172 τρισεκατομμύρια δολάρια για τηλεοπτικά δικαιώματα και τις χορηγίες του Μουντιάλ. Ενώ ο συνολικός διαφημιστικός τζίρος ξεπέρασε τα 3 δισεκατομμύρια ευρώ (Ignacio Ramonet, *Le Monde Diplomatique*). Ο Νόρμπερτ Ελίας πάλι μιλούσε για το «απόλυτο κοινωνικό φαινόμενο». Που θα πει η πιο εύκολη πολιτική αλλοτρίωση των μαζών· και η τηλε-καθήλωση όλων όσων θα είχαν τη διάθεση ν' αντιδράσουν. Αλλά το αναβάλλουν για «μετά το ματς».

Μ.Σ.

ΦΟΥΡΤΟΥΝΕΣ

Στα ελληνικά λιμάνια η αγωνία των επιβατών ανεβαίνει στο κατακόρυφο καθώς ματαίως αναμένουν να σαλπάρουν τα πλοία. Απανωτές οι βλάβες των πλοίων το Σαββατοκύριακο και οι καθυστερήσεις στα δρομολόγια σε σημείο που έπεσε θύμα και ο ίδιος ο υπουργός, ο Μανώλης Κεφαλογιάννης. Αποδεικνύεται ότι το ΥΕΝ δεν διαθέτει σχέδιο για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων, ενώ κατά τα άλλα οι εταιρείες φροντίζουν να αυξάνουν τα εισιτήρια, χωρίς να εξασφαλίζουν τις ανάλογες υπηρεσίες για τους καταναλωτές και μειώνοντας τα δρομολόγια προς τα απομακρυσμένα νησιά. Τι να πρωτοκάνει και ο κ. Κεφαλογιάννης; Πασχίζει να διαψεύσει ότι η αύξηση των εισιτηρίων στα πλοία κατά 9% συνέβαλε στην αναζωπύρωση του πληθωρισμού μέσα στο καλοκαίρι. Μεγάλες φουρτούνες.

Σως

ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΕΙΣ

Το σκάνδαλο με τις αυθαίρετες καταπατήσεις του αιγιαλού συνεχίζεται με νέα επεισόδια και αυτό το καλοκαίρι. Οι περισσότερες παραλίες στον Σαρωνικό είναι περιφραγμένες από κάθε είδους κάγκελα και συρματοπλέγματα λες και αποτελούν μέρος ενός οχυρωματικού έργου που αποβλέπει στην προστασία των ακτών από έναν φανταστικό εισβολέα. Η πραγματικότητα όμως είναι άλλη. Οι παρεμβάσεις γίνονται για να εμποδιστεί η ελεύθερη πρόσβαση στις ακτές. Οι αμμουδιές έχουν εκμισθωθεί σε ιδιώτες οι οποίοι απαιτούν την καταβολή τιμήματος για να εισέλθεις στην ακτή. Και έπειτα να πληρώσεις για μια θέση δίπλα στο κύμα, να πληρώσεις στην διπλάσια τιμή τον καφέ και να λουστείς την ηχορύπανση της εξοντωτικής μουσικής. Εάν θέλεις ελεύθερο χώρο, θα βρεις μόνο εάν περάσεις ανάμεσα από μπάζα, σωρούς σκουπιδιών και σαπισμένες βάρκες. Μετά το κυνήγι του χαμένου θησαυρού σειρά θα πάρει από εφέτος το κυνήγι της τελευταίας ελεύθερης παραλίας.

Σως

Η ΦΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Στη Γάζα η κρατική τρομοκρατία του Ισραήλ συνεχίζει μια φρίκη που μοιάζει να μην έχει σύνορα και να μην γνωρίζει καμία διεθνή αρχή δικαίου και ανθρωπισμού. Οι Ισραηλινοί, αναβιώνοντας τις χειρότερες μεθόδους των χιτλερικών διωκτών τους, απαντάνε στην Χαμάς με τη χυδαία βία και τον φονικό τρόπο κάποιου που θεωρεί τον εαυτό του απρόσβλητο και υπεράνω νόμων ή θεσμών. Αποθηριωμένη η κυβέρνηση των επήλυδων, στη γη της Παλαιστίνης, από την αμερικανική στήριξη επιβάλλουν μian γενοκτονία άνευ προηγουμένου και εξωθούν τους γηγενείς στην τυφλή εκδίκηση και στο καταστροφικό μίσος. Το χειρότερο είναι δε πως ο ΟΗΕ, η ΕΕ και όλοι οι παγκόσμιοι φορείς που υποτίθεται ότι εκπροσωπούν τη δικαιοσύνη στην οικουμένη, παραμένουν τυφλοί και απαθείς. Και στην πολύπαθη Εγγύς Ανατολή το κακό και η γέενα του πυρός μοιάζουν να μην έχουν τέλος. Προς δόξαν του πολιτισμού του 21^{ου} αιώνα. Και τον Ολμερτ να δηλώνει προκλητικά πως οι επιχειρήσεις στη Γάζα δεν θα 'χουν τέλος!

Στ. Πρ.

ΘΑ ΜΑΘΟΥΜΕ ΤΙ ΕΓΙΝΕ ΜΕ ΤΟ ΣΙΝΟΥΚ;

Την ενεργοποίηση του νόμου περί ευθύνης υπουργών ζητεί, μέσω του νομικού της συμβούλου, η οικογένεια του μακαριστού Πατριάρχη Αλεξανδρείας Πέτρου για το θάνατό του στη μοιραία πτήση του ελικοπτέρου Σινούκ τον Σεπτέμβριο του 2004. Από την πλευρά της η κυβέρνηση απάντησε δια του Αντώνη ότι η έρευνα εξελίσσεται ομαλά και όταν υπάρξει πόρισμα για το Σινούκ, θα ανακοινωθεί. Μέχρι να ανακοινωθεί το πόρισμα — αν ανακοινωθεί — εμείς υποβάλλουμε στον κ. Αντώνη ένα απλό και συγκεκριμένο ερωτηματάκι: Με τις επώνυμες καταγγελίες στη Βουλή ότι για την έκρηξη που κατέστρεψε το Σινούκ ευθύνεται υλικό που είχε τοποθετηθεί στις δεξαμενές του, υποτίθεται για την προστασία του τι γίνεται; Έχουν διερευνηθεί, ή μπήκαν κι αυτές στο συρτάρι για να προστατευθεί ο ανιψιός του γνωστού παράγοντα της πολιτικής μας ζωής;

Π.Π.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΣΠ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ο κ. Σπ. Κυριακόπουλος έλυνε και έδενε στο υπουργείο Άμυνας επί υπουργίας Σπήλιου Σπηλιωτόπουλου. Μεταξύ των άλλων έχει κατηγορηθεί ότι αυτός μεθόδευσε την κατάργηση της Γενικής Γραμματείας Εξοπλισμών και την απομάκρυνση του Γιώργου Ζορμπά από μια θέση στην οποία μόνο θετικό έργο θα πρόσφερε. Τώρα πληροφορούμεθα ότι μετά την απομάκρυνση και του κ. Κυριακόπουλου από το γραφείο του υπουργού Άμυνας ανέλαβε πάραυτα υψηλά αμειβόμενη εργασία συμβούλου στο πλευρό αντιπροσώπου οπλικών συστημάτων γνωστής για τα σκάνδαλά της χώρας. Ο ίδιος αντιπρόσωπος κατηγορείται ότι κρύβεται κι αυτός πίσω από τις επιθέσεις εναντίον της κυβέρνησης και συγκεκριμένων στελεχών της για το νέο μαχητικό αεροσκάφος. Με τον ίδιο αντιπρόσωπο συνεργάζεται όμως και άλλο πρώην στέλεχος του υπουργείου Άμυνας που είχε εμπλακεί αδόξως στην αδιέξοδη κάθαρση των σκανδάλων του Άκη και του Γιάννου. Τα γνωρίζει άραγε όλα αυτά το Μαξίμου; Πολύ αμφιβάλλουμε, επειδή ως γνωστόν ειδικεύεται μόνο στα επικοινωνιακά.

Π.Π.

ΠΕΜΠΤΗ 29.6.2006 - ΤΕΤΑΡΤΗ 12.7.2006

ΠΕΜΠΤΗ 29.6.2006

- Αρχίζει στη Βουλή η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος και, ω του θαύματος, ο Κωστάκης και ο Γιωργάκης στο μόνο που συμφωνούν είναι η αναθεώρηση του άρθρου 16 για τα κρατικά πανεπιστήμια. Ρε τι κάνει η Αμερική!
- Επικίνδυνα τα τρένα της Πελοποννήσου μας λέει ο διοικητής του ΟΣΕ και αποσύρει 12 αυτοκινητάμαξες. Μάλλον μας δουλεύουν, όταν όλοι ξέρουμε ότι ιστορικοί επισκέπτονται τη χώρα μας για να δουν πως ήταν οι σιδηρόδρομοι τον 19ο αιώνα!
- Νέα αίτηση για άρση της ασυλίας του κ. Μαντούβαλου για την υπόθεση των παραδικαστικών κυκλωμάτων. Κάποιοι δεν θέλουν να μπει η υπόθεση στο ράφι και καλά κάνουν.
- Δεήσεις στον Ύψιστο κάνουν στη ΔΕΗ καθώς οι μονάδες παραγωγής βγαίνουν εκτός η μια μετά την άλλη και η κατανάλωση σπάει καθημερινά τα ρεκόρ. Κατά τα άλλα εκσυγχρονίστηκε το σύστημα τα τελευταία χρόνια.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30.6.2006

- Περίεργα τα κόλπα της κυβέρνησης με το πόρισμα της ΑΔΑΕ για τις υποκλοπές. Ενώ παραδόθηκε στον πρόεδρο της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, αυτός, αντί να το δώσει στους βουλευτές, το έκρυψε στο συρτάρι του. Δεν της πάει από την αρχή αυτή η υπόθεση της κυβέρνησης. Α, ο κ. Βουλγαρά-

κης: Υπουργός ακόμα;

- Μαύρα μαντάτα στη Χαριλάου Τρικούπη. Σύμφωνα με δημοσκόπηση της METRON αυξάνεται η διαφορά με την ΝΔ. Πάρτε το χαμπάρι, σύντροφοι, το παιδί δεν τραβάει. Τι να κάνουμε;
- Κάπου, κάποτε υπήρχε μια δίαιτα που ονομαζόταν μεσογειακή. Πάντως, μάλλον δεν

Ωπα! Ο «υπουργός» πίσω από τα κάγκελα. Λέτε να τον έστειλε επίτηδες ο πρωθυπουργός εκεί;

την γνωρίζουν οι Νεοέλληνες που το 'χουν ρίξει στο κόκκινο κρέας και τα γαλακτοκομικά και ξέχασαν τα φρούτα και τα όσπρια.

ΣΑΒΒΑΤΟ 1.7.2006

- Πολύ δουλειά έχουν στις Βρυξέλλες με τη χώρα μας. Προσφυγές η μία μετά την άλλη για παραβάσεις της κοινοτικής νομοθεσίας για ό,τι μπορεί να φανταστεί ο νους του ανθρώπου. Μάλλον δεν έχουμε

συνειδητοποιήσει ακόμα ότι είμαστε στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Συνεχίζεται η επίθεση των Ισραηλινών στη Γάζα. Αντιγράφουν με μεγάλη επιτυχία τις χιτλερικές μεθόδους που τόσο στοίχισαν στους γονείς τους. Κανένας όμως δεν φαίνεται να θέλει να θυμάται!

ΚΥΡΙΑΚΗ 2.7.2006

- Τι τους έχει πιάσει όλους με το όριο του 10 για την εισαγωγή των υποψηφίων στα Πανεπιστήμια; Μήπως είναι ένας τρόπος να πάρουν καμιά ψήφο και δεν τους ενδιαφέρει τίποτε άλλο; Γιατί προτάσεις για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου βρίσκεται και το κυρίως πρόβλημα, δεν ακούω — εκτός από αυτές του κ. Μπαμπινιώτη. Ή κάνω λάθος;
- Καιρό είχαμε να τον ακούσουμε: όσο όμως πλησιάζουν

ποι και δεν μπορούν. Τους κυνηγούν τα προβλήματα ακόμα και στο φαγητό δίπλα στο κύμα.

ΔΕΥΤΕΡΑ 3.6.2006

- Μπαμ στον αέρα. Το ελληνικό ποδόσφαιρο εκτός των διεθνών διοργανώσεων λόγω του νομοσχεδίου που έφερε στη Βουλή ο κ. Ορφανός.
- Ξαναχτύπησε ο κ. Γκαργκάνας. Δεν καταλαβαίνει, λέει, που βρίσκεται η ακρίβεια. Και γιατί να την καταλάβει ένας άνθρωπος που μόνος του αυξάνει τον μηνιαίο μισθό του κατά μερικές χιλιάδες ευρώ και έχει να πάει στη λαϊκή πολλά χρόνια;
- Αρχισαν οι αψιμαχίες για τις δημοτικές. Ο κ. Κακλαμάνης σε δηλώσεις του παραδέχτηκε ότι δύσκολα θα ξαναπάρει η ΝΔ τον Πειραιά, ενώ φάνηκε πολύ σίγουρος για τη νίκη του στην Αθήνα, προκαλώντας την αντίδραση του υποψήφιου του ΠΑΣΟΚ κ. Σκανδαλίδη.

ΤΡΙΤΗ 4.7.2006

- Η αποθέωση της πολιτιστικής πολιτικής των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ και ΝΔ. Έχουν την περίφημη συλλογή Κωστάκη με έργα της ρώσικης πρωτοπορίας κλεισμένη στα σεντούκια, πληρώνοντας έξι εκατ. ευρώ το χρόνο μέχρι το 2010. Μήπως έχουν βάλει το χεράκι τους οι οπαδοί του σοσιαλιστικού ρεαλισμού, μερικοί εκ των οποίων κυκλοφορούν δίπλα μας; Ονόματα δεν λέμε, υπολήψεις δεν θίγουμε!
- Πρωτοφανές στήσιμο στον υπουργό Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδη από τους τραπεζίτες. Δεν προσήλθαν στην κοινή συνεδρίαση με την ΟΤΟΕ στο υπουργείο. Σκεφτείτε να μην ήταν και από την ίδια παράταξη!

ΤΕΤΑΡΤΗ 5.7.2006

- Τις φωνές έβαλε ο πρωθυπουργός στην υπουργό Παιδείας για την κατάσταση που δημιούργησε στην Παιδεία. Για να δούμε πως θα καταφέρει να ξεφύγει τώρα η κ. Γιαννάκου;

• Η περί των εξωτερικών υπουργός μας, μετά από βαθυστόχαστες σκέψεις και μελέτη της ιστορίας μας, αποφάσισε να μην αντιδράσει σε μια αναβολή της εφαρμογής του πρωτοκόλλου τελωνειακής σύνδεσης από την Τουρκία, προκειμένου να μην της δείξει κόκκινη κάρτα η Ευρωπαϊκή Ένωση. Τι είπατε; Βάλαμε τους λύκους να φυλάνε τα πρόβατα;

• Μετεξεταστέα έμεινε η χώρα μας και στις μεταρρυθμίσεις που έπρεπε να κάνει για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στην οικονομία. Χειρότεροί μας μόνο οι Πολωνοί και οι Σλοβάκοι. Πάλι καλά, μπορούσαμε και χειρότερα!

• Πυραυλικές δοκιμές της Βόρειας Κορέας προκαλούν αναταραχή στις ΗΠΑ και στους συμμάχους της που ζητούν αντίποινα. Ρωσία και Κίνα κρατούν την ψυχραιμία τους. Λέτε κάτι να ξέρουν;

ΠΕΜΠΤΗ 6.7.2006

• Οι Ισραηλίτες συνεχίζουν τους βομβαρδισμούς της Λωρίδας της Γάζας. Οι λέξεις Βέρμαχτ, Ες Ες, Λουτβάφε μας έρχονται συνέχεια στο μυαλό. Έχουμε άδικο;

• Τη γάτα με το ποντίκι παίζει ο κ. Ορφανός με τη FIFA, η οποία επιμένει στην απόσυρση όλων των επίμαχων διατάξεων για το ελληνικό ποδόσφαιρο. Λέτε ο κ. Γκαγκάτσης να έχει βάλει το χεράκι του;

• Χοντρός καυγάς στην έκτακτη σύνοδο των πρυτάνεων σχετικά με το σχέδιο νόμου για τα ΑΕΙ. Στο μόνο που συμφώνησαν είναι το ότι η τροτοβάθμια εκπαίδευση βρίσκεται σε βαθιά κρίση. Πάλι καλά!

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7.7.2006

• Έφυγε σήμερα το πρωί, σε ηλικία 93 ετών, στην Αθήνα, όπου έζησε και έδρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του, ο πανεπιστημιακός, διανοούμενος και φιλέλληνας Ροζέ Μιλιέξ.

• Αποκαλύπτεται ότι ο κ. Λιάπης δεν γνώριζε για την εξαγο-

ρά της εταιρείας Γερμανός από την COSMOTE. Μάλλον σε άλλο υπουργείο προΐσταται ο ξάδελφος!

• Η απόλυτη παράνοια. Ξεσηκώνονται οι δήμαρχοι της επαρχίας, γιατί τα ΤΕΙ της περιφέρειάς τους κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς φοιτητές λόγω του ορίου εισαγωγής που ισχύει από φέτος. Όλοι για μια «καλύτερη» Παιδεία!

• Τα έδωσε όλα στη FIFA ο υφυπουργός Αθλητισμού προσπαθώντας να μην είναι αυτός επί της υπουργείας του οποίου το ελληνικό ποδόσφαιρο αποβλήθηκε απ' όλες τις διοργανώσεις. Και, παίρνοντας παράδειγμα από τον κ. Βουλγαράκη, δήλωσε ότι όλα πάνε όπως τα σχεδίασε και τίποτα δεν πήρε πίσω. Δεν χρειάζεται να επαναλάβουμε ότι και οι δύο παραμένουν μέλη της κυβέρνησης Καραμανλή. Αυτονόητο!

• Ο Αρειος Πάγος αναίρεσε την απόφαση του Εφετείου σχετικά με την υπόθεση της ΔΕΚΑ και ξαναστέλνει στο εδώλιο τους αθωοθέντες που έπαιζαν με τα λεφτά του ελληνικού λαού. Στο μεταξύ, η κυβέρνηση, για να μην βρεθεί στο μέλλον σε αντίστοιχη με το ΠΑΣΟΚ θέση, κατέθεσε τροπολογία με την οποία θέτει σε καθεστώς ασυλίας τα μέλη της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Μάλλον η λέξη κοροϊδία έχει χάσει το πραγματικό της νόημα με τους «κυρίους» που μας κυβερνούν!

ΣΑΒΒΑΤΟ 8.7.2006

• Δεκάδες επενδυτικές προτάσεις λιμνάζουν με ευθύνη του ΥΠΕΧΩΔΕ, αλλά ο κ. Σουφλιάς αποφάσισε να φέρει τροπολογία στη Βουλή σχετικά με τα έργα του Αχελώου, ώστε να ποτιστούν σε κάποια τέρμινα τα βαμβακοχώραφα της εκλογικής του περιφέρειας. Αθάνατοι Έλληνες πολιτικοί!

• Κινητικότητα στο Κυπριακό καθώς συναντώνται, στην ουδέτερη ζώνη της Λευκωσίας, ο πρόεδρος της Κύπρου κ. Τάσος Παπαδόπουλος με τον τουρκοκύπριο ηγέτη κ. Τ. Τα-

Τι μήνυμα άραγε στέλνουν οι πολιτικοί μας με τον χορό τους στα δεωρεία της Βουλής;

λάτ και τον βοηθό Γ.Γ. του ΟΗΕ αρμόδιο για Πολιτικές Υποθέσεις κ. Ιμπραήμ Γκαμπάρι, σε μια προσπάθεια του τελευταίου να βρεθεί φόρμουλα συμφωνίας για την άμεση έναρξη συζητήσεων σε επίπεδο τεχνικών επιτροπών, προκειμένου να δοθεί νέα ώθηση για την επίλυση του προβλήματος.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9.7.2006

• Συμφωνία μεταξύ των κ. Παπαδόπουλου και Ταλάτ ανακοινώθηκε στη Λευκωσία. Ολοι την χαιρέτισαν ως ένα σημαντικό βήμα στην πορεία προς την επίλυση του Κυπριακού. Μην ξεχάσουμε όμως αυτό που τόνισε ο κύπριος πρόεδρος: «Τώρα αρχίζουν τα δύσκολα».

• Στα πέναλτι επικράτησε η Ιταλία της Γαλλίας, στον τελικό του παγκοσμίου κυπέλλου στη Γερμανία, αλλά την παράσταση έκλεψε ο Ζιντάν με την κεφαλιά στον Ματεράτσι. Ετσι χτυπούν οι «τρομοκράτες»!

ΔΕΥΤΕΡΑ 10.7.2006

• Τώρα που η κυβέρνηση ανοίγει το ασφαλιστικό αρχίζουν να εμφανίζονται διάφορες εκθέσεις, όπως αυτή της Alpha Bank, που υποστηρίζει ότι οι τριαντάρηδες θα πάρουν σύνταξη στα 75. Μου θυμίζει την ιστορία με το γαϊδούρι του Χότζα. Όταν μας πάνε για σύνταξη στα 70 θα πούμε πάλι καλά!

• Περίεργη η γλώσσα του σώματος, όπως φάνηκε στις συναντήσεις της ελληνικής με την κυπριακή ηγεσία στην Αθήνα.

Μπορεί να παραδέχτηκαν ότι πλέον η στρατηγική Αθήνας-Λευκωσίας δεν είναι ενιαία, αλλά σίγουρα υπάρχει κάτι πολύ περισσότερο στο παρασκήνιο!

ΤΡΙΤΗ 11.7.2006

• Το να έχεις παιδί που σπουδάζει σε ελληνικό Πανεπιστήμιο εκτός της μόνιμης κατοικίας σου είναι πλέον απόλυτα ασύμφορο. Δεν είναι δυνατόν μία γκαρσονιέρα σε πόλη εκτός Αθήνας να στοιχίζει 300 και 400 ευρώ γιατί κάποιοι αποφάσισαν να αποσβέσουν το σπίτι τους σε τρία χρόνια! Καταλάβετε τώρα γιατί φωνάζουν οι δήμαρχοι της επαρχίας για τη βάση του 10; Που θα ξαναβρούν τέτοιο κελεπούρι;

ΤΕΤΑΡΤΗ 12.7.2006

• Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, αξιότιμος κ. Γιώργος Παπανδρέου, καταγγέλλει τη ΝΔ για αδιαφανείς διαδικασίες στην προμήθεια των εξοπλιστικών προγραμμάτων. Πρόεδρε, το δούλεμα έχει και τα όριά του.

• Οι Ελβετοί δέχτηκαν να ανοίξουν οι λογαριασμοί σχετικά με τα αντισταθμιστικά των ΤΟΡ. Πιστεύετε ότι υπάρχει γωνιά στην Ελλάδα για να κρυφτούν κάποιοι; Νομίζω πως όχι και οι επόμενες εβδομάδες θα έχουν πραγματικά ενδιαφέρον για όλους. Και όταν λέμε όλους, εννοούμε όλους!

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ Δ
Ο ΠΑΛΑΙΣΤΗΝΙΟΣ

Ποιος θα είναι ο νέος Αττίλας;

του Δ. Καστρινάκη

Και επί κυβέρνησης Σημίτη και επί κυβέρνησης Καραμανλή η ελληνική εξωτερική πολιτική στηρίχθηκε στην «πανάκεια Ερντογάν». Στην υποκειμενική δηλαδή εκτίμηση ότι η πολιτική ηγεσία της Τουρκίας μπορούσε να την οδηγήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οπότε και θα λύνονταν αυτομάτως όλα τα προβλήματα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Πόσο λανθασμένη είναι αυτή η πολιτική αποδεικνύεται από τις σημερινές εξελίξεις: Η Τουρκία επιμένει στην αδιαλλαξία της, η ΕΕ ετοιμάζεται να της δείξει κόκκινη κάρτα και η πολιτική ηγεσία στην Αθήνα τρέμει μήπως «θυμώσει» η Τουρκία και κάνει, για μια ακόμη φορά, «εξαγωγή» της εσωτερικής της κρίσης στο Αιγαίο. Η Αθήνα φοβάται ότι η αποτυχία των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία θα την οδηγήσει ή στην προσάρτηση της κατεχόμενης Κύπρου ή σε ένα πολύ θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο.

Από το 1981 και εδώ, όποιος τολμούσε να μιλήσει για τα «εθνικά δίκαια», χαρακτηριζόταν «προβοκάτορας», «πράκτορας» και τα όμοια. Ενώ, όσοι καλλιέργησαν τον ενδοτισμό, στο όνομα της «διεθνούς ειρήνης» και του εξευρωπαϊσμού, ήταν εξορισμού «προοδευτικοί». Άλλοι πάλι υπεραμύνονταν — δοθείσης της ευκαιρίας — των δικαιωμάτων πάσης ανά την υφήλιο μειονότητας, αλλά έκλαιγαν με μαύρο δάκρυ, επειδή δεν μπορούσαν να δώσουν λύση στο δράμα των αδελφών Κυπρίων. Λάτρεψαν δικτατορίσκους γειτονικών χωρών και στο τέλος είχαν τύψεις συνειδήσεως για τα λεφτά με τα οποία γέμισε τις τσέπες του ο «σοσιαλισμός». Και για να λυτρωθούν, πέρασαν στο τέλος ανεξίτηλοι και άσπιλοι από το πράσινο στο γαλάζιο στρατόπεδο συμφερόντων.

Είναι αυτοί που καλλιέργησαν και επέβαλαν στην κοινή γνώμη την άποψη ότι η ενίσχυσή της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας αποτελεί τάχα τον ακρογωνιαίο λίθο της εξωτερικής μας πολιτικής, γιατί μόνο έτσι θα απαλλαγούμε από τον βραχνά του τουρκικού επεκτατισμού. Οι ίδιοι που τους βλέπουμε σήμερα να προσπαθούν, περι-

δεείς, να μαζέψουν τα απομεινάρια αυτής της στρατηγικής μπροστά στη διαφαινόμενη κατάρρευση της ευρωπαϊκής προοπτικής της γείτονος.

Η ΑΕΡΟΜΑΧΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΡΠΑΘΟ

Ο ενδοτισμός δεν είναι βέβαια ορατός διά γυμνού οφθαλμού. Παράδειγμα η αερομαχία πάνω από την Κάρπαθο, τότε που η ελληνική κυβέρνηση έδωσε στην Άγκυρα τον Τούρκο πιλότο που διασώθηκε. Επισήμως η κυβέρνηση υποστήριξε ότι το έπραξε για να μην κλιμακωθεί η κρίση, να μην οδηγηθούν οι δύο χώρες σε νέα Ίμια και για να μην δυσχεράνει τη θέση του Ερντογάν έναντι των εσωτερικών του αντιπάλων. Ανεπισήμως όμως, το περιβάλλον της Ντόρας διέρρεε στους δημοσιογράφους ότι όλοι στο εξωτερικό είναι πυρ και μανία με την Ελλάδα, ότι πρέπει επιτέλους να σταματήσουν αυτές οι ηλιθιότητες εκ μέρους των Ελλήνων στρατιωτικών και τέλος ότι πρέπει να κάτσουμε με τους Τούρκους να τα βρούμε.

Είναι άραγε τυχαίο ότι ακολούθησε αμέσως η πρόταση Στεφανόπουλου περί Χάγης, το έμμεσο σιγοντάρισμά της από την Ντόρα και η ανοικτή υπο-

στήριξη από τον Σημίτη, αλλά και τον Γιώργο Παπανδρέου; Θυμάστε τις προέτους διαρροές, που έκαναν λόγο για «επαναδραστηριοποίηση» του κ. Στεφανόπουλου, ο οποίος κατά τα άλλα δεν άνοιξε ποτέ το στόμα του να πει λέξη για τα ελληνοτουρκικά ζεϊμπέκικα και το Ελσίνκι;

Η ΥΠΟΝΟΜΕΥΣΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Το πόσο χοντρό είναι το παιχνίδι επιβεβαιώθηκε από την ανοικτή υπονομευση του κυπρίου προέδρου από τον αιώνιο Μητσοτάκη, στο προ τριών εβδομάδων γεύμα του με τον πρόεδρο Κάρολο Παπούλια, παρουσία της κόρης του και υπουργού Εξωτερικών, η οποία τον παρακολουθούσε άφωνη, προφανώς από θαυμασμό. Υπήρξε βεβαίως κάποια ανεπίσημη «καταδίκη» των κινήσεων Μητσοτάκη, αλλά επί της ουσίας αφέθηκε ανενόχλητος να συνεχίζει το θεάρεστο έργο του.

Πέτυχαν έτσι οι opinion leaders, να καταγραφεί και επισήμως η ύπαρξη μιας άποψης στην πολιτική ηγεσία της χώρας, που θεωρεί ανεπιθύμητο το Κυπριακό για την Ελλάδα. «Πρέπει επιτέλους να απαλλαγούμε απ' αυτούς για να κάνουμε μπίζνες με τους Τούρκους». Το έχουμε ξαναπεί άλλωστε. Σιγά σιγά, μια με τα τουρκικά σίριαλ, την άλλη με τα Ίμια, την επομένη με την Κάρπαθο —και πάντα μέσω του Μητσοτάκη— η Θράκη θα γίνει προάστιο της Ανδριανούπολης. Από το «σύστημα ΠΑΣΟΚ» απαλλαγήκαμε. Από το «σύστημα Μητσοτάκη» ποιος θα μας απαλλάξει;

Όλα γίνονται για να στηριχθεί ο Ερντογάν, ενόψει και των εκλογών του 2007 στην Τουρκία. Ωραία, ουδεμία αντίρρηση, να τον στηρίξουμε επειδή είναι διαλλακτικότερος και πιο ευρωπαίος, όχι επειδή ο ίδιος έτσι νιώθει,

αλλά επειδή έτσι νομίζει ότι θα σωθεί και θα σώσει την Τουρκία. Πιστεύει όμως κανείς στα σοβαρά ότι μπορεί έτσι να ελέγξει και τον κεμαλισμό, τους στρατοκράτες και τον μόνιμο επεκτατισμό τους; Αν το πιστεύουν αυτό πραγματικά στην Αθήνα, τότε φοβόμαστε ότι πολύ σύντομα θα έχουμε και τρίτο Αττίλα, αλλά στην απόδοση ευθυνών που θα ακολουθήσει δεν θα υπάρχει το άλλοθι της χούντας.

ΜΟΝΟΜΕΡΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ;

Ποιος μπορεί να είναι ο Αττίλας Γ'; Όλοι θεωρούν πλέον ως βέβαιο ότι οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρώπη έχουν ήδη καταρρεύσει και θα αντικατασταθούν από τη συζήτηση περί μιας «ειδικής σχέσεως» μετά τον Δεκέμβριο. Στο μεσοδιάστημα η Τουρκία δεν αποκλείεται να προχωρήσει σε μονομερή ενσωμάτωση της κατεχόμενης Κύπρου, αποδεχόμενη παράλληλα τη «δέσμη ιδεών» του κύπριου προέδρου Τάσσου Παπαδόπουλου. Δηλαδή το άνοιγμα του λιμανιού της Αμμόχωστου υπό κοινοτική εποπτεία, την απελευθέρωση των κανονισμών του διεθνούς εμπορίου για τους Τουρκοκυπρίους και το άνοιγμα των τουρκικών λιμανιών και αερολιμένων στην Κύπρο, χωρίς όμως να προχωρήσει επισήμως σε τελωνιακή ένωση. Θα κατορθώσει έτσι η Τουρκία να αντισταθμίσει την απογοήτευση στο εσωτερικό της από την αποτυχία της ενταξιακής πορείας και ταυτόχρονα θα προσφέρει ισχυρά επιχειρήματα στον «διεθνή παράγοντα» που στηρίζει την επιλογή Ερντογάν.

Δεν λέμε ότι αυτό θα συμβεί αναγκαστικά. Αλλά, αν συμβεί, θα κλείσει ή δεν θα κλείσει οριστικά το Κυπριακό; Μήπως λοιπόν πίσω από τις θεωρίες συνωμοσίας του Μητσοτάκη, αναφορικά με την ανατροπή του κύπριου προέδρου και την άποψη ότι «πρέπει επιτέλους να απαλλαγούμε από το Κυπριακό», κρύβεται η προετοιμασία της κοινής γνώμης για την εφαρμογή παρομοίων σεναρίων; Θα απαλλαγούμε όμως στην περίπτωση αυτή οριστικά από το Κυπριακό ή απλώς θα επιτρέψουμε στους πασάδες της Άγκυρας να ασχοληθούν ανενόχλητοι στη συνέχεια με το Αιγαίο και τη Θράκη;

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλιας (αριστερά) με την υπουργό Εξωτερικών κυρία Ντ. Μπακογιάννη και τον πρόεδρο της Κύπρου κ. Τάσσο Παπαδόπουλο (δεξιά) κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του τελευταίου στην Αθήνα.

ΤΟ ΚΕΜΑΛΙΚΟ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟ

Ο τουρκικός επεκτατισμός δεν είναι θέμα ούτε του Ερντογάν, ούτε της Ευρώπης, ούτε πολύ περισσότερο των Αμερικανών. Είναι θέμα επιβίωσης του κεμαλικού κατεστημένου, το οποίο μόνο με τη σημερινή μορφή του μπορεί να υπάρξει και με καμιά άλλη. Αλλιώς θα καταρρεύσει και η Τουρκία θα πάψει να υπάρχει με την μορφή που τη γνωρίζουμε.

Αυτά αποτελούν ίσως «φιλά γραμματα» για τους δημοσιοσχεσίτες του υπουργείου Εξωτερικών, αλλά έχει σκεφτεί ποτέ κανείς τους ότι η Τουρκία δεν είναι κράτος-έθνος, αλλά το απομεινάρι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ένα συνονθύλευμα μειονοτήτων και πολιτισμών, ο μοναδικός συνεκτικός ιστός του οποίου είναι ο κεμαλισμός, οι Νεότουρκοι και το αυταρχικό καθεστώς τους; Μπορούν ποτέ να δεχθούν οι στρατηγοί την παραχώρηση στις μειονότητες των δικαιωμάτων που συνεπάγεται η πορεία ένταξης στην Ευρώπη, όταν έχουν αντιμετώπους έξι εκατομμύρια Κούρδους στην Κωνσταντινούπολη που αναμένουν την ίδρυση ενός αυτόνομου Κουρδιστάν;

Θα δεχθούν ποτέ οι πασάδες την αποκατάσταση των θρησκευτικών ελευθεριών, όταν υπάρχει η ισχυρή μειονότητα των εκατομμυρίων συντηρητικών μουσουλμάνων και οι Αλεβίτες; Αυτός είναι και ο κύριος λόγος για

τον οποίο οι Αμερικανοί και ορισμένοι Ευρωπαίοι θέλουν να ενταχθεί πάση θυσία η Τουρκία στην ΕΕ. Επειδή πιστεύουν ότι ο μόνος τρόπος για να σωθεί μακροπρόθεσμα η Τουρκία, με τη σημερινή μορφή της, είναι να ενταχθεί στην Ευρώπη και να εκδημοκρατιστεί. Ενώ αντίθετα, η δυναμική αντιμετώπιση των Κούρδων, που θέλουν οι στρατιωτικοί, θα οδηγήσει μιαν ώρα αρχύτερα στη διάλυση της Τουρκίας.

OPINION LEADERS

«Διάλυση της Τουρκίας»; Μα τι λέμε τώρα, θα πουν οι opinion leaders. Μόνον προβοκάτορες μπορεί να υποστηρίζουν κάτι τέτοιο. Έχει όμως σκεφτεί κανείς στην κυβέρνηση και το υπουργείο Εξωτερικών ότι η Τουρκία μπορεί και να μην είναι τόσο ισχυρή όσο υποστηρίζει η ίδια; Ότι οι ασκοί του Αιόλου, που άνοιξαν με την επέμβαση στο Ιράκ, μπορεί να γίνουν πιο σαρωτικοί στο μέλλον;

Προς το παρόν, σύσσωμη η ελληνική πολιτική ηγεσία αναλώνεται σε μια εσωτερική διαπραγμάτευση για το μέγεθος της επόμενης εθνικής υποχώρησης και σε ποιον θα επιμετρηθούν οι ευθύνες. Γιατί αυτή είναι η αλήθεια που κρύβεται πίσω από τις κινήσεις Μητσοτάκη και τις προτάσεις Στεφανόπουλου, Σημίτη και Παπανδρέου. Γιατί φοβούνται έστω και να σκεφθούν την πιθανότητα μιας άλλης, δυναμικής εξωτερικής πολιτικής.

Στόχος: Κύπρος και Παπαδόπουλος

Η σύμπραξη υπερδύναμης, υπεργολάβου, Κυπρίων και Ελλήνων πολιτικών και «μαϊντανών»

του Μανόλη Καρέλλη

Σημείωνα πριν μερικά χρόνια:

«...Μπροστά στην επανάληψη του φαινομένου της απόσυρσης του Σκοπιανού από τη μνήμη του έθνους βρισκόμαστε τώρα τελευταία και ως προς το Κυπριακό.

Αποδεικνύεται η επανάληψη αυτή από τις «εξελίξεις» και από την «κινητικότητα» που το χαρακτηρίζουν. Έτσι, η τουρκική εισβολή και η τουρκική κατοχή, οι όροι με τους οποίους ονοματίζαμε —και πολύ σωστά— όλα όσα ακολούθησαν το πραξικόπημα κατά του Μακαρίου τον Ιούλιο του 1974, τείνουν να διαγραφούν από το κυπριακό και το ελληνικό λεξιλόγιο.

Αλλά και οι κατασκευαστές της ευρωπαϊκής πολιτικής στη σύνοδο κορυφής

του Ελσίνκι χρησιμοποίησαν —με την ανοχή της ελληνικής πλευράς και σε αντικατάσταση των όρων που θα έφερναν σε δύσκολη θέση “πιστούς συμμάχους” και “καλούς πελάτες”— ένα απείρως “κομψότερο” και “βατό” σχήμα: “το πολιτικό πρόβλημα της Κύπρου”. “Οι τυχόν αναφορές σε ονόματα όπως Κερένεια και Πενταδάκτυλος θα θεωρούνται κατά τεκμήριον εθνικά ολισθήματα”, όπως σημείωνε εύστοχα αρθρογράφος κυπριακής εφημερίδας. Ακόμα και εκείνο το “δεν ξεχνώ” διέρχεται περίοδο “εκφυλιστικής διάβρωσης”, όπως συμπληρώνει άλλος...».

Και συνέχιζα:

«Από κοντά και ο κ. Γεώργιος Πανταγιάς, γνώριμος του κυπριακού τοπίου·

στις τελευταίες εντόπιες εμφανίσεις του, συντροφιά με τον κ. Ανδρέα Ανδριανόπουλο —και σύμβουλος, φευ, Τύπου του πρωθυπουργού κ. Κώστα Σημίτη— αναλαμβάνει... να εκλαϊκεύσει αμερικάνικες θέσεις όπως αυτές που διατυπώθηκαν από τους κ. Χόλμπρουκ, Μίλερ και Μπάουτσερ, ενώ δεν αναφέρει ουδεμία λέξη για την τουρκική κατοχή της Κύπρου και... καλεί τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους να αναπτύξουν τις επιμελητηριακές και τις επικοινωνιακές επαφές των για να συνυπάρξουν..., εκθέτοντας τον προϊστάμενό του και δυναμιτίζοντας τη συνεργασία μεταξύ Αθηνών και Λευκωσίας...».

Οι εξελίξεις που ακολούθησαν βεβαίωσαν τις, μάλλον, απαισιόδοξες προβλέψεις, όπως τις είχα διατυπώσει.

Με ενδιαμέσο σταθμό την ολομέτωση επίθεση εναντίον της υπόστασης της κυπριακής πολιτείας —αλλά και της αξιοπρέπειας των Κυπρίων και των πανελλήνιων— όπως αυτή εκδηλώθηκε με την επιχείρηση του διαβοήτου «σχεδίου Ανάν», κορυφώνονται στις μέρες μας.

Και η επιχείρηση του «σχεδίου Ανάν» αποκρούστηκε με την ψήφο των Κυπρίων πολιτών και οι προβλέψεις αυτόκλητων και ύποπτων προφητών —που διέβλεπαν καταστροφές και τη συντέλεια των αιώνων, αν οι ψηφοφόροι του νησιού θα έλεγαν «όχι», όπως είχαν κάθε δικαίωμα— διαψεύστηκαν πανηγυρικά.

Η απόκρουση, όμως, της επίθεσης του «σχεδίου Ανάν» δεν σημαίνει ότι όσοι βρέθηκαν πίσω απ' αυτό, οι εμπνευστές του αλλά και οι απανταχού

κλακαδόροι, αποθαρρύνθηκαν.

Με πρώτες στην ιεραρχία τις ΗΠΑ και από κοντά τον υπερβολάβο της στην Ευρώπη, τη Μεγάλη Βρετανία, καθώς και με τους ανθρώπους των σε διατεταγμένους ρόλους στην Κύπρο και τη μητροπολιτική Ελλάδα, οργανώνεται η αντεπίθεση, που προβλέπεται να είναι και σκληρή και μεγάλης διάρκειας.

Πρώτος στόχος της νέας επίθεσης ο κύπριος πρόεδρος Τάσσο Παπαδόπουλος. Δεν του συγχωρέθηκε η αποφασιστική συμβολή του στη διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος, τότε που στην Κύπρο διασώθηκε η τιμή του ελληνισμού.

Δεν του συγχωρέθηκε, ακόμη, το φορτισμένο από συναίσθημα διάγγελμά του, λίγο πριν από την ετυμηγορία. Το είπαν απαράδεκτο. Λες και ορισμένα πράγματα, ανάμεσά τους ο έρωτας, η φιλία, η αγάπη για την πατρίδα και την ελευθερία, μπορούν να εκφραστούν με άλλους τρόπους εκτός από το συναίσθημα, με τη ψυχρή λογική και με τον «αδυσώπητο» ρεαλισμό που σε μεγάλες δόσεις είναι το ισχυρό ισοδύναμο του κυνισμού.

Δηλωμένος εχθρός της επίσημης διπλωματίας της μιας και μοναδικής υπερδύναμης ο κύπριος πρόεδρος, ακριβώς γιατί στάθηκε ένα απροσδόκητο εμπόδιο στην προσεκτικά προετοιμασμένη παγίδα για τον καταποντισμό και τη διάλυση της Κύπρου — έναν καταποντισμό και μια διάλυση που θα προσφέρονταν ως δώρο στην Τουρκία, αντιπαροχή για τις υπηρεσίες που θα της εξητούντο.

Την ίδια ώρα, όμως, ο κύπριος πρόεδρος δαιμονοποιείται και από συμπατριώτες του Κυπρίους και από έλληνες

πολιτικούς (και μεγαλόσχημους δημοσιογράφους) που τον συνδέουν με όλα τα κακά που εμφανίζονται στον πολιτικό ορίζοντα και με όλες τις συμφορές που επισείονται.

Πρωτοστάτης των ελληνικών επιθέσεων εναντίον του Τάσσου Παπαδόπουλου, ο γηραιός πολιτικός που συνεχώς αποσύρεται και όλο στο προσκήνιο και στα τηλεοπτικά κανάλια τον συναντάμε, ο επίτιμος πρόεδρος της ΝΔ και πρώην πρωθυπουργός, ο κ. Κωνσταντίνος Μητσοτάκης.

Πρόσφατες επιδόσεις του: οι κινήσεις για την εξεύρεση μιας «μετριοπαθούς» προσωπικότητας που θα αντικαταστήσει τον κ. Τάσσο Παπαδόπουλο στην προεδρεία της Κύπρου — όπου, ασφαλώς, η μετριοπάθεια θα ταυτίζεται με την ενδοτικότητα. (Εννοείται ότι οι χλιαρές διαψεύσεις του κ. Μητσοτάκη για την απαρχή της συνωμοσίας την εβεβαίωσαν στην ουσία, *δοθέντος του εξαιρετικά βεβαρυμένου παρελθόντος του*).

Συμπλέουν, όμως, με τον κ. Κωνσταντίνο Μητσοτάκη, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο φανερά, αρκετοί πολιτικοί που εντοπίζονται και στα δυο κόμματα εξουσίας αλλά και στο αριστερό του Συνασπισμού, ενώ δεν απολείπουν και οι επώνυμοι δημοσιογραφικοί «μαϊντανοί» στους οποίους ήδη αναφέρθηκε.

Κοινός τόπος των πιο πάνω πολιτικών και δημοσιογράφων η «επισήμανση» ότι ο Τάσσο Παπαδόπουλος είναι «αδιάλλακτος», εξακολουθεί δηλαδή να εμμένει στις κυπριακές θέσεις, καθώς και η άλλη που τείνει να γενικευθεί και που θέλει το Κυπριακό «να μην πουλάει», κάτι που, κατ' αυτούς, σημαίνει ότι

«πρέπει να ξεπουληθεί όσο όσο», μιας και για το τίμημα δεν πρόκειται να χαλάσουμε τις καρδιές μας, κάπου θα τα βρούμε.

Εκείνο, βέβαια, που πρέπει να πρυτανεύσει στους λεπτούς και κρίσιμους χειρισμούς για το Κυπριακό, που θα απαιτηθούν στο αμέσως προσεχές μέλλον, είναι η *πραγματική συμπόρευση ή σύμπλευση* — ή όπως αλλιώς θα ονομαστεί η κοινή μεταξύ των Ελλήνων και των Κυπρίων αντίληψη και η κοινή προσπάθεια για την αντιμετώπιση των πολύπλευρων επιθέσεων που θα εμφανισθούν.

Στόχος, Κυπρίων και Ελλήνων, θα πρέπει να είναι η διατήρηση αλώβητης της Κύπρου και η άρση της προσβολής που υπέστη με την εισβολή, την κατοχή και τον εποικισμό που αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει: καταστάσεις που συνιστούν *εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, απαράγραπτα επομένως*, κάτι που ορισμένοι φαίνεται να το λησμονούν.

Και οδηγός στη σκέψη της ελληνικής πλευράς θα πρέπει να είναι το «δόγμα» που θέλει τις οποιεσδήποτε υποχωρήσεις για τις οποίες θα συμφωνήσουμε στη φάση που περνούμε τώρα για το Κυπριακό να λειτουργούν ως «ορεκτικό» για τις επιθέσεις που μοιραία θα δεχθεί ο ελληνισμός στο σύνολό του, σε κάποιο, όχι αναγκαστικά μακρινό, μέλλον.

Επιθέσεις που θα έχουν την εξήγησή τους: όταν μια εθνότητα δεν υπερασπίζεται το δίκαιο για μια προσβολή που υφίσταται σ' ένα τμήμα της, είναι καταδικασμένη να δεχθεί την ίδια ή παρόμοια προσβολή και εναντίον του κυρίου κορμού της.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΙΝ ΜΑΡΤΕΝ

Λαμπράκηδες. Ιστορία μιας γενιάς

Το βιβλίο που συγκεντρώνει το υλικό πρωτογενούς έρευνας για μια κρίσιμη περίοδο της νεότερης ιστορίας. Άγνωστα στοιχεία που

καταγράφουν την οργανωτική δομή της Νεολαίας Λαμπράκη, τις αδυναμίες αλλά και το νεό πνεύμα που έφερε αυτό το κίνημα.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση: τηλ.: 210-72.32.819

Από τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων στη διχοτόμηση της σκέψης και του νησιού

του Γιώργου Μύαρη

Γεώργιος Ι. Μίντσης, *Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κύπρο. Οι προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της Βρετανίας και της Τουρκίας*, εκδ. Κ. Επιφανίου, Λευκωσία 2005, σελ. 221.
Γεώργιος Ι. Μίντσης, *Διχοτομημένη Κύπρος*, εκδ. Κ. Επιφανίου, Λευκωσία 2005, σελ. 117.

Ο Γεώργιος Ι. Μίντσης, δικαστής στο επάγγελμα, ερευνητής συγχρόνως πολλών άλλων επιστημονικών πεδίων που άπτονται των κοινωνικών, πολιτικών και ιστορικών επιστημών, συγγραφέας πολλών βιβλίων για τον ελλαδικό και τον βαλκανικό χώρο, συνεργάζεται αυτή τη φορά με τον παραγωγικό κυπριακό εκδοτικό οίκο Εκδόσεις Κώστα Επιφανίου. Καρπός αυτής της γόνιμης συνεργασίας οι εκδόσεις: *Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κύπρο. Οι προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της Βρετανίας και της Τουρκίας* και *Διχοτομημένη Κύπρος* (τις εκδόσεις προλογίζουν αντίστοιχα ο Γεώργιος Γεωργής, πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας, και ο Αντώνης Θεοχάρους, πρόξενος

στη Θεσσαλονίκη). Με τις μελέτες αυτές ο Γ.Ι. Μίντσης αποτολμά, με επιστημονική επάρκεια και ξεχωριστή ευαισθησία, να μιλήσει για δεδομένα που άλλοι αποφεύγουν να τα θίξουν.

Αυτή η τάση επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι προσεγγίζει προσεκτικά, χωρίς προκαταλήψεις, την «καυτή» περιοχή της Κύπρου και τα προβλήματα που συνοδεύουν την ανοικτή συγκρουσιακή κατάσταση, η οποία περιγραφικά έχει λάβει την ονομασία «Κυπριακό Πρόβλημα».

Έρχεται σε αντιπαράθεση και με τις αγοραίες απόψεις που θέλουν να πείσουν τον προβληματιζόμενο πολίτη ότι «το Κυπριακό δεν πουλάει σήμερα» όπως και με τις απλουστεύσεις και τα στερεότυπα που έχουν καλλιεργηθεί

γύρω από το Κυπριακό, επιμένοντας, σωστά, ότι είναι ζήτημα που αφορά όλον τον ελληνισμό (και όχι μόνο τους Ελληνοκύπριους), αλλά και την Ευρωπαϊκή Ένωση, της οποίας μέλος είναι από διετίας η Κυπριακή Δημοκρατία.

Το 1955–1959 είχαν γίνει ήδη τα πρώτα βήματα για τη συγκρότηση των οικονομικών προπλασμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες καθοριστικό ρόλο διαδραμάτιζε η Βρετανία, χώρα που επίσης πρωταγωνιστούσε στο πλαίσιο του Ψυχρού Πολέμου στην εκστρατεία περί καταπάτησης ανθρώπινων δικαιωμάτων στις χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Ωστόσο, χαρακτηριστικό δείγμα του αμοραλιστικού επιθετικού πνεύματος και του καιροσκοπισμού των πολιτικών και κοινωνικών ηγετικών κύκλων της μεγάλης αυτής δύναμης απετέλεσε η άρνηση παραδοχής των απαράγραπτων δικαιωμάτων του κυπριακού ελληνισμού για την εθνική του ολοκλήρωση και η πολιτική τακτική τους στην αντιμετώπιση και στην καταπίεση των κινημάτων που αναπτύχθηκαν εναντίον της αποικιοκρατίας στην Κύπρο, ιδίως του ένοπλου ενωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ.

Στο πλαίσιο του «σεβασμού των δικαιωμάτων»... εξηγείται το γεγονός ότι το 1957 παραπέμφθηκαν στα Ειδικά Δικαστήρια των Βρετανών στην Κύπρο 7.388 (240 ανήλικοι) Έλληνες και το 1958 άλλοι 7.005 (397 ανήλικοι), ενώ οι καταδικασθέντες ανήλθαν στους 6.095! Οι απασχολήσαντες την βρετανική ποινική δικαιοσύνη της Κύπρου το 1957 πώς έφτασαν σε 46.471 και ακόμη 45.581 το 1958; Επιπλέον, πώς βρέθηκαν τον Σεπτέμβριο του 1958 1.972 Έλληνες κρατούμενοι και σε στρατόπεδα συγκέντρωσης της Κύπρου; Μα όλα αυτά αποτελούσαν, σύμφωνα με

βρετανικά στοιχεία που ανασύρει ο συγγραφέας, μέρος των κατασταλτικών μέτρων προς εξόντωση της «ανταρσίας»: βιαιότητες, συλλήψεις, στρατόπεδα συγκέντρωσης, βασανιστήρια κρατουμένων, μαστίγωση εφήβων προς σωφρονισμόν, αποκλεισμός και απαγόρευση κυκλοφορίας ή και εκκένωση ολόκληρων συνοικιών και χωριών, δήμευση περιουσιών, πρόστιμα συλλογικά, κήρυξη έκτακτης ανάγκης, εννιά απαγχονισμοί νέων, εκατοντάδες δολοφονίες, εξορίες ηγετών.

Ο συγγραφέας αναφέρεται με ευρύτητα πνεύματος στο ιστορικό υπόβαθρο του προβλήματος. Καταφέρνει να φωτίσει μια κατάσταση σύγκρουσης του ελληνισμού της Κύπρου αρχικά με τη βρετανική αποικιοκρατία —όταν διεκδικεί «αυτοδιάθεση και ένωση με τον εθνικό κορμό»—, στη συνέχεια —όταν η μετεμφυλιακή ελληνική έξαρση και η επεκτατική τουρκική εθνικιστική κίνηση έρχονται σε αντιπαράθεση— ανάμεσα στον ελληνικό και τον τουρκικό πληθυσμό της Κύπρου (παρά τα κοινά σημεία επαφής και συνεργασίας, προσθέτω εγώ, στον κοινωνικό χώρο, όπως λ.χ. στο συνδικαλιστικό και πολιτικό πεδίο με τις δυνάμεις της κυπριακής Αριστεράς).

Στην Κύπρο η πορεία εφαρμογής των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι σκοτεινή. Μαζικές και βάνανουσες παραβιάσεις των δικαιωμάτων, μέσα στα σύγχρονα αιματηρά γεγονότα, ιδίως από την έναρξη της ένοπλης φάσης του ανταποικιακού αγώνα 1955–1959 κατά της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Η πλήρης ανάπτυξη και η απρόσκοπτη εφαρμογή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συναντά δυσκολίες και στα χρόνια της Ανεξαρτησίας. Αλλά πιο κρίσιμα γίνονται τα πράγματα στη διάρκεια της προετοιμασίας του φασιστικού πραξικοπήματος του 1974, στις ημέρες της εκδήλωσής του με τις παράνομες και αντισυνταγματικές ενέργειες των οργάνων της ελλαδικής δικτατορίας και της κυπριακής παραστρατιωτικής ΕΟΚΑ Β', προπάντων με τη στρατιωτική εισβολή της Τουρκίας, τη συνεχιζόμενη κατοχή 37% των εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις επιπτώσεις στη ζωή των πολιτών της, Ελληνοκυπρίων και

Η ελληνική πλευρά στο διαχωριστικό όριο της «Πράσινης Γραμμής» στον κεντρικότερο δρόμο της Λευκωσίας, στην οδό Λήδρας.

Τουρκοκυπρίων, έως σήμερα.

Ο αναγνώστης έχει τη δυνατότητα, στις εννέα συνολικά ενότητες που απαρτίζουν τα δύο μέρη του βιβλίου, να μελετήσει όσα καταγράφονται σε σχέση με τις έξι κρατικές προσφυγές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το 1956 έως το 1994, όπως και σε αρκετές ατομικές προσφυγές. Η καταστράτηγηση κανόνων του διεθνούς δικαίου από τις βρετανικές αρχές επέφερε δύο κρατικές προσφυγές της Ελλάδας (1956 και 1957) κατά της Βρετανίας για τις απάνθρωπες συνθήκες καταστολής των αγώνων του κυπριακού ελληνισμού από τις αποικιοκρατικές δυνάμεις· ο κυβερνητικός εναγκαλισμός της βρετανικής πολιτικής είχε έρθει σε κατάφωρη σύγκρουση με τα αισθήματα των ελλήνων πολιτών, οι οποίοι φυσικά ανεξάρτητα από πολιτική τοποθέτηση δεν μπορούσαν να δεχτούν τη θυσία των δικαιωμάτων των Ελληνοκυπρίων για την εξυπηρέτηση των στρατηγικών συμφερόντων του «δυτικού κόσμου» (δηλαδή του βρετανικού ιμπεριαλισμού στην ανατολική Μεσόγειο).

Χωρίς λεπτομέρειες, ως προς τις καταθέσεις των μαρτύρων, γίνονται επίσης αναφορές στις διεξαχθείσες απο-

δείξεις για τις τέσσερις τεκμηριωμένες προσφυγές (1974, 1975, 1977, 1994) που η Κυπριακή Δημοκρατία κατέθεσε κατά της Τουρκίας για τις διαρκείς καταπατήσεις δικαιωμάτων των πολιτών της —ιδίως των προσφύγων και των «εγκλωβισμένων» Ελληνοκυπρίων— από τον τουρκικό στρατό στο βόρειο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου στη διάρκεια της εισβολής του 1974 και μετά. Παρουσιάζονται, με πνεύμα κριτικό, οι γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής ή η απόφαση των Δικαστηρίων, όπως επίσης και το σχετικό Ψήφισμα ή Απόφαση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την κατάληξη των προσφυγών, εκτός από την Δ' Κυπριακή Προσφυγή. Γίνονται διαπιστώσεις που αφορούν την παραβίαση από το κατοχικό καθεστώς δικαιωμάτων ελεύθερης μετακίνησης των Τουρκοκυπρίων σε 107 περιπτώσεις, με κορυφαίες τις περιπτώσεις του δόκτορα Αχμέτ Ντζαβίτ και των 300 τουρκοκυπρίων Τσιγγάνων.

Ο Γ.Ι. Μίντσης, καταδεικνύοντας τα όρια των νομικών χειρισμών στην επίλυση σύνθετων πολιτικών προβλημάτων, αξιοποιεί πρωτογενείς νομικές και δικαστικές πηγές και τις αναλύει, χωρίς να απευθύνεται σε ειδικούς και μόνο· συνθέτει για πρώτη φορά αυτή τη μονογραφία που καλύπτει την έλλειψη

Η Κύπρος το 1965. Η περιοχή μεταξύ Κυρήνειας και Λευκωσίας αποτελεί τον κύριο τουρκοκυπριακό δύλακα. Άλλες σημαντικές περιοχές τουρκοκυπρίων βρίσκονται στην Αμμόχωστο, τη Λάρνακα, τη Λεμεσό, τη Λουρουτζίνα και τα Κόκκινα.

συνολικής συστηματικής διερεύνησης των έξι προσφυγών και το σοβαρό κενό στη βιβλιογραφία για τη σύγχρονη Κύπρο και το Κυπριακό Πρόβλημα, αφού ως τώρα δεν έχει γραφτεί εξειδικευμένη μονογραφία για τις διακρατικές προσφυγές κατά των κυβερνήσεων της Βρετανίας και της Τουρκίας για τις βάνουσες παραβιάσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αλλά οι πρόσφατες αμφίθυμες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, οι προσφυγές Τουρκοκυπρίων κυρίως διαβιούντων στο εξωτερικό για διεκδικήσεις, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή έννομη τάξη, από την Κυπριακή Δημοκρατία, όπως και η σύσταση ειδικού δικαστηρίου στην κατεχόμενη Κύπρο με την επίμονη προβολή του από την Τουρκία, επιβεβαιώνουν τον σκεπτικισμό του συγγραφέα για τη νέα μορφή «κυπριακών (νομικών) αγώνων» από τη μεριά των ιδιωτών και ενός νέου μέλους της ΕΕ, της Κυπριακής Δημοκρατίας, για την αποτελεσματικότητα της προσπάθειας αυτής.

Οι νομικές πτυχές της συνεχιζόμενης στρατιωτικής κατοχής από τον τουρκικό στρατό της μισής σχεδόν Κύπρου, πρωτοφανές φαινόμενο για χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως η καταστρατήγηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πρώτης και δεύτερης γε-

νιάς (με επιπτώσεις και στη λεγόμενη τρίτη γενιά των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) πρωτίστως των Ελληνοκυπρίων, μα και πολλών Τουρκοκυπρίων, ανιχνεύονται με τη βοήθεια μιας εκτεταμένης βιβλιογραφίας, που παρατίθεται στο τέλος της έκδοσης. Επιπλέον, το θέμα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επαναφέρει ο συγγραφέας συγκριτικά στο επόμενο δημοσίευσμά του, όμως εξεταζόμενο υπό το πρίσμα των προβλέψεων του «Σχεδίου Ανάν».

Στη μελέτη *Διχοτομημένη Κύπρος* ο συγγραφέας επιχειρεί, αφενός τη σύγκριση της ελεύθερης με την κατεχόμενη Κύπρο, με φόντο τη διαιώνιση της τουρκικής κατοχής από το 1974, και αφετέρου τη νομικοπολιτική ανάλυση της βιωσιμότητας που είχε η προτεινόμενη «λύση» του Κυπριακού μέσω των αλληπάλληλων Σχεδίων Ανάν· αυτήν που στα ταυτόχρονα δημοψηφίσματα απέρριψε η συντριπτική πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων και αποδέχτηκαν οι Τουρκοκύπριοι με ένα υψηλό ποσοστό.

Το εγχείρημα αποδεικνύεται δύσκολο και ευεπίφορο σε πιέσεις των ιδεολογικών παραγόντων του ζητήματος. Αλλά είναι γοητευτική η πυκνή ανάλυση, στο επίπεδο των πληθυσμιακών και οικονομικών δεδομένων της επικρα-

τούσας πολιτικής κουλτούρας και κατάστασης στις δύο πλευρές, των πολιτισμικών ταυτοτήτων (με αναφορές στην ανεπανόρθωτη καταστροφή της ελληνικής πολιτισμικής παρουσίας στα κατεχόμενα εδάφη).

Τον παλμό των εξελίξεων, κατά τον συγγραφέα, στο ελεύθερο τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας δίνει το «οικονομικό θαύμα» (το οποίο, ωστόσο, αυτός σαν να το ερμηνεύει κάπως βιαστικά, χωρίς διερεύνηση σημαντικών κοινωνικών παραμέτρων, όπως και της γκρίζας ζώνης με την πολλαπλή και έντονη εκμετάλλευση των μεταναστών Ελληνοποντίων και Ασιατών, νομίζω) και ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της κοινωνικής ζωής, προπάντων η είσοδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο κατεχόμενο τμήμα, με την πίεση του εθνικισμού και την ασφυκτική παρουσία του τουρκικού στρατού —μα και των παρελθοντικών ελληνοκυπριακών λαθών—, ελλείμματα δημοκρατίας, κοινωνικής συνοχής, πολιτισμού και εξάρτηση από την Τουρκία προκάλεσαν τις διαδηλώσεις για την επανένωση της Κύπρου και την ενσωμάτωση στην Ευρώπη. Έφεραν ένα νέο πυρήνα υπό τον Μεχμέτ Αλί Ταλάτ στην πολιτική εξουσία (που, κατά τη γνώμη μου, σταδιακά ενσωματώνεται με τους δικούς του ρυθμούς και τρόπους στις

διαμορφωμένες από την Τουρκία δομές, αλλά διατηρώντας και κάποιες διαφορετικές πρακτικές σε αρκετά θέματα, έτσι που να καθίσταται αδόκιμο και λάθος το συχνό «κατηγορώ» πολλών Ελληνοκυπρίων: «Ο Ταλάτ χειρότερος κι από τον Ντενκτάς!»). Η πραγματική εξουσία βέβαια και τώρα ασκείται από άλλα κέντρα και καταφέρνει ακόμη πιο ισχυρά να εμπεδώνει τη διχοτομική αντίληψη «κείνοι από κει, εμείς απ' εδώ», που ο Ντενκτάς συστηματικά προώθησε δεκαετίες τώρα (αντίληψη που κέρδισε εντυπωσιακά έδαφος και στην ελληνοκυπριακή πλευρά, τελευταία ενισχυμένη τόσο από τον παράνομο «οικοδομικό οργανισμό» πάνω στις κατεχόμενες περιουσίες των Ελληνοκυπρίων, όσο και από την οργή που προκαλεί αυτός!).

Αλλά από κοντά εντοπίζονται και αντιφατικά (έως εντυπωσιακά για πολλούς) φαινόμενα: από τη μια, περίπου 60.000 Τουρκοκύπριοι απέκτησαν διαβατήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας μετά τις 23/4/2003, οπότε οι κατοχικές αρχές εφάρμοσαν μερικώς την άρση της απαγόρευσης εισόδου στην κατεχόμενη ζώνη της Κύπρου. Αυτοί δικαιούνται και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ενώ ήδη 13.000 εργάζονται στις ελεύθερες περιοχές καθημερινά. Από την άλλη, 43.000 Τούρκοι στρατιώτες και 122.000 έποικοι βρίσκονται στα κατεχόμενα εδάφη, καθορίζοντας τις εξελίξεις σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής.

Η παρουσία όλων αυτών επηρέασε τη διαμόρφωση των διαδοχικών εκδοχών του «Σχεδίου Ανάν». Ταυτόχρονα βάρυνε και στον τρόπο πρόσληψης των διαθέσεων της διεθνούς κοινότητας και των αρχών επίλυσης του Κυπριακού από τον πολιτικό κόσμο των Τουρκοκυπρίων. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, προκάλεσε, επιπλέον, την απόρριψη του Σχεδίου στο δημοψήφισμα των Ελληνοκυπρίων, διότι αποτύγχανε να δημιουργήσει ειρηνική, δημοκρατική και προπαντός βιώσιμη λύση, στα πλαίσια μιας εκδοχής του στόχου που έχει στα πλαίσια του «οδυνηρού συμβιβασμού» των Ελληνοκυπρίων για δικοινοτική, διζωνική Ομοσπονδία. Στο όνομα ενός «αβέβαιου» ενιαίου ομοσπονδιακού κράτους, το «Σχέδιο

Ανάν» οριστικοποιούσε, νομιμοποιούσε και μονιμοποιούσε κατάφορες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ελληνοκυπρίων. Συγχρόνως, επιμένει ο Γ.Ι. Μίντσης, αποδυνάμωσε την «ψυχική» επαναπροσέγγιση των δύο κοινοτήτων, χωρίς την ηθική έστω διακίωση των 170.000 και πλέον Ελληνοκυπρίων, θυμάτων της τουρκικής εισβολής.

Σήμερα, βεβαίως κατανοείται ότι και η απόρριψη του «σχεδίου λύσης» συνοδεύτηκε από αντιφατικότητες και αδιέξοδα, όπως συμβαίνει με το status των εποίκων, τους οποίους τον Μάιο του 2006 επιχειρούν οι κατοχικές αρχές – ενόψει και της νέας κινητικότητας από τη μεριά του ΟΗΕ – να μετατρέψουν σε «κατοίκους» και «πολίτες» του καθεστώτος τους και μάλιστα με διαδικασίες «απογραφής». Ο Ταλάτ και οι ηγεσία της Άγκυρας επιθυμούν να τους αξιοποιήσουν στους νέους σχεδιασμούς σε σχέση με την περιουσιακή πτυχή της όποιας λύσης και σε σχέση με το να προκαταλάβουν τη συζήτηση του θέματος των παράνομα ευρισκόμενων στο έδαφος της Κύπρου εποίκων και της απογραφής τους στις υπό συγκρότηση τεχνικές επιτροπές που προωθεί ο Γ.Γ. του ΟΗΕ.

Η *Διχοτομημένη Κύπρος* εμπλουτίζεται με βιβλιογραφικά και στατιστικά δεδομένα. Συνοδεύεται από χρησιμότητα πλούσιο φωτογραφικό και χαρτογραφικό υλικό, που εξάπτει προβληματισμούς, επεξηγεί και φωτίζει διαπιστώσεις, ενισχύει την επεξεργασία συμπερασμάτων για τα τεκταινόμενα στο de facto διχοτομημένο νησί της Κύπρου.

Ο συγγραφέας κινείται με σπάνια ευρυμάθεια, συστηματικότητα, επιστημονική βιβλιογραφική τεκμηρίωση και εκλαϊκευτική δεινότητα και στις δύο μελέτες. Συγκροτεί ερμηνευτικά σχήματα και προτείνει τρόπους ανάγνωσης της κυπριακής και της διεθνούς πραγματικότητας, στηριζόμενος σε επιστημονικά δεδομένα της νομικής, της πολιτικής και οικονομικής επιστήμης, της κοινωνικής και πολιτισμικής ανθρωπολογίας, ακόμη και της εθνολογίας.

Οι δύο μελέτες του Γεωργίου Ι. Μίντσης αποτελούν σοβαρή συνεισφορά

στην κυπριολογική έρευνα και βιβλιογραφία. Ακόμη και στην περίπτωση των ενστάσεων και των διαφωνιών που είναι πιθανόν να εγείρουν ορισμένες θέσεις και εκτιμήσεις του, λειτουργεί υπέρ του το ότι απέχει από ακρότητες, που παρεισφρύνουν συχνά σε παρομοίου θέματος εργασίες. Επισημαίνω, ωστόσο, με διάθεση συζήτησης, ότι ο συγγραφέας, στην προσπάθεια των ιστορικών γεγονότων αξιοποιεί δεδομένα και εκτιμήσεις μόνο της «επίσημης» ιστοριογραφίας· αυτό το στοιχείο δεν είναι κατ' ανάγκη επιζήμιο και δεν αφορά μόνο τις μελέτες του Γ. Ι. Μίντση. Αποβαίνει, όμως, γενικά μιλώντας, επιβραδυντικό σε σχέση με την ανάπτυξη του πλουραλιστικού διαλόγου για τις καταβολές, τις προεκτάσεις και τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού· εμποδίζει μια νέου τύπου ματιά πάνω στην υφή του προβλήματος και στην ακόμη βαθύτερη κατανόηση των λεπτών νομικών, πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών πτυχών της μακράς συμπαρουσίας και συνύπαρξης των Ελλήνων, Τούρκων, Λατίνων, Μαρωνιτών και Αρμενίων της Κύπρου και της τεράστιας ζημιάς που προκάλεσε ο εκατέρωθεν εθνικισμός. Αυτές, όπως και η σημασία της ομοσπονδιακής διζωνικής, δικοινοτικής λύσης, δεν διακρίνονται σε όλο το εύρος και το βάθος με μια επίσκεψη ολίγων ημερών· απαιτούν μακροχρόνια μελέτη και ο συγγραφέας αντιμετωπίζει το πρόβλημα, χάρη στην επιστημονική σκευή που έχει.

Μέσα από αυτή, όσο και από τις κρίνόμενες εκδόσεις, κατανοούνται σε βάθος η δραματικότητα και η σοβαρότητα των προαναφερόμενων πτυχών, όσο και οι πληγές που άνοιξε η στρατιωτική τουρκική εισβολή και οι οδυνηρές πραγματικότητες που επέβαλε στο πολύπαθο νησί της Ανατολικής Μεσογείου. Ο υπερκερασμός των ακραίων εθνικισμών, η ομαλή συμβίωση και η πιστή εφαρμογή του δικαίου της Ε.Ε. και της Ευρωπαϊκής Συνθήκης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποτελούν, για τον συγγραφέα, τους εκ των ων ουκ άνευ παράγοντες μιας «δίκαιης» και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού, αποδεκτής από το σύνολο των κατοίκων της Κύπρου.

Βγήκαν τα μαχαίρια για το μαχητικό νέας... διαπλοκής

του Ρεπόρτερ

Μαύρο από τους καπνούς των δια του Τύπου πυροβολισμών των, πάσης φύσεως και τύπου, μεσαζόντων θα είναι αυτό το καλοκαίρι για την κυβέρνηση. Πριν καλά-καλά εγκριθεί το νέο ΕΜΠΑΕ, το δεκαετές δηλαδή εξοπλιστικό πρόγραμμα ύψους 23 δισ. ευρώ άρχισαν οι πρωτοσέλιδες βολές και ο άνευ όρων και φραγμών ανταγωνισμός των μεσαζόντων για τη νέα αγορά μαχητικών αεροσκαφών (κόστους άνω των 3 δισ.).

Μάλιστα, οι αερομαχίες για το νέο αεροσκάφος αναμένεται να εξελιχθούν σε πολύ θερμές, δεδομένου ότι στις αρχές αυτής της εβδομάδας εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους και οι Αμερικανοί με το «αόρατο» (stealth) JSF. Άλλοι ενδιαφερόμενοι για το μαχητικό «τέταρτης γενιάς» είναι το κονσόρτσιουμ του «Γιουροφάιτερ» (Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία και Μ. Βρετανία), η γνωστή από το σκάνδαλο της πρώτης «Αγοράς του Αιώνα» γαλλική Ντασώ με το «Rafale», η Σουηδία με το «Gripen» και η Ρωσία με το «Sukhoi».

Κανείς ενδιαφερόμενος δεν θα πάει διακοπές αυτό το καλοκαίρι.. Αντιπρόσωποι, προμηθευτές, μεσάζοντες, νταβατζήδες (όσοι έχουν απομείνει από αυτούς τέλος πάντων) θα κάνουν μπάνιο στον «Αστέρα» με το κινητό στο χέρι για να μην χάσουν το κρίσιμο τηλεφώνημα

Μέχρι και Πρωθυπουργοί, υπουργοί Εξωτερικών και υπουργοί Άμυνας, έχουν εμπλακεί ανοικτά στο παιχνίδι πιέζοντας αμέσως ή εμμέσως την κυβέρνηση και τον Κώστα Καραμανλή. Παράδειγμα ο πρωθυπουργός της Γαλλίας Ντομινίκ ντε Βιλπέν που αγωνίζεται για το Rafale, η καγκελάρια της Γερμανίας Αγγέλα Μέρκελ που προωθεί το «Γιουροφάιτερ», ο πρωθυ-

πουργός της Βρετανίας Τόνι Μπλερ, ο Ιταλός Ρομάνο Πρόντι και τελευταίος ο Πρωθυπουργός της Σουηδίας με κύριο επιχείρημα, αυτός ο τελευταίος, την φτήνια του «Γκρίπεν».

ΕΜΠΛΟΚΕΣ ΚΑΙ «ΕΜΠΛΟΚΕΣ»

Στις «αερομαχίες» ενεπλάκησαν, όπως είναι φυσικό και διάφορα εκδοτικά συγκροτήματα, αφιλοκερδώς βεβαίως. Με πρώτο θύμα τον πανοσιολογιότατο Σταύρο Ψυχάρη του ΔΟΛ ο οποίος βρέθηκε εν μέσω διασταυρούμενων πυρών από τον ΣΚΑΪ και το *Πρώτο Θέμα*. Ο ΣΚΑΪ κατηγορήσε σε εκπομπή του τον κ. Ψυχάρη ότι εμπλέκεται (άγνωστο πώς) στην προμήθεια του «Γιουροφάιτερ» και το *Πρώτο Θέμα* εκμεταλλεύτηκε το «θέμα», κάνοντας το πρωτοσέλιδο επιτιθέμενο με την ευκαιρία στο μόνιμό του στόχο τον υπουργό Επικρατείας Θεόδωρο Ρουσσόπουλο (λόγω της φιλίας του με τον πρώην εκπρόσωπο των «Γιουροφάιτερ» κ. Γ. Πατεράκη). Ακολούθησε χαμός, στο παιχνίδι μπήκαν με πρωτοσέλιδα και άλλες εφημερίδες, όπως η *Ελευθεροτυπία* και η *Αυριανή* και ο κ. Ψυχάρης απάντησε με αγωγή, ζητώντας ένα εκατ. ευρώ.

Είναι όντως μπλεγμένος στην προμήθεια ο κ. Ψυχάρης; Προσωπικά δεν θα είχα κανένα λόγο να μην το διατυμπανίσω αλλά όπως φαίνεται μάλλον δεν

είναι. Η περίπτωση του είναι χαρακτηριστική του υπόγειου πόλεμου που διεξάγουν οι μεσάζοντες με την κυβέρνηση δια του Τύπου. Αφορμή για την εμπλοκή του στην υπόθεση ήταν ένα άρθρο στο *Βήμα*, το οποίο υποδείκνυε στην κυβέρνηση να αγοράσει «ευρωπαϊκά» και κατά προτίμηση όχι «γαλλικά». Στην πραγματικότητα μετά την αποχώρηση του Χρήστου Λαμπράκη ο Στ. Ψυχάρης είναι πολύ αποδυναμωμένος και ούτε ο κουμπάρος του ο Σωκράτης Κόκκαλης δεν μπορεί να τον βοηθήσει, επειδή η μεταβίβαση των μετοχών με τις οποίες έγινε κυρίαρχος στον ΔΟΛ είναι, όπως λέγεται, διάτρητη. Με αποτέλεσμα να είναι αναγκασμένος όχι μόνο να ποιεί τη νήσσα, αλλά και να δίνει ένα χεράκι βοήθειας στα γαλάζια παιδιά κτυπώντας τον Γιωργάκη. Προσωπικά πολύ το γουστάρω να παρακολουθώ το Συγκρότημα Λαμπράκη να υπονομεύει το ΠΑΣΟΚ, όμως αυτά τα γεγονότα κάνουν πολλούς να ανησυχούν για ενδεχόμενη σύμπραξη κυβέρνησης-ΔΟΛ, εξ ου και οι επιθέσεις εναντίον του κακομοίρη του Ρουσσόπουλου.

ΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΜΜΕ

Αλλά τα παιχνίδια της κυβέρνησης με τα ΜΜΕ είναι άλλου παπά ευαγγέλιο και θα ασχοληθούμε σε επόμενο τεύχος (μετά τις διακοπές του λαού). Αυτό

που ενδιαφέρει εδώ είναι ότι παρά την μέχρι πρότινος σύγκρουσή τους για τα «τηλεδικεία» και τους «τηλε - εισαγγελείς» το *Πρώτο Θέμα* χρησιμοποίησε τους δημοσιογράφους του ΣΚΑΪ που επιτέθηκαν στον Ψυχάρη για να βγάλει τα δικά του απωθημένα εναντίον του. Να πρόκειται άραγε μόνο για τη διαμάχη τους για την πρωτοκαθεδρία στην κυκλοφορία; Δεν παίρνουμε όρκο. Γιατί κάποια πουλάκια μας λένε ότι αυτός που διοχετεύει τις πληροφορίες για την υποτιθέμενη ανίερη σύμπραξη Ψυχάρη κυβερνητικών υπέρ του «Γιουροφάιτερ» είναι και πρωτοπαλίκarlo στο στρατόπεδο των Γάλλων. Άσε που κυκλοφορεί και δικό του περιοδικό όπου γράφει με άλλα ονόματα για να θολώνει τα νερά.

Φαίνεται όμως ότι οι αεροπορικοί ελιγμοί ενόχλησαν πολλούς και την περασμένη Δευτέρα έγιναν πρωτοσέλιδο στην *Αυριανή* που τον κατηγορήσε ότι βρίσκεται πίσω από τον πόλεμο εναντίον της κυβέρνησης και του Ρουσόπουλου και διακινεί μεγάλες ποσότητες μαύρου χρήματος από αραβικές χώρες. Δεν έχει μεγάλη πλάκα ο Ψυχάρης και ο Κουρής να στηρίζουν ΝΔ; Πού είσαι πατέρα να τους δεις. Οι πληροφορίες λένε ότι η *Αυριανή* επιτέθηκε στον εν λόγω μεσάζοντα επειδή διατηρεί στενές σχέσεις με king size τηλεοπτικό αστέρα αντιπάλου συγκροτήματος. Ανατρέχοντας πάντως σε παλαιότερα τεύχη του *Αντί*, συναντήσαμε τον ίδιο μεσάζοντα στην Πάτμο, όταν διέθετε το κότερό του στον μακαρίτη τον Ανδρέα για να κόβει βόλτες στο Αιγαίο με τη Μιμή, με αντάλλαγμα κάτι άχρηστους αντιαεροπορικούς κροταλίες, γαλλικής παραγωγής. Σήμερα όμως επειδή υπάρχει συναίνεση μπορούν και μπαينوβγαίνει σε διάφορα επιτελικά γραφεία του υπουργείου Άμυνας (επί Σπήλιου, τουλάχιστον).

«ΝΕΑ» ΔΙΑΠΛΟΚΗ

Με την ευκαιρία αληθεύει ότι με τις επιθέσεις εναντίον του Ρουσόπουλου και της ίδιας της κυβέρνησης έχει σχέση γνωστός υπουργός ο γιος του οποίου είναι νομικός σύμβουλος σε εταιρεία κατασκευής οπλικών συστημάτων;

Δεν έχουμε κανένα λόγο να υποστηρί-

ξουμε τον Ρουσόπουλο, αν μη τι άλλο επειδή ούτε στο τηλέφωνο δεν μπορούμε να τον βρούμε. Είναι όμως βέβαιο ότι κτυπάνε τον ίδιο για να επηρεάσουν την απόφαση της κυβέρνησης, δηλαδή του Καραμανλή. Ο οποίος βρίσκεται ενώπιον ενός φοβερού διλήμματος, δεδομένου ότι από την επιλογή του συγκεκριμένου αεροσκάφους θα εξαρτηθεί και η υποστήριξη των αντίστοιχων χωρών στην κρίσιμη για όλα τα εθνικά θέματα περίοδο που διανύουμε.

Αυτή η κυβέρνηση δεν μπορεί να κατηγορηθεί για ανεντιμότητα. Μόνο για βλακεία. Και κυρίως επειδή δεν τσάκισε, όσο ήταν νωρίς και είχε τη δύναμη, τη διαπλοκή. Αντιθέτως επικράτησε η αντίληψη των «ίσων αποστάσεων», σταμάτησε το «κυνήγι μαγισσών» και δόθηκε έτσι η ευκαιρία στο σύστημα να ανασυνταχθεί. Το έχουμε ξαναπεί: δεν έχει καμία σημασία αν στα πράγματα εξακολουθεί να είναι ο ένας ή ο άλλος «νταβατζής». Στο κάτω-κάτω οι περισσότεροι έχουν πλέον αποδυναμωθεί βιολογικά τουλάχιστον. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι η διαπλοκή παραμένει ως αντίληψη και νοοτροπία.

ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΥ

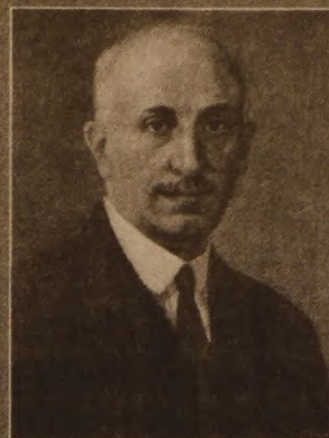
Σε ότι αφορά την αγορά του νέου μαχητικού η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να αποφασίσει γρήγορα τους όρους του παιχνιδιού για να κόψει το βήχα ορισμένων. Αν δεν το κάνει θα συμβάλει με την αναποφασιστικότητα της στη δημιουργία ενός νοσηρού κλίματος το προοίμιο του οποίου το βλέπουμε ήδη στα πρωτοσέλιδα του Τύπου. Και κατά τη γνώμη μας πρέπει να προχωρήσει σε απευθείας ανάθεση. Επειδή αν κάνει διαγωνισμό θα κερδίσουν εκείνοι που δίνουν τις μεγαλύτερες μίζες. Ποιοι είναι αυτοί; Θυμηθείτε τι έγινε στην πρώτη «Αγορά του Αιώνα», επί Ανδρέα για να μην ξεχνιόμαστε.

Υ.Γ.

Για να μην μας κατηγορήσουν ότι υποστηρίζουμε τα «Γιουροφάιτερ», ή άλλο τύπο αεροσκάφους, δηλώνουμε ευθύς εξ αρχής ότι για μάς το καλύτερο είναι το ρωσικό «Σουκχόϊ». Μακράν μάλιστα. Αλλά τέτοιο, δεν πρόκειται να αγοράσουμε ποτέ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Θεσμοί, Ιδεολογία
και Πολιτική
στο Μεσοπόλεμο

Κείμενα:

• Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ
• Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
• Τ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
• ΕΥ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
• Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ
• Ο. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
• Η. ΗΛΙΟΥ
• Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ
• Γ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ
• Γ. ΚΟΥΚΙΑΔΗΣ
• Γ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ
• Δ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
• Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ
• Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ
• Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
• ΑΛ. ΡΗΓΟΣ
• ΧΡ. ΡΟΖΑΚΗΣ
• Κ. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
• ΑΛ. ΣΒΩΛΟΣ
• ΑΝ. ΤΑΧΟΣ

Ένας συλλογικός τόμος που αναδεικνύει τη μοναδική προσωπικότητα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου. Ο πολιτικός που σφράγισε με την προοδευτική παρουσία και δράση του την εποχή της διαμόρφωσης του νέου ελληνικού κράτους.

Γράφουν: Ν. Αλιβιζάτος, Γ. Αναστασιάδης, Τούλα Αποστολοπούλου, Ευ. Βενιζέλος, Θ. Βερέμης, Θ. Διαμαντόπουλος, Η. Ηλιού, Δ. Κοντόγιωργα, Γ. Κοντογιώργης, Γ. Κουκιάδης, Γ. Μαυρογορδάτος, Δ. Νικόπουλος, Ν. Πανταζόπουλος, Χ. Παπαστάθης, Π. Πετρίδης, Αλ. Ρήγος, Χρ. Ροζάκης, Κ. Σβολόπουλος, Αλ. Σβώλος, Αν. Τάχος.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση:
τηλ.: 210-72.32.819

Θα παραμείνει σύμμαχος των ΗΠΑ η Τουρκία;

του Θ. Διπλωματικού

«Ο Ερντογάν έχει φίφτι-φίφτι πιθανότητες να τη γλιτώσει από τους στρατιωτικούς, αλλά εμείς θα συνεχίσουμε να τον υποστηρίζουμε», έλεγε πρόσφατα υφυπουργός Εξωτερικών σε off the record συζήτηση με δημοσιογράφους στην Κροατία. Η άποψη αυτή δεν είναι προσωπική. Αντίθετα, φαίνεται ότι εκφράζει τη συντριπτική πλειοψηφία της κυβέρνησης».

Ο «κουμπάρος» μας, ο Ερντογάν, περνάει εξαιρετικά δύσκολες στιγμές. Όχι μόνον διότι είναι στριμωγμένος στο εσωτερικό, αλλά και λόγω των ασφυκτικών πιέσεων που του ασκούν οι ΗΠΑ και ιδιαίτερα οι νεοσυντηρητικοί (necons), οι οποίοι θεωρούν ότι πρέπει να φύγει το συντομότερο από την εξουσία και να αντικατασταθεί με ανθρώπους που τους έχουν εμπιστοσύνη οι στρατιωτικοί, κυρίως επειδή, όχι μόνον δεν έχει καταφέρει να συγκρατήσει το ισλαμι-

κό κύμα, αλλά αντίθετα το έχει ενισχύσει θεαματικά. Στην πραγματικότητα, ο «κουμπάρος» δεν παίζει απλά την πρωθυπουργική καρέκλα του, αλλά το ίδιο του το κεφάλι. Γι' αυτό, από τη μια προσπαθεί να καλυφθεί πίσω από το διαρκώς ογκούμενο ισλαμικό ρεύμα, ώστε εάν χρειαστεί να κινητοποιήσει τις μάζες και να συγκρουστεί ανοικτά, εφόσον επιχειρήσουν οι στρατιωτικοί τη βίαια ανατροπή του, κι από την άλλη διολισθαίνει σε εθνικιστικές θέσεις, εμφανιζόμενος συχνά ως κεμαλικότε-

ρος των κεμαλικών στρατηγών.

Η εσωτερική αντιπαράθεση στην Τουρκία που αναμένεται να οξυνθεί ενόψει των πρόωρων, ως άπαντες οι αναλυτές εκτιμούν, εκλογών του 2007 (κανονικά είναι το 2008) ενταφιάζει την προοπτική να ανοίξει ο δρόμος για την είσοδο της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση· τουλάχιστον, για το άμεσο μέλλον. Η ΕΕ από την πλευρά της έχει κατανοήσει πλήρως την κατάσταση και, εμμέσως πλην σαφώς, έχει καταστήσει πεντακάθαρο στους Τούρκους ότι έχασαν και αυτό το τρένο και ότι το θέμα τους παραπέμπεται πλέον στο μέλλον.

Γι' αυτό το λόγο άλλωστε, στις Βρυξέλλες κερδίζει ολοένα περισσότερο έδαφος η άποψη περί «ειδικής σχέσης» της Ευρώπης με την γείτονά μας. Κάτι που το θέλουν εξάλλου οι περισσότεροι ευρωπαίοι ηγέτες, οι οποίοι

Το ιστορικό των χαμένων ευκαιριών της Τουρκίας

- 1963. Συμφωνία για τη συνεργασία με την τότε ΕΟΚ («συμφωνία της Άγκυρας») που υπογράφηκε με τα έξι ιδρυτικά μέλη της Κοινότητας. Αυτή η περίοδος της μετάβασης ήταν εξαιρετικά επώδυνη για την Τουρκία και εν πολλοίς οδήγησε σε αδιέξοδο τη χώρα. Αιτία ήταν οι δύο στρατιωτικές επεμβάσεις στην πολιτική ζωή της χώρας. Η μια έμμεση το 1971 και η άλλη το βίαιο πραξικόπημα του 1980. Τη στιγμή λοιπόν, που η Ελλάδα, μόλις επτά χρόνια μετά την πτώση της χούντας των συνταγματαρχών, έμπαινε στην ΕΟΚ, η Τουρκία ζούσε κάτω από ένα άκρως βίαιο και αυταρχικό στρατιωτικό καθεστώς.

- Το 1983, με την άνοδο

στην εξουσία του θεωρούμενου ως φιλοδυτικού, Τουργκούτ Οζάλ, η Τουρκία είχε την ευκαιρία για επαναπροσέγγιση με την Ευρώπη. Το επίσημο αίτημα για σύνδεση υποβλήθηκε από την τουρκική κυβέρνηση το 1987. Το 1990 ωστόσο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της αρνήθηκε την έναρξη των διαπραγματεύσεων, διότι: 1. Η χώρα δεν είχε απαλλαγεί ακόμα από την εξουσία των στρατιωτικών. Κάτι άλλωστε, που δεν έχει καταφέρει έως σήμερα. 2. Οι ευρωπαίοι ηγέτες δεν ήταν έτοιμοι για μια προς Ανατολάς διεύρυνση της Ευρώπης.

- Στη δεκαετία του 1990, με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, το Ισλάμ, μετά τον κομμουνισμό, έγινε το «κυριότε-

ρο πρόβλημα» του «δυτικού πολιτισμού». Έτσι, η είσοδος μιας μουσουλμανικής χώρας στην ΕΕ κατέστη περισσότερο προβληματική απ' ό,τι στο παρελθόν. Επίσης, οι φάκελοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του Κουρδικού είναι σημαντικοί παράγοντες ψύχρανσης των σχέσεων ΕΕ-Τουρκίας.

- Το 1997 στη Σύνοδο Κορυφής του Λουξεμβούργου, η Τουρκία διεγράφη από τη λίστα των υποψηφίων για ένταξη χωρών στην ΕΕ.

- Το 1999 το Συμβούλιο της Ευρώπης, στο Ελσίνκι, ανακοίνωσε ότι η Τουρκία είναι μια χώρα που μπορεί να ενταχθεί στην ΕΕ στη βάση των ιδίων κριτηρίων, με αυτά που ισχύουν για τις άλλες υποψή-

φίες χώρες. Αυτή η απόφαση θεωρήθηκε στην Τουρκία ως μια ιστορική νίκη.

- Το 2001 διαμορφώθηκε ένας «οδικός χάρτης» με μεταρρυθμίσεις που θα έπρεπε να κάνει η Τουρκία.

- Το Νοέμβριο του 2002 έγιναν βουλευτικές εκλογές στην γείτονα, όπου πρώτο κόμμα αναδείχθηκε το ΑΚΡ (Κόμμα της Δικαιοσύνης και της Ανάπτυξης) του Ερντογάν.

- Τον Δεκέμβριο του 2004 καθορίστηκε ότι η ημερομηνία έναρξης της ενταξιακής διαδικασίας της Τουρκίας θα ήταν η 3η Οκτωβρίου 2005. Η απόφαση αυτή προβλήθηκε από την κυβέρνηση της Τουρκίας ως μια σημαντική νίκη του Ερντογάν.

βλέπουν την κοινή γνώμη της γηραιάς ηπείρου — και όλα τα κόμματα, ανεξαρτήτως χρώματος — να είναι σφόδρα αντίθετη με την είσοδο της Τουρκίας στην ΕΕ. Με αυτόν τον αέρα λοιπόν ήταν που η Κύπρος και ο Τάσσο Παπαδόπουλος πρόβαλαν πρόσφατα βέτο. Από μόνη της η Κύπρος δεν θα μπορούσε να κάνει τίποτε, εάν δεν το ήθελαν οι Ευρωπαίοι. Είναι ηλίου φαεινότερο ότι η αυστριακή προεδρία έδωσε το πράσινο φως στη Λευκωσία.

Κοινή εκτίμηση στην κυβέρνηση είναι πάντως ότι το ενδεχόμενο απομάκρυνσης της Τουρκίας από την ΕΕ αυξάνει τις πιθανότητες για επεισόδιο — πιθανώς θερμό — στο Αιγαίο. Άλλωστε, είναι πάγια τακτική πολιτικοστρατιωτικής ελίτ της γείτονος να εξαγάγει την εσωτερική της κρίση στο Πέλαγος. Αναμφισβήτητα, η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας θα διευκολύνει την ύφεση στην ένταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Ποιος όμως, είναι βέβαιος ότι η Τουρκία θέλει και θα ακολουθήσει τον δρόμο για να ενταχθεί στην ΕΕ;

ΕΞΕΥΡΩΠΑΪΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ

Το τελευταίο διάστημα, και ιδιαίτερα μετά την αμερικανική εισβολή στο Ιράκ,

φαίνεται να κερδίζει έδαφος η ανατολική μεριά του εαυτού της και να υποχωρεί η ευρωπαϊκή. Δεν είναι μόνον τα γκάλοπ στο εσωτερικό της Τουρκίας που δείχνουν να μειώνονται όσοι υποστηρίζουν την ευρωπαϊκή πορεία. Είναι και το ίδιο το κατεστημένο που προσπαθεί μανιασμένα να βάλει εμπόδια στην πορεία προς την ΕΕ, θεωρώντας ότι ο εξευρωπαϊσμός της χώρας θα έχει ως

συνέπεια να χάσει την εξουσία του.

Το εάν θα βαδίσει προς την Ανατολή ή τη Δύση, αποτελεί μια ιστορική, βασιανιστική επιλογή που θα σημαδέψει την πορεία της χώρας για τους επόμενους αιώνες. Μια τέτοια επιλογή είναι φυσικό να είναι εξαιρετικά δύσκολη. Πόσο μάλλον, όταν το μεγαλύτερο μέρος της Τουρκίας είναι στην Ασία — με ανατολική λογική και νοοτροπία.

να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, προτού καλά καλά ξεκινήσει η διαδικασία η Άγκυρα είχε να αντιμετωπίσει τρία μεγάλα αγκάθια:

1. Την αναγνώριση της Κύπρου, η οποία ήδη ήταν μέλος της ΕΕ. Πάγιος στόχος της Άγκυρας ήταν να μην ενταχθεί στην ΕΕ η Κύπρος, εάν προηγουμένως δεν έχει λυθεί το Κυπριακό. Γι' αυτό υποστήριξε τη λύση βάσει του σχεδίου το Γ.Γ. του ΟΗΕ, Κόφι Ανάν. Ωστόσο, αυτό απορρίφθηκε από τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ παράλληλα η Κύπρος έγινε μέλος της ΕΕ. Αυτό, μεταξύ των άλλων, είχε ως συνέπεια αρκετοί Τουρκοκύπριοι από τα κατεχόμενα να ζητούν να τους ξαναδώσουν ελληνοκυπριακά διαβατήρια

(δηλαδή ευρωπαϊκά), ώστε να μπορούν πια να φύγουν από την απομόνωση των βόρειων περιοχών και να αναζητήσουν μια καλύτερη τύχη ως Ευρωπαίοι πολίτες.

2. Τις αντιδράσεις στην Ευρώπη, που οδήγησαν στην αναζήτηση άλλης λύσης αντί για την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ. Ειδικότερα, η πρόταση για μια «προνομιακή σχέση» Τουρκίας-ΕΕ. Να σημειωθεί πως μια τέτοια ιδέα δεν είναι καινούργια στην Ευρώπη. Ειδικότερα, στις 7 Ιουνίου 1990, η Κομισιόν είχε προτείνει μια φόρμουλα («πακέτο Ματούτες» ονομάστηκε, από το όνομα του ισπανού Επιτρόπου που το συνέταξε), η οποία πρότεινε ένα ειδικό καθεστώς για την Τουρκία

στην ΕΕ. Το 2002, λίγο πριν τη Σύνοδο Κορυφής της Κοπεγχάγης, ένας στενός σύμβουλος του τότε προέδρου της Κομισιόν, Πρόντι, έριξε και πάλι την ιδέα για ένα ειδικό καθεστώς. Η τουρκική ελίτ, βλέποντας ότι τη θέση αυτή υποστηρίζουν δύο σημαντικές πολιτικές προσωπικότητες της Ευρώπης, η καγκελάριος Μέρκελ και ο δυναμικά ανερχόμενος δεξιός γάλλος πολιτικός, Νικολά Σαρκοζί, φοβάται ότι ουσιαστικά η Ευρώπη αναζητάει τρόπους για να μην εντάξει στο εσωτερικό της την Τουρκία.

3. Τα δημοψηφίσματα στα κράτη-μέλη για την ένταξη νέων χωρών. Ενδεικτική είναι η αναθεώρηση του γαλλικού Συντάγματος που προβλέπει

ότι στο εξής κάθε νέα διεύρυνση της ΕΕ (μετά το 2007, οπότε θα ενταχθούν οι Ρουμανία και η Βουλγαρία) θα πρέπει να κριθεί από τον λαό με δημοψήφισμα. Αυτή η πρόταση έγινε από τη Δεξιά, αλλά ψηφίστηκε και από τους Σοσιαλιστές. Είναι εμφανές — και αυτό πιστεύουν και στην γείτονα — ότι η αναθεώρηση έγινε ειδικά για την περίπτωση της Τουρκίας, για την ένταξη της οποίας είναι άκρως αρνητική η γαλλική κοινή γνώμη. Τόσο οι Δεξιοί, όσο και οι Αριστεροί.

Τους επόμενους μήνες επανακρίνεται η πορεία της Τουρκίας και όλα τα μέχρι στιγμής μαντάτα για αυτήν στις Βρυξέλλες δεν είναι θετικά.

Το Γαλλικό Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων (IFRI) ανέφερε σε πρόσφατη έκθεσή του για τη χώρα: «Στην Τουρκία υπάρχει ένα ισχυρό πολιτικό-οικονομικό, αντιευρωπαϊκό λόμπι, το οποίο επιδιώκει την ενίσχυση των οικονομικών και πολιτικών σχέσεων με χώρες όπως η Ρωσία, το Ιράν, η Κίνα και η Ινδία. Αυτή η τάση του επαναπροσανατολισμού προς τους ανατολικούς γείτονες – και όχι προς την ΕΕ – υποστηρίζεται σθεναρά και από τους εθνικιστικούς κύκλους της γείτονος, εντός των οποίων αναπτύσσονται με δυναμικούς ρυθμούς οι αντί-ΕΕ διαθέσεις». Το άκρως ενδιαφέρον είναι ότι με γνώμονα αυτή τη λογική η Άγκυρα προχωρεί σε σημαντικές περιφερειακές συμμαχίες, που συχνά έρχονται σε αντίθεση με τις αμερικανικές επιθυμίες. Μια τέτοια είναι, για παράδειγμα, είναι η συνεργασία με τη Ρωσία. «Στην κοινή αντίληψή τους για τον ρόλο τους στην περιοχή – αναφέρει το IFRI – Ρωσία και Τουρκία θεωρούν εαυτούς ως κύριες περιφερειακές δυνάμεις και διακηρύσσουν ότι θα οικοδομήσουν μία στενή συμμαχία μεταξύ τους, εφόσον οι ΗΠΑ ή και η ΕΕ δεν θα τους δώσουν τα οφέλη που προσδοκούν. Για την Τουρκία μάλιστα, η Ρωσία είναι η καλύτερη εναλλακτική στρατηγική σύμμαχος. Θέση, στην οποία επιμένουν ιδιαίτερα οι «Κεμαλικοί» και οι στρατιωτικοί, που παράλληλα ανησυχούν για τις ευρωπαϊκές πιέσεις για εκδημοκρατισμό στην Τουρκία και για την συμπάθεια που δείχνουν οι αμερικανοί απέναντι στους Κούρδους. Οι ίδιοι κύκλοι επίσης θεωρούν την αμερικανική παρουσία στη Μαύρη Θάλασσα και την Κασπία ως αποσταθεροποιητική δύναμη στην περιοχή».

ΤΙ ΦΟΒΑΤΑΙ Η ΡΩΣΙΑ

Εάν η Τουρκία φοβάται μια αποσταθεροποίηση στα σύνορά της, που κρύβει κινδύνους ακόμα και για την εδαφική ακεραιότητά της, η Ρωσία ανησυχεί ιδιαίτερα για την διείσδυση των ΗΠΑ και της ΕΕ στην παραδοσιακή σφαίρα επιρροής της, στις πρώην σοβιετικές περιοχές. Όπως και να χει πάντως, καταλήγει το Ινστιτούτο, «ακόμα κι αν σήμερα η Τουρκία δεν έχει στρατηγικούς λόγους για να αλλάξει τον προσανατολισμό της

προς τη Δύση και να στραφεί προς τη Μόσχα, είναι προφανές ότι οι εξελίξεις στο Ιράκ, μπορούν να αλλάξουν πολλά. Μάλιστα, η πιθανότητα δημιουργίας ενός κουρδικού κράτους, μετά από ενδεχόμενη διάλυση του Ιράκ, δεν αποκλείεται να οδηγήσει σε μια αυταρχική, εθνικιστική στροφή στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό της γείτονος, διαρρηγνύοντας κάθε δεσμό με τη Δύση».

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΙΡΑΚ

Είναι πασιφανές ότι οι ανησυχίες των Τούρκων για το Ιράκ συνδέονται πρωτίστως με το ενδεχόμενο εμφάνισης ενός ανεξάρτητου κουρδικού κράτους στο Βόρειο Ιράκ. Κάτι που πολλοί στην γείτονα φοβούνται ότι θα ωθήσει τα 15 εκατομμύρια Κούρδους της Τουρκίας να ζητήσουν με δυναμικό τρόπο δικαιώματα, και ένα δικαιότερο μοίρασμα της πίτας της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας στην χώρα. Και εάν δεν δοθεί λύση ή αντιμετωπιστούν οι Κούρδοι με βίαιο τρόπο, τότε ποιος μπορεί να είναι βέβαιος ότι δεν θα εκδηλωθεί εκεί μία νέα «Ιντιφάντα»;

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ

Οι Τούρκοι όμως φοβούνται και το χειρότερο σενάριο: Να δημιουργηθεί ανεξάρτητο Κουρδιστάν στο Ιράκ (όπου ζουν 5 εκατομμύρια Κούρδοι) και να θελήσουν τη συνένωση μαζί του οι Κούρδοι της Τουρκίας (τουλάχιστον 15 εκατομμύρια). Κοντολογίς οι Τούρκοι πιστεύουν ότι «η εξαγωγή της Δημοκρατίας» στη Μ. Ανατολή που ευαγγελίζεται η ηγεσία Μπους αργά ή γρήγορα θα λειτουργήσει υπέρ της «ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης και τέλος της ανεξαρτησίας» του κουρδικού στοιχείου. Κάτι που αποτελεί «σενάριο-εφιάλτη» για την Τουρκία.

Την ίδια στιγμή η ένταση στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις, που άρχισε με την άρνηση της Τουρκίας να εκχωρήσει το έδαφός της στους αμερικανούς για στρατιωτικές επιχειρήσεις στο Ιράκ, συνεχίζεται. Στις ΗΠΑ ήδη ακούγονται φωνές, όπως αυτή του σημαντικού think-tank στα θέματα Μέσης Ανατολής, «Middle East Quarterly». Πρόσφατα μάλιστα διερωτάτο: «Να αντικαταστήσουμε την Τουρκία από στρατηγικό εταίρο;» («Replace Turkey as a

Strategic Partner?»). Ο συντάκτης του γράφει ότι οι αντιαμερικανικές κορώνες από στελέχη του κυβερνώντος κόμματος του Ερντογάν, η στάση της γείτονος στον πόλεμο του Ιράκ και το ανερχόμενο ισλαμικό ρεύμα, έχουν οδηγήσει στη «χειροτέρευση των σχέσεων και σε δυσπιστία μεταξύ Λευκού Οίκου και Ερντογάν».

Μάλιστα παρατηρεί ότι, μπροστά σε αυτή την κατάσταση, η Ουάσιγκτον «πρέπει να προετοιμάζεται για τα χειρότερα δυνατά σενάρια στην περιοχή, δηλαδή την απώλεια της Άγκυρας ως στρατηγικού εταίρου και τον επανέλεγχό του Καυκάσου από τη Ρωσία». Και διερωτάται: Θα σταματήσει λοιπόν η Άγκυρα να θεωρείται σύμμαχος των ΗΠΑ; «Όχι, απαντά, οι Τούρκοι στρατιωτικοί εξακολουθούν να είναι σημαντικοί συνεργάτες των ΗΠΑ. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι στην Ουάσιγκτον θα πρέπει να κάνουν τα στραβά μάτια στην τουρκική πολιτική και ειδικά στον αντιαμερικανισμό».

Σε άλλο άρθρο το ίδιο περιοδικό θεωρεί ότι η ζώνη των Βαλκανίων, της Μαύρης Θάλασσας, του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας αποτελούν για τις ΗΠΑ «ενιαία γεωπολιτική ζώνη» που συνδέεται άμεσα με τη Μ. Ανατολή και το Ιράν, «άπαντες πρέπει να κατανοήσουν – αναφέρει σχετική μελέτη – ότι αυτή η περιφερειακή ζώνη μπορεί να γίνει το κλειδί για την επιτυχία ή την αποτυχία της Ουάσιγκτον στη Μ. Ανατολή στο άμεσο μέλλον».

Υπογραμμίζει δε ότι ένα από τα στρατηγικά συμφέροντα των ΗΠΑ είναι η διασφάλιση της ομαλής διοχέτευσης των πετρελαίων της Κασπίας στη Δύση μέσω του αγωγού Μπακού (Αζερμπαϊτζάν, Κασπία)-Τιφλίδα (Γεωργία)-Τσεϊχάν (Τουρκία, Μεσόγειος). Και καταλήγει σημειώνοντας ότι οι ΗΠΑ είναι αποφασισμένες να προασπίσουν τα συμφέροντά τους σ' αυτήν τη γεωπολιτική ζώνη. «Ακόμα κι αν δεν μπορούν να βασιστούν στην Τουρκία, θα το πράξουν αναζητώντας νέους συμμάχους».

Τέτοιου είδους απόψεις συναντούν την αμέριστη υποστήριξη ιδιαιτέρως των νεοσυντηρητικών και σημαντικής μερίδας του ισραηλινού λόμπι, που, ως όλα δείχνουν, δεν θέλουν να βλέπουν τον Ερντογάν ούτε ζωγραφιστό.

Για ένα ΤΕΙ ανοιχτό στο... χωριό μας

του Γιάννη Ανδρουλιδάκη

Ο — πρώτος — καπνός κατακάθισε λοιπόν στην εκπαίδευση και με μια πρώτη ματιά όλοι μοιάζουν ευχαριστημένοι. Η κυβέρνηση, γιατί κατόρθωσε — έστω και ελέω Γιωργάκη — να βγει πολιτικά αλώβητη από την πρώτη σοβαρή κοινωνική κρίση που αντιμετώπισε. Οι φοιτητές, γιατί η κατάθεση του νομοσχεδίου αναβλήθηκε, ο λόγος τους ακούστηκε μετά από χρόνια και η κοινωνία τους ξανασυμπάθησε. Οι πρυτάνεις και οι καθηγητές, γιατί επιβεβαίωσαν ότι παραμένουν ένα πανίσχυρο λόμπι και αλίμονο σε όποιον δοκιμάσει να τα βάλει μαζί τους. Μόνο οι δήμαρχοι της επαρχίας, που βλέπουν τα ΤΕΙ τους να μένουν αδειανά και τα σουβλάκια τους αδιάθετα, έχουν λόγους να είναι δυσαρεστημένοι, αλλά, όπως όλα δείχνουν, κάτι θα γίνει και με αυτούς. Στην Ελλάδα άλλωστε, φαίνεται ότι η γενική ευτυχία είναι συστατικό της εθνικής ιδεολογίας.

Τι μένει απ' όλα αυτά; Μετά από δύο μήνες κινητοποιήσεων, πρωτοσέλιδων, τηλεπαραθύρων και φυσικά, άφθονου κρατικού ξύλου, είναι αμφίβολο εάν υπάρχει οποιοσδήποτε σ' αυτήν τη χώρα που να έχει εξηγήσει με στοιχειώδη σαφήνεια τι παιδεία θέλει. Και βέβαια αυτό λιγότερο απ' όλους αφορά τα παιδιά. Τα παιδιά αγωνιούν, κατανοούν ότι αποτελούν το αντικείμενο ενός από τα πολυάριθμα κρατικά κατά συνθήκη ψεύδη, ξέρουν καλά ότι αποτελούν μέρος ενός συστήματος που τους παρέχει αστεία γνώση, η οποία αντικατοπτρίζεται σε αστεία πτυχία, που τους αποδίδονται ως εφόδιο για να μπουν στην παραγωγή, όπου οι συνθήκες που επικρατούν, κάθε άλλο παρά αστείες είναι. Οι υπόλοιποι όμως;

Η κυβέρνηση, αφού επιχείρησε να «απαντήσει» στα προβλήματα τιμωρώντας τους φοιτητές (εν ανάγκη και δέροντάς τους), κάνει τώρα την πάπια επαναλαμβάνοντας μονότονα διάφορες υπεραπλουστευτικές κορόνες περί «ανάγκης εκσυγχρονισμού» και άλλες μεταμοντέρνες καραμέλες, που κάποτε κάποιος οφείλει να εξηγήσει τι σημαίνουν ακριβώς. Το ΠΑΣΟΚ, που έτσι κι αλλιώς σπανίως εκφράζει οποιαδήποτε θέση για οποιοδήποτε θέμα (ίσως να είναι και καλύτερα έτσι), κάνει τραμπάλα ανάμεσα σε δυο αντιφατικές ψυχολογικές του ανάγκες: από τη μία την ανάγκη

του να βγει δεξιότερα από τη ΝΔ στο θέμα των ιδιωτικών πανεπιστημίων (άλλωστε τα οικονομικά καρτέλ που περιμένουν στη γωνία, μάλλον «πράσινα» παρά «μπλε» είναι) και από την άλλη την παθολογική αγάπη που τρέφει ο Παπανδρέου για οτιδήποτε θα μπορούσε να θεωρηθεί «εναλλακτικό», «ειρηνικά επαναστατικό», μη κυβερνητικό γενικότερο.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟ «10»

Όσο για την Αριστερά; Το ΚΚΕ επιμένει σταθερά στην άποψη της σοσιαλιστικής εκπαίδευσης που θα βασίζεται στην ειδίκευση και τις βίδες και θα κατασκευάζει εργάτες με τιράντες για τη γραμμή παραγωγής. Και ο ΣΥΝ, κόμμα που λόγω του χαρακτήρα του και της κοινωνικής του βάσης, θα περίμενε κανείς να έχει συγκροτήσει ένα στοιχειώδη λόγο για την εκπαίδευση, αποφάσισε, Ιούλιο μήνα, να κηρύξει τη μάχη στο «προσπαιτούμενο 10», με επικεφαλής τον ίδιο τον Αλέκο Αλαβάνο, ο οποίος ζήτησε να καταργηθεί η σχετική ρύθμιση και να μπαίνουν στο πανεπιστήμιο και παιδιά που έγραψαν και κάτω από τη βάση. Ίσως, πράγματι, το συγκεκριμένο μέτρο να είναι αυθαίρετο μέσα στο πλαίσιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Αφενός, γιατί ουδέν αξιόπιστο εχέγγυο υπάρχει ότι στο παρόν εκπαιδευτικό σύστημα εκείνος που

γράφει 10,5 είναι «καταλληλότερος» για να αποκτήσει επιστημονική κατάρτιση από εκείνον που γράφει 9,5. Αφετέρου, γιατί συνιστά ατιμία από την πλευρά του κράτους να εκπαιδεύει τους μαθητές σε ένα καθεστώς επαινούμενης αγραμματοσύνης και κατόπιν να τους τιμωρεί επειδή εντάχθηκαν σε αυτό.

Όμως ποιος μπορεί στα σοβαρά να υποστηρίξει ότι αυτό είναι το πρόβλημα της ελληνικής εκπαίδευσης στο οποίο κατά προτεραιότητα πρέπει να απαντήσει η Αριστερά; Και μάλιστα, την ίδια στιγμή, που η αφωνία κυριαρχεί σε μια σειρά κρίσιμων ερωτημάτων. Πώς είναι δυνατό να βελτιωθεί το επίπεδο γνώσεων των παιδιών που τελειώνουν το Λύκειο (οι ιδέες του εκ του ΣΥΝ προερχόμενου προέδρου της ΟΛΜΕ Γρ. Καλομοίρη αναμένονται με ενδιαφέρον); Πώς μπορεί να συνδεθεί ένα αξιοπρεπές επίπεδο γενικής παιδείας με την επαγγελματική κατάρτιση, δίχως να παράγουμε μήτε υπερεκπαιδευμένους άνεργους; Γιατί χρειάζονται τεσσερις και πέντε διαφορετικές ταχύτητες πτυχίων σε κάθε γνωστικό αντικείμενο και ποιο παραγωγικό μοντέλο εξυπηρετεί αυτή η κατάσταση; Σε τελική ανάλυση, πόσο φιλοεκπαιδευτική πολιτική αποτελεί η ίδρυση ΤΕΙ του τύπου «Ξηρών καρπών και ανατινάξεων», προκειμένου να ενισχύεται η παρασιτική φυτοζωία εγκαταλειμμένων από το κράτος περιοχών της υπαίθρου;

Μετά από δύο μήνες καταλήψεων και κουραστικής φλυαρίας των υπευθύνων, τίποτα από όλα αυτά δεν απαντήθηκε. Ίσως, ένας δεύτερος φοιτητικός γύρος από τον Σεπτέμβριο να ανάγκαζε κάποιους σε εξηγήσεις. Γιατί τελικά, όσο και να γκρινιάζουμε για τα παιδιά αυτά και τον κάπως αδρανή λόγο τους, το να φωνάζεις για τα προβλήματα — όπως και αν το κάνεις — ποτέ δεν είναι μάταιο...

Η καλύβα του Καραγκιόζη σε μεταολυμπιακό φόντο

του Δημήτρη Μάρκου

Μια φράση-κλισέ που επαναλαμβάνουν τον τελευταίο καιρό όλα τα στελέχη της κυβέρνησης — μη εξαιρουμένου του πρωθυπουργού — είναι ότι ο τουρισμός, η ισχυρότερη βιομηχανία της χώρας, βρίσκεται σε ανοδική πορεία, με εφελτήριο τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Πράγματι, η δημοσιότητα που έλαβε η χώρα μας λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων είναι ένα άλλοθι διαρκείας: ακόμη και δύο χρόνια μετά συνεχίζει να αποτελεί μια καραμέλα που αναμασούν οι εκάστοτε επικεφαλής του τουρισμού για να δικαιολογήσουν την απραξία τους. Μια απραξία που έχει ως αποτέλεσμα την τυφλή πορεία του ελληνικού τουρισμού, που, κυριολεκτικά στον αυτόματο πιλότο, επιχειρεί να περάσει ανάμεσα από δίνες και συμπληγάδες που θέτουν τα σημερινά δεδομένα σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Η ευδαίμων αταραξία που διακατέχει την ηγεσία του τουρισμού φαίνεται ότι αποτελεί μεταδοτικό νόσημα καθώς μετά τον «τουρίστα» υπουργό Δημήτρη Αβραμόπουλο — που είπε πολλά, υποσχέθηκε ακόμη περισσότερα και τελικώς αποχώρησε με τις βαλίτσες του για το υπουργείο Υγείας, αφήνοντας πίσω του δεκάδες φακέλους με ανειλημμένες υποχρεώσεις, τις οποίες επωμίστηκε η επόμενη υπουργός — και η Φάνη Πάλλη-Πετραλιά φαίνεται ότι, μετά από μια σύντομη περίοδο πανικού, αποφάσισε να υιοθετήσει το ύφος του προκατόχου της: όλα βαίνουν καλώς στον ελληνικό τουρισμό, οι προβλέψεις μιλούν για διψήφια άνοδο και το ελληνικό τουριστικό προϊόν θα καταπλήξει τις διεθνείς αγορές. Βασιζόμενη στην εξαιρετικά καλή σχέση που είχε δημιουργήσει ο Δ. Αβραμόπουλος με τα media του τουρισμού, τα περισσότερα εκ των οποίων είχαν ωφεληθεί πολλαπλώς από τη στενή σχέση με τον υπουργό (εκδόσεις με χορηγία του υπουργείου και του ΕΟΤ, τηλεοπτικά σποτ, εκπομπές για τον τουρι-

σμό στην τηλεόραση, ειδικές εκδόσεις τουριστικών οργανισμών που εποπτεύονται από το υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης κ.ά.), η νέα υπουργός εξασφάλισε εν πρώτοις μια περίοδο χάριτος και στη συνέχεια προχώρησε σε κινήσεις εντυπωσιασμού, όπως διοργάνωση μουσικών εκδηλώσεων στην Κίνα, αφήνοντας την τουριστική Ψωροκώσταινα να παραπαίει για ένα ακόμη καλοκαίρι.

Η παντελής απουσία τουριστικού σχεδιασμού δεν θα είχε ενδεχομένως και τόσο καθοριστική σημασία, εάν όντως η χώρα μπορούσε να ζει στον απόηχο της θετικής δημοσιότητας των Ολυμπιακών Αγώνων για μερικά ακόμη χρόνια. Όμως αυτό από πέρυσι έχει διαφανεί ότι δεν είναι δυνατόν να συμβεί. Η «επέλαση» φθηνότερων — και σε ορισμένες περιπτώσεις — ελκυστικότερων προορισμών, όπως της Τουρκίας, της Κροατίας, του Μαρόκου κ.λπ., έχουν εκτοπίσει την Ελλάδα από τους καταλόγους των μεγάλων τουρ οπερέτορς, που διακινούν το σύνολο των τουριστών προς τις χώρες-προο-

ρισμούς. Ο συνδυασμός χαμηλής ποιότητας και υψηλών τιμών εξοβελίζει τη χώρα μας στις κρατήσεις της τελευταίας στιγμής, τις οποίες προτιμούν τουρίστες που ενδιαφέρονται αποκλειστικά για φθηνές διακοπές, σήμερα στην Κέρκυρα και την Πάρο, αύριο στην Αττάλεια της Τουρκίας.

Δεν γνωρίζω εάν η ηγεσία του τουρισμού, όταν αποφάσισε να στείλει... σε διακοπές διαρκείας τον τουρισμό, είχε κατά νου ότι σχεδόν 800.000 ελεύθεροι επαγγελματίες και υπάλληλοι στην Ελλάδα — δηλαδή 1 στους 5 — εργάζονται σε τομείς που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με αυτόν τον κλάδο. Το σίγουρο όμως είναι ότι, όταν η Ελλάδα ξυπνήσει από τον μακάριο ύπνο της, θα βρίσκεται σε δεινή θέση, εκκλιπαρώντας τους ξένους τουριστικούς κολοσσούς να δώσουν ό,τι έχουν ευχαρίστηση για να γεμίσουν τα δωμάτια των εκατοντάδων ελληνικών ξενοδοχείων, τα οποία ούτως ή άλλως δουλεύουν μόνο ενάμισι μήνα το χρόνο.

Η απασχόληση ανειδίκευτου προσωπικού, λόγω φθηνού κόστους, που αποτελεί κανόνα για τις περισσότερες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, δίνει με τη σειρά της το στίγμα της ποιότητας του ελληνικού τουριστικού προϊόντος. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνον το 50% των αποφοίτων τουριστικών σχολών απασχολούνται σήμερα στον τουριστικό κλάδο. Οι ξενοδόχοι και τουριστικοί επιχειρηματίες προτιμούν να προσλάβουν τον φθηνό υπάλληλο, παρά τον καταρτισμένο.

ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ, ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΤΗ

Οι τρεις παραπάνω λέξεις εκφράζουν απόλυτα την κατάσταση που επικρατεί στον ελληνικό τουρισμό. Η εγκατάλει-

ψη αφορά κυρίως την απουσία κατάλληλων ρυθμίσεων που προωθούν τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και εν γένει ένα μοντέλο ήπιου τουρισμού που σέβεται το περιβάλλον, δεν κακοποιεί άλλο το οικιστικό τοπίο της Ελλάδας (το οποίο έχει υποφέρει τα πάνδεινα τα τελευταία χρόνια), αξιοποιεί την ελληνική πολιτιστική κληρονομιά και προβάλλει την αυθεντική ελληνική φιλοξενία, που αποτελεί σήμερα είδος υπό εξαφάνιση.

Μετέωρη μένει η τουριστική προβολή της Ελλάδας στο εξωτερικό, καθώς ελάχιστα είναι πλέον τα αδιάθετα κονδύλια για τη τουριστική προβολή της Ελλάδας για το έτος 2006. Τα κονδύλια της διαφήμισης φαίνεται να έχουν ήδη δεσμευτεί από την προηγούμενη Ηγεσία του Υπουργείου και έτσι η νέα Πολιτική Ηγεσία δεν μπορεί να επικαιροποιήσει το πρόγραμμα διαφήμισης για το τρέχον έτος, αλλά ούτε να αντεπεξέλθει σε πιθανές έκτακτες ανάγκες προβολής της χώρας. Μέχρι σήμερα δεν έχει ξεκινήσει το διαφημιστικό πρόγραμμα προβολής της χώρας μας στο εξωτερικό για το έτος 2006 και μόνο έκτακτες και χωρίς σχεδιασμό διαφημιστικές κινήσεις έχουν υλοποιηθεί.

Καθυστερήσεις παρουσιάστηκαν στις πληρωμές του προγράμματος Κοινωνικού Τουρισμού του έτους 2005, που συνδυάστηκαν με καθυστερήσεις στην ανακοίνωση του νέου προγράμματος, οι οποίες «μπαλώθηκαν» πρόχειρα με παρεμβάσεις της τελευταίας στιγμής από την υπουργό Τουριστικής Ανάπτυξης, ενώ ήδη είχε αρχίσει η τουριστική περίοδος.

Η απορροφητικότητα κοινοτικών κονδυλίων από τον ΕΟΤ βρίσκεται σε επίπεδα κάτω του μηδενός, καθώς η προώθηση των σχετικών εγκρίσεων καθυστερεί εδώ και μήνες, αφού οι επικεφαλής διευθυντές δεν έχουν γνώση του αντικειμένου και κατά κανόνα ασχολούνται με άλλα ζητήματα.

Τα δύο μεγάλα νομοσχέδια που είχε εξαγγείλει ο Δ. Αβραμόπουλος, για τον τουρισμό υπαίθρου και τον ιαματικό τουρισμό, κληροδοτήθηκαν στην Φ. Πάλλη-Πετραλιά, και σήμερα βρίσκονται στο ίδιο ακριβώς σημείο, δηλαδή σε μια κατάσταση αέναης επεξεργασίας.

Άδειες κινδυνεύουν να μείνουν τα επόμενα χρόνια οι παραλίες της χώρας, από την πολιτική που ακολουθούν οι ελληνικές κυβερνήσεις.

Για να διευκολύνει τις κινήσεις του ΕΟΤ, η κυβέρνηση αποφάσισε να διαγράψει τις οφειλές του σε ΝΠΔΔ, ασφαλιστικά ταμεία ή άλλους φορείς εξαιτίας συμβάσεων που είχε υπογράψει από το 1993 μέχρι σήμερα.

Τέλος, το υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης αντί να ασχοληθεί με την προώθηση του τουρισμού ασχολείται με την προώθηση ατόμων στις υπηρεσίες του. Με βάση τα όσα προβλέπονται συστήνονται εβδομήντα εννέα (79) νέες οργανικές θέσεις από τις οποίες οι σαράντα πέντε (45) γραμματέων!

«ΑΚΙΝΗΤΑ» ΤΑ... ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Η «αμαρτωλή» εταιρεία, δημιουργήμα της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα», βρίσκεται και αυτή ακίνητη, μετά τα νομικά μπλεξίματα της προηγούμενης διοίκησής της. Αποζημιώσεις ύψους εκατομμυρίων ευρώ διεκδικούν πλέον δικαστικά οι επενδυτές της ΕΤΑ, ενώ ένας γόρδιος δεσμός νομικών προβλημάτων στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί όχι μόνο έχει οδηγήσει σε «φιάσκο» την οικονομική εκμετάλλευση των μεγάλων και μικρών περιουσιακών εγκαταστάσεων, αλλά αποτελεί μια βόμβα που κινδυνεύει να τινάξει στον αέρα όλο το μηχανισμό αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας. Ήδη την περίοδο 2004-2005 η ΕΤΑ σύρθηκε στα δικαστήρια με 277 αγωγές για μείζονες συμβάσεις, διεκδικήσεις εργαζομένων, κ.λπ., και 14 αγωγές για παρα-

βάσεις από δημόσιους φορείς που επέβαλαν πρόστιμα ύψους 24 εκατ. ευρώ. Σημαντική οικονομική απώλεια προκαλούν οι περίπου 60 αιτήσεις ανάκλησης απαλλοτριώσεων, καθώς και ακυρώσεις Πράξεων Υπουργικού Συμβουλίου που αφορούν σημαντικότερα ακίνητα της ΕΤΑ σε Ανάβυσσο, Αφάντου Ρόδου, Παλιούρι Χαλκιδικής, κ.ά.

Επιπλέον, προβληματικές κρίνονται οι συμβάσεις που έχουν συναφθεί μεταξύ της ΕΤΑ και των μεγάλων αναδόχων, καθώς οι τελευταίοι όχι μόνο έχουν εγείρει εναντίον της εταιρείας απαιτήσεις άνω των 350 εκατ. ευρώ αλλά και δηλώνουν σε πολλές περιπτώσεις αδυναμία καταβολής των μισθωμάτων που ορίζουν οι συμβάσεις. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η μετατροπή των συμβάσεων αυτών σε ζημιογόνες ήταν θέμα χρόνου, εξ αρχής, αφού οι επενδυτές υπέβαλαν προσφορές ιδιαίτερα υψηλές σε σχέση με τα επιχειρηματικά τους σχέδια.

Έτσι, με δεδομένη την απραξία της ΕΤΑ, η ακίνητη περιουσία του ΕΟΤ μπαίνει πλέον στο «τσουβάλι» της Διυπουργικής Επιτροπής Αποκρατικοποιήσεων η οποία θα μπορεί να βγάξει ελεύθερα στο «σφυρί» σημαντικής αξίας εκτάσεις του ΕΟΤ ή να τα παραχωρεί σε ιδιώτες με μακροχρόνιες συμβάσεις, με στόχο την τουριστική ανάπτυξη περιοχών αλλά και την τόνωση των μισοάδειων δημόσιων ταμείων.

Στην ΕΤΑ μένουν μόνο κάποια μικρά ακίνητα που εκμισθώνονται για περιο-

δο μέχρι 16 χρόνια ή υλοποιούνται σε αυτά επενδυτικά προγράμματα μέχρι 3 εκατ. ευρώ.

Η σωτηρία για την ΕΤΑ θα έλθει τελικώς από τον Θεό, καθώς, όπως προβλέπεται στο άρθρο 30 του υπό κατάθεση νομοσχεδίου, η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ) θα μπορεί να εκμισθώνει (και) εκκλησιαστικά ακίνητα σε όλη τη χώρα με μακροχρόνιες συμβάσεις. Ο επιχειρηματικός «γάμος» ΕΤΑ-Εκκλησίας φαίνεται μάλλον αναπόφευκτος, καθώς σε πολλές περιοχές η Εκκλησία διαθέτει ακίνητα σε περιοχές εξαιρετικού φυσικού κάλλους, τα οποία χρειάζεται η ΕΤΑ για να πουλήσει σε επενδυτές, οι οποίοι θα χτίσουν κατά πάσα πιθανότητα μεγαθήρια μέσα σε δάση, πάνω σε ακτές ή σε παραδοσιακούς οικισμούς.

ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ

Δεν υπάρχει πλέον κανείς σώφρων κάτοικος αυτής της χώρας που να μην βλέπει ότι η εντυπωσιακά χαμηλή ποιότητα αποτελεί την κύρια αδυναμία του ελληνικού τουρισμού. Παρά τις επενδύσεις αναβάθμισης στις οποίες έχουν προχωρήσει κυρίως οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, που είναι και ελάχιστες συγκριτικά, η πλειονότητα των καταλυμάτων (πάνω από 80%) είναι χαμηλής κατηγορίας, συχνά δε και χαμηλής ποιότητας υπηρεσιών που δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του σύγχρονου τουρίστα. Η Ελλάδα παραδοσιακά αποτελεί προορισμό μαζικού παραθεριστικού προορισμού, όμως σήμερα δεν μπορεί πλέον να ακολουθήσει το παιχνίδι των χαμηλών τιμών, και πρέπει αναγκαστικά να μετακινηθεί προς υψηλότερες εισοδηματικά κατηγορίες τουριστών. Αυτό προϋποθέτει ποιοτικά αναβαθμισμένες υποδομές φιλοξενίας, αλλά και γενικότερες υποδομές και υπηρεσίες. Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων έδωσε την ευκαιρία — και τα κονδύλια — για αναβάθμιση των γενικών υποδομών σε αρκετά σημεία της χώρας καθώς και των ξενοδοχειακών μονάδων, ιδίως στην Αθήνα. Είναι όμως απαραίτητη η βελτίωση της ποιότητας των τουριστικών καταλυμάτων σε πολλούς προορισμούς με κίνητρα για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση, αλλά ακόμη και από-

συρση των μη ανταγωνιστικών μονάδων, μέσω πολεοδομικών κυρίως κινήτρων.

Η εμφανής έλλειψη τουριστικών υποδομών επεκτείνεται και στα οδικά δίκτυα, στις ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες, στη βάνανυση προσβολή του περιβάλλοντος κ.ά.

Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουρισμού αποτελεί το κύριο ζητούμενο για τον κλάδο. Στοιχεία όπως

Τα σκουπίδια έχουν γίνει πλέον καθεστώς στις παραθαλάσσιες περιοχές.

οι συνεργασίες, η δημιουργία σημαντικής διαπραγματευτικής θέσης απέναντι στον ανταγωνισμό, η δημιουργία επώνυμου προϊόντος με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, είναι απαραίτητα στη δημιουργία ενός σύγχρονου ξενοδοχειακού χάρτη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ακτινογραφία του ξενοδοχειακού χάρτη της Ελλάδας ανά περιφέρεια. Μπορεί συνολικά και σε επίπεδο αριθμών το μέγεθος της ξενοδοχίας να είναι ικανοποιητικό, όμως τα ποιοτικά του χαρακτηριστικά απέχουν πολύ από την εμφάνιση μιας σημαντικής εικόνας για τον κλάδο. Σε όλη την Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία του 2005 υπάρχουν 9.036 ξενοδοχεία με 358.721 δωμάτια και 682.050 κλίνες. Από αυτά, τα 155 είναι 5 αστέρων, 944 είναι 4 αστέρων, 1.712 είναι 3 αστέρων και τα υπόλοιπα

είναι 2 και 1 αστεριού. Δηλαδή περισσότερα από το 50% της δυναμικότητας με βάση τον αριθμό των ξενοδοχείων είναι χαμηλών κατηγοριών. Σε επίπεδο κλινών, οι κλίνες 2 και 1 αστεριού αντιπροσωπεύουν το 40% των συνολικών κλινών, ενώ οι κλίνες 5 και 4 αστέρων είναι περίπου στο 23%.

Τα ελληνικά τουριστικά καταλύματα έχουν φθάσει φέτος το καλοκαίρι να προσφέρουν «πακέτα» στους Ευρωπαίους τουρίστες για διακοπές στην Κρήτη και σε άλλες περιοχές με τιμές που ξεκινούν από δύο ευρώ (!) ανά άτομο την ημέρα. Φυσικά, η Ελλάδα που κατάφερε να μετατρέψει τα πανέμορφα νησιά της με το παραδοσιακό χρώμα σε μικρές κωμοπόλεις του τιμμένου δεν μπορεί να προσφέρει κάτι το διαφορετικό, το αυθεντικό στον τουρίστα και είναι μια άλλη προσφορά στο σωρό: Όταν οι τρεις ημέρες για την Τουρκία κοστίζουν 90 ευρώ, για τη Σικελία τον Ιούλιο 250 ευρώ, για την Κένυα με όλες τις παροχές οι 3 ημέρες έχουν 96 ευρώ, και για τη Μάλτα 108 ευρώ, η Ελλάδα δεν μπορεί παρά να ρίξει τις τιμές της.

ΑΠΑΤΗ

Έντονη είναι πλέον η ανάγκη επίλυσης των πολεοδομικών εκκρεμοτήτων μέσω εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας σε περισσότερες από 5.000 ξενοδοχειακές μονάδες, που από τη μια μέσω ΕΟΤ έχουν νομιμοποιηθεί λειτουργικά και από την άλλη σύμφωνα με το ΥΠΕΧΩΔΕ είναι παράνομες. Τα περισσότερα από τα παραπάνω ξενοδοχεία έχουν όντως στην πλάτη τους σοβαρές πολεοδομικές παραβάσεις, όμως οι ξενοδόχοι στο όνομα του τουρισμού ζητούν την άνευ όρων νομιμοποίησή τους, ενώ η κυβέρνηση σκέφτεται σαφώς το πολιτικό κόστος της ρήξης με τον κλάδο, ο οποίος παραδοσιακά είχε τις καλύτερες σχέσεις με την εκάστοτε ηγεσία. Ήδη το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΞΕΕ), ένας ανεξάρτητος άλλοτε φορέας των ξενοδόχων, μετατρέπεται πλέον σε «μακρύ χέρι» του υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, αφού θα μπορεί να εγκρίνει τους διακριτικούς τίτλους των ξενοδοχείων ή κάμπινγκ, αλλά και τους τιμοκαταλόγους τους ή και να επιβάλει κυρώσεις.

Και πώς θα μπορούσε να κάνει αλλιώς ο ξενοδοχειακός κλάδος όταν σε περίπου 700 εκατ. ευρώ υπολογίζονται οι βραχυπρόθεσμες οφειλές των ελληνικών ξενοδοχείων. Έξι στις δέκα ξενοδοχειακές επιχειρήσεις εμφανίζουν σημαντικές ζημιές, ενώ η επιδείνωση είναι σαφής, καθώς δύο χρόνια πριν οι ζημιογόνες επιχειρήσεις ήταν μόλις τέσσερις στις δέκα. Σε πλήθος 2.208 ξενοδοχείων ο αριθμός των ζημιογόνων έφτασε σε 1.267 (57,4%) με τις 519 μονάδες να αυξάνουν ακόμη περισσότερο τα χρέη τους και μόλις 335 να μειώνουν τα αρνητικά τους αποτελέσματα.

Μια ειδική κατηγορία τουρισμού, με μεγάλη σημασία για την Ελλάδα είναι

ο θαλάσσιος τουρισμός, ο οποίος αντιμετωπίζει τον έντονο ανταγωνισμό της γειτονικής Τουρκίας, που έχει επενδύσει σε μαρίνες και προσφέρει φθηνούς ναύλους ελλιμενισμού σε κρουαζιερόπλοια και σκάφη αναψυχής. Έτσι, οι μεγάλοι όμιλοι κρουαζιέρας και θαλάσσιου τουρισμού προσπαθούν να παρακάμψουν την Ελλάδα, πραγματοποιώντας τον γύρο των ελληνικών νησιών από βάσεις της Τουρκίας.

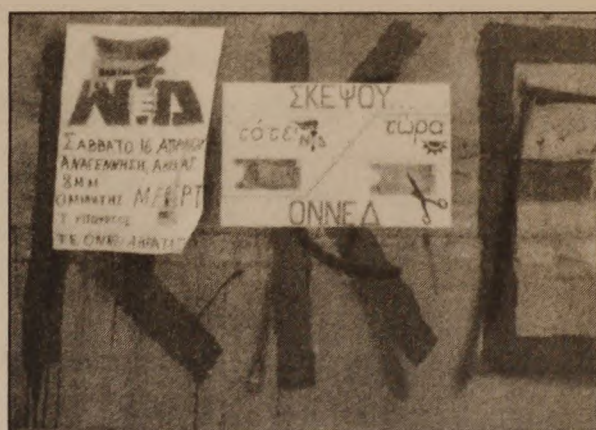
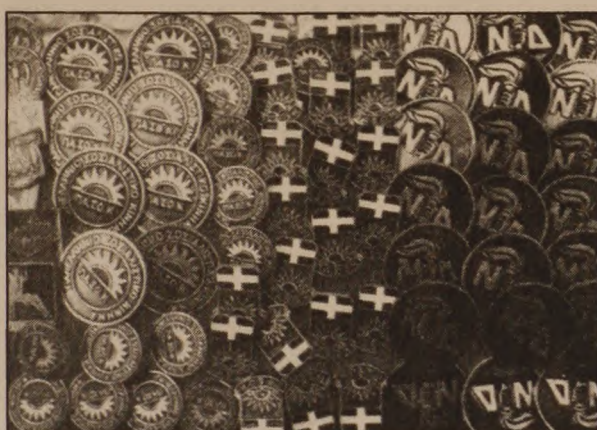
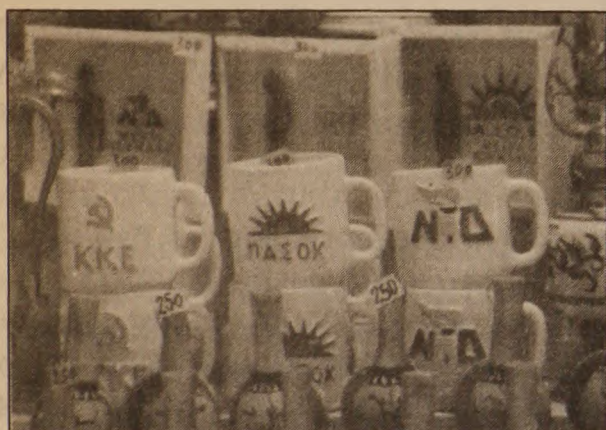
Ήδη και φέτος παρατηρήθηκε διστακτικότητα και απροθυμία από πλευράς τουριστικών οργανισμών για την υπογραφή συμβολαίων. Η ανεπάρκεια του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου έχει οδηγήσει πολλούς πλοιοκτήτες σε

ακραίες και μη επιθυμητές λύσεις, όπως στην αλλαγή σημαίας και —εφόσον στο εξωτερικό τυγχάνουν ευνοϊκότερων και πιο ευέλικτων νομοθετικών ρυθμίσεων— στη δραστηριοποίησή τους σε περιοχές εκτός Ελλάδος, όπως τη Δυτική Μεσόγειο, τις Δαλματικές Ακτές, την Καραϊβική και τις Σεϋχέλλες, με στόχο τη μείωση του οικονομικού τους ρίσκου.

Τέλος, οι καθυστερήσεις των έργων υποδομής που αφορούν τον θαλάσσιο τουρισμό, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τις μαρίνες, τείνουν να μετατρέψουν έναν δυναμικό και ιδιαίτερα συναλλαγματοφόρο κλάδο σε ουραγό των εξελίξεων στο χώρο της Μεσογείου και της ΝΑ Ευρώπης.

Κάτι το «ωραίο»

ΚΙΤΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

«Σας τσούζουνε τα μάτια, βουίζουνε τ' αφτιά σας, νιώθετε ναυτία, δύσπνοια, άγχος και από την πολιτική μόλυνση. Το νέφος: μεγάφωνα, αφίσες, δημόσια μνημεία, γκράφιτι, πανό, φάτσες υποψηφίων στους τοίχους, τίτλοι εφημερίδων, δελτία ειδήσεων, πυραμίδες ορκωμοσίας, μυστικοί δείπνοι υπουργικών συμβουλίων, παράσημα, τελετές, δεξιώσεις, υποδοχές, λόγοι, συνθήματα, σλόγκαν, αίθουσες συνεδρίων, γραφεία και κέντρα κομμάτων, δημόσιες υπηρεσίες, έντυπο υλικό... Η αισθητική δεν είναι —αλίμονο— η πιο καίρια πλευρά όλων αυτών. Είναι όμως σημαντική, αλλιώς αποκαλυπτική. Γιατί η πολιτική είναι κακόγουστη και γιατί υιοθετεί την κακογουστιά; Γιατί πλέει σ' αυτήν σαν το ψάρι στο νερό; Γιατί της πάει τόσο πολύ το κιτς; Δημαγωγία και λαϊκισμός είναι γνωστές και σίγουρες απαντήσεις. Τόσο είναι αλήθεια αυτό, που μια διαβαθμισμένη κλίμακα του πολιτικού κιτς θα μπορούσε ν' αποτελέσει ένα φασιστόμετρο για κάθε εξουσία, για κάθε πολιτική.»

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εκδόσεις Πολύτυπο. Κεντρική διάθεση: Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα, τηλ.: 210-72.32.819

Μέχρι που θα φτάσει το Ισραήλ;

του Γιώργου Μελιγγώνη

Το ειδεχθές έγκλημα, που συντελείται τις ημέρες αυτές στην Παλαιστίνη, προκαλεί οργή και αγανάκτηση, όχι όμως και έκπληξη. Ο πολιτικός «τσαμπουκάς», τον οποίο επέβαλε ο αμερικανός πρόεδρος Τζορτζ Μπους με την περίφημη «σταυροφορία κατά της διεθνούς τρομοκρατίας», που ξεκίνησε μετά τα τρομοκρατικά χτυπήματα της 11 Σεπτεμβρίου 2001, τείνει πλέον να καθιερωθεί ως διεθνής πρακτική. Μια πρακτική που αγνοεί κάθε έννοια διεθνούς δικαίου, όπως και κάθε έννοια ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μια πρακτική που επιβάλλει το νόμο του ισχυρότερου και μετατρέπει ολόκληρο τον πλανήτη σε μια απέραντη ζούγκλα. Και το τραγικότερο, μια πρακτική που συγκλονίζει την παγκόσμια κοινή γνώμη αλλά αντιμετωπίζεται με πλήρη απάθεια από την πλευρά των κυβερνήσεων, ιδιαίτερα των λεγόμενων ισχυρών χωρών, και κυρίως από την πλευρά των διεθνών οργανισμών, που περιορίζονται σε περιδεείς και ανούσιες εκκλήσεις για «ειρήνευση» και «αυτοσυγκράτηση».

Αφορμή για την τελευταία επιθετική ενέργεια των Ισραηλινών, όπως είναι γνωστό, στάθηκε η απαγωγή του 19χρονου δεκανέα Γκιλάντ Σαλίτ, εκ μέρους Παλαιστινίων μαχητών, στη διάρκεια μάχης με μια ισραηλινή περίπολο έξω από το «τείχος του αίσχους». Δυο ημέρες αργότερα, στις 30 Ιουνίου, ο ισραηλινός στρατός ξεκίνησε μια μεγάλη επιχείρηση, στο πλαίσιο της οποίας αεροπλάνα, ελικόπτερα, άρματα μάχης και... μπουλντόζες άρχισαν να πλήττουν αδιακρίτως στόχους των Παλαιστινίων στη Λωρίδα της Γάζας και αργότερα στη Δυτική Όχθη, προκαλώντας δεκάδες νεκρούς και πολύ περισσότερους τραυματίες, κατά κύριο λόγο άμαχους.

Σκοπός της επιδρομής, κατά τις ισραηλινές αρχές, ήταν να βρεθεί και να απελευθερωθεί ο δεκανέας Σαλίτ. Ωστόσο, οι επιθέσεις κατά κυβερνητικών κτιρίων και η σύλληψη περίπου 65 στελεχών της οργάνωσης Χαμάς, μεταξύ των οποίων υπουργοί, βουλευτές και δήμαρχοι (που, σύμφωνα με τον Σιμόν

Πέρες, θα δικαστούν για συμμετοχή σε τρομοκρατικές πράξεις), δείχνει ότι πραγματικός στόχος των Ισραηλινών είναι, με την ευκαιρία που τους παρουσιάστηκε, να τελειώνουν μια και καλή με την Χαμάς και την κυβέρνηση που σχημάτισε μετά την εκλογική νίκη της στις αρχές του χρόνου. Τον στόχο αυτό εξυπηρετούσε εξάλλου και η επίθεση εναντίον του πρωθυπουργού Χανίγιε, ο οποίος τελικά γλίτωσε γιατί την ώρα εκείνη δεν βρισκόταν στο γραφείο του.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Μέχρι την ώρα που γράφονταν αυτές οι σειρές, περισσότεροι από 50 άνθρωποι είχαν χάσει τη ζωή τους, ενώ είχαν καταστραφεί δεκάδες σπίτια, επιχειρήσεις και έργα υποδομής. Μετά τον βομβαρδισμό εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ολόκληρη η περιοχή στη Λωρίδας της Γάζας αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα λειψυδρίας, αφού δε λειτουργούν οι ηλεκτροκίνητες αντλίες νερού, με αποτέλεσμα ο πληθυσμός να απειλεί-

ται άμεσα από μολυσματικές ασθένειες. Μεταξύ άλλων, το παλαιστινιακό υπουργείο Εσωτερικών έχει βομβαρδιστεί δύο φορές, με αποτέλεσμα την ισοπέδωσή του, ενώ βομβαρδίστηκαν επίσης μια στρατιωτική βάση της Χαμάς και ένα σχολείο.

Στις επιθέσεις αυτές των Ισραηλινών, οι Παλαιστίνιοι προσπαθούν να απαντήσουν με ρουκέτες και αντιαρματικά όπλα, οι «μάχες» που δίνουν όμως είναι εκ προοιμίου άνισες και καταδικασμένες, καθώς έχουν να αντιμετωπίσουν έναν πανίσχυρο στρατό. Έτσι, δεν κάνουν τίποτε άλλο από το να προσφέρουν πρόσθετες δικαιολογίες στους Ισραηλινούς για να παρατείνουν την παραμονή τους στα παλαιστινιακά εδάφη, στα οποία τίποτε δεν θυμίζει πλέον το κλίμα ευφορίας που επικρατούσε τον περασμένο χρόνο, όταν οι Ισραηλινοί αποχωρούσαν από την περιοχή της Γάζας, έπειτα από 38 χρόνια κατοχής, μια εξέλιξη που είχε δεχτεί με επαίνους και η διεθνής κοινότητα, μιλώντας για χειρονομία καλής θέλησης εκ μέρους του Ισραήλ.

Η ίδια διεθνής κοινότητα η οποία προτιμά τώρα να μένει βουβός παρατηρητής μπροστά σε αυτό το νέο έγκλημα που διαπράττει το Ισραήλ. Ένα έγκλημα που συνιστά γενοκτονία σε βάρος ενός ολόκληρου λαού και στο οποίο η Ουάσιγκτον, δίνοντας το στίγμα της δικής της θέσης, έσπευσε να προσφέρει κάλυψη από την αρχή, υποστηρίζοντας ότι το Ισραήλ «έχει το δικαίωμα της αυτοάμυνας».

ΒΟΛΙΚΟ «ΑΛΛΟΘΙ»

Σύμφωνα με εκτιμήσεις πολλών παρατηρητών, η ιστορία της απαγωγής του ισραηλινού δεκανέα, «βόλεψε» των πρωθυπουργό Εχούντ Ολμέρτ, προσφέροντάς του ένα «ακαταμάχητο» άλλοθι. Οπότε, το σημαντικό ερώ-

τημα είναι γιατί οι Ισραηλινοί επέλεξαν αυτή την περίοδο για να πραγματοποιήσουν την εισβολή τους στα παλαιστινιακά εδάφη.

Ήδη, από αρκετό καιρό πριν, και ενώ είχε ξεσπάσει έντονη διαμάχη μεταξύ των αντίπαλων παρατάξεων, της Χαμάς και της Φατάχ, οι ισραηλινές δυνάμεις βομβάρδιζαν ανηλεώς θέσεις των Παλαιστινίων από αέρα, στεριά και θάλασσα, προκαλώντας δεκάδες θύματα, σε απάντηση επιθέσεων με ρουκέτες που πραγματοποιούσαν μέλη εξτρεμιστικών οργανώσεων. Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας, άλλωστε, σημειώθηκε και η ένοπλη σύγκρουση που οδήγησε στην απαγωγή του δεκανέα Σαλίτ.

Σημαντικότερο ωστόσο είναι το γεγονός ότι η εισβολή των Ισραηλινών στην Παλαιστίνη αποφασίστηκε σε μια στιγμή που η Χαμάς και η Φατάχ είχαν φτάσει σε μια συμφωνία, στην οποία, εκτός των εσωτερικών θεμάτων, αναφερόταν έμμεσα και η αναγνώριση της ύπαρξης του ισραηλινού κράτους, κάτι που η Χαμάς αρνιόταν πριν κατηγορηματικά.

Φαίνεται όμως ότι μια τέτοια συμφωνία, και κυρίως η αναγνώριση του κράτους του Ισραήλ, είναι αυτή τη στιγμή έξω από το ενδιαφέρον της κυβέρνησης του Τελ Αβίβ, ιδιαίτερα καθώς οι Παλαιστίνιοι το τοποθετούν στα όρια του 1967. Όπως δεν είναι βεβαίως στη λογική της και η δημιουργία ενός βιώσιμου ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους.

Έτσι, ο Εχούντ Ολμέρτ, ως συνεπής συνεχιστής του έργου που άφησε πίσω του ο Αριέλ Σαρόν και με δεδομένη την αμέριστη υποστήριξη των ΗΠΑ αλλά και ορισμένων ευρωπαϊκών χωρών, επιμένει στις μονομερείς ενέργειες και σε μια εν γένει παρελκυστική τακτική, άλλοτε με τη βία και άλλοτε με μια επίφαση διαλόγου, με μοναδικό στόχο να βάζει σε κάθε ευκαιρία στη γωνία τους Παλαιστίνιους και να καθυστερεί την όποια πρόοδο προς την δημιουργία παλαιστινιακού κράτους.

Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Στην παρούσα φάση, η δικαιολογία που βρήκε ο Ολμέρτ για να πλήξει τους Παλαιστίνιους προήλθε από την

Η στιγμή της έκρηξης οβίδας που εκτοξευτηκε από ισραηλινό άρμα μάχης σε συνοικία της Γάζας.

εκλογική νίκη που πέτυχε τον περασμένο Ιανουάριο η σκληροπυρηνική οργάνωση Χαμάς. Μια νίκη που προήλθε πάντως μέσα από μια, κατά κοινή ομολογία, δημοκρατική και ελεύθερη εκλογική αναμέτρηση, την οποία ωστόσο τόσο οι ΗΠΑ όσο και το Ισραήλ έσπευσαν να καταδικάσουν, εφόσον δεν ανταποκρινόταν στην επιθυμία τους, δείχνοντας από την αρχή την πρόθεσή τους να ανατρέψουν με κάθε τρόπο την κυβέρνηση που νόμιμα σχηματίστηκε.

Για τον σκοπό αυτό, εξάλλου, ξεκίνησε μια διεθνής εκστρατεία κατά της κυβέρνησης της Χαμάς, στο πλαίσιο της οποίας το ίδιο το Ισραήλ ανέλαβε να δημιουργήσει το κατάλληλο κλίμα, στραγγαλίζοντας οικονομικά την Παλαιστινιακή Αρχή, με την διακοπή των κονδυλίων που οφείλει να αποδίδει στους Παλαιστίνιους από τα έσοδα των δασμών και των φόρων που πληρώνονται στις τελωνιακές υπηρεσίες του Ισραήλ στα σύνορά του με την Παλαιστίνη.

Στην εκστρατεία αυτή, μάλιστα, έσπευσαν να ανταποκριθούν και κάποιες ευρωπαϊκές χώρες, επιβάλλοντας τη λήψη αντίστοιχων μέτρων εκ μέρους των αρμόδιων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έτσι, η απαγωγή του δεκανέα Σαλίτ

ήλθε στην κατάλληλη στιγμή, προσφέροντας την αφορμή για ένα τελικό ξεκαθάρισμα των λογαριασμών που έχει ανοίξει με το Τελ Αβίβ η εκλογική νίκη και ο σχηματισμός κυβέρνησης της Χαμάς.

ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΟΥ... ΜΙΣΟΥΣ

Χαρακτηριστικό είναι ότι, την ώρα που η κρίση φαντάζει ολοένα και περισσότερο κλιμακούμενη και αξεπέραστη, δημοσκόπηση της ισραηλινής κοινής γνώμης ταραίζει τα νερά, δείχνοντας ότι το χάσμα μεταξύ των δύο λαών είναι αγεφύρωτο. Συγκεκριμένα, το 82% των Ισραηλινών προτρέπει την κυβέρνησή του «να αρχίσει να σκοτώνει τους ηγέτες της Χαμάς», ενώ το 53% δηλώνει ότι το Ισραήλ πρέπει να ανακαταλάβει τη Λωρίδα της Γάζας και το 52% δεν έχει κανένα ενδοιασμό να προτείνει τη συνέχιση των βομβαρδισμών των παλαιστινιακών εδαφών, ακόμη κι αν αυτοί προκαλούν δεκάδες θανάτους, κυρίως άμαχου πληθυσμού.

Αντίθετα, μόλις το 20% συμφωνεί με το αίτημα των απαγωγέων του δεκανέα Σαλίτ, να απελευθερωθούν, δηλαδή, ορισμένοι Παλαιστίνιοι κρατούμενοι σε ισραηλινές φυλακές και κυρίως γυναίκες, σε αντάλλαγμα για τη ζωή του ισραηλινού στρατιώτη που φέρεται να κρατείται ακόμα ως όμηρος.

Ο ΑΡΑΒΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΕΙ...

Από την άλλη πλευρά ωστόσο οι διεθνείς αναλυτές φοβούνται ότι, οι δραματικές εξελίξεις που σημειώνονται στο Ισραήλ, είναι δυνατό να προκαλέσουν μια νέα έκρηξη στον αραβικό κόσμο. Ήδη, οι αραβικές χώρες έχουν εκδηλώσει την αγανάκτησή τους για τις επιθέσεις που πραγματοποιεί το Ισραήλ και ο πρόεδρος της Αιγύπτου Χόσνι Μουμπάρακ κατηγόρησε τον ισραηλινό πρωθυπουργό για αδιαλλαξία.

Την ίδια ώρα, ο πρόεδρος του Ιράν, Μαχμούντ Αχμαντινετζάντ, προειδοποιεί τη διεθνή κοινότητα πως «αν υπάρξει έκρηξη, οι φλόγες δεν θα σκεπάσουν μόνο το Ισραήλ, αλλά και όσους το στήριξαν».

Η ΚΡΙΣΗ ΒΑΘΑΙΝΕΙ

Οι φλόγες που υπαινίχθηκε όμως ο Αχμαντινετζάντ άρχισαν ήδη να ξεπηδούν, καθώς από την περασμένη Τρίτη ο ισραηλινός στρατός άρχισε να επεκτείνει την δράση του σε όλη την περιοχή της Λωρίδας της Γάζας.

Το προηγούμενο βράδυ, σε σύσκεψη του υπουργικού συμβουλίου, ο πρωθυπουργός Ολμέρτ και ο υπουργός Άμυνας Αμίρ Πέρετς είχαν συμφωνήσει να συνεχιστούν οι επιχειρήσεις στα παλαιστινιακά εδάφη, δίνοντας έτσι το «πράσινο φως» για νέους βομβαρδισμούς εναντίον στόχων σε κατοικημένες περιοχές, με πολλά θύματα, κυρίως άμαχους.

Ταυτόχρονα, τα ξημερώματα της Τετάρτης προκλήθηκαν επεισόδια και στα σύνορα με τον Λίβανο. Συγκεκριμένα, άνδρες της Χεζμπολά, στη διάρκεια ανταλλαγής πυρών, συνέλαβαν και κράτησαν δύο Ισραηλινούς στρατιώτες, μέλη μιας περιπόλου που είχε περάσει στο λιβανικό έδαφος, με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθούν στην περιοχή αεροπορικές επιδρομές εκ μέρους του Ισραήλ.

Ο πρόεδρος Μαχμούντ Αμπάς, που βρίσκεται στο Αμμάν, κατηγόρησε το Ισραήλ ότι κλιμακώνει την δράση του εναντίον των αμάχων και των υποδομών της Παλαιστίνης, ενώ οι παλαιστίνιοι μαχητές προειδοποιούν ότι «θα κάνουν τους ηγέτες του σιωνιστικού καθεστώτος να μετανιώσουν γι' αυτό το ναζιστικό έγκλημα».

κοσμο δρομιο

ΜΕΞΙΚΟ ΣΤΟ ΝΗΜΑ ΚΡΙΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ο Μανουέλ Λοπέζ Ομπραδόρ απευθύνεται στους οπαδούς του.

Στις παλιές... κακές εποχές γυρνά το Μεξικό, καθώς όλο και περισσότεροι υποστηρίζουν ότι οι πρόσφατες εκλογές δεν ήταν και οι διαφανέστερες στην ιστορία της χώρας. Αν και το 2000 είχαν διεξαχθεί απολύτως διαφανείς εκλογές, δε συνέβη το ίδιο και τώρα. Ο συντηρητικός υποψήφιος Φελίπε Καλντερόν, μετά από δύο καταμετρήσεις των ψήφων αναδείχθηκε νικητής με μόλις μισή ποσοστιαία μονάδα διαφορά.

Ο αντίπαλός του, αριστερός υποψήφιος Μανουέλ Λοπέζ Ομπραδόρ, αν και η επανακαταμέτρηση που είχε ζητήσει επιβεβαίωσε το πρώτο αποτέλεσμα, κάλεσε το λαό σε διαμαρτυρία και υποσχέθηκε στους οπαδούς του ότι δε θα αφήσει τη συγκεκριμένη υπόθεση να κυλήσει έτσι. Μάλιστα, δε δίστασε να παρομοιάσει το «φιάσκο των εκλογών», όπως το χαρακτήρισε, με τις αμερικανικές εκλογές του 2000,

όταν όλοι μιλούσαν για νοθεία.

Πάντως, όσο δημοφιλής κι αν είναι στην πατρίδα του ο 53χρονος πολιτικός, δεν ισχύει το ίδιο στην Ουάσινγκτον, η οποία κάθε άλλο παρά δυσареστήθηκε με την ανάδειξη του συντηρητικού υποψηφίου στο ύπατο αξίωμα της χώρας, καθώς θα της ήταν πολύ δυσάρεστο αν επαναλαμβανόταν και στο Μεξικό αυτό που ήδη συνέβη στη Βραζιλία, στη Βενεζουέλα, στη Βολιβία, στη Χιλή και αλλού, με την ανάδειξη αριστερών προέδρων που προκαλούν συνεχώς πονοκεφάλους στις ΗΠΑ.

Ήδη, ο κ. Ομπραδόρ, κατά την προεκλογική περίοδο, καταφερόταν εναντίον της εμπορικής συμφωνίας που ρυθμίζει τις οικονομικές σχέσεις των χωρών της Λατινικής Αμερικής με τις ΗΠΑ και η οποία προκαλεί την οικονομική αφαίμαξή τους.

ΒΟΡΕΙΑ ΚΟΡΕΑ «Ο,ΤΙ ΛΕΜΕ, ΤΟ ΚΑΝΟΥΜΕ»

Μετά το μείζον θέμα των πυρηνικών του Ιράν, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ εμφανίζεται για μια ακόμη φορά διχασμένο, για ένα εξίσου σημαντικό θέμα και συγκεκριμένα για την εκτόξευση, εκ μέρους της Βόρειας Κορέας, βαλλιστικών πυραύλων με βεληνεκές που θεωρείται αρκετό για να πλήξουν και τις ΗΠΑ.

Έτσι, το Συμβούλιο Ασφαλείας, μετά από την σθεναρή αρνητική στάση της Κίνας και της Ρωσίας, ανέβαλε την έγκριση ενός ψηφίσματος για την επιβολή εμπάργκο που είχε προτείνει η Ιαπωνία με την συνδρομή και της Ουάσιγκτον.

Η Πιονγιάνγκ διάλεξε την 4^η Ιουλίου, επέτειο της Ανεξαρτησίας των ΗΠΑ, για να εκτοξεύσει τους συγκεκριμένους πυραύλους, προκαλώντας ανησυχία στην Ουάσιγκτον και στο Τόκιο, ενώ το Πεκίνο έσπευσε να στείλει αντιπροσωπεία για την διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με την Πιονγιάνγκ.

Βέβαια, το θρίλερ είχε αρχίσει μία εβδομάδα νωρίτερα, όταν η Πιονγιάνγκ προειδοποιούσε ότι θα προβεί στη δοκιμαστική εκτόξευση.

Τότε, κανείς δεν πίστεψε ότι η Βόρεια Κορέα θα προέβαινε σε αυτό το «απονενομημένο διάβημα». Έγινε όμως, και η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα ήδη διέκοψαν την οικονομική βοήθεια προς την Πιονγιάνγκ, κάτι που ενδέχεται να σηματοδοτήσει τη σκλήρυνση της στάσης της.

Εξάλλου, είναι πολλοί που υποστηρίζουν, εδώ και πολύ καιρό, ότι, μετά το Ιράν, ο επόμενος «κακός» για τις ΗΠΑ θα είναι η Βόρεια Κορέα. Για τον λόγο αυτό, μάλιστα, υποστη-

Μήλων της έριδος έχουν γίνει οι πύραυλοι της Βόρειας Κορέας.

ρίζεται ότι η Πιονγιάνγκ, εκτοξεύοντας τους πυραύλους, δημιούργησε μία *de facto* κατάσταση και απέκτησε ένα ισχυρό διαπραγματευτικό όπλο: ότι, δηλαδή, δεν απειλεί μόνο, αλλά πράττει. Κάτι που έχει πλέον αποδείξει.

ΙΡΑΚ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΤΕΛΟΣ

Ιρακινοί μετά από έκρηξη βόμβας που έχει γίνει καθημερινό πλέον φαινόμενο στη Βαγδάτη.

Πολέμου συνέχεια στο Ιράκ, που τείνει να μεταβληθεί σ' ένα τεράστιο πεδίο μάχης, καθώς, καθημερινά σχεδόν, δεκάδες άνθρωποι σκοτώνονται σε βομβιστικές επιθέσεις και αντάρτικο πόλεων, στο πλαίσιο των εμφύλιων συγκρούσεων που κλιμακώνονται, χωρίς οι ξένες αλλά και εγχώριες δυνάμεις ασφαλείας να μπορούν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση.

Στις αρχές αυτής της εβδομάδας σουνίτες πολιτικοί κατηγορήσαν ανοιχτά τις αμερικανικές δυνάμεις κατοχής ότι δεν μπορούν να προσφέρουν ασφάλεια στη χώρα, γι' αυτό ζήτησαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας να στείλει στο Ιράκ ειρηνευτικές δυνάμεις του ΟΗΕ.

Χαρακτηριστικό είναι, όμως, ότι τόσο οι Αμερικανοί όσο και Ιρακινοί στρατιωτικοί παραδέχονται ότι στην ουσία έχουν αποτύχει να ελέγξουν τις πολλές ομάδες ενόπλων πολιτοφυλάκων που δρουν στη χώρα και οι οποίοι αποτελούν ένα από τα προβλήματα στον τομέα της ασφάλειας, γι' αυτό και αναζητούν τρόπους που θα βοηθήσουν τις στρατιωτικές δυνάμεις να καταστούν περισσότερο αποτελεσματικές.

Αμερικανοί αξιωματούχοι, πάντως, δηλώνουν ότι οι προσπάθειες αποσταθεροποίησης της Βαγδάτης από ομάδες ανταρτών θα συνεχιστούν, ενώ στο μεταξύ κλιμακώνεται και η δράση των ομάδων που ελέγχονται από την Αλ Κάιντα.

Στις αρχές της εβδομάδας δημοσιεύθηκε στο διαδίκτυο ένα βίντεο από μαχητές της Αλ Κάιντα, στο οποίο οι εξτρεμιστές επιδεικνύουν τα μέλη των ακρωτηριασμένων σωμάτων τριών αμερικανών στρατιωτών, τους οποίους σκότωσαν σε αντίποινα για το βιασμό και τη δολοφονία μιας ιρακινής οικογένειας από συναδέλφους τους που υπηρετούσαν στην ίδια μονάδα.

ΠΓΔΜ: Εκλογική στροφή στο... πουθενά

του Τάκη Διαμαντή

Αλλαγή φρουράς στην εξουσία σημειώθηκε στην ΠΓΔΜ, μετά τις βουλευτικές εκλογές που διεξήχθησαν στη χώρα την περασμένη εβδομάδα και στις οποίες το γνωστό συντηρητικό και άλλοτε εθνικιστικό κόμμα VMRO ξεπέρασε σε ψήφους την Ένωση Σοσιαλδημοκρατών. Ταυτόχρονα όμως οι εκλογές αυτές έδειξαν και μια γενικότερη αλλαγή στο πολιτικό τοπίο της χώρας. Μια αλλαγή κύριο συστατικό της οποίας είναι η παρατηρούμενη άμβλυνση των ιδεολογικών διαφορών ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα, αλλά και — κυρίως — στον ίδιο τον λαό.

Σχεδόν δεκαπέντε χρόνια μετά την απόσχιση της από την πρώην Γιουγκοσλαβία και την κήρυξη της ανεξαρτησίας της, η ΠΓΔΜ δείχνει σήμερα πιο ήρεμη και πιο κατασταλαγμένη σε ό,τι αφορά τις επιδιώξεις της για το μέλλον. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει και ότι έχει λύσει όλα τα προβλήματά της, καθώς η ηρεμία και η σιγουριά της οφείλονται απλώς στην μόνιμη παρουσία και στον ρόλο του διεθνούς παράγοντα, αλλά και στον φόβο ότι ένα «στραβοπάτημα» θα μπορούσε να αναζωπυρώσει τις εθνικιστικές εντάσεις και συγκρούσεις που σημάδεψαν την περασμένη δεκαπενταετία.

Κύρια αιτία των εθνικιστικών τάσεων που αναπτύχθηκαν στην ΠΓΔΜ, κατά τις αρχές της περασμένης δεκαετίας, ήταν κυρίως η πανσπερμία των εθνικών ομάδων που την κατοικούν — Σλαβομακεδόνες, Αλβανοί, Σέρβοι, Τούρκοι, Βλάχοι, Τσιγγάνοι και Βόσνιοι — και οι οποίες είναι επίσης χωρισμένες σε χριστιανούς και μουσουλμάνους, γεγονός που αποτέλεσε πρόσθετο παράγοντα εντάσεων στη χώρα, ιδιαιτέρως στα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας.

Μέσα στις εντάσεις αυτές, μάλιστα, διαμορφώθηκαν οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας, ήδη από το 1990, όταν πλέον το σοσιαλιστικό καθεστώς της Γιουγκοσλαβίας άρχιζε να καταρρέει και η διάλυσή της βρισκόταν προ των πυλών. Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργήθηκε η Ένωση Σοσιαλδημοκρατών, η οποία ουσιαστικά αντικατέστησε την πρώην τιτοϊκή Ένωση Κομμουνιστών, ενώ στην απέναντι πλευρά ανασυστάθηκε υπό τον νεαρό τότε Λιούπσκο Γκεοργκίεφσκι, το συντηρητικό εθνικιστικό

VMRO-DPMNE, που αποτελούσε συνέχεια της παλιάς επαναστατικής οργάνωσης των «Μακεδόνων», που είχε ιδρυθεί στα τέλη του 19^{ου} αιώνα στη Σόφια και είχε αναπτύξει δράση σε όλη την γεωγραφική περιοχή της Μακεδονίας. Παράλληλα δημιουργήθηκαν κόμματα από όλες τις εθνικές μειονότητες, με πρώτη βεβαίως την αλβανική, καθώς και μερικά άλλα που εξέφραζαν διαφορετικούς πολιτικούς προσανατολισμούς, κυρίως στο χώρο της Αριστεράς.

Το πολιτικό αυτό σκηνικό καθόριζε τις εξελίξεις που σημειώθηκαν στη χώρα σε όλη την προηγούμενη δεκαετία και στις οποίες κυρίαρχο στοιχείο υπήρξαν οι εθνοτικές διαφορές, κυρίως ανάμεσα στις δυο μεγαλύτερες κοινότητες, τη σλαβική και την αλβανική.

Ο ΞΕΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ

Έτσι, παρά το γεγονός ότι στις εκλογές του 1990 πρώτο κόμμα είχε έλθει το VMRO, ο τότε πρόεδρος της Δημοκρατίας Κίρο Γκλιγκόροφ, είχε καταφέρει με ελιγμούς να φέρει στην εξουσία την Ένωση Σοσιαλδημοκρατών και να την κρατήσει εκεί για μια οκταετία, πετυχαίνοντας παράλληλα, με δικαιολογία τον πόλεμο της Βοσνίας, να δημιουργήσει στην ΠΓΔΜ τεχνητό κλίμα σταθερότητας και ασφάλειας και να καταστήσει την ΠΓΔΜ «αγαπημένο παιδί» της διεθνούς κοινότητας.

Αντίθετα, μετά τον τερματισμό του πολέμου της Βοσνίας και τον ξεσηκωμό των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου και των γύρω περιοχών, ο φόβος του σλαβικού πληθυσμού έφερε το 1998 και πάλι πρώτο το VMRO, το οποίο διατήρησε μεν την εύνοια των χωρών της Δύσης, μέχρι και τον τερματισμό των βομβαρδισμών του ΝΑΤΟ κατά της Σερβίας, το 1999, την έχασε όμως κατά τον εσωτερικό πόλεμο που ξέσπασε στην ίδια την ΠΓΔΜ, το 2001, μεταξύ των Σλάβων και των Αλβανών.

Τα δεινά του πολέμου και η πικρή αίσθηση της ήττας από τους Αλβανούς, χάρη και στην παρέμβαση του ξένου παράγοντα, έκαναν τον σλαβικό πληθυσμό της ΠΓΔΜ, στις εκλογές του 2002, να ξαναψηφίσει την Ένωση Σοσιαλδημοκρατών, η οποία τώρα είχε να εργασθεί σκληρά τόσο για την ανόρθωση της χώρας όσο και για την ικανοποίηση των όρων της Συμφωνίας της Οχρίδας, που είχε επιτευχθεί για τον τερματισμό του πολέμου του 2001 και η οποία απέβλεπε στην ικανοποίηση των περισσότερων αιτημάτων της αλβανικής κοινότητας.

Και η μεν συμφωνία της Οχρίδας, μετά από πολλές καθυστερήσεις και παλινδρομήσεις, εκπληρώθηκε τελικά το 2004. Η ανόρθωση της χώρας, όμως, αποδείχτηκε πολύ δύσκολη, καθώς

στο μεταξύ αποχώρησε από αυτήν ένα μεγάλο μέρος του προσωπικού των διεθνών οργανισμών, που αποτελούσαν ένα σημαντικό παράγοντα για την ανάπτυξη της οικονομίας, ενώ από την άλλη, παρά τις κατά καιρούς υποσχέσεις, καμία επένδυση ξένων κεφαλαίων δεν πραγματοποιήθηκε στη χώρα, πλην των ελληνικών και μερικών άλλων από τρίτες χώρες — σε περιορισμένη πάντως έκταση.

Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής ήταν να αυξηθούν η ανεργία, που βρίσκεται στο 38%, η φτώχεια (καθώς ο μέσος μισθός όσων εργάζονται δεν ξεπερνά τα 200 ευρώ), και φυσικά η διαφθορά και ο παραγοντισμός, που έχουν εξελιχθεί σε πραγματική μάστιγα για τη χώρα.

ΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Τα τεράστια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, που αντιμετωπίζει πλέον η ΠΓΔΜ, συνέβαλαν αποφασιστικά στο να περάσουν σε δεύτερη μοίρα οι όποιες εθνοτικές και ιδεολογικές διαφορές, καθώς, τα μεν πολιτικά κόμματα συνέχισαν να ανταγωνίζονται για την εξουσία καταφεύγοντας σε «περίεργες» συμμαχίες, οι δε πολίτες επιζητούσαν μια νέα πολιτική πρόταση, η οποία θα ανταποκρινόταν περισσότερο στις προσδοκίες τους για οικονομική ανάπτυξη και βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου.

Την πρόταση αυτή οι πολίτες βρήκαν στο πρόσωπο του νέου ηγέτη του VMRO, Νίκολα Γκρούεφσκι, ενός νέου σχετικά πολιτικού, πρώην ηθοποιού και πυγμάχου, ο οποίος χρημάτισε υπουργός Οικονομικών κατά την προηγούμενη θητεία του VMRO στην εξουσία υπό τον Λιούπσο Γκεοργκίεφσκι, στην περίοδο 1998–2002.

Αυτή τη φορά, ο Λιούπσο Γκεοργκίεφσκι δεν ηγείται του κόμματος, καθώς έχει αποχωρήσει από αυτό και έχει δημιουργήσει ένα νέο κόμμα υπό την επωνυμία VMRO-Λαϊκό Κόμμα από το 2003. Παρ' όλα αυτά ο κύριος κορμός του VMRO, επικεφαλής συνδυασμού με άλλα 13 μικρότερα κόμματα, μεταξύ των οποίων και το Σοσιαλιστικό Κόμμα, κατάφερε να συγκεντρώσει το 32,46% των ψήφων και να έλθει πρώτο, εξασφαλίζοντας 44

από τις 120 έδρες της Βουλής.

Αντίθετα, το κόμμα του Γκεοργκίεφσκι συγκέντρωσε το 6,12% των ψήφων και εξασφάλισε 6 έδρες, ωστόσο, σύμφωνα με τον αρχηγό του, δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να συνεργασθεί μετεκλογικά με το VMRO.

Από την άλλη πλευρά, η Ένωση Σοσιαλδημοκρατών συγκέντρωσε 23,3% των ψήφων και εξασφάλισε 32 έδρες. Ωστόσο, ένα άλλο κόμμα που βγήκε από τα σπλάχνα της, με την επωνυμία Νέο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα και με ηγέτη τον πρώην πρόεδρο της Βουλής Τίτο Πέτκοφσκι, συγκέντρωσε το 6,10% των ψήφων και εξασφάλισε 7 έδρες. Όμως, το κόμμα του Πέτκοφσκι, που εμφανίζεται ως «αριστερότερο» προσανατολισμού, έχει δηλώσει ότι είναι έτοιμο να συνεργασθεί με το VMRO στον σχηματισμό κυβέρνησης.

ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ

Στην απέναντι όχθη, τα δυο αλβανικά κόμματα, τα οποία είχαν προκαλέσει αναταραχή κατά την προεκλογική περίοδο με τις συχνές αιματηρές συγκρούσεις των οπαδών τους, σε σημείο να παρέμβει η διεθνής κοινότητα, κατάφεραν απλώς να διατηρήσουν το καθένα τη δύναμή του.

Έτσι, το DUI, του πρώην αρχηγού του UCK Αλί Αχμέτι, που συμμετείχε στην προηγούμενη κυβέρνηση των Σοσιαλδημοκρατών, συγκέντρωσε το 12,24% των ψήφων και εξασφάλισε 18 έδρες, ενώ το ριζοσπαστικό DPA του Αρμπέν Τζαφέρη, άλλοτε κυβερνητικού εταίρου του Λιούπσο Γκεοργκίεφσκι, συγκέντρωσε 7,51% των ψήφων και εξασφάλισε 11 έδρες.

Παρ' όλα αυτά, με βάση την αρχή που είχε καθιερώσει ο πρώην πρόεδρος Γκλιγκόροφ — και η οποία θέλει πάντα την συμμετοχή στην κυβέρνηση ενός αλβανικού κόμματος — φαίνεται ότι το DUI θα παραμείνει στην εξουσία, αντικαθιστώντας το DPA στη θέση του εταίρου του VMRO, η κυβέρνηση του οποίου θα στηρίζεται σε ένα σύνολο 69 εδρών στη Βουλή. Παρ' όλα αυτά, είναι αμφίβολο αν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποσχέσεις για ριζική πάταξη της διαφθοράς και ταυτόχρονα για την ανόρθωση της οικονομίας της χώρας.

Μετά από συστηματικές έρευνες πολλών δεκαετιών που πραγματοποίησαν ειδικοί επιστήμονες (γεωλόγοι πετρελαίου, γεωφυσικοί, γεωχημικοί, μηχανικοί ταμιευτήρων, μηχανικοί γεωτρήσεων), εκτιμάται ότι το πετρέλαιο που είναι παγιδευμένο στο υπέδαφος της χώρα μας είναι γύρω στα 3,5 δισεκατομμύρια βαρέλια (συν 60 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα αέριο). Σ' αυτές τις ποσότητες περιλαμβάνεται και το κοίτασμα του Πρίνου από το οποίο έχει αντληθεί το μεγαλύτερο μέρος, 120 εκατομμύρια βαρέλια περίπου. Στατιστικά έχει αντληθεί το 5%. Τι γίνεται με το υπόλοιπο 95% του πετρελαίου μας που βρίσκεται μέσα στα πετρώματα- ταμιευτήρες;

Συζητήσαμε με δύο εκπροσώπους του Πανελλήνιου Συλλόγου Προσωπικού έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων της εταιρείας «Ελληνικά Πετρέλαια», τον κ. Βαγγέλη Καμπέρη, Διδάκτορα γεωλογίας και Πρόεδρο του Συλλόγου και τον κ. Τάσο Παράση, γεωχημικό-περιβαλλοντολόγο, Γενικό Γραμματέα του Συλλόγου.

θηκαν όπως είχαν αρχικά συμφωνηθεί. Διότι το 1998 έπεσε η τιμή του πετρελαίου πάρα πολύ, δηλαδή από 25 δολάρια που κόστιζε τότε το βαρέλι, έπεσε στα 10 δολάρια, οπότε δεν συνέφερε τις εταιρείες πετρελαίου να συνεχίσουν τις έρευνες. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι ήταν μία κρίσιμη περίοδος, κατά την οποία οι μικρές εταιρείες εξαγοράζονταν από τις μεγάλες. Τότε εξαγοράστηκαν η Enterprise και η Triton από μεγαλύτερες εταιρείες, οι οποίες εφάρμοζαν διαφορετική πολιτική και διέκοψαν τις έρευνες στη χώρα.

• *Δηλαδή σταμάτησαν το 1998 οι έρευνες στην Ελλάδα;*

Τ.Π.: Δεν σταμάτησαν τελείως, αλλά σταδιακά. Όταν έπεσε η τιμή του πετρελαίου, πολλές εταιρείες είχαν πρόβλημα επιβίωσης και συγχωνεύτηκαν, αγοράστηκαν ή έκλεισαν. Με στατιστι-

Ανύπαρκτη η ελληνική πολιτική για

Τη συνέντευξη πήρε η Χριστίνα Καρακατσάνη

• *Υπάρχουν κοιτάσματα*

υδρογονανθράκων στη χώρα μας;

Β.Κ.: Είναι πολλοί αυτοί που πιστεύουν ότι η Ελλάδα έχει πετρέλαιο και ανάμεσα σ' αυτούς είμαστε κι εμείς. Καταρχάς υπάρχει παραγωγή από τον Πρίνο (Β. Αιγαίο), που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Έπειτα είναι τα κοιτάσματα του Κατακόλου (βλ. χάρτη), της Επανομής και φυσικά η πετρελαιοπιθανή περιοχή ανατολικά της Θάσου που υποτίθεται ότι έχει πολιτικά προβλήματα. Επιπλέον υπάρχουν ενδείξεις πετρελαίου και αερίων σ' όλες τις περιοχές της χώρας που θεωρούνται πετρελαιοπιθανές. Εάν τις κατατάξουμε με σειρά προτεραιότητας, σε ό,τι αφορά την παρουσία πετρελαίου, πιστεύουμε ότι η προτεραιότητα ενδιαφέροντος βρίσκεται στο Βόρειο Αιγαίο και ότι ακολουθούν το Ιόνιο πέλαγος και η Δυτική Ελλάδα (θαλάσσια και χερσαία περιοχή). Τις υπόλοιπες περιοχές, όπως ο Θερμαϊκός, τα Γρεβενά, η Αλεξανδρούπολη, το Λιβυκό, το Μυρτώο πέλαγος κ.ά., θα τις θέσουμε τρίτες σε προτεραιότητα.

• *Πώς γίνονται οι έρευνες για την ανακάλυψη πετρελαίου;*

Β.Κ.: Οι έρευνες σήμερα γίνονται μέσω παραχωρήσεων, δηλαδή με ενοικίαση περιοχών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, σε εταιρείες πετρελαίου. Πιο συγκεκριμένα, το 1996 έγινε ο πρώτος γύρος παραχωρήσεων και υπογράφηκαν συμβάσεις με αλλοδαπές εταιρείες. Οι εταιρείες αυτές διέθεσαν κεφάλαια και μέσω αυτών πραγματοποίησαν έρευνες στις περιοχές που είχαν κερδίσει από διαγωνισμό.

• *Ποιες περιοχές δόθηκαν με το διαγωνισμό;*

Β.Κ.: Στον πρώτο γύρο δόθηκαν τέσσερις περιοχές. Στην εταιρεία Enterprise δύο χερσαίες — η Β.Δ. Πελοπόννησος και η Ήπειρος — και στην εταιρεία Triton μία θαλάσσια, ο Πατραϊκός κόλπος, και μία χερσαία, η Αιτωλοακαρνανία. Οι έρευνες στις παραπάνω περιοχές προχώρησαν, πλην όμως δημιουργήθηκαν μερικά προβλήματα, καθώς οι συμβάσεις δεν πραγματοποιή-

κά στοιχεία, από τις 100 εταιρείες πετρελαίου που υπήρχαν το 1990, παρέμειναν το 2000 στην αγορά, μόνον 30! Το 70% έκλεισε. Εξαφανίστηκαν πολλές και μία απ' αυτές ήταν και η ελληνική, η Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου — Έρευνα κι Εκμετάλλευση Υδρογονανθράκων (ΔΕΠ-ΕΚΥ), η οποία συγχωνεύτηκε δι' απορροφήσεως στην εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια. Έτσι λοιπόν το κράτος έχασε το φορέα που διοργάνωνε τους διαγωνισμούς, ρύθμιζε τους κανόνες και πραγματοποιούσε τον έλεγχο των συμβάσεων που είχαν υπογραφεί. Η κρίση λειτούργησε αντίστροφα για τη χώρα. Ενώ έπεσε η τιμή του πετρελαίου και έφυγαν οι ξένες εταιρείες, όλως παραδόξως «έφυγε» και το κράτος. Εν κατακλείδι στη χώρα μας οι έρευνες έχουν σταματήσει από το 2001. Σε κανένα ευρωπαϊκό κράτος δεν έπαψε να λειτουργεί ο κρατικός φορέας. Αντίθετα, πολλές χώρες — μεταξύ αυτών οι περισσότερες ευρωπαϊκές — δημιούργησαν αμέσως ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον με ελκυστικούς όρους, όπως είναι η μεγαλύτερη διάρκεια των συμβάσεων, η χαμηλή φορολογία, η μεγαλύτερη έκτα-

ση των περιοχών που παραχωρήθηκαν κ.ά., ώστε να προσελκύσουν επενδύσεις.

Β.Κ.: Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τον πρώτο κύκλο παραχωρήσεων και τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας, σημειώνουμε ότι, ενώ ήταν σε εξέλιξη το πρόγραμμα, στο μέσον σχεδόν της διάρκειας της σύμβασης συνέβησαν σημαντικές αλλαγές στην εκτέλεση των συμβατικών όρων, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα, αντί οι ανάδοχοι εταιρείες να εκτελέσουν τις βαθιές γεωτρήσεις, να περιοριστούν στην εκτέλεση πιο ρηχών γεωτρήσεων. Επομένως δεν μπορούμε να πούμε ότι ο πρώτος κύκλος των παραχωρήσεων απέτυχε, γιατί απλά δεν φτάσαμε ποτέ τους αρχικούς στόχους μας. Παραμένει λοιπόν ένα κεφάλαιο ανοιχτό σε ό,τι αφορά την έρευνα στη δυτική Ελλάδα και ειδι-

Γεώτρηση στο Κατάκωλο.

εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων;

Τ.Π.: Είναι ανύπαρκτη. Είμαστε η μόνη χώρα στον κόσμο που δεν έχει ρυθμι-

σαγωγείς και τους πλοιοκτήτες που μεταφέρουν το εισαγόμενο πετρέλαιο. Γι' αυτό και οι τιμές του πετρελαίου όταν

την εκμετάλλευση των πετρελαίων

κότερα την ευρύτερη περιοχή των Ιωαννίνων και τον Κυπαρισσιακό κόλπο.

• *Είπατε ότι η Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου – Έρευνα κι Εκμετάλλευση Υδρογονανθράκων (ΔΕΠ-ΕΚΥ), ενσωματώθηκε το 1998 στην εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της εταιρείας; Πραγματοποιεί έρευνες στην Ελλάδα;*

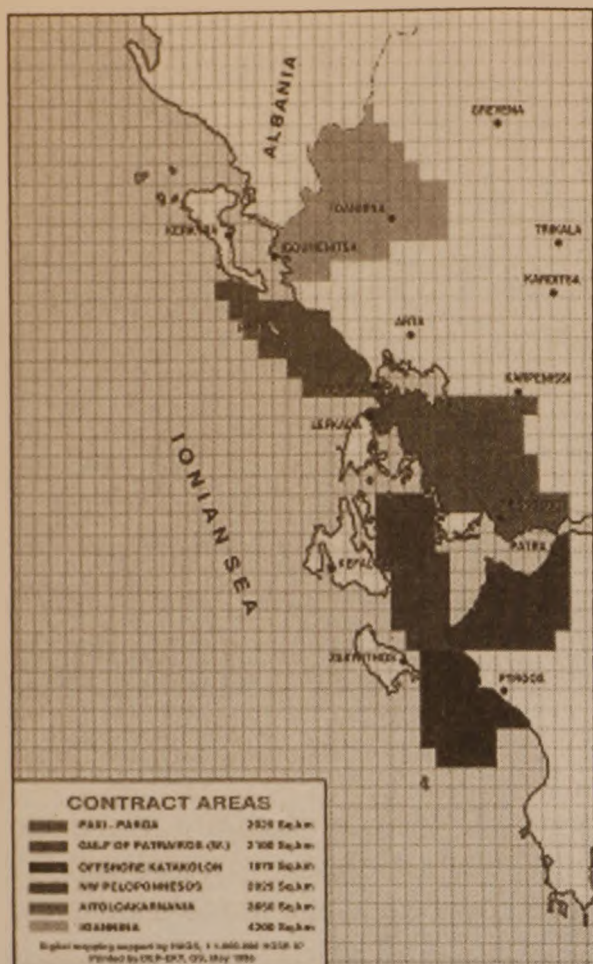
Β.Κ.: Είναι ιδιωτική ελληνική εταιρεία, πολυμετοχική, εισηγμένη στο χρηματιστήριο. Ένας από τους μετόχους είναι και το κράτος το οποίο συμμετέχει με ποσοστό 35%. Τα Ελληνικά Πετρέλαια είναι μια από τις πιο ισχυρές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χώρο του πετρελαίου, κατεξοχήν στη διύλιση και στην εμπορία, ενώ κάνει ανοίγματα και σ' άλλες ενεργειακές μορφές. Μέχρι στιγμής επενδύει στο εξωτερικό. Στο εσωτερικό δεν το επιχειρεί ακόμη, ίσως γιατί αμφισβητείται το ιδιοκτησιακό καθεστώς των ερευνητικών περιοχών της Ελλάδας.

• *Ποια είναι η σημερινή πολιτική της Ελλάδας στα θέματα έρευνας και*

σμένο το πετρελαϊκό καθεστώς της. Δεν υπάρχει φορέας εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων. Η Αλβανία μολοντί είναι μια από τις πιο φτωχές χώρες κάνει παραχωρήσεις περιοχών. Η Τουρκία έχει κρατική εταιρεία έρευνας και παραγωγής, πολύ καλά οργανωμένη με 5.250 ανθρώπους. Ακόμη και η Ιρλανδία που βρισκόταν στην 80η θέση ανάμεσα στις 120 χώρες, όσον αφορά τη βαθμολογία για την έρευνα και την παραγωγή πετρελαίου — εμείς είμαστε στην 45η θέση — δημιούργησε ευνοϊκό φορολογικό και οικονομικό περιβάλλον ώστε να προσελκύσει επενδύσεις για την έρευνα πετρελαίου. Μάλιστα αυτή τη στιγμή βρίσκεται οικονομικά στο μέσο των χωρών της ΕΕ. Όταν το δικό μας φορολογικό καθεστώς, σε ό,τι αφορά την εκμετάλλευση πετρελαίου, φτάνει γύρω στο 65%, ενώ το αντίστοιχο στην Ιρλανδία είναι 25%, ποιος θα έρθει στην Ελλάδα; Στην Ιρλανδία δουλεύουν ήδη 30 εταιρείες πετρελαίου και στην Ελλάδα δεν υπάρχει καμία. Από το 1998 οι ελληνικές κυβερνήσεις ενεργούν σαν να μην θέλουν να γίνουν επενδύσεις. Ίσως να υπάρχουν πιέσεις από πολύ υψηλά, δηλαδή από τους ει-

γίνονται εισαγωγές είναι πολύ υψηλές. Κάποτε καλύπταμε από το δικό μας πετρέλαιο μέρος από τις εισαγωγές και μπορούσαμε να μειώσουμε εν μέρει τις τιμές. Σήμερα δεν παράγουμε δικό μας πετρέλαιο και εισάγουμε σχεδόν όλο το πετρέλαιο που χρειαζόμαστε, οπότε η τελική τιμή είναι υψηλή.

Επ' ευκαιρία θα θέλαμε να θέσουμε τα εξής ερωτήματα στον Υπουργό Ανάπτυξης: Πρώτον: Το πετρέλαιο που υπάρχει στην Ελλάδα θέλουμε να το εκμεταλλευτούμε; Δεύτερον: Ποιον έχετε ως σύμβουλό σας επί των θεμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων; Δυστυχώς, γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχει ούτε σύμβουλος ούτε πολιτική πετρελαίου. Ακόμη και η ηλεκτρονική σελίδα του Υπουργείου Ανάπτυξης, δεν έχει καμία αναφορά για την έρευνα και την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στη χώρα μας. Πρόσφατα βέβαια ο Υπουργός Ανάπτυξης ανήγγειλε ότι θέλει να δημιουργήσει φορέα πετρελαίου, φαίνεται όμως ότι εξακολουθούν να υπάρχουν οι αντίθετες δυνάμεις. Εμείς πιστεύουμε ότι οφείλει να συγκροτήσει αμέσως μια επιτροπή ειδικών.

Περιοχές παραχωρήσεων πρώτου γύρου.

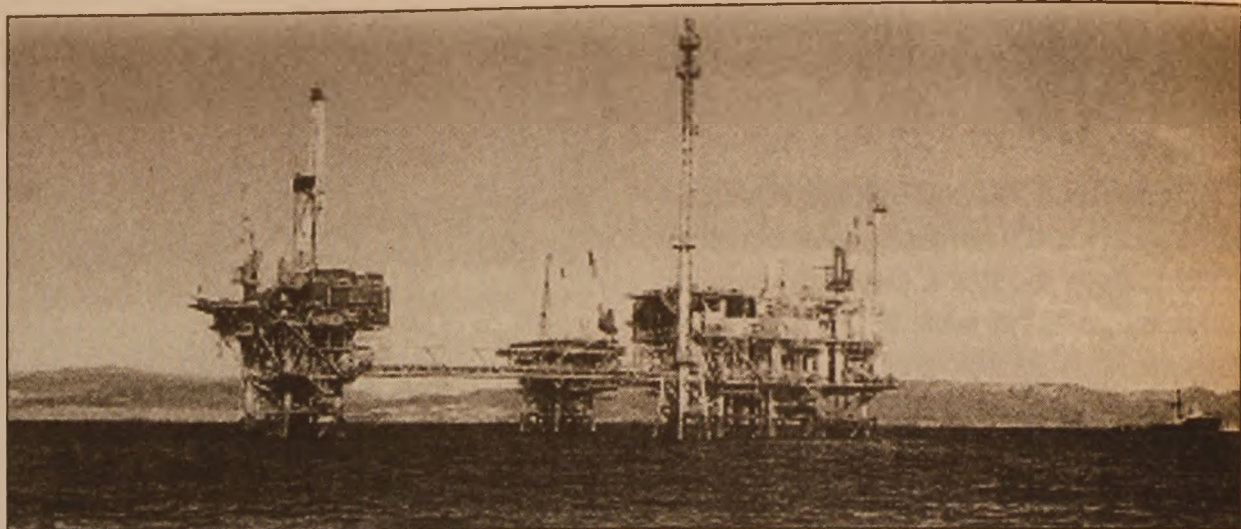
- Τι γίνεται με τα πετρέλαια του Πρίνου;

Τ.Π.: Αρχικά, τα πετρέλαια του Πρίνου τα εκμεταλλευόταν μια κοινοπραξία εταιρειών με κύριο μέτοχο την καναδέζικη εταιρεία Ντένισον. Το 1998 που η τιμή του πετρελαίου έπεσε στα 10 δολάρια το βαρέλι, όσο δηλαδή κόστιζε η άντλησή του, το κοιτάσμα έμεινε νεκρό για ένα χρόνο. Δεν παρήγαγε, παρότι είχε μέσα 12 εκατομμύρια βαρέλια! Πρωτοφανές γεγονός — δεν είχε ενδιαφερθεί κανείς! Επί υπουργίας Βενιζέλου δόθηκε σ' ένα μικρό κοινοπρακτικό σχήμα εταιρειών με χαριστική σύμβαση και χωρίς τον έλεγχο του κράτους.

- Ήταν εταιρεία πετρελαίου;

Β.Κ.: Όχι, δεν ήταν εταιρεία πετρελαίου, αλλά μια μικρή τεχνική εταιρεία με κεφάλαια 60.000 ευρώ, υπεργολάβος για δευτερεύουσες εργασίες. Πήρε όμως το κοιτάσμα που κόστιζε τότε 300.000 ευρώ.

- Μπορεί η οποιαδήποτε εταιρεία ν' ασχοληθεί με κοιτάσματα πετρελαίου;
- Β.Κ.:** Όχι, δεν μπορεί. Ισχυρίστηκε όμως τότε ο κ. Βενιζέλος ότι η λύση αυτή, δηλαδή η επιλογή της μικρής τεχνικής εται-

Εξέδρες άντλησης κοιτάσματος Πρίνου.

ρείας, ήταν η καλύτερη για να μην χαθούν όλες οι θέσεις εργασίας. Αποφάσισαν τότε να κρατήσουν τους μισούς εργαζόμενους και άντλησαν το κοιτάσμα για όσο διάστημα δεν παρουσίαζε προβλήματα. Στην πορεία επιδοτήθηκαν από το κράτος για να εξακολουθήσουν να λειτουργούν και όταν τελικά αντλήθηκε ένα μεγάλο μέρος από τα αποθέματα, άρχισαν να αποσύρονται. Επομένως μπορούμε να πούμε ότι και στον Πρίνο η κατάσταση δεν είναι ικανοποιητική, ιδιαίτερα σήμερα που το κοιτάσμα ακολουθεί φθίνουσα πορεία. Αποδεικνύεται λοιπόν ότι, όταν οι κρατικοί θεσμοί λείπουν και οι ρυθμίσεις γίνονται αποσπασματικά, με εμβόλιμες διατάξεις και κατά παρέκκλιση της νομοθεσίας, τίποτε καλό δεν συμβαίνει στη χώρα.

- Ποιος νόμος καταστρατηγήθηκε τότε;

Β.Κ.: Ο νόμος των υδρογονανθράκων (ν. 2289/95), ο οποίος ρυθμίζει θεσμικά όλα τα θέματα των περιοχών που παραχωρούνται για αναζήτηση και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων καθώς και τις συμβάσεις μίσθωσης και παραγωγής με τις ενδιαφερόμενες εταιρείες. Ο νόμος αυτός υπερκεράστηκε με ειδικό νόμο και έγινε απευθείας ανάθεση στην παραπάνω εταιρεία.

Μια από τις προτάσεις μας λοιπόν είναι και η αντικατάσταση αυτού του νόμου, μολονότι έφερε πολλές αλλαγές σε σχέση με τον προϋπάρχοντα και εισήγαγε πολλά νέα στοιχεία. Ωστόσο πρέπει να γίνει πιο ευέλικτος και λιγότερο γραφειοκρατικός για να απελευθερωθεί στην ουσία το καθεστώς που αφορά τις έρευνες. Επιπρόσθετα, πρέπει

να δημιουργεί προϋποθέσεις, ώστε οι ξένες εταιρείες να βρίσκουν φιλικό κλίμα και να επενδύουν τα κεφάλαιά τους, με αποτέλεσμα, μέσω αυτών των επενδύσεων να δημιουργούνται θέσεις εργασίας και φυσικά φορολογικά οφέλη για το κράτος. Καταλήγοντας, πιστεύουμε ότι ο νέος νόμος θα πρέπει να προβλέπει:

- την ίδρυση φορέα ρύθμισης και ελέγχου των παραχωρήσεων ο οποίος θα καθορίζει τους όρους με τους οποίους θα παραχωρούνται οι περιοχές έρευνας, θα εποπτεύει την πρόοδο των εργασιών, θα επεξεργάζεται και θα αξιολογεί τα ερευνητικά δεδομένα και θα προετοιμάζει τον επόμενο κύκλο παραχωρήσεων.
- διαδικασία ανοιχτής πρόσκλησης για την παραχώρηση περιοχών (open door procedure).
- τη δυνατότητα απόκτησης «μη αποκλειστικών ερευνητικών δεδομένων» από ενδιαφερόμενες εταιρείες, οι οποίες διατηρούν το δικαίωμα της πώλησης των στοιχείων σε τρίτους ενώ παράλληλα είναι υποχρεωμένες να δώσουν τα στοιχεία αυτά και στο κράτος.
- χαμηλά ποσοστά φόρων της τάξεως του 20%.

Τ.Π.: Επίσης, επιβάλλεται να οριοθετήσουμε τα σύνορά μας σε ό,τι αφορά την εκμετάλλευση του θαλάσσιου πλούτου. Δυστυχώς ούτε στον τομέα αυτό έχουμε συγκεκριμένη πολιτική — κι εννοούμε την πολιτική οριοθέτησης των θαλάσσιων συνόρων. Έχουμε πέντε χώρες γύρω μας που βρέχονται από θάλασσα. Το θέμα είναι ανοικτό εδώ και 30 χρόνια. Από το βορρά έχου-

με την Αλβανία. Νότια έχουμε τη Λιβύη και την Αίγυπτο με κοινά νερά, το ίδιο κι από την ανατολική πλευρά, την Τουρκία που δημιουργεί προβλήματα με τα νησιά και την υφαλοκρηπίδα. Με καμιά από αυτές τις χώρες δεν έχουμε μοιράσει τα νερά και την οικονομική μας ζώνη, εκτός από την Ιταλία, που το ζήτησε μόνη της για να κάνει έρευνα και εκμετάλλευση πετρελαίου. Οι Αλβανοί κάνουν όπου θέλουν έρευνα, ακόμη και στα δικά μας τα νερά. Επίσης, οι Λίβυοι πρόσφατα είχαν μπει στη Γαύδο, όπως έδειχνε ένας χάρτης παραχωρήσεων που δημοσιεύτηκε στην Ελευθεροτυπία. Το ίδιο και οι Αιγύπτιοι. Μπορεί η Τουρκία να είναι το μόνιμο πρόβλημα, όμως τι κάνουμε με τους άλλους; Ποια είναι η πολιτική που ακολουθούμε; Από τη στιγμή που δεν έχουμε διευθετήσει την υφαλοκρηπίδα μας με τόσα νησιά και δεν ορίζουμε τις οικονομικές μας ζώνες δεν μπορούμε να κάνουμε έρευνα και εκμετάλλευση. Ούτε στα δικά μας νερά κάνουμε, ούτε στα αμφισβη-

τούμενα κι έχουμε γεμίσει με γκρίζες ζώνες, μαύρες ζώνες και αμφισβητούμενες περιοχές.

• **Και μια τελευταία ερώτηση:**

Μπορούμε να πούμε ότι η Ελλάδα όσον αφορά την αναζήτηση πετρελαίου είναι μια περιοχή υψηλού ρίσκου;

Β.Κ.: Η γεωλογία της Ελλάδας είναι πολύπλοκη. Πρέπει να τη χωρίσουμε με γεωλογικά και εν μέρει με γεωγραφικά κριτήρια σε δύο περιοχές. Την ανατολική και τη δυτική. Η ανατολική Ελλάδα χαρακτηρίζεται από ιζηματογενείς λεκάνες στις οποίες η έρευνα περικλείει μικρότερο ρίσκο, ενώ οι περιοχές της δυτικής Ελλάδας επηρεάζονται από περισσότερους γεωλογικούς παράγοντες μεταξύ των οποίων οι κυριότεροι είναι η πολύπλοκη γεωλογική-τεκτονική δομή της και το πορώδες των πετρωμάτων που αυξάνουν το ρίσκο. Δεν είναι εύκολο δηλαδή να πούμε κάνοντας μια γεώτρηση σε συγκεκριμένη θέση μετά από συστηματική έρευνα ότι θα βρούμε τα συγκε-

κριμένα στρώματα που εμφανίζονται στην επιφάνεια. Διότι, στο παρελθόν έλαβαν χώρα μετακινήσεις στρωμάτων μεγάλης κλίμακας και δημιούργησαν επαναλήψεις στρωμάτων (τεκτονικά λέπια) με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να βρεθούν οι τεκτονικές και οι στρωματογραφικές δομές, οι παγίδες δηλαδή, μέσα στις οποίες συγκεντρώνεται και εγκλωβίζεται το πετρέλαιο. Σε χώρες που έχουνε πολλά πετρέλαια η πιθανότητα επιτυχίας είναι περίπου γύρω στο 30%. Από τις 100 γεωτρήσεις, δηλαδή, οι 30 βρίσκουν υδρογονάνθρακες. Στη χώρα μας είναι πιο δύσκολα τα πράγματα. Στις 100 γεωτρήσεις οι 10 βρίσκουν. Το ποσοστό επιτυχίας κυμαίνεται γύρω στο 10 με 12%, γι' αυτό το λόγο η έρευνα και αναζήτηση πετρελαίου είναι μια επιχείρηση υψηλού ρίσκου. Εντούτοις μία επιτυχία, μία σημαντική ανακάλυψη, μπορεί να αποσβέσει όλα τα έξοδα και να αποφέρει μεγάλα κέρδη τόσο στον επενδυτή όσο και στο δημόσιο. Ο «τολμών νικά» όταν έχει υπομονή και επιμονή.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

άρδην

ΤΕΥΧΟΣ 60

Ιούλιος - Αύγουστος 2006

ΤΟ ΕΡΩΤΙΚΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Στην κυρίαρχη αντίληψη για το Βυζάντιο ως "καλογερική" θεοκρατία δεν χωράει ο έρωτας και οι λοιπές εκφράσεις της κοσμικής ζωής. Το αφιέρωμα του Άρδην σκοπεύει να καταδείξει το ανυπόστατο αυτής της αντίληψης. Στην πραγματικότητα το Βυζάντιο ήταν μια εξαιρετικά ανεκτική, για την εποχή της, κοινωνία, η οποία κατόρθωνε να συνδυάζει την πνευματικότητα και τον «έρωτα του θείου» με τον εγκόσμιο έρωτα και τη χαρά της ζωής, διαμορφώνοντας ήδη το γνώριμο ελληνικό «συναμφοτερον». Ποίηση, μυθιστόρημα, έπη, δημώδεις διηγήσεις, ρητορικά προγυμνάσματα, ερωτικά επιγράμματα, ιστορικά έργα, είναι γεμάτα από αναφορές - και περιγραφές - στην ερωτική διάσταση και κάποτε εκπλήσσουν ακόμα και τον σύγχρονο αναγνώστη.

Κείμενα των: Ν. Αρμενόπουλου, Ν. Βεντούρα, Γ. Καραμπελιά, Φ. Κουκουλέ, Μ. Μερα-

κλή, Γ. Μπαλόγλου, Χ.-Γ. Μπεκ, Ρ. Μπήτον. Αποσπάσματα από την *Παλατινή Ανθολογία*, τον *Διγενή Ακρίτα*, την *Παιδιόφραστο Διήγηση των Τετραπόδων Ζώων*, τα *Ερωτικά Ροδιακά*, την *Πασιφάη και τον Ταύρο* του Βασιλάκη, τον *Καλλίμαχο και Χρυσορόη*, τα *Ανέκδοτα* του Προκόπιου.

Για την «αντιστασιακή διπλωματία» που τηρεί ο **Τ. Παπαδόπουλος**, καθώς και για τις προσπάθειες των Αθηνών να «συνετίσουν» την «απειθαρχη Κύπρο» γράφουν οι: **Β. Φτωχόπουλος**, **Σ. Παύλου**, **Α. Μιχαηλίδης** και **Α. Ζερουάλι**.

Τέλος, για ζητήματα της επικαιρότητας - όπως το **φοιτητικό κίνημα** - και για ευρύτερα ζητήματα πολιτικής, ιστορίας, πολιτισμού, γράφουν οι: **Σ. Μάνδρος**, **Β. Αγτζίδης**, **Θ. Ντρίνις**, **Κ. Κατσιφάρακης**, **Γρ. Σπηλιόπουλος**, **Κ. Καραϊσκος**, **Γ. Εμμανουηλίδης**, **Θ. Καλόμαλος**, **Σ. Παπαγιάννης**, **Β. Στοϊλόπουλος**, **Δ. Μπαλτάς**, **Δ. Τσαπακίδης**, **Σ. Κουτρούλης**, κ.ά.

Το ένα και σημαντικότερο «κρίσιμο εθνικό θέμα»

του Γιάννη Κουρταλιώτη

Οι πρόωρες εκλογές στην Ελλάδα κηρύσσονται κατά κανόνα στο όνομα κάποιου σπουδαίου εθνικού ζητήματος. Συνήθως αυτό είναι το Κυπριακό, αλλά σε αυτήν τη χώρα, όπου το εθνικό σπορ είναι η ανακάλυψη εθνικών κινδύνων, τίποτα δεν αποκλείει να είναι η Μακεδονία, το Αιγαίο, το Ιόνιο ή η Πελοπόννησος. Έτσι κι αλλιώς, ουδέποτε — και ευτυχώς — οι εκλογές είχαν ως πραγματικό αντικείμενο τα λεγόμενα εθνικά θέματα. Σήμερα επιχειρείται κάτι πρωτότυπο: ένα μεγάλο κομμάτι της άρχουσας τάξης (ΜΜΕ, εργολάβοι και ΜΜΕ εργολάβων) επιθυμεί να προκαλέσει πρόωρες εκλογές — που θα κερδίσει πανεύκολα η ΝΔ —, γιατί δεν βρίσκει άλλον τρόπο να ξεφορτωθεί τον καταφανώς ανεπαρκή να εκπληρώσει τα καθήκοντα του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης Γιώργο Παπανδρέου. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί έως και σκανδαλώδες. Από πού και ως πού η χώρα να συρθεί σε εκλογές, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε κόστος για το δημόσιο (καθυστέρηση ή και τεχνητή αλλαγή της ασκούμενης πολιτικής, σωστής ή λάθους), προκειμένου να αλλάξει αρχηγό το ΠΑΣΟΚ. Αν θέλει, μπορεί μια χαρά να αλλάξει και μόνο του. Λογικές ενδεχομένως οι ενστάσεις, παραγνωρίζουν ωστόσο μια βασική παράμετρο: ότι εδώ και κάποια χρόνια το ΠΑΣΟΚ αποτελεί το πρώτο και το σημαντικότερο κρίσιμο εθνικό θέμα της χώρας. Το κατέστησαν τέτοιο τα οικονομικά συμφέροντα, ο ίδιος του ο εαυτός, αλλά —ας μην γελιόμαστε— και η ίδια η ελληνική κοινωνία με την ανοχή και, τελικά, την προσαρμογή της σε αυτό το εντυπωσιακό φαινόμενο πολιτικής παθογένειας που αποτελεί αυτό το πάλαι ποτέ σοσιαλιστικών φιλοδοξιών κόμμα.

Το ΠΑΣΟΚ είναι το κόμμα των συμφερόντων σε αυτήν τη χώρα, το κόμμα που επιβάλλει κατ' ουσίαν τις κεντρικές πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές επιλογές στην Ελλάδα. Και όχι μόνο. Επέβαλε και επιβάλλει νοοτροπίες, ήθη, χαρακτηριστικά στην ελληνική πολιτεία και τη δημόσια διοίκησή της. Για τα οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα — διαπλεκόμενα ή μη — η ΝΔ δεν αποτελεί παρά ένα μόρφωμα προορισμένο να κυβερνά, όταν απαιτείται η τετραετής ανασυγκρότηση του ΠΑΣΟΚ στην αντιπολίτευση (ιδέα μάλλον ατυχής, γιατί ένα κρατικό κόμμα όπως το ΠΑΣΟΚ «ανασυγκροτείται» πολύ καλύτερα στην κυβέρνηση από ό,τι στην αντιπολίτευση). Ένα ΠΑΣΟΚ με μηδαμινές προοπτικές επιστροφής στην εξουσία — όπως είναι το σημερινό — λειτουργεί αποδομητικά για ολόκληρο το μηχανισμό εξουσίας (κυρίαρχα οικονομικής αλλά όχι μόνο) που έχει στηθεί στο νεοελληνικό κράτος μετά το 1980. Είναι λοιπόν αληθές να πούμε ότι ο νεοελληνικός κοινωνικός σχηματισμός (έτσι όπως είναι) απειλείται περισσότερο από τις κρίσεις στο ΠΑΣΟΚ παρά από τις κρίσεις στο Αιγαίο.

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Ποιο θα ήταν το μοντέλο που θα επιθυμούσαν να επιβάλουν στο ΠΑΣΟΚ τα συμφέροντα την επομένη μιας πρόωρης εκλογικής ήττας; Είναι πιθανό να μην το γνωρίζουν ούτε τα ίδια. Είναι δεδομένο ότι, προωθώντας πριν από

2,5 χρόνια τον Γιωργάκη μέσω μιας φασιστικής φιέστας στην ηγεσία του, είχαν υπερτιμήσει κατά πολύ τη δυνατότητά του να το κρατήσει ως ένα μηχανισμό εξουσίας και είχαν, αντίστοιχα, υποτιμήσει τη δυνατότητά του να διαλύσει τους συνεκτικούς δεσμούς του μηχανισμού που το αναπαρήγαγαν ως τέτοιο. Είναι λοιπόν αμφίβολο αν έχουν εναλλακτική λύση. Γιατί βέβαια το πραγματικό δίλημμα δεν είναι αν επόμενος πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ θα είναι ο Βενιζέλος, η Διαμαντοπούλου ή ο Ζινεντίν Ζιντάν. Το πραγματικό ερώτημα είναι πώς το ΠΑΣΟΚ θα μπορέσει να ξαναμετατραπεί σε εν δυνάμει κρατικό μηχανισμό που θα εξασφαλίζει την αναπαραγωγή των συγκεκριμένων (αντι)παραγωγικών οικονομικών μοντέλων που κυριαρχούν στην Ελλάδα εδώ και 20 χρόνια.

Και βέβαια υπάρχει και το ερώτημα που ίσως δεν απασχολεί τους εργολάβους, αλλά είναι καλό να απασχολήσει την ελληνική κοινωνία: Πώς θα απεγκλωβιστεί από την πολιτική και κοινωνική παθογένεια που συνιστά η ύπαρξη κρατικών κομμάτων στην Ελλάδα; Μια εξέλιξη που δεν είναι ανεξάρτητη από τον εκφυλισμό της μεταπολιτευτικής πολιτικοποίησης στην Ελλάδα και το διασυρμό της ελληνικής κοινωνίας στο βωμό του Θεού του ατομισμού. Για να ξεμπλέξει η ελληνική κοινωνία από τα σύνδρομα που πρόθυμα κληρονόμησε από το φαινόμενο ΠΑΣΟΚ, δεν έχει παρά να ξαναγίνει κοινωνία. Ιδού η Ρόδος.

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Κινητικότητα εκ νέου στο Κυπριακό. Πώς θα ονομάζεται το νέο σχέδιο; Έχω νέα. Θα ονομάζεται Σχέδιο Τάσσου. Δικοινοτική, διζωνική ομοσπονδία, σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, όπως είπαν. Επομένως το πιάσατε το νόημα. Η Κύπρος θα παραμείνει ως έχει.

ΤΑΣΣΟΣ

Ο Μητσοτάκης θέλει λέει να ανατρέψει τον Τάσσο. Σιγά το νέο. Παλιά μου τέχνη κόσκινο. Πλην όμως υπάρχει ένα πρόβλημα. Ο Τάσσος έχει βάλει δύο σίγμα στο όνομά του και όχι ένα. Είναι ζόρικος. Τον βλέπω να αντέχει τον εθνικιστή, πατριδοκάπηλο πρόεδρο.

ΚΟΛΠΟ

Ο Γιωργάκης ζήτησε την παραίτηση πέντε υπουργών. Σωστός. Σου λέει, αφού μέσω εκλογών δεν κερδίζω, ποια λύση μου μένει; Να φύγουνε μόνοι τους.

ΡΑΦΤΗΣ

Η Πανδώρα του Βήματος δήλωσε ότι ο Μίκης δεν είναι πλέον αριστερός, αλλά συντηρητικός εθνικιστής. Ενώ προφανώς η Πανδώρα είναι αριστερή και προοδευτική. Βρε τι γίνεται μ' αυτούς τους νέους αριστερούς! Μάλλον θα τον μπερδεύουν με το καβάλο του παντελονιού τον όρο. Παλιά ο ράφτης σε ρώταγε, γελώντας, όταν σου έραβε το παντελόνι: Είστε αριστερός ή δεξιός; Ε, λοιπόν, η Πανδώρα είναι αριστερός!

ΑΡΙΣΤΕΡΟΣ

Σας τόχω ξαναπεί αγαπητοί μου. Ο όρος αριστερός και δεξιός είναι περιγραφικός, χωρίς περιχόμενο. Δεν υπάρχουν σ' αυτή τη ζωή αριστεροί και δεξιοί. Υπάρχουν κομμουνιστές, σοσιαλδημοκράτες και φιλελεύθεροι. Και συντηρητικοί. Αυτοί είναι οι πολιτικοί διαχωρισμοί. Διαλέξτε με ποιον είστε και αφήστε τα πονηρά.

ΜΠΛΕΞΙΜΟ

Ο Κουλούρης σε σχέση με τον Καρατζαφέρη είναι αριστερός. Αλλά και ο Καρατζαφέρης είναι αριστερός, σε σχέση με τον Πλεύρη. Εγώ είμαι αριστερός σε σχέση με τον διπλανό μου και ούτω κάθε εξής. Άκρη δεν βγαίνει έτσι.

ΛΑΟΥΡΑ

Ο Κακλαμάνης είπε ότι θα ξαναφτιάξει την Ομόνοια

όπως ήταν. Τον ψηφίζω, χωρίς συζήτηση. Πλην όμως δεν αρκεί αυτό. Θέλω να ξαναφτιάξει τον Ζόναρς, τον Μπακάκο, το Ρωσικόν, την Κουίντα και την Λάουρα. Γίνεται; Αν δεν γίνεται δεν με αφορά το θέμα.

ΜΟΝΤΕΡΝΟΣ

Έχω μια εχθρότητα με τα μοντέρνα πράγματα, αυτό είναι γνωστό. Διότι εγώ είμαι πραγματικός μοντέρνος, δεν είμαι δήθεν μοντέρνος. Και ξέρετε ποιος είναι ο μοντέρνος; Αυτός που θέλει να επαναφέρει σε νέες διαστάσεις το παρελθόν. Να του ξαναδώσει νόημα. Να το ανασυστήσει. Αυτό κάνουν πάντα οι μοντέρνοι. Δεν ήταν διακοσμητές του παρόντος. Δεν τους ενδιέφερε το παρόν παρά σε σχέση πάντα με το παρελθόν. Μ' αυτό είχανε διάλογο.

ΑΥΤΑΠΑΤΗ

Παρόν καθεαυτό δεν υπάρχει. Το δήθεν παρόν είναι μόνον η παρούσα εξουσία. Αυτή έχει τον στρατό των διανοουμένων της, ο οποίος εμφανίζει το παρόν της ως μοντέρνο και μάλιστα αιώνιο. Αλλά αυτό είναι μια αυταπάτη. Ποιος είναι σήμερα περισσότερο μοντέρνος από τον Φώτη Κόντογλου, τον Θεοτοκά ή τον Βάρναλη; Κανένας απολύτως, εγώ σας το λέω. Διότι οι σημερινοί κλωθογυρίζουνε χωρίς να έχουν ματιά πάνω στο

παρελθόν τους, όπως είχανε εκείνοι.

ΔΕΡΒΙΣΗΔΕΣ

Λοιπόν ο Τερζόπουλος έβαλε τούρκους δερβίσιδες στην παράσταση των Περσών του Αισχύλου. Πάλι καλά που δεν έβαλε και τίποτα τάγματα γενιτσάρων δηλαδή. Έχουνε όμως μανία οι άνθρωποι με τα οθωμανικά, αυτό δεν μου το βγάζεις από το μυαλό. Τετρακόσια χρόνια τουρκοκρατίας είναι αυτά, ο άλλος έχει ρίζες. Δεν θέλει να ξεφύγει με τίποτα. Σου λέει, το ίδιο είμαστε Έλληνες και Τούρκοι. Και άμα του πεις ότι, όχι κύριε, δεν είμαστε καθόλου το ίδιο, εγώ γουστάρω τους Ιταλούς και όχι τους Τούρκους, μπορεί να σε πει και εθνικιστή. Γούστα είναι αυτά.

ΑΝΑΤΟΛΗ

Πότε θα γλυτώσουμε από αυτή τη μανία της Ανατολής, δεν το ξέρω. Δεν εννοούν να καταλάβουν ότι η Ελλάδα και ο κόσμος της, δεν έχει σχέση με την οθωμανική Ανατολή. Καμία απολύτως. Όχι πια. Η απόσταση πολιτισμού που χωρίζει την Ελλάδα και την Τουρκία είναι τερατώδης. Εκτός και αν οι Νεοέλληνες δεν θέλουν να λογαριάζονται ως κληρονόμοι του ελληνικού πνεύματος. Διότι αν θέλουν να λογαριάζονται έτσι, αυτό γεννάει υποχρεώσεις. Είναι μια οπτική ζωής συγκεκριμένη. Δεν είναι χορός δερβίσιδων. Όχι. Δεν είναι.

Πνέει ένας άλλος άνεμος στην Αριστερά;

Όταν ο Αλέκος Αλαβάνος πρότεινε τον Αλέξη Τσίπρα ως υποψήφιο του ΣΥΝ για τον Δήμο της Αθήνας, η πρώτη εντύπωση ήταν ότι είναι ένα νέο παιδί με συμπαθητικό χαμόγελο. Η όποια αμφιβολία επικεντρωνόταν στο αν μπορεί να αρθρώσει έναν

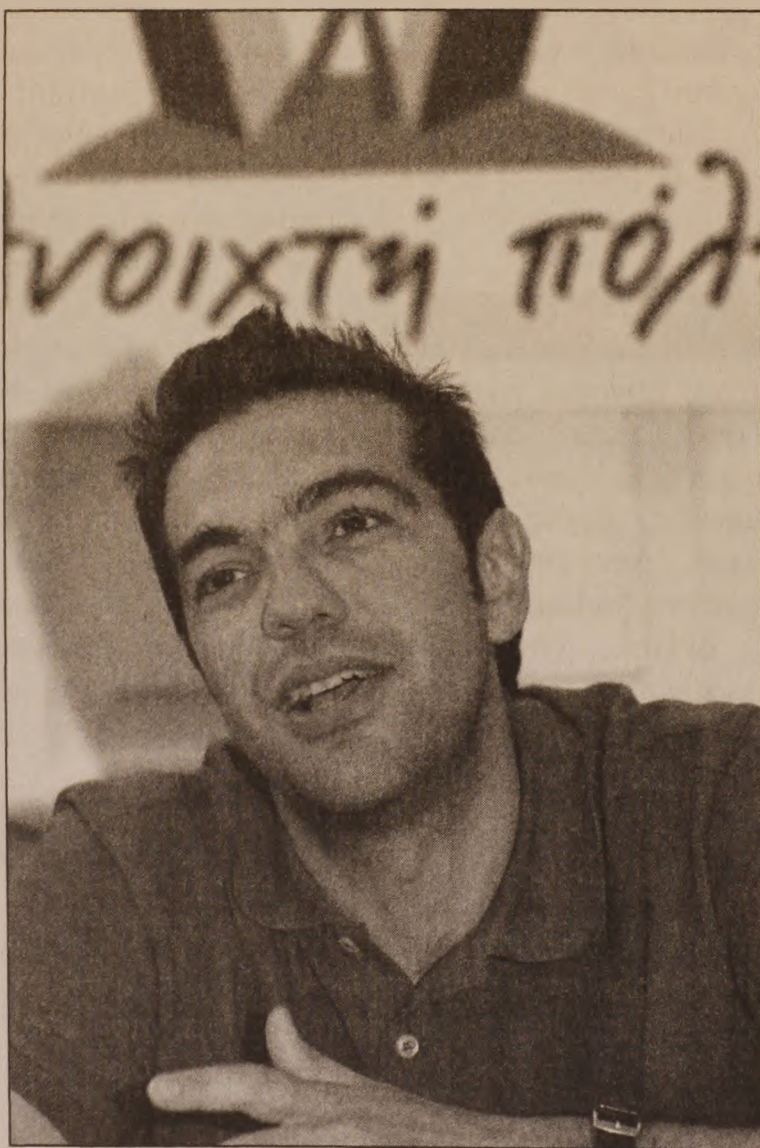
συνολικό πολιτικό λόγο, με τη σφραγίδα τόσο της ανανέωσης όσο και του ριζοσπαστισμού και επίσης αν μπορεί να κολυμπήσει στα βαθιά νερά, γιατί σε βαθιά νερά τον έριξε η τελική αποδοχή της πρότασης Αλαβάνου.

Σήμερα όμως οι αμφιβολίες έχουν αρθεί. Ο Αλέξης Τσίπρας δείχνει όχι μόνο να ξέρει να επιπλέει, αλλά να έχει γνώση διαφόρων τεχνικών κολύμβησης, καθώς ξέρει να αρθρώνει ουσιαστικό πολιτικό λόγο, ανανεωτικό και ριζοσπαστικό, ξέρει να επιλέγει συνεργάτες της κλάσης του, επιτίθεται στους αντιπάλους του χωρίς να κουράζει, διαθέτει χιούμορ, είναι ανθρώπινος και προσιτός, φλερτάρει περισσότερο με την αποκέντρωση παρά με τη συγκέντρωση εξουσιών κι αρμοδιοτήτων.

Μ' αυτήν την έννοια, το προσωπικό του στοίχημα το 'χει κερδίσει. Η δημοτικότητά του, με δεδομένη τη χαμηλή αναγνωρισιμότητά του, είναι καλή και αν σπιντάρει το διάστημα Σεπτέμβρη-Οκτώβρη, θα πρέπει να φτάσει — αν όχι να ξεπεράσει — τα ποσοστά του Φώτη Κουβέλη.

Το άλλο μεγάλο στοίχημα που μένει να κερδίσει είναι να συμβάλει στο να βγει αυτή η ανανεωτική και ριζοσπαστική Αριστερά από το βάλτο της εσωστρέφειας, της γκρίνιας, της καχυποψίας και των στείων ιδεολογικών αντιπαραθέσεων, που ώρες ώρες απειλούν να τινάξουν στον αέρα την ίδια την ενότητα του κόμματος.

Η υποψηφιότητα του Τσίπρα συνιστά μια ρήξη και μια υπέρβαση, με την έννοια ότι δίνεται η δυνατότητα σ' ένα

νέο άνθρωπο και κατ' επέκταση στη γενιά του να αποδείξουν ότι οι νέοι έχουν φωνή και ικανότητες· δεν είναι καλοί μόνο για αφισοκολλήσεις και διαδηλώσεις. Αλίμονο αν αυτή η Αριστερά, που θέλει να λέγεται ανανεωτική και ριζοσπαστική, δεν τους αφήσει να βγουν στο προσκήνιο, να εκφράσουν τις δικές τους θέσεις και απόψεις για το μέλλον, αυτής της πόλης σήμερα, της χώρας αύριο· αν δεν τους δώσει τη δυνατότητα να

χρησιμοποιήσουν τους δικούς τους κώδικες επικοινωνίας, να πάρουν τις ευθύνες τους και στο φινάλε να κάνουν και τα λάθη τους. Το δικαιούνται και τους το οφείλουν οι παροικούντες στην πλατεία Κουμουνδούρου.

Ο νέος άνεμος που πνέει στην Αριστερά φαίνεται απ' τις ακτιβιστικές δράσεις που ξετυλίγονται στα δημοτικά διαμερίσματα, απ' την όρεξη που υπάρχει να γίνουν πράγματα σε επίπεδο διαμερίσματος — έστω κι αν τα οικονομικά μέσα είναι πενιχρά — απ' το κέφι και το μεράκι που αποπνέει το προεκλογικό υλικό της «Ανοιχτής Πόλης».

Το ζητούμενο είναι να ξυπνήσει απ' την παθητικότητα και την ομφαλοσκόπηση ο αριστερός πολίτης, καταρχάς, και μαζί μ' αυτόν ο νέος πολίτης, γιατί αυτό απ' το οποίο πάσχει συνολικά αυτός ο τόπος είναι η γεροντοκρατία, που δυστυχώς δεν είναι μόνο ζήτημα ηλικίας

αλλά κυρίως ζήτημα κληρονομικής αποδοχής του παλαιοκομματισμού ως μοντέλου ανάπτυξης της κοινωνίας. Αν η Αριστερά καταφέρει να βάλει μερικώς δυναμίτες στα θεμέλια αυτού του μοντέλου, η συμβολή της θα είναι σημαντική. Εγώ προσωπικά είμαι αισιόδοξη για ένα και βασικό λόγο, ότι δεν έχει εναλλακτικό δρόμο για την επιβίωσή της.

ΜΑΡΙΝΑ ΒΗΧΟΥ

Το πείραμα της αυτοδιαχείρισης και η σκυτάλη της Ιστορίας

του Γιάννη Ανδρουλιδάκη

Τις ημέρες αυτές συμπληρώνονται 70 χρόνια από το πιο παραγνωρισμένο και ιστορικά στρεβλωμένο γεγονός του 20^{ου} αιώνα. Στις 19 Ιουλίου του 1936, πέντε μήνες μετά την εκλογική νίκη του Λαϊκού Μετώπου της Αριστεράς στην Ισπανία και την εγκαθίδρυση της Β' Ισπανικής Δημοκρατίας, το μεγαλύτερο μέρος του στρατού της χώρας στασίασε συμμετέχοντας στο πραξικόπημα των φιλομοναρχικών στρατηγών. Ήταν η έναρξη αυτού που έμελλε να ονομαστεί Ισπανικός Εμφύλιος Πόλεμος.

Οδοφράγματα στη Βαρκελώνη.

*Για τούτο παρέμεινα με τα κουρέλια μου
όπως με γέννησε η γαλλική επανάσταση
όπως με γέννησε η απελευθέρωση των νέγρων
όπως με γέννησε μάνα μου Ισπανία
ένας σκοτεινός συνωμότης
Μιχάλης Κατσαρός, Κατά Σαδδουκαίων*

Για τον ισπανικό εμφύλιο πόλεμο έχει κατά κόρον γραφεί ότι αποτέλεσε το προλούδιο του Β' Παγκόσμιου Πόλεμου· εκεί για πρώτη φορά κομμουνιστές και δημοκράτες συνασπίστηκαν απέναντι στο φασισμό. Για τους νέοσυντηρητι-

κούς, αποτελεί το προλούδιο του Ψυχρού Πολέμου· εκεί για πρώτη φορά συγκροτείται μια γεωπολιτική συμμαχία με στόχο την αναχαίτιση του σοβιετικού επεκτατισμού. Μόνο για ελάχιστους ερευνητές, ο Ισπανικός Εμφύλιος ήταν αυτό που υπήρξε και για τεράστιες μάζες της μεσοπολεμικής ισπανικής κοινωνίας: η πρώτη ξεκάθαρη προσπάθεια της ανθρωπότητας να πραγματώσει την σοσιαλιστική αυτοδιαχείριση.

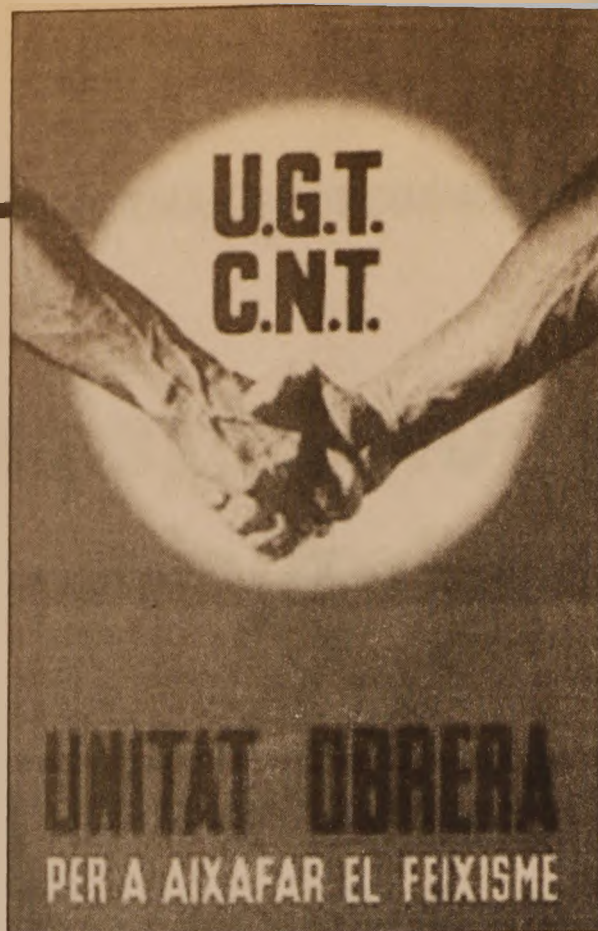
Εάν αναζητήσουμε τη ρίζα της ιστορικής στρέβλωσης που κυριαρχεί αναφορικά με τον Ισπανικό Εμφύλιο, θα ανακαλύψουμε παραπάνω από μία. Καταρχάς, τα γεγονότα της Ισπανίας έπεσαν θύματα της ανθρώπινης συνήθειας να εκτιμάμε ορισμένα πράγματα βασισμένοι σε πρωθύστερα σχήματα. Έτσι και ο Ισπανικός Εμφύλιος κατανοείται συχνά περισσότερο με βάση το τι τον ακολούθησε απ' όση το τι συνέβη κατά τη διάρκειά του. Το παραπάνω δεν είναι άσχετο από το γεγονός ότι οι ιστορικοί και διανοούμενοι που κατέγραψαν τον εμφύλιο (με εξαίρεση κάποιους αυτόπτες μάρτυρες, όπως ο Τζωρτζ Όργουελ) ούτε άνηκαν στο «στρατόπεδο» της αυτοδιαχείρισης —το οποίο συντετριμμένο ανάμεσα στις συμπληγάδες του φασισμού και του σταλινισμού δεν πρόλαβε ποτέ να αποκτήσει τους δικούς του διανοούμενους— ούτε ευδόκησαν να το μελετήσουν και να το κατανοήσουν. Τέλος, ας μην λησμονήσουμε να παρατηρήσουμε ότι ανάμεσα στους καταγραφείς του ισπανικού εμφυλίου συγκαταλέγονται και συνειδητοί διαστρεβλωτές, από αυτούς που ποτέ δεν έλειψαν από τις τάξεις του λενινισμού, για τον οποίον άλλωστε η

αλήθεια δεν έπαψε ποτέ να αποτελεί μια ακόμη από τις τόσες «αστικές προκαταλήψεις».

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η ισπανική κοινωνία είχε δύο βασικά χαρακτηριστικά —οικονομικό το ένα και κοινωνικό το άλλο— που υποκίνησαν ουσιαστικά το λαό στην αποδοχή και την πραγμάτωση της αυτοδιαχείρισης: Το ένα ήταν η παραγωγική αδράνεια που επέδειξε ένα μεγάλο τμήμα της άρχουσας τάξης μετά τη διάλυση της καστιλιάνικης αυτοκρατορίας. Μεγάλες εκτάσεις γης εγκαταλείφθηκαν στην τύχη τους και πλουτοπαραγωγικές πηγές, ικανές να συνεισφέρουν σε μια αστικού τύπου ανάπτυξη, δεν αξιοποιήθηκαν. Ο «πλούτος» του ισπανικού έθνους προερχόταν αφενός από τις τελευταίες αποικίες, αφετέρου από την τεράστια παρασιτική περιουσία της καθολικής εκκλησίας, που σε αυτήν την ιβηρική χώρα είχε παράδοση ισχυρότερη ακόμα και από ό,τι στην Ιταλία. Αυτό είχε καταδικάσει σε φτώχεια πολύ μεγάλα τμήματα του ισπανικού πληθυσμού, τα οποία εκ των πραγμάτων αναζητούσαν τρόπους για να βελτιωθεί η εσωτερική παραγωγή και να τραφούν. Τα παραδείγματα συλλογικής κατάληψης της εγκαταλελειμμένης γης από αγρότες, με σκοπό την καλλιέργειά της, είναι άφθονα στην Ισπανία, ακόμα και πριν από το 1936, ενώ ανάλογες προσπάθειες έγιναν και στον τομέα της βιοτεχνίας και των υπηρεσιών. Επομένως ο παραγωγικός εξορθολογισμός της ισπανικής οικονομίας είχε γίνει υπόθεση της ίδιας της κοινωνίας, η οποία όπως ήταν λογικό, είχε εξασφαλίσει διαμέσου αυτής της διαδικασίας μια μεγάλη εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της.

Η μεγάλη δύναμη της καθολικής εκκλησίας, πέρα από το ρόλο που έπαιζε στην παραγωγική διαδικασία, αντικατοπτριζόταν και σε έναν ασφυκτικό έλεγχο της κοινωνικής ζωής, του πολιτισμού και της εκπαίδευσης που στηριζόταν ακόμα στις παραδόσεις της Ιεράς Εξέτασης, η οποία είχε αναπτύξει στην Ισπανία το μεγαλύτερο μέρος της δράσης της. Αυτό οδήγησε σε μια επέκταση των αυτοδιαχειριστικών πειραμάτων από την οικονομία στο κοινωνι-

κό πεδίο. Τα αυτοδιαχειριστικά συνδικάτα, που αριθμούσαν εκατομμύρια μέλη ήδη από τις δεκαετίες του '10 και του '20 —ιδιαίτερα η θρυλική Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας—, πέρα από το να ευνοούν την αυτοδιεύθυνση των οικονομικών μονάδων είχαν ιδρύσει πλήθος σχολείων, επιμορφωτικών και πολιτιστικών κέντρων, ακόμα και ξεχωριστά ιατρεία, τα οποία συντηρούνταν από κοινωνικές εισφορές και λειτουργούσαν παράλληλα με το ασφυκτικό εκπαιδευτικό και πολιτιστικό πλαίσιο που είχε δημιουργήσει στη χώρα η καθολική εκκλησία. Από τις τάξεις των πολυάριθμων και υπερδραστήριων ισπανών αναρχικών, ξεπήδησε και ο μεγαλύτερος παιδαγωγός της Ισπανίας, ο Φρανθίσκο Φερέρ Γκουάρντια, που εκτελέστηκε το 1909, μετά την «ματωμένη εβδομάδα» της Βαρκελώνης, κατ' απαίτηση της εκκλησίας.

Ο ΦΕΝΤΕΡΑΛΙΣΜΟΣ

Πλάι στις αυτοδιαχειριστικές παραδόσεις, που προέβαλε κυρίως το εργατικό κίνημα και οι αγρότες της Ισπανίας —επηρεασμένοι βαθιά από τους αναρχικούς—, αναπτύχθηκε στη χώρα και μια μεγάλη φεντεραλιστική παράδοση από το χώρο της δημοκρατικής Αριστεράς, η οποία αντιπαρατάχθηκε στον κρατικό συγκεντρωτισμό που προωθούσαν οι μοναρχικοί κύκλοι ως απότοκο της αυτοκρατορίας. Οι δύο αυτές παραδόσεις (αυτοδιαχείριση και φεντεραλισμός) ενώθηκαν στην Ισπανία δημιουργώντας την πιο δημοκρατική μορφή οργάνωσης που έχει ποτέ εμφανίσει η ανθρωπότητα. Πολύ περισσότερο από τον Μαρξ, υπερβολικά συγκεντρωτικό για τα ήθη των Ισπανών, ήταν ο Προυντόν που αγαπήθηκε

σε αυτή τη χώρα, έπειτα ο Μπακούιν και τελικά ο ισπανός θεωρητικός του φεντεραλισμού Πι Υ Μαργάλ, διανοούμενος στον οποίον εξακολουθούν να αναφέρονται όλες οι εκφάνσεις της ισπανικής Αριστεράς, από τους αναρχικούς έως τους σοσιαλδημοκράτες.

Το 1936 η στάση των στρατηγών, που μόνο μετά από κάποιους μήνες θα ενδυθεί συνειδητά με το μανδύα του φασισμού (τους πρώτους μήνες ήταν μια τυπικά χριστιανική «ανταρσία» και μάλιστα, μέχρι να ξεκαθαρίσουν οι εσωτερικοί λογαριασμοί στο δεξιό στρατόπεδο, αρχιστράτηγος του πολέμου είχε ονομασθεί η Παναγία), βρήκε απέναντί της δύο ισχυρούς αντιπάλους: το εργατικό κίνημα και τους αγρότες, που κινούνταν κυρίως σε αναρχική κατεύθυνση, και τις αριστερές κυβερνητικές δυνάμεις του Λαϊκού Μετώπου. Οι σχέσεις των δύο αυτών τάσεων ήταν μάλλον ψυχρές, αφού οι αναρχικοί, συνεπείς προς τις θέσεις τους, δεν σταματούσαν να δρουν εξωθεσμικά, ακόμα και όταν η Αριστερά κατείχε την εξουσία, ενώ στέκονταν εντελώς αδιάφοροι απέναντι στους τοπικούς εθνικισμούς (καταλανικό και βάσκικο), στους οποίους δεν έβλεπαν καμία προοπτική βελτίωσης της θέσης του λαού. Μετά το πραξικόπημα των στρατηγών, αναρχικοί και Αριστερά βρήκαν έναν τρόπο συνεννόησης για να αντισταθούν στο φασισμό, όμως μόνο προσωρινά. Η εμπλοκή του Στάλιν στην Ισπανία και η συνακόλουθη αύξηση της επιρροής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ισπανίας (που έως το 1936 ήταν μια μικροσκοπική οργάνωση λίγων χιλιάδων μελών) οδήγησε σε ρήξη, καταστολή των αναρχικών και τελικά στη νίκη του Φράνκο.

ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης τα Λαϊκά Μέτωπα συγκροτήθηκαν με πρωτοβουλία των Κομμουνιστικών Κομμάτων. Ήταν μια προσπάθεια του Στάλιν να πείσει τους Άγγλους και τους Γάλλους ότι δεν τρέφει πλέον επαναστατικές φιλοδοξίες και να τους προσεταιριστεί απέναντι στη Γερμανία την οποία φοβόταν (αργότερα αυτή η πολιτική άλλαξε με το γνωστό ρωσο-γερμανικό σύμφωνο για το διαμελισμό

της Πολωνίας). Στην Ισπανία αντίθετα, όπου το ΚΚ ήταν ασήμαντο, η ίδρυση του Λαϊκού Μετώπου ήταν μια απόπειρα της ισπανικής Αριστεράς να προσεγγίσει τη γαλλική λαϊκομετωπική κυβέρνηση. Ωστόσο, η ψήφος που πήρε το Λαϊκό Μέτωπο το 1936 ήταν απλά ψήφος ανοχής, αφού η πλειοψηφία των εργατών ήταν αναρχικών πεποιθήσεων και δεν προσδοκούσε ιδιαίτερα πράγματα από την κυβέρνηση. Αμέσως μετά την εκλογική νίκη της Αριστεράς, η κοινωνική πρωτοβουλία όχι απλά δεν κατευνάζεται, αλλά πληθαίνουν τα φαινόμενα καταλήψεων γης και εργοστασίων, τα οποία οι εργάτες αρχίζουν να διευθύνουν μόνοι τους. Αυτή η βασική διαφορά της Ισπανίας από κάθε άλλη χώρα του κόσμου, πρέπει να γίνει κατανοητή ώστε να μπορέσει κανείς να μελετήσει σοβαρά την ιστορία του εμφυλίου.

Όταν οι αξιωματικοί ξεσηκώνονται, ξεσηκώνονται ενάντια στην «αναρχοκρατία» και όχι τόσο ενάντια στην κυβέρνηση. Άλλωστε, η απόκρουση του πραξικοπήματος στην Βαρκελώνη, κυρίως, τη Μαδρίτη κ.α. οφείλεται αποκλειστικά στη δράση των αυτοδιαχειριστικών συνδικάτων και όχι σε αυτήν της κυβέρνησης.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Από την 20^η Ιούλη του 1936 και μετά, στην Ισπανία συνέβη κάτι εκπληκτικό. Ο κρατικός μηχανισμός της χώρας ήταν εντελώς διαλυμένος, οι στρατηγοί έλεγχαν σχεδόν τη μισή επικράτεια και σε όλες τις υπόλοιπες περιοχές τον έλεγχο είχαν απευθείας ο λαός και τα συνδικάτα. Αυτό επέτρεψε στην αυτοδιαχειριστική παράδοση της Ισπανίας να βρει μια εντυπωσιακή έκφραση στην πραγματικότητα. Μέχρι και τα μέσα του 1937, όταν το ΚΚ κατόρθωσε να κατακτήσει τον έλεγχο της χώρας — μέσω του ελέγχου της διανομής των ρωσικών όπλων — στην Ισπανία, εν μέσω ενός σκληρού πολέμου, πραγματοποιήθηκε μια απίστευτη για τα σημερινά μέτρα αλλαγή της παραγωγικής διαδικασίας. Περισσότεροι από 5,5 εκατομμύρια άνθρωποι συμμετείχαν στην διαδικασία κολεκτιβοποίησης της οικονομίας, τόσο στον αγροτικό όσο και στον βιομηχανικό τομέα. Όλη η οι-

κονομία πέρασε στα χέρια των εργατικών και αγροτικών επιτροπών, που συντονίζονταν σε ομοσπονδιακό επίπεδο. Υπήρξε μια θεαματική ανακατανομή του πλούτου, εξίσωση των μισθών και αύξηση της παραγωγής, που στο βιομηχανικό τομέα άγγιζε το 12% και στον αγροτικό τομέα το 76%. Οι εργαζόμενοι και οι αγρότες συνεργάστηκαν χωρίς πρόβλημα με τεχνικούς και επιστήμονες, επεξεργάστηκαν καινούρια προγράμματα και μοίρασαν ορθολογικά την εργασία και την απόδοσή της στην κοινωνία, κρατώντας φυσικά και ένα κομμάτι για τις ανάγκες του πολέμου. Η διαδικασία αυτή προκάλεσε τεράστιο ενθουσιασμό στην ισπανική κοινωνία, η ενεργός συμμετοχή της οποίας συντέλεσε στην αρχική υποχώρηση του πολύ καλύτερα οπλισμένου στρατού των φασιστών — ενισχυμένων από τους Γερμανούς και τους Ιταλούς — που μέσα σε ελάχιστους μήνες έχασε όλη την Αραγόνα.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Η πορεία του Ισπανικού Εμφυλίου προκάλεσε ανησυχία σε διεθνές επίπεδο. Οι ξένες δυνάμεις, ιδιαίτερα οι Άγγλοι αλλά και οι Γάλλοι, φοβόντουσαν περισσότερο το ενδεχόμενο να ιδρυθεί μια νέα Σοβιετική Ένωση κάτω από τα σκέλια τους, παρά την επέκταση του φασισμού. Η πολιτική της μη επέμβασης που αποφάσισαν αποτελούσε ουσιαστικά άδεια στον Χίτλερ και τον Μουσολίνι να αλωνίζουν ανενόχλητοι στην Ισπανία. Η επέμβαση της ΕΣΣΔ στην Ισπανία είχε λοιπόν διπλό χαρακτήρα: από τη μία να ανακόψει τους φασίστες και από την άλλη να σταματήσει τη διαδικασία κοινωνικοποίησης της οικονομίας στις ελεύθερες περιοχές, ώστε να πεισθούν οι

Άγγλοι και οι Γάλλοι να βοηθήσουν μια δημοκρατική αλλά όχι επαναστατημένη Ισπανία. Το αποτέλεσμα αυτής της επέμβασης ήταν το ξέσπασμα ενός εσωτερικού εμφυλίου στο αντιφασιστικό μέτωπο, που κατέληξε στις μάχες της Βαρκελώνης, μεταξύ κομμουνιστών και εθνικιστών Καταλανών από τη μία πλευρά και αναρχικών και τροτσκιστών από την άλλη, το Μάη του 1937. Η διακοπή της αυτοδιαχειριστικής προσπάθειας, ο εκφυλισμός του λαϊκού εθελοντικού στρατού και η συναισθηματική αδιαφορία του λαού για την εξέλιξη του πολέμου ήταν που οδήγησαν στην τελική νίκη των φασιστών.

70 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Η πολιτική των Λαϊκών Μετώπων στην Ευρώπη έχει λιγότερο απ' όσο της άξιζε αναλυθεί. Η πραγματικότητα είναι ότι, στο διάστημα που ακολούθησε την οικονομική κρίση του 1929, το δίλημμα φασισμός ή σοσιαλισμός τέθηκε με πραγματικούς όρους σε όλη την ήπειρο. Σε αυτό το ερώτημα, η πολιτική των ΚΚ επιχείρησε να μην απαντήσει τότε. Αφενός γιατί δεν αφορούσε τα γεωπολιτικά συμφέροντα της ΕΣΣΔ και αφετέρου γιατί τα ΚΚ είχαν χάσει οποιαδήποτε επαφή με το σοσιαλιστικό αίτημα μετά το 1925.

Σήμερα μιλάμε ολοένα και λιγότερο για τους εθελοντές των Διεθνών Ταξιαρχιών —τους οποίους τα σοσιαλιστικά καθεστώτα εκκαθάρισαν αργότερα σχεδόν έναν προς έναν—, την ηρωική άμυνα του λαού της Μαδρίτης, την «κόκκινη και μαύρη» Βαρκελώνη του 1936. Ωστόσο, 70 χρόνια μετά, το μήνυμα του ισπανικού λαού παραμένει επίκαιρο και είναι ότι ο σοσιαλισμός ή θα είναι αυτοδιαχειριστικός ή δεν θα είναι σοσιαλισμός. Το κομμουνιστικό κίνημα στον 20^ο αιώνα συνέβαλε τα μέγιστα στη δυσφήμιση και τον εκφυλισμό του σοσιαλισμού. Η ιστορία όμως θα συνεχίζεται πάντα, σε πείσμα των φιλελεύθερων δοξασιών και ξέρουμε καλά ότι οι άνθρωποι που πραγματώσαν —έστω για λίγο— την αυτοδιαχειριστική «ουτοπία» στην Ισπανία, δεν αποτελούσαν καμιά ανώτερη φυλή. Ήταν σαν όλους εμάς, που κρατάμε —αδιάφορα συχνά— τη σκυτάλη της ιστορίας.

Περί Υπουργών

του Νίκου Ράπτη

Περί έργων και περιέργων: Αναγγελία

Ένας από τους πιο καλούς καθηγητές (στο χαρακτήρα και στη γνώση) που πέρασε από το Πολυτεχνείο ήταν ο **Τρυπάνης**. Στις τελικές εξετάσεις έβαζε πάντοτε (για χρόνια) το ίδιο θέμα: «Περί κοχλίων και περικοχλίων» (Για βίδες και παξιμάδια). Συνεπώς, όλοι οι σπουδαστές του ΕΜΠ έγραφαν καλά, αφού ήξεραν το θέμα που θα έμπαινε!

Έτσι, ο τίτλος («Περί έργων και περιέργων») της παρούσης στήλης που ξεκινάει στο *Αντί* χρωστάει τις «ρίζες» του στο χιούμορ και την καλοσύνη του καθηγητή Τρυπάνη. Τον οποίο και τιμούμε.

Τα «έργα» του τίτλου θα είναι τα ανθρώπινα έργα: π.χ. τα έργα του Μπους, του Ράμφελντ, του Πολύδωρα (αλλά και τα έργα της Αρουντάτι Ρόι, του Τσόμσκυ, κ.ά.), και ακόμη θα είναι έργα όπως οι γέφυρες, οι πολυκατοικίες κ.λπ.

Τα «περίεργα» θα είναι: π.χ. το περίεργο της συμπεριφοράς των λαών σε σχέση με τους Χίτλερ, Μπους, κ.λπ. του κόσμου, ή το (μέγιστο και «άλυτο») περίεργο της φύσης του ανθρώπου (γεννιόμαστε καλοί ή καθάρματα;), ή το περίεργο της ύπαρξης «πιστών» (στις διάφορες θρησκείες), κ.ά.

Ελπίζουμε να δίνουμε στο *Αντί* ένα κείμενο κάθε 15 ημέρες. Εδώ, πρέπει να ευχαριστήσουμε (ακόμη μια φορά) το *Αντί* για τη φιλοξενία που μας έχουν δώσει οι σελίδες του από το 1976!

Εγκαινιάζουμε τη στήλη των «Περί ...» με το άρθρο: «Περί υπουργών».

Νίκος Ράπτης

Πολιτικός Μηχανικός

Η λέξη «υπουργός» ή «υποργός» (στα Ιωνικά) ή «υποεργός» σημαίνει: *υπηρέτης*. Η λέξη «υπουργός» με τη σημασία του «μάνατζερ» ενός τομέος του κυβερνητικού έργου είναι (ιστορικά) ένα πολύ φρέσκο «φρούτο».

Μια σύντομη περιήγηση στην ιστορία της «γέννησης» των υπουργών έχει αρκετό ενδιαφέρον.

Από το ξεκίνημα του ανθρώπου (του *homo sapiens*), πριν από (μόλις) 100.000 χρόνια, μέχρι περίπου το 1750 δεν υπήρχε η έννοια του «έθνους»! Οι άνθρωποι ήταν δεμένοι με τον τόπο που γεννήθηκαν και με τις παραδόσεις των γονιών τους, αλλά θεωρούσαν

τους εαυτούς τους ως μέλη μιας «παγκόσμιας κοινότητας». Η γλώσσα, η κουλτούρα και οι άνθρωποι ήταν ελεύθεροι να κινούνται μέσα σ' αυτήν την παγκόσμια κοινότητα. Για παράδειγμα, οι Εβραίοι για αιώνεςμίλαγαν ελληνικά. Ακόμη και οι (μάλλον «ιδιότροποι») Χριστιανοί μέχρι περίπου τον 16ο αιώνα θεωρούσαν τους εαυτούς τους μέλη αυτής της οικουμενικής κοινότητας.

Και οι «αρχαίοι ημών πρόγονοι»; «Κάθε μορφή μεγαλύτερη από την πόλη ή τη συνομοσπονδία πόλεων πήγαινε κόντρα στα νερά (cut across the grain) του ελληνικού πνεύματος και της ελληνικής κοινωνικής θεωρίας», έγραφε το 1991 ο

Murray Bookchin (*The Ecology of Freedom*, Black Rose Books, σελ. 19).

[Σημείωση: Ο Νόαμ Τσόμσκυ έχει πει ότι ο Bookchin είναι ένας από τους μεγαλύτερους διανοητές του 20ού αιώνα! Όμως, είναι άγνωστος στους Έλληνες, «διανοούμενους» (ή μη), εκτός από μερικούς νεαρούς που συνήθως δέρνει η αστυνομία. Τα σημαντικά για τους Έλληνες είναι το soccer, το NBA, ο «Κώδικας ...», κ.λπ.]

Ο Μπαχ (1685-1750) και ο Χέντελ (1685-1759) δεν ανήκαν σε κάποιο (γερμανικό) «έθνος». Ο Χέντελ γεννήθηκε στο Χάλε αλλά θεωρούσε τον εαυτό του «πολίτη» του Αμβούργου (ξένος τόπος από το Χάλε), της Ιταλίας, της Αγγλίας, κ.λπ. Ο Μπαχ δέθηκε με τη Λειψία γιατί είχε 20 παιδιά να θρέψει. Και οι δύο, που έζησαν πριν από το 1750, ήταν «πολίτες» μιας παγκόσμιας κοινότητας.

Μετά το 1750 ήρθαν οι επαναστάσεις (η Γαλλική και η Αμερικανική) οι οποίες παρά το ανθρωπιστικό τους περιεχόμενο της «ελευθερίας, ισότητας, αδελφότητας» γέννησαν ένα τέρας: το «έθνος». Και ξεκίνησαν οι σημαίες, οι παρελάσεις, οι επέτειοι κ.λπ., αλλά κυρίως φτιάχτηκαν οι «εθνικοί στρατοί», τα οποία όλα μαζί απετέλεσαν ένα είδος καινούργιας *θρησκείας*.

Έτσι από τον τόπο γέννησής του (την Αμερική και τη Γαλλία) το «έθνος» μεταφέρθηκε στη Λατινική Αμερική, κατόπιν στις αρχές του 19ου αιώνα ήρθε στην Ευρώπη από τη Λατινική Αμερική και τέλος κατά τον 20ό αιώνα (κυρίως μετά τους δύο παγκοσμίους πολέμους) μεταφέρθηκε στην Ασία και την Αφρική.

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι εάν ο Αριστοτέλης (που έλεγε ότι άμα βγαίνεις από την πόρτα σου πρέπει μόνο με το βλέμμα σου να αγκαλιάζεις όλη την πόλη σου) άκουγε

π.χ. τον Παπαθεμελή, τον Ψωμιάδη, τον Παρασκευαΐδη και τους ομοίους τους να μιλάνε περί «εθνικών θεμάτων» θα έμενε... άφωνος.

Ας επανέλθουμε όμως στην (κάπως βιβλική) απαρίθμηση των «γεννήσεων». Και το έθνος «εγέννησεν» το «Σύνταγμα». Δηλαδή, ένα σύνολο κανόνων που δήθεν διέπουν μια οργανωμένη ομάδα. Μας λένε δε ότι εάν δεν υπάρχει το Σύνταγμα θα προκύψει ένα πολύ κακό πράγμα: η... «αναρχία».

[Σημείωση: Ο σοσιαλισμός, του ανθρωπισμού, κ.λπ., στηρίζεται στο ότι δεν πρέπει να υπάρχει «εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο» και σταματάει εκεί. Όμως, «ο (κακός) αναρχισμός αντιτίθεται επίσης στην “κυριαρχία ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο”» (π.χ. στην οικογένεια, στη δουλειά, στο σχολείο). Τα λόγια ανήκουν στον Τσόμσκυ στην εισαγωγή του στο σημαντικό βιβλίο του Daniel Guérin, *Αναρχισμός*.]

Και το Σύνταγμα (που και αυτό ξεκίνησε από την Αμερική!) «εγέννησεν» τους «υπουργούς». Επιτέλους! Γιατί, αυτοί έπρεπε να «εκτελέσουν» στην πράξη τις επιταγές του Συντάγματος.

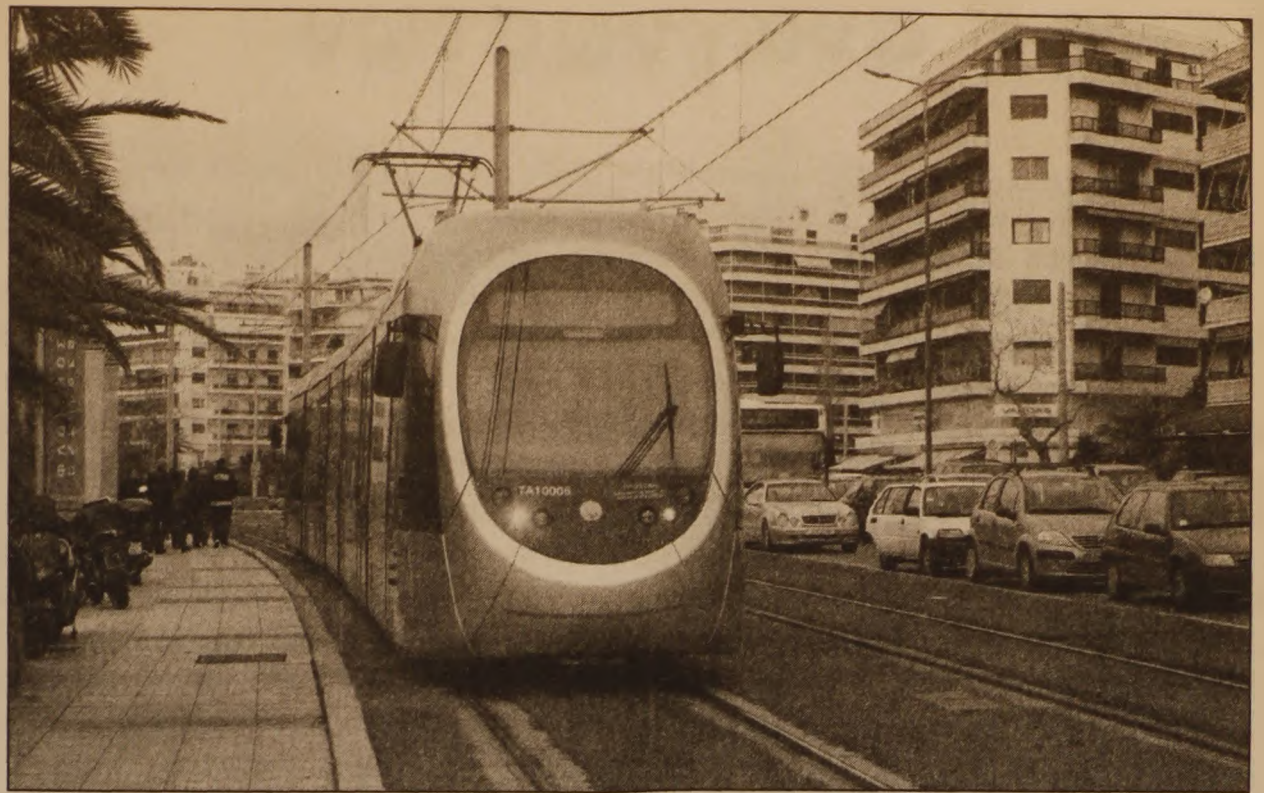
Έτσι, εδώ μπαίνει το καίριο ερώτημα γιατί ορισμένα άτομα επιδιώκουν διακαώς να γίνουν υπουργοί, δηλαδή «υπηρέτες» (ασφαλώς του Λαού, όπως ισχυρίζονται). Περίεργο πράγμα!

Νομίζουμε ότι οι υπουργοί «θυσιάζουν» τον εαυτό τους και γίνονται «υπηρέτες» για τους εξής λόγους:

1. Για οικονομικούς λόγους (που είναι γνωστοί και ως «διαπλοκή», ή διαφθορά, ή «κουτάλα», κ.ά.)
2. Για σεξ
3. Για «δόξα»
4. Για ισχύ

Οι δύο πρώτοι λόγοι (η διαπλοκή και το σεξ) είναι «άξιοι της εύνοιάς» μας, όπως λέει ο Τσόμσκυ: «Εάν οι άνθρωποι ενδιαφέρονται να πλουτίσουν ή για το σεξ ή για κάτι τέτοιο, τότε δεν ενδιαφέρονται για την ισχύ» (*Noam Chomsky and the Media*, επιμ. Μ. Achbar, Black Rose Books, σελ. 153).

Η «δόξα» είναι μια μάλλον θλιβερή επιδίωξη. Τα μόνα άτομα που κάπως εντυπωσιάζονται από έναν υπουργό είναι πιθανώς ο οδηγός του, οι πορτιέρηδες, οι χωροφύλακες, η γραμματέ-

ας του, και (σπανίως) οι σύζυγοι. Όλες αυτές τις εκατοντάδες χιλιάδες υπουργούς ανά την οικουμένη, τους αγνοεί (σκληρώς) η ιστορία.

Τέλος, η «ισχύς» είναι η επιδίωξη που εγκυμονεί κινδύνους για τους πολίτες, όταν ο υπουργός παίρνει πολύ στα σοβαρά τον εαυτό του και το «έργο» του.

Ποιο, όμως, είναι το «έργο» ενός υπουργού; Ας το ερευνήσουμε μέσα από κάποια παραδείγματα:

- Για να κατασκευαστεί τραμ από το Νέο Φάληρο μέχρι τον Πειραιά χρειάζονται 48 εκατ. ευρώ (και 2 χρόνια). Για να κατασκευαστεί μετρό για την ίδια διαδρομή χρειάζονται 700 εκατ. ευρώ (και 9 χρόνια) [*E*, 7/3/06]. Δηλαδή το κόστος του μετρό είναι περίπου 14 φορές μεγαλύτερο!

Έρχεται, λοιπόν, ο υπουργός, ο (συνάδελφος μηχανικός!) Σουφλιάς και (ουσιαστικά) λέει να μη γίνει τραμ γιατί δεν... το «γουστάρει» (ή κάτι τέτοιο). Ισχυρισμός που βασίστηκε σε στέρη επιστημονική τεκμηρίωση!

[Σημείωση: Ασφαλώς ο Σουφλιάς θα έλαβε υπόψη του τη *μνημειώδη* μελέτη στη Φραγκφούρτη του 1960, που απέδειξε ότι με το σύγχρονο τραμ ο επιβάτης πηγαίνει στον προορισμό του λίγο *πιο γρήγορα* απ' ό,τι με το μετρό! (Transportation Research Board, *Special Report 161*, 1975, σελ. 148). Επίσης, θα έλαβε υπόψη του το περίφημο παράδειγμα της Γκρενόμπλ, όπου το τραμ κινείται μέσα στους στενούς μεσαιωνικούς δρόμους της πόλης.]

Δηλαδή, ολόκληρες γενιές πολιτών φορτώνονται λανθασμένες αποφάσεις βασισμένες στο «καπρίτσιο» ενός

ατόμου.

- Άλλο παράδειγμα: Η Βασούλα, ο Λαλιώτης, κ.λπ. που ασχολήθηκαν με τη ζεύξη Ρίου-Αντιρίου έλαβαν υπόψη τι είπε ο Claud Navier το 1823 (προσοχή! το 1823) για τον τύπο της γέφυρας, που υιοθετήθηκε, σε σχέση με τους ανέμους; (*ASCE, Journal of Structural Engineering*, τόμ. 117, αρ. 10, Οκτ. 1991, σελ. 3104). [Εάν δεν υπήρχε ο Navier σήμερα ίσως δεν θα υπήρχε η επιστήμη του μηχανικού!] Ή, έλαβαν υπόψη τους τι είπε ο γερμανός μηχανικός Ούλριχ Φίνστερβαλντερ, από τους πρώτους που έφτιαξαν τη σύγχρονη εκδοχή της γέφυρας αυτού του τύπου; (*Αντί*, τευχ. 377, 1/7/88, σελ. 7).

Έτσι, πέρα από το ευτράπελο του προγράμματος σε σχέση με το «έργο» των υπουργών υπάρχει το ουσιαστικό θέμα της λήψης αποφάσεων από ένα άτομο με περιφρόνηση προς τη συλλογική σοφία ενός πληθυσμού.

Τέλος, πρέπει να παραδεχτούμε ότι οι υπουργοί είναι οι «ιερείς» της «θρησκείας» που αναφέραμε πιο πάνω, η οποία στην πρόσφατη εκδοχή της ονομάζεται *Tina* (There is no alternative, Δεν υπάρχει εναλλακτική λύση), όπως επροφήτεψε η κυρία Θάτσερ.

Χαλάνδρι, Ιούνιος 2006

ΥΓ. Πρέπει να ερευνηθεί (από τον ει-σαγγελέα;) *ΠΟΙΟΣ* και *ΓΙΑΤΙ* σμποτάρει το τραμ, επιβάλλοντας σ' αυτό να κάνει στάση κάθε δύο τετράγωνα.

Η μελέτη της Φραγκφούρτης, που αναφέρθηκε, θα βοηθήσει πολύ την έρευνα.

Βιβλιοπαρουσιάσεις Από τον φίλο Χ.Μ. σχόλιο για την υπεραπασχόληση των πολιτικών μας με παραυσιάζσεις βιβλίων:

Κύριε Διευθυντά,
Είναι γνωστό ότι η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας προκάλεσε στις χώρες της ΕΕ το κύμα της ανεργίας. Το ίδιο και η παγκοσμιοποίηση της πολιτικής, με αποτέλεσμα η ανεργία να πλήττει και τη συμπαθή τάξη των πολιτικών μας. Έτσι, πολλοί από αυτούς (ανεξαρτήτως κόμματος) βρίσκουν για την ώρα «απασχόληση» στην παρουσίαση βιβλίων, κυρίως παραλογισμών.

Αλλά κι αυτή η απασχόληση είναι εποχιακή. Το καλοκαίρι έρχεται και προβλέπονται... κεσάτια.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Χ.Μ.

Για την Παιδεία Από τον καθηγητή Θ. Μ. πήραμε την επιστολή που αναφέρεται στο κύριο άρθρο του προηγούμενου τεύχους και σε σχόλιο στις Αντιθέσεις:

Αγαπητέ μου Διευθυντή,
Πολύ λυπήθηκα με το σημερινό κύριο άρθρο του Αντί. Έχω το αίσθημα ότι διάβασα κάποιον αριστερότερο Πρετεντέρη, αν μου επιτρέπεις. Από την άλλη, πιο κάτω είδα ότι το περιοδικό χτυπάει ξανά: Έχει λοιπόν καλές προθέσεις η Μαρριέττα, σύμφωνα με τον συνεργάτη σου Μ. Σ. (Στεφανίδη φαντάζομαι); Οι άλλοι φταίνε για την κατάντια του Υπουργείου Παιδείας; Κι είναι όλα σάπια και άθλια στα

Πανεπιστήμια, όπως λέει πάντα ο ίδιος Μ.Σ.; Μπράβο του, αφού τα ξέρει ΤΟΣΟ καλά...

Ξανά σου λέω ότι λυπάμαι.
Θ.Μ.

Υ.Γ. Για τις προθέσεις του Πολύδωρα δεν έχει λόγο ο Μ.Σ.;

Σ.Σ. Επειδή ο φίλος Θ.Μ. πιστεύει ότι ξεπέσαμε στην κατηγορία «ενός αριστερού Πρετεντέρη» ξαναδιαβάσαμε δυο τρεις φορές το κύριο άρθρο του περασμένου τεύχους. Νομίζουμε ότι ο επιστολογράφος μας έπεσε στην ευκολία του συνθηματολόγου. Η συζήτηση πάει μακριά, αλλά ας επαναλάβουμε τις κύριες θέσεις του κύριου άρθρου: Ποιος πιστεύει σήμερα ότι η Παιδεία δεν πάσχει; Και ακόμη: ευθύνες γι' αυτό έχουν οι εναλλασσόμενες κυβερνήσεις του δικομματισμού, αλλά και η Αριστερά. Μήπως μπορούμε να χαρακτηρίσουμε προτάσεις για τη βελτίωση της Παιδείας όσα λ.χ. είπε ο πρόεδρος του ΣΥΝ, να κατέβουν δηλαδή οι βάσεις των εισαγωγικών; Ποιοι έστηναν ΑΕΙ και ΤΕΙ ανά την επικράτεια και με ποια κριτήρια; Και είναι λόγος η ενίσχυση της οικονομίας των τοπικών κοινωνιών όπως διαβάσαμε σε ρεπορτάζ αριστερής εφημερίδας;

Είναι πολλά και σύνθετα τα προβλήματα της Παιδείας μας για να τα προσπερνάμε με εύκολα συνθήματα. Οι στήλες του περιοδικού είναι ανοικτές για όσους έχουν άποψη να καταθέσουν.

Όσο για τον συνεργάτη μας Μ.Σ. λέει τις προσωπικές του απόψεις στη συνέ-

χεια:

Αγαπητέ μου Διευθυντή,
Κι εγώ λυπάμαι που οι πανεπιστημιακοί λυπούνται, απλώς, και επίσης που αμφισβητούν πως η κατάσταση στα πανεπιστήμια δεν έχει πιο κάτω. Προφανώς ο αντρεϊκός νόμος-πλαίσιο τους καλύπτει. Αν τώρα λύση, κατά τη γνώμη του επιστολογράφου σου, είναι να δαιμονοποιήσουμε αποκλειστικά την κ. Γιαννάκου — προς την οποία και εγώ και το περιοδικό άλλωστε έχει κάνει αυστηρότατη κριτική — και να αγιοποιήσουμε όλους τους άλλους εμπλεκόμενους, τότε τι να πω. Τα χειρότερα θα είναι ante portas. Όσο για τον κ. Πολύδωρα μάλλον δεν με διαβάζει προσεχτικά.

Μ.Σ.

Λέκτορας του
Πανεπιστημίου Αθηνών

Περί Τσάμηδων Ο αναγνώστης μας Σπ. Γρ. Λώλης μας έστειλε την παρακάτω επιστολή:

Κύριε Διευθυντά,
Το, περί Τσάμηδων, κείμενο του κ. Α. Βενέτη, που εδημοσιεύθη στο τχ. του Αντί της 16.6.06, με βρίσκει απολύτως σύμφωνο, γιατί κατάγομαι από το ίδιο χωριό —Λειά Φιλιατών— με τον κ. Βενέτη και είμαστε μάλιστα και γείτονες. Ωστόσο παρέλειψε να αναφέρει ότι κατά την επιδρομή των Γερμανών και Τσάμηδων στη Μουργκάνα, στις 20 Απριλίου 1944, οι Τσάμηδες δεν κάψανε μόνο τα περισσότερα σπίτια του χωριού κ.λπ. και την μοναδική ηλικιωμένη γυναίκα του χωριού, την Αναστασία Χαϊδή που παρέ-

μεινε, αλλά και τρεις Λειώτες, τον πατέρα μου Γρηγόρη Λώλη, ετών 25, τον Γιώργο Μπίλη, ετών 53, και Βασίλη Σδούγκα, ετών 23, τους οποίους συνέλαβαν τυχαία έξω από το χωριό, τους ερώτησαν αν υπάρχουν αντάρτες, απήντησαν αρνητικά, ηκούσθησαν όμως δύο πυροβολισμοί, προερχόμενοι προδήλως από αντάρτες, οι Τσάμηδες εθεώρησαν ότι ψεύδονται οι συλληφθέντες, και έτσι έπεισαν τους Γερμανούς να τους εκτελέσουν. Η μητέρα μου ήταν έγκυος στο μικρότερο αδελφό μου που γεννήθηκε μετά τον θάνατο του πατέρα μου και πήρε το όνομά του.

Ευχαριστώ
Σταύρος Γρηγ. Λώλης

Διαβάζοντας ελληνικά

Από τον φοιτητή
Γ. Χ. Μαυράκη η επιστολή
που ακολουθεί:

Διαβάζω για τα επεισόδια που σημειώθηκαν κατά τα εκπαιδευτικά συλλαλητήρια και σκέφτομαι ότι είναι θλιβερά αλλά όχι πρωτοφανή. Μοιραία σκέφτομαι την κρίση στο Αιγαίο και τον πρόσφατο χαμό του έλληνα πιλότου και εξακολουθώ να σκέφτομαι ότι και αυτό το συμβάν είναι παράλληλα θλιβερό αλλά όχι πρωτοφανές.

Βρίσκομαι έξω από την Ελλάδα και αυτό μου δίνει τη δυνατότητα να βλέπω τα ελληνικά πράγματα μέσα από ένα άλλο πρίσμα και δυστυχώς να καταλήγω στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα, ως σύνολο, βρίσκεται σε κατάσταση αποσύνθεσης.

Δεν νιώθω ότι καταστροφολογώ διότι δεν μιλώ για αποσύνθεση που έχει επέλθει εξαιτίας της σημερινής κυβέρνησης της ΝΔ ή της αλλοτινής του ΠΑΣΟΚ. Όχι, δεν είναι καθ' όλα υπεύθυνη για την κατάντια της χώρας η σημερινή κυβέρνηση, η προηγούμενη, και πολύ φοβάμαι, ούτε η επόμενη. Απλά συντηρούν αυτήν την κατάσταση. Το φαινόμενο δυστυχώς είναι χρόνιο, ίσως και αιώνιο. Πολυσύνθετα τα προβλήματα στην εκπαίδευση όπως και αυτά στην υγεία, ομοίως με εκείνα του ελληνικού στρατού. Πολλά και δυσεπίλυτα κι αυτά στον εργασιακό τομέα αλλά και στον επιχειρηματικό, τόσο στην αγροτική περιφέρεια της χώρας όσο και στα αστικά της κέντρα.

Δυστυχώς, και πριν ακόμα σκεφτεί κανείς ποια πιθανή λύση να δώσει στα όποια βασικά μεγάλα προβλήματα τον απασχολούν, το βύσμα ή το δόντι ή η άκρη φαίνονται στον ορίζοντα σαν το χέρι του Θεού. Πολιτικό ή θρησκευτικό, το μέσο κυριαρχεί. (Έρχεται άθελα στο μυαλό μου ο πρωθυπουργός που 'λεγε για «νταβατζήδες»).

Η Ελλάδα υποφέρει κάτω από τα δεσμά παλαιών ξεπερασμένων συστημάτων, που έχουν αποκοιμίσει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της και το κάνουν να υπηρετεί το μικρό ποσοστό εκείνων που τα συντηρεί.

Χειρότερο των παραπάνω είναι η έλλειψη εύκολης εμφανούς λύσης. Κουρασμένη και ξεπεσμένη η Ελλάδα βαδίζει στον 21^ο αιώνα με ένα δημοκρατικό πολιτικό σύστημα που, εάν το κοιτάξουμε καλύτερα, αυτοαναιρείται και με μια θρησκεία

που παραπλανεί την καθημερινή, όχι εύκολη, ζωή.

Με τιμή

Γ. Χ. Μαυράκης

Οι καταληψίες των ΤΕΙ Αθήνας
Από σπουδαστές του ΤΕΙ Αθήνας οι οποίοι εκφράζουν την έντονη διαμαρτυρία τους για τις ανυπόστατες, όπως τις χαρακτηρίζουν οι ίδιοι, καταγγελίες του Συμβουλίου του Ιδρύματος, σχετικά με βαρβαρότητες, που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της κατάληψης. Και συνεχίζουν:

«...Απέναντι σε αυτήν την ανυπόστατη επιχείρηση κατασυκοφάντησης του αγώνα ενάντια στα νέα μέτρα της κυβέρνησης, οφείλουμε να ξεκαθαρίσουμε τα εξής:

Η μόνη «καταστροφή» που έγινε ήταν η απενεργοποίηση του συστήματος παρακολούθησης της Βιβλιοθήκης, το οποίο εδώ και δύο χρόνια επιτηρούσε τις κινήσεις των σπουδαστών, είχε εγκατασταθεί εντελώς αυθαίρετα και παράνομα και είχε προκαλέσει πληθώρα αντιδράσεων από το σύνολο των σπουδαστών[...]. Οι φωτογραφίες που δημοσιοποίησε το Συμβούλιο είναι, χωρίς υπερβολή, ξεκαρδιστικές. Παρουσιάζονται ως βανδαλισμοί οι ζωγραφιές και τα συνθήματα στους τοίχους της Διοίκησης καθώς και κάποια ανακατεμένα καλώδια ή απείραχτα φωτοτυπικά. Για ένα μήνα και πλέον πέρασαν από το κατειλημμένο Ίδρυμα εκατοντάδες σπουδαστές, οι τοίχοι του οποίου έγιναν γι' αυτούς σημεία ελεύθερης έκφρασης πολιτικών ή καλλιτεχνικών

στοιχείων. Το Συμβούλιο του ΤΕΙ, ενοχλήθηκε από μερικά λόγια στους τοίχους της χλιδατής και ακριβοπληρωμένης Διοίκησης. Δεν εξέδωσε όμως ποτέ μια ανακοίνωση για τις αντιαισθητικές διαφημίσεις των ιδιωτικών επιχειρήσεων που κατακλύζουν καθημερινά το Ίδρυμα [...]. Όσον αφορά τα φωτοτυπικά μηχανήματα και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, είναι προφανές ότι έγινε ευρύτατη χρήση τους τόσο για να βγουν οι φωτοτυπίες, για να ενημερωθούν οι σπουδαστές για την επικείμενη εκπαιδευτική αναδιάρθρωση, όσο και για τον συντονισμό μέσω διαδύκτιου με άλλες καταλήψεις. Κανένα φωτοτυπικό μηχάνημα δεν καταστράφηκε, κανένας υπολογιστής δεν εκλάπη.

Η κατάληψη έληξε την Τετάρτη 5 Ιουλίου στις 8 μ.μ. Τα κλειδιά του Ιδρύματος παραδόθηκαν στους φύλακες οι οποίοι ελέγχοντας τους χώρους της Διοίκησης αλλά και όλου του ΤΕΙ διαβεβαίωσαν ότι «όλα βρίσκονται στην θέση τους όπως ακριβώς όταν ξεκίνησε η κατάληψη». Το τι συνέβη από τις 8 μ.μ. και μετά προφανώς δεν είναι δική μας ευθύνη.

Είναι προφανής ο στόχος του Συμβουλίου του ΤΕΙ Αθήνας: Επιχειρεί να βλάψει την πολιτική στόχευση που θέτει το φοιτητικό κίνημα, το οποίο αναδείχθηκε μαζικά και στο ΤΕΙ εκφράζοντας την αντίσταση στην κατάθεση του νόμου-πλαίσιο, τις ιδιωτικοποιήσεις, την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων, την κατάργηση του ασύλου και τον εργασιακό μεσαίωνα που έχει διαμορφωθεί. Αποκαλεί τις εκατοντάδες των σπουδαστών που συμμετεί-

χαν στην κατάληψη αλλά και τις χιλιάδες που την στήριξαν στις Γενικές Συνελεύσεις, «μειοψηφία ανεγκέφαλων» (!). Το Συμβούλιο του ΤΕΙ στοχεύει με αυτές τις ανυπόστατες αθλιότητες να διαβάλει και να καταστείλει των αγώνα των σπουδαστών [...]. Είναι γνωστές οι απόψεις στελεχών του Συμβουλίου του ΤΕΙ υπέρ της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης: έχουν εκφραστεί μέσα από άρθρα τους σε περιοδικά και εφημερίδες. Εκφράστηκαν τέλος, όταν κάποιοι από αυτούς —την ώρα που οι καθηγητές των ΑΕΙ απεργούσαν και στήριζαν τους φοιτητικούς αγώνες— έκαναν διακοπές. Πίσω από τα παχυλά τους δάχτυλα δεν μπορούν να κρυφτούν τα πολιτικά συμφέροντα που εξυπηρετούν[...].

Θεωρούμε ότι το εξωπραγματικό ποσό των 100.000 ευρώ με το οποίο εκτιμήθηκαν οι ζημιές που «υπέστη» το Ίδρυμα, πάει αποκλειστικά για την πατροπαράδοτη «μίζα». Απ' ό,τι φαίνεται ένας κουβάς με πλαστικό χρώμα που χρειάστηκε για να σβηστούν οι ζωγραφιές κοστίζει 100.000 ευρώ! Με βάση αυτά τα κριτήρια δικαιολογείται και η υποχρηματοδότηση του Ιδρύματος.

Δεδομένου ότι οι φωτογραφίες που έδωσε στη δημοσιότητα η Διοίκηση του ΤΕΙ δεν επιβεβαιώνουν, επ' ουδενί, την εκτίμηση για «βαρβαρότητα», θα είχε ενδιαφέρον να δούμε πώς τοποθετείται το καθηγητικό δυναμικό του ΤΕΙ στην ανακοίνωση των σπουδαστών. Γιατί «παιδαγωγοί» που συκοφαντούν ανερυθρίαστα τους φοιτητές τους είναι ο «γάιδαρος» που έλειπε από το στραβό κλίμα της ελληνικής εκπαίδευσης...

Επισημαίνουμε

Νεανική Αγανάκτηση

Αναδημοσιεύουμε αυτούσια την επιστολή που μας έστειλε η σπουδάστρια γραφικών τεχνών Σοφία Πανοπούλου, 20 ετών προσθέτοντας απλώς πόσο συμφωνούμε με την αγανάκτησή της.

Λεφτά υπάρχουν μόνο για την Eurovision!!!

...Σωστά; Όταν οι συνταξιούχοι διεκδικούν 50 ευρώ παραπάνω στην σύνταξή τους και όταν το κόστος ζωής έχει φτάσει στα ύψη και οι πολίτες δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους, με αποτέλεσμα να βγαίνουν στους δρόμους και να απεργούν διεκδικώντας καλύτερους μισθούς, τότε βγαίνει το κράτος και οι γνωστοί κύριοι και δηλώνουν απαθέστατα ότι δεν υπάρχουν χρήματα για αυξήσεις...

...Σωστά; Όταν καθημερινά υπάρχουν χιλιάδες άστεγοι και σεισμοπαθείς — οι οποίοι ζουν ακόμα σε κοντέινερς ύστερα από 7 χρόνια «κάλπικων» υποσχέσεων και δηλώσεων περί άμεσης αποκατάστασής τους —, πάλι το κράτος δεν μπορεί να βοηθήσει... Τι απέγιναν άραγε τα νεόκτιστα σπίτια που φιλοξένησαν αθλητές και δημοσιογράφους κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων; Τα μισά δόθηκαν με κλήρωση σε πολίτες και τα άλλα μισά υπόκεινται στο έλεος ληστών, επιτήδειων και της αδιαφορίας του ελληνικού κράτους.

Όταν νέοι άνθρωποι πεθαίνουν καθημερινά στο δρόμο από ναρκωτικά, και τα λεγόμενα «βαποράκια» ζουν και βασιλεύουν κάτω απ' το ξάγρυπνο βλέμμα της Ελληνικής Αστυνομίας, πάλι το κράτος δεν είναι σε θέση να βοηθήσει... Υπάρχουν χρήματα για περισσότερη αστυνόμευση θα μου πείτε; Σωστά;

Όταν κάποιοι ανεγκέφαλοι άνθρωποι — ο Θεός να τους κάνει —, οι οποίοι υπολείπονται αισθημάτων και παιδείας, εκμεταλλεύονται μικρά παιδιά υποχρεώνοντάς τα να ζητιανεύουν και να καθαρίζουν τζάμια, υποβάλλοντάς τα ταυτόχρονα σε ψυχικό βιασμό, ούτε τότε το κράτος μπορεί να επέμβει και να μεριμνήσει, μέσω ειδικών προγραμμάτων, για την ανατροφή και την ένταξη αυτών των παιδιών στην κοινωνία. Βλέπετε υπάρχουν σοβαρότερα προβλήματα, όπως πόσο θα κοστίσουν τα σκηνικά για την Eurovision!!!

Βεβαίως ποιος νοιάζεται για το ότι ως χώρα κατέχουμε το χαμηλότερο επίπεδο στην δημόσια υγεία και δημόσια παιδεία από όλες τις χώρες της ΕΕ; Γιατί να μη δοθούν χρήματα για την αναβάθμιση αυτών των δύο νευραλγικών υπηρεσιών που δικαιούνται να έχουν όλοι οι έλληνες πολίτες; Γιατί απλούστατα, προέχει η παραγγελία 300 πολυτελών αυτοκινήτων για την μεταφορά των πολιτικών μας και όχι η παραγγελία 300 ασθενοφόρων για την μεταφορά των εκατοντάδων ασθενών καθημερινά ή ο εκσυγχρονισμός των σχολείων-ερεπιών.

Όλα τα παραπάνω είναι βασικά προβλήματα που απασχολούν τη χώρα μας και τα οποία δεν λύνονται ελλείψει χρημάτων! Αντίθετα εδώ και τρεις μήνες που «ζούμε» στους ρυθμούς της Eurovision, το κράτος έχει την άνεση να εκταμιεύσει χρήματα και μάλιστα πολλά! Μιλάμε για εξωφρενικά ποσά!

Για την Eurovision είχε να δώσει χρήματα, γιατί να μην έχει άλλωστε... τι της έλειπε;... Τόσα χρήματα πεταμένα για μια βραδιά μόνο. Αλλά όταν πρόκειται για γιορτές και πανηγύρια είναι πρώτη... «Όπου γάμος και χαρά και η Βασίλω πρώτη» δεν λέει ο θυμόσοφος λαός μας; Πόσο δίκιο είχαν άραγε αυτοί που το έλεγαν... Ούτε γραφείο κοινωνικών εκδηλώσεων να 'ταν το κράτος μας!

Καλύψαμε τα καθημερινά μας προβλήματα με ένα τεράστιο πυροτέχνημα το οποίο έσκασε και έσβησε μετά από λίγο...

Τι γίνεται μετά όμως; Πάλι στα ίδια προβλήματα...

Κλείνοντας αυτήν εδώ την σκέψη, θα ήθελα να ερχόμασταν στη θέση μιας γιαγιάς η οποία βλέπει τόσο χρήμα να ξοδεύεται άσκοπα και απερίσκεπτα ενώ η ίδια δεν μπορεί να αγοράσει τα πλέον απαραίτητα...!

Καλά τα «πανηγυράκια», αλλά επιτέλους ποιος θα δώσει απαντήσεις και λύσεις — όχι με λόγια αλλά με έργα — σε όλα αυτά τα προβλήματα που ταλανίζουν την ελληνική κοινωνία;

Σοφία Πανοπούλου

20 χρόνων, σπουδάστρια γραφικών τεχνών

Σημ. του Αντί: Σοφία, εκτός από τις παραπάνω εκτρωματικές καταστάσεις, που δίκαια καταγγέλλεις, υπάρχει κι ένας άλλος κόσμος, ζωντανός και ανοιχτομάτης που ονειρεύεται ακόμη έχοντας απεξαρτηθεί από τη σαγήνη της μικρούτσικης τηλεόρασης ή των τεχνητών παραδείσων. Αυτός ο κόσμος είναι δίπλα του έτοιμος να σ' αγκαλιάσει και να σε γεμίσει· αρκεί να τον ψάξεις. Μη διστάσεις να το κάνεις. Το αξίζεις.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

• **Σήμερα** Παρασκευή και αύριο Σάββατο, 14/7 και 15/7, στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου ανεβαίνουν οι «Πέρσες» του Αισχύλου σε σκηνοθεσία της **Λυδίας Κονιόρδου**.

• **Την επόμενη εβδομάδα**, 21 και 22/7, και πάλι στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου, ανεβαίνουν οι «Θεσμοφορίζουσες» του Αριστοφάνη σε σκηνοθεσία του **Σωτήρη Χατζάκη** με τους Γιώργο Αρμένη, Βασίλη Χαραλαμπόπουλο και Αλέξανδρο Μυλωνά.

• **Σήμερα** Παρασκευή, 14/7, αρχίζει στην Καλαμάτα το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού, το οποίο θα διαρκέσει ως τις 23/7. Το Φεστιβάλ ξεκινά με τις «Τέσσερις Εποχές» του Βιβάλντι χορογραφημένες από τον **Ανζελέν Πρελζοκάξ** και με σκηνικό σχεδιασμένο από τον πολυβραβευμένο εικαστικό **Φαμπρύς Υμπέρ**.

• **Αύριο** Σάββατο, 15/7, στο πλαίσιο του 10^{ου} Φεστιβάλ «Μανώλης Καλομοίρης» της Σάμου, η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών δίνει συναυλία με έργα των Καλομοίρη, Μπετόβεν και Ντβόρζακ, με σολίστ τον σαμιώτη πιανίστα **Άρη Γαρουφαλή** σε μουσική διεύθυνση του **Νίκου Τσούχλου**.

• **Στις 18/7** στη Σύρο, στο Διεθνές Μουσικό Φεστιβάλ Κυκλάδων, δίνει συναυλία το ελβετικό κουαρτέτο εγχόρδων **Sartory**.

• **Τη Δευτέρα** 24/7 στο θέατρο Βράχων το θρυλικό συγκρότημα των **Deep Purple**.

• **Από τις 22/8 έως την 1/9** στον **Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου** η Εταιρεία Μουσικών Παρεμβάσεων music-village σε συνεργασία με την ΕΚΠΟΛ, το Δήμο Αρτέμιδος και τους κατοίκους του Αγίου Λαυρεντίου διοργανώνουν ένα μουσικό δεκαήμερο, το «**Μουσικό Χωριό 2006**». Η διοργάνωση στοχεύει στην προγραμματισμένη ή και αυθόρμητη εκτέλεση μουσικών ιδεών. Παράλληλα, προσφέρει δώδεκα εργαστήρια ομαδικής δράσης, τα οποία συντονίζονται από μουσικούς με διεθνή δράση στο χώρο της σύγχρονης ή ιστορικής δημιουργίας και εκτέλεσης. Οι θεματικές ενότητες των εργαστηρίων, στο σύνολο τους, αποβλέπουν σε ευρείες προσεγγίσεις της μουσικής τέχνης, ενώ δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε πρωτότυπους τομείς που δεν έχουν ενσωματωθεί στα προγράμματα μουσικών σπουδών.

Ροζέ Μιλλιέξ (1913-2006)

Την τελευταία του πνοή σε ηλικία 93 ετών άφησε την Παρασκευή 7 Ιουλίου ο Γάλλος νεοελληνιστής και δημοκράτης διανοούμενος Ροζέ Μιλλιέξ. Γεννημένος το 1913 στη Μασσαλία, ο Μιλλιέξ σπούδασε στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου της Αιξ στην Προβηγκία, ενώ έλαβε το μεταπτυχιακό του δίπλωμα από τη Σορβόνη. Το 1936 διορίστηκε καθηγητής στο Γαλλικό Ινστιτούτο στην Αθήνα, όπου τρία χρόνια αργότερα παντρεύτηκε την πεζογράφο Τατιάνα Γκρίτση.

Κατά τη διάρκεια της κατοχής το ζεύγος Μιλλιέξ κατάφερε να διαφύγει στη νότιο Γαλλία, από όπου συμμετείχε στην εθνική αντίσταση. Εκεί, ο Μιλλιέξ συνέγραψε μελέτες για τον Παλαμά και τον Σολωμό, ενώ συνέλλεξε πολλές μαρτυρίες και κείμενα γάλλων διανοουμένων για τον δοκιμαζόμενο ελληνικό λαό την περίοδο 1940-1944. Επιπλέον, οι Μιλλιέξ κατάφεραν να συγκεντρώσουν 46 έργα τέχνης που κατέθεταν τα αισθήματα θαυμασμού, λατρείας και αδελφικής αλληλεγγύης καλλιτεχνών όπως ο Ματίς, ο Πικαμπιά και ο Πικάσο απέναντι στους Έλληνες. Προτού αναλάβει καθήκοντα διευθυντού σπουδών στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών το 1946, ο Μιλλιέξ, μαζί με τον διευθυντή του Ινστιτούτου και πρώην αντιστασιακό Οκτάβιο Μερλιέ, επιδόθηκε με αποστολικό ζήλο στην εξασφάλιση ενός πρωτόγνωρου αριθμού υποτροφιών υπό την αιγίδα της γαλλικής κυβέρνησης.

Οι προσπάθειές τους τελεσφόρησαν, και μια μεγάλη φουρνιά νέων αριστερών καλλιτεχνών και επιστημόνων κατάφερε να διαφύγει των διώξεων που υφίστατο από τις μεταπολεμικές αρχές και να φτάσει τον Δεκέμβριο του 1945 στο Παρίσι. Ανάμεσα σε αυτούς συγκαταλέγονταν ο Νίκος Σβορώνος, ο Μέμος Μακρής, ο Κορνήλιος Καστοριάδης, ο Αριστομένης Προβελλέγγιος, ο Κώστας Παπαϊωάννου, ο Γεώργιος Κανδύλης, ο Δημήτρης Χωραφάς και πολλοί άλλοι. Μολονότι ο Μιλλιέξ και ο Μερλιέ αντιμετώπισαν σφοδρή κριτική για τον ιδεολογικό τους προσανατολισμό και τη «συμπάθεια» που επεδείκνυαν προς την Αριστερά, οι πολέμιοί τους δεν κατάφεραν να προκαλέσουν στην ανάκλησή τους από τις γαλλικές αρχές. Εντούτοις, η αντιστασιακή τους δράση στοίχισε στον Μερλιέ τη θέση του ως μορφωτικού ακόλουθου της γαλλικής πρεσβείας, ενώ ο Μιλλιέξ εστάλη το 1959 εκτός Ελλάδας. Μέχρι το 1971 διατέλεσε μορφωτικός ακόλουθος της γαλλικής πρεσβείας στην Κύπρο, ενώ η τελευταία του μετάθεση ήταν στην Γένοβα, όπου και παρέμεινε μέχρι το 1974.

Ο Μιλλιέξ συνέχισε να παράγει σημαντικό συγγραφικό έρ-

Ο Ροζέ Μιλλιέξ ενώ παίρνει το ελληνικό μετάλλιο του Φοίνικος από τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

γο, στο οποίο συγκαταλέγονται οι μελέτες του για τον Κοραή και τον Βίκτωρα Ουγκώ, ενώ παρασημοφορήθηκε με το γαλλικό μετάλλιο Γραμμάτων και Τεχνών, το ελληνικό μετάλλιο του Φοίνικος και το Αργυρό μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών. Η κηδεία του τελέστηκε τη Δευτέρα 10 Ιουλίου, στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών.

«Αισθήματα βαθύτατης θλίψης μου προκαλεί ο θάνατος του Ροζέ Μιλλιέξ. Πρόκειται για μια σημαντική μορφή των γραμμάτων που πρόσφερε μεγάλες υπηρεσίες στη διατήρηση των ελληνογαλλικών σχέσεων», δηλώνει ο Εμμανουήλ Κριαράς, στενός φίλος του Ροζέ και της Τατιάνας Μιλλιέξ και πρόεδρος των Ελλήνων φοιτητών του Παρισιού την περίοδο 1945-1947. «Η δράση του Μιλλιέξ συμπίπτει χρονικά με την μπελ επόκ των ελληνογαλλικών σχέσεων. Υπήρξε ανάμεσα σε εκείνους που ανέδειξαν τις κλασικές ρίζες του γαλλικού πολιτισμού, ενώ συνέβαλε καταλυτικά ώστε να γίνουν γνωστά τα κορυφαία έργα του πνευματικού βίου της νεότερης Ελλάδος», σημειώνει η Μιμίκια Κρανάκη, υπότροφος του 1945 και φίλη του Μιλλιέξ, προσθέτοντας: «Για πολλούς, οι υποτροφίες του Γαλλικού Ινστιτούτου υπήρξαν σανίδες σωτηρίας». Για την Ζιζή Μακρή, φίλη του ζεύγους Μιλλιέξ το οποίο πρωτογνώρισε το 1949, «Η υπέρμετρη αγάπη του για την Ελλάδα ήταν πάντα συγκινητική. Προσέφερε πολλά τόσο στις ελληνογαλλικές σχέσεις, όσο και στο αριστερό κίνημα, στο οποίο υπήρξε εκατό τοις εκατό αφοσιωμένος. Επιπλέον, διέθετε ένα σπάνιο γνώρισμα: κατάφερε να είναι βαθύτατα μαρξιστής, και παράλληλα βαθύτατα θρησκευόμενος».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΠΑΔΑΚΗΣ

Σισύφεια η προσπάθεια, θετικό το ισοζύγιο

«RODOS ECOFILMS '06» ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

*Νερά καθαροφλοίσβιστα
Γλυκύτατα και κρύα.
Πετράρχη «Ωδή»
(Μετάφραση Διον. Σολωμός)*

Με το πρόσχημα της «ψυχαγωγίας», αυτής της υφέρπουσας επιδημίας του καιρού μας, που σαν την αγριάδα, το ζιζανιόχορτο, τείνει να επικυριαρχήσει σε κάθε τρόπο έκφρασης και λειτουργίας του κοινωνικού πολιτισμού, νοθεύοντας ή και μεταλλάσσοντας, από συχνά αντιφατικές πηγές προέλευσης, το βάθος και την ουσία των εφιαλτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα, η μελό χυδαιότητα, το χαζοχαρούμενο «τάχατες» και το «δήθεν» απονευρώνουν το δραματικό ήθος και τη συλλογική ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για τη σκληρή και αντιψυχαγωγική αλήθεια. Με τη διαδικασία του χαμαιλέοντα το προϊόν «μαϊμού» παριστάνει το αυθεντικό. Και είναι αυτός ένας πρόσθετος και κυρίως ύπουλος κίνδυνος.

Είναι αλήθεια ότι η ρημάδα η οικολογία και τα περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως και να το κάνουμε, είναι κομμάτι «δύσπεπτα», οπωσδήποτε όχι «ψυχαγωγικά», όπως δεν είναι ψυχαγωγία π.χ. η πολυθρόνα του οδοντογιατρού ή η Αγία Κοινωνία ή ένας αδέσποτος πύραυλος ή ένα παιδί που δεν έχει να πιει νερό. Όταν επιστρατεύεται το ντοκιμαντέρ να βοηθήσει το οικο-περιβαλλοντικό ζητούμενο, η εκδοχή ψυχαγωγία ακούγεται παράφωνα. Η έγκυρη πληροφόρηση και η συμμετοχική ευαισθητοποίηση είναι το έντιμο ζητούμενο. Οι έστω και έμμεσες «παρενοχλήσεις» (ακόμα και αγαθής προαιρέσεως) «θαμπώνουν» την προ-

Holger Ernst: «Πέφτει βροχή».

σπάθεια. Και όσο να 'ναι γίνεται αισθητό αυτό στους τρίτους.

Χαρισματική στις εμπνεύσεις της η Λουκία Ρικάκη «τσάκωσε» το κενό μέσα στα ποικιλώνυμα ελληνικά φεστιβάλ ντοκιμαντέρ και το ρισκάρισε το 2001 στη Ζάκυνθο με τον θεματικό υπότιτλο: «Κινηματογράφος και Περιβάλλον». Δυο χρονιές στο Τζάντε και η διαίσθησή της σωστά τής είπε ότι αν επέμενε εκεί η διοργάνωση θα είχε την τύχη που είχαν οι ανάλογες του φεστιβάλ της Καλαμάτας και πρόσφατα της Σάμου. Με δυο σωστές κινήσεις στη σκακιέρα των αποφάσεών της έκανε ματ: Μετέφερε το φεστιβάλ στη Ρόδο και «απαλλάχτηκε» από τον απρόσφορο για συνεργασία Ηλία Ευθυμιόπουλο. Η ήδη δεύτερη

μετονομασία από «Ecocinema» έγινε αναγκαστικά «Ecofilms» και με υπότιτλο: «Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου και Εικαστικών Τεχνών». Φέτος προστέθηκε και ο γεωγραφικός προσδιορισμός: «Rodos Ecofilms» κ.λπ. Ευερμήνευτες οι τροποποιητικές αλλαγές της ονομασίας. Ήταν και εκείνο το (δήθεν;) χάριν αστεϊσμού μπλέξιμο μεταξύ του Ecocinema και Ecofilms από τον Γιώργο Γιαννόπουλο (τον υποδειγματικά και όντως γενναιόδωρο υποστηρικτή της διοργάνωσης), δήμαρχο των Ροδίων, στο λόγο του το βράδυ της έναρξης, και η ατάκα-πρότασή του: να το πούμε Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Ρόδου (βρε αδελφέ, για να μην τα μπλέκουμε, να πάει στα «παρασκήνια»

αυτό το κουραστικό «ECO». Να «αλαφρύνει» λίγο από εκείνα τα ψυχοπλακωτικά οικολογικά το πρόγραμμα. Να ψυχαγωγούνται, κιόλας, οι πολίτες-θεατές της Ρόδου). Λες και δεν είναι — καλέ μας Δήμαρχε — από μόνο του, το από τη φύση του ιστορικό και πανέμορφο νησί, ένα ολόκληρο οικολογικό πρόβλημα με τη μονόματη τουριστική υπερφόρτωση που έχει δεχτεί. Κοντά η μισή γεωργική γη είναι εγκαταλειμμένη, περιμένοντας αργά ή γρήγορα την οικοπεδοποίησή της — για τουριστική χρήση. Ασφαλώς, αυτό δεν είναι αποκλειστικότητα της Ρόδου, πολύ περισσότερο ούτε ευθύνη του σημερινού δημάρχου. Ολόκληρο το Αιγαίο έχει παραδοθεί στην ανεξέλεγκτη λογική της τουριστικής ανάπτυξης.

Το φεστιβάλ της Ρικάκη, του Κουβέλη, του Νικολαΐδη και της χούφτας των συνεργατών τους είναι — με την εξαίρεση των δύο θεσμικών διοργανώσεων της Θεσσαλονίκης, άλλης καταγωγής και άλλου προορισμού — η πολυτιμότερη παρέμβαση, με εργαλείο τον κινηματογράφο, που πραγματοποιείται ετούτα τα χρόνια στην Ελλάδα, υπερ-

Νίκος Κούτσικας: «Η Ρόδος και η λειψυδρία στα νησιά».

βαίνοντας τον τουρλού χαρακτηρισμό του πολιτιστικού. Παραμένει πολύτιμο για τη διοργάνωση αυτό το «*Rodos Ecofilms*» γιατί επιπλέον αποτελεί μια «βελόνα» στα πλευρά της (πανελλαδικά) αποχαυνωμένης από τον παράλογο καταναλωτισμό κοινωνίας, παραδομένης, αμαχητί, στην «ψυχαγωγία των λο-

γής-λογής Αρναούτογλου, Ψινάκηδων, Μαστοράκηδων και των τηλεοπτικών «εισαγγελέων». Είναι για πολλούς λόγους καλά, έτσι όπως γίνονται τα πράγματα εκεί στη Ρόδο, έστω και με τις κάποιες (κινηματογραφικές) εκπτώσεις του. Είθε, μάλιστα, να γίνουν καλύτερα. Η Ρικάκη το μπορεί.

Το ιαπωνικό καλοκαίρι των κλασικών

Δεν είμαστε της άποψης ότι η επαναπροβολή (κατά κανόνα στις θερινές οθόνες) κλασικών ταινιών, έτσι δίκην μετεωρόλιθων, αποτελούν αντικείμενο κριτικής. Αυτή, δηλαδή η δημοσιογραφική κατά κανόνα παρουσίαση, έπραξε το καθήκον της στην εποχή της πρώτης προβολής τους. Έκτοτε, για κάποιες από αυτές γράφτηκαν χιλιάδες σελίδες σε θεωρητικά και ιστορικά κείμενα και βιβλία. Φανταστείτε, αν η κυκλοφορία, σε στρατσόχαρτο, από τις κυριακάτικες εφημερίδες, κλασικών αριστουργημάτων της λογοτεχνίας, απαιτούσαν και... επανάκριση του Ουγκώ, του Κάφκα, του Στάινμπεκ ή του Ντοστογιέφσκι.

Η εξαίρεση γίνεται δεκτή όταν πρόκειται για επανέκδοση κλασικών ταινιών (η λέξη κυριολεκτείται), για ηλεκτρονικά επεξεργασμένες δηλαδή κόπιες από το αρχαιακό αρνητικό. Αλλά κυρίως όταν πρόκειται για μια συγκροτημένη πρόταση όπως αυτή που ξεκίνησε από χθες, 13 Ιουλίου, και αφορά πα-

Ακίρα Κουρουσάβα:
«Ρασομόν».

κέτο έξι ταινιών των δύο μυθικών Ιαπώνων δημιουργών του Κέντζι Μιζογκούτσι και του

Ακίρα Κουρουσάβα. Του πρώτου είναι η ποιητικότερη ταινία στην ιστορία του κινηματογράφου το «Ουγκέτσου Μονογκατάρι», οι «Σταυρωμένοι εραστές», το ιδεόγραμμα — όπως αποκαλείται — του έρωτα, και η σπουδή στην απελπισία, ο «Επιστάτης Σάνσο». Από τον δεύτερο, τον πιο «δυτικό» από τους Ιάπωνες σκηνοθέτες, θα προβληθούν το «Ρασομόν», η άγνωστη στο ελληνικό κοινό «Σιωπηλή μονομαχία» και το κύκνειο άσμα του Κουρουσάβα «Μανταντάγιο».

Οι έξι ταινίες αποτελούν μια multi in parno ρετροσπεκτίβα, που από μόνη της — οπωσδήποτε χάρη στο άρτιο υλικό της προβολής — μπορεί να αποτελέσει, εκτός από την έκπληξη, μια επαρκέστατη εισαγωγή σε μια εθνική κινηματογραφία η οποία στο δεύτερο, και λίγο πιο πριν, μισό του περασμένου αιώνα, άσκησε βαθύτατη επιρροή σε σχεδόν όλους τους, μύστες της κινηματογραφικής αισθητικής, δημιουργούς της 7ης τέχνης. Αυτές οι προσφορές, μάλιστα. Δ. Χ.

Το επόμενο πρωινό από την τελετή της έναρξης, και μάλιστα μετά την «ψυχαγωγική» ταινία «Απόηχοι πολέμου» που τη συνόδευσε, σιγουρευτήκαμε για τις απόψεις μας που προηγήθηκαν, καθώς στη χειμερινή αίθουσα άρχισαν οι προβολές του θεματικού, για το νερό, προγράμματος: «Ramsar/Medwet». Με 18 ταινίες της διεθνούς παραγωγής, γίναμε πάλι κοινωνοί ενός ύψιστης προτεραιότητας (σιγά μην φταρνιστεί ο κ. Γ. Σουφλιάς!) προβλήματος που είναι η διαχείριση του νερού. Πρόβλημα εφιάλτης όταν συνειδητοποιείς ότι από το σύνολο του υδάτινου αποθέματος στον πλανήτη μας μόνο το 2,5% είναι κατάλληλο για τον άνθρωπο. Απ' αυτό, το 2% το δαπανά η γεωργία και η βιομηχανία και μόνο το 0,5% απομένει για πόση. Αναρωτηθήκαμε αν οι φίλοι δήμαρχος Ρόδου και ο νομάρχης Δωδεκανήσου έτυχε (αν έτυχε) να δουν το ντοκιμαντέρ με τον τίτλο: «Η Ρόδος και η λειψυδρία στα νησιά». Πρόκειται για γαλλική παραγωγή, διάρκειας μόλις 12 λεπτών και σκηνοθεσίας του έλληνα Νίκου Κούτσικα, ο οποίος ζει μόνιμα στη Γαλλία. Το μέρος του όλου (προβλήματος) περιέχει ό,τι και το όλο. Αισθανθήκαμε χαρά γιατί ήταν το υδάτινο πρόγραμμα που έδωσε ίσως την καλύτερη ταινία της διοργάνωσης. Μιλάμε για το 14λεπτης διάρκειας αριστούργημα «Πέφτει βροχή» του Γερμανού σκηνοθέτη Holger Ernst. Θα το ζήλευε ακόμα και ο Σοκούρφω.

Πόλεμοι, γενοκτονίες, μεταλλαγμένα τρόφιμα, πείνα, δίψα για νερό αλλά και «δίψα» για πετρέλαιο, μνήμη του Τσέρνομπιλ (σημαντικό και κυρίως επίκαιρο αφιέρωμα με 4 ταινίες) ήταν το κύριο κομμάτι και οι θεματικοί στόχοι της φετινής σοδειάς. (Παραδείγματα: Amram Jacoby, «Σάμπα». Martin Marecek, «Πηγές». Erez T Yanuv Bazzilay, «Πέρα από κάθε λογική». Evald Otterstad, «Κουλτούρα και τοπίο». Arash, «Μια εξόριστη οικογένεια». Shelley Saywell, «Χαμός: Πίσω από τη μάσκα». Fernando G. Sitges, «Μαθαίνοντας το παιχνίδι της ζωής». Jara Malevez, «Λουπούκχοβο». Bernt Hermele, «Η μητέρα μου σκοτώθηκε από έναν άνθρωπο-βόμβα». Fernando G. Sitges «Rain Forest: Σπόροι της ζούγκλας». Maher Abi Samra «Σατίλα». Pascal Carcanade and Laurent

Cibien, «Ο πόλεμος των ακρίδων». Vincenzo Pergolizzi, «Δηλητηριασμένα πλοία». Ilan Stehberg «Φώκιες στην αγορά του ποταμού» (αυτή ειδικά, γιατί μαζί με τη «Σάμπα» και το «Πέφτει βροχή» «έβρεξαν» το φεστιβάλ με την ευεργεσία της ποίησης). Ellen Bruno «Κηδεία στον ουρανό». Συλλήβδην και οι 18 ταινίες του βραβείου Ramsar-Medwet.

Συμβαίνει σχεδόν σε όλα τα περιφερειακά ή τα θεματικά φεστιβάλ διεθνώς να δίστανται οι απόψεις ως προς τις επιλογές του διαγωνιστικού τμήματος και του πανοράματος ή πληροφοριακού τμήματος. Οι αντιμεταθέσεις ταινιών είναι η μόνιμη αντιγνωμία. Ας πούμε, το «Άρτος ημών ο επιούσιος» του Nikolaus Geyrhalte, το «Αυστραλιανές ατομικές εξομολογήσεις» των Creg Young και Kathy Algne και το «Ταΐζουμε τον κόσμο» του Erwin Wagenhofer άξιζαν μια θέση στο διαγωνιστικό. Ποιοτικά φτωχή ήταν η ελληνική συμμετοχή. Στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ της Θεσσαλονίκης θυμόμαστε κάποιες αξιόλογες παρουσίες που δεν τις είδαμε στη Ρόδο. Εν πάση περιπτώσει, μας έμειναν το (οικολογικότατο) «Μην πετάξεις τίποτα» του Ιορδάνη Ανανιάδη, το «Κηφισός, πρόσκαιρη νάρκη» της Διονυσίας Κοπανά, το «Κουρσάλ» του Νίκου Θεοδοσίου, ο «Πίνακας» της Κατερίνας Πατρώνη, το «Τιθορέα-Λιανοκλάδι» του Σταύρου Ψυλλάκη και η «Αγία Φαινή» του Γεράσιμου Βάκρου. Για διαφορετικούς η κάθε μια λόγους.

Και ενώ —όχι χωρίς δίκιο— «γκρινιάζουμε» για τη μεγάλη συμμετοχή μη σχετικών με το θεματικό χαρακτήρα του φεστιβάλ ταινιών, άσχετα αν οι περισσότερες από αυτές ήταν αξιόλογες, οφείλουμε μεγάλη χάρη για το σπουδαίο αφιέρωμα στον άγνωστο στην Ελλάδα Λιθουανοαμερικανό ντοκιμαντερίστα Jonas Mekas. Ένας αυθεντικός αιρετικός και αμφισβητίας κινηματογραφιστής το έργο του οποίου κάλυψε το χρονικό διάστημα από το 1969 έως το 2001. Ταινίες «Ημερολόγια», ταινίες «σπιτικές» όπως τις χαρακτήριζε ο ίδιος. Μεγάλο δώρο. Σε ευχαριστούμε Λουκία.

Τελικά, και το φετινό ισοζύγιο της διοργάνωσης έκλεισε με κέρδη.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

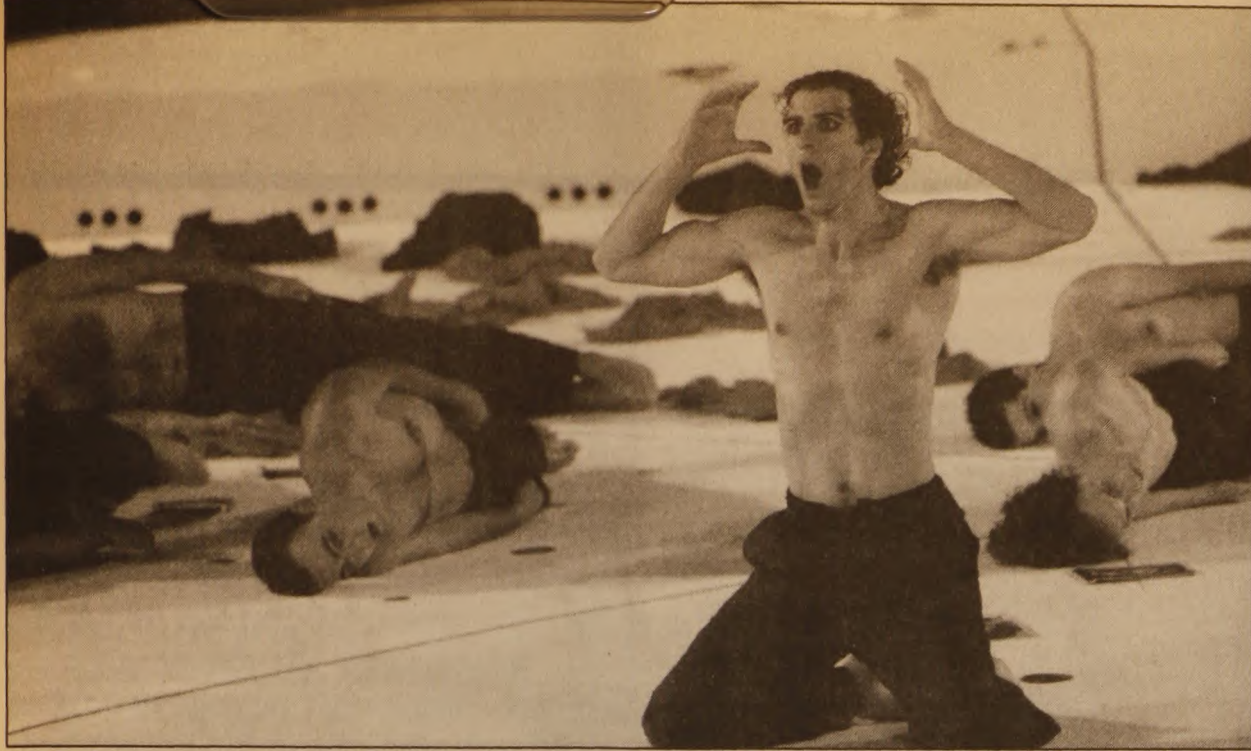
Θεατρο

Ανατολικά των Περσών

«ΠΕΡΣΕΣ» ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ, ΘΕΑΤΡΟ ΑΤΤΙΣ

Η παράσταση του Θεόδωρου Τερζόπουλου ήταν η πρώτη παράσταση των «Περσών» που δόθηκε ποτέ από επαγγελματικό θίασο στην Τουρκία. Συνάντησε, όπως ήταν φυσικό, μια σχετική καχυποψία από κάποιους, το μεγαλύτερο όμως μέρος του θεατρόφιλου τουρκικού κοινού την περίμενε με ενδιαφέρον. Ο τουρκικός Τύπος για μήνες παρακολουδούσε την εξέλιξη της παραγωγής, η οποία ξεκίνησε από μια πολλαπλή ελληνοτουρκική συνεργασία του θεάτρου Άττις, του ιδρύματος για τον Πολιτισμό και τις Τέχνες της Κωνσταντινούπολης, του Ελληνικού Φεστιβάλ και της Θεατρικής Ολυμπιάδας.

Η παράσταση παρουσιάστηκε τελικά στις 11 Μαΐου, ανοίγοντας με εντυπωσιακό τρόπο το 15^ο Διεθνές Θεατρικό Φεστιβάλ της Κωνσταντινούπολης και τους 4^{ους} Ολυμπιακούς Αγώνες Θεάτρου. Παραστάθηκε στο Μουσείο της Αγίας Ειρήνης, σε ένα χώρο που επιλέχτηκε για να πληροί τόσο τα καλλιτεχνικά

κριτήρια του σκηνοθέτη όσο και την καχυποψία ορισμένων: οι δραματοурγοί του Κρατικού Θεάτρου θεώρησαν ότι η συγκεκριμένη τραγωδία υποβιβάζει την εικόνα της Τουρκίας και αρνήθηκαν να παρασταθεί η νέα παραγωγή του Φεστιβάλ στο πολιτιστικό κέντρο «Αττατούρκ», στην πλατεία Ταξίμ, όπως όφειλε. Ακόμη και όταν οι ψυχραιμότεροι παρατήρησαν ότι δεν υπάρχει καμιά σχέση ανάμεσα σε εκείνους τους Πέρσες και στους σημερινούς Τούρκους — εφόσον τέλος πάντων επιμένουμε να μιλούμε έτσι για το αριστούργημα —, οι πρώτοι αντέτειναν ότι ακόμα και τότε το έργο παραμένει προσβλητικό για όσους κατοικούσαν την εποχή εκείνη στα μικρασιατικά παράλια: το έργο μπορούσε να παρασταθεί μεν, αλλά όχι στο «Αττατούρκ»: η Αγία Ειρήνη ήταν μια χαρά.

Βέβαια, όσοι παρακολούθησαν την τελετουργική παράσταση του Τερζόπουλου στο χώρο της πρώην εκκλησίας θα συγχαρούν θερμά τους δραματογράφους του Κρατικού Θεάτρου για το κρυφό καλλιτεχνικό τους ένστικτο. Πράγματι η Αγία Ειρήνη ήταν το πλέον κατάλληλο περιβάλλον για αυτή την θεατρική εμπειρία — ο τόπος της έδινε συνειρμικά την πρώτη ύλη που χρησιμοποίησε ο Τερζόπουλος για να υλοποιήσει τη μυσταγωγία του και να απογειώσει το συμβολισμό του. Η ακουστική βέβαια του χώρου ήταν πολύ μέτρια για τα μέρη των ηθοποιών, ο αντίλαλος όμως πολλαπλασίαζε τη δύναμη των χορικών και της μουσικής — διόλου τυχαία ο χώρος χρησιμοποιείται κυρίως για μουσικές παραστάσεις.

Και όμως, υπήρχε φανερά μετά το τέλος της παράστασης μια σχετική απογοήτευση ανάμεσα στους θεατές της. Γιατί άραγε; Καταρχάς λόγω του προβλήματος της πολυγλωσσικής διασκευής του έργου. Υπήρχε βέβαια ένας αφηγητής που περιέγραφε τα γε-

γονότα στην τουρκική γλώσσα, ωστόσο ο Ξέρξης και ο Χορός απήγγειλαν τις πρώτες γραμμές του ρόλου τους στα ελληνικά και συνέχιζαν στα τούρκικα και η Άτοσσα και ο Δαρείος μιλούσαν μόνο μια από τις δύο γλώσσες. Δυστυχώς δεν υπήρχαν πουθενά υπέρτιτλοι που θα μπορούσαν να βοηθήσουν το κοινό να παρακολουθήσει ένα έργο που εκ των προτέρων δεν ήταν δυνατόν να γνωρίζει.

Ο δεύτερος λόγος οφείλεται πιθανόν στο ίδιο το κοινό και στις υψηλές προσδοκίες που είχε καλλιεργήσει. Ή καλύτερα στην διαφορά των προσδοκιών του από τα σχέδια του σκηνοθέτη. Μια ελληνοτουρκική παραγωγή των «Περσών» δημιουργεί την προσμονή μιας παράστασης πολύ διαφορετικής θερμοκρασίας και ιδιοσυγκρασίας από ό,τι είδαμε τελικά στην Αγία Ειρήνη. Μια παράσταση, δηλαδή, όχι τόσο με περισσότερο όσο με άλλο ενδιαφέρον. Αντίθετα, όσοι βρέθηκαν στην Αγία Ειρήνη παρακολούθησαν (όσοι βέβαια

καταλάβαιναν) μια πολύ γενικόλογη συμβολική παράσταση των δεινών του πολέμου. Και, άραγε, ποιου πολέμου; Του Περσικού εκείνου του πολέμου ή του σημερινού στο Ιράκ ή το Αφγανιστάν; Ή, τέλος, του ψυχρού πολέμου Ελλάδας και Τουρκίας; Ο Αισχύλος μετατρέπεται την ιστορία σε ποίηση. Αυτή η παράσταση ξεκινούσε κατευθείαν από την ποίηση και μάλιστα από μια πολύ σκοτεινή ποίηση.

Υπήρχαν και άλλα στοιχεία που έμοιαζαν να αμφισβητούν τη σαφήνειά της προσέγγισης: για παράδειγμα, ένας περιστρεφόμενος δερβίσης δεν έχει καμιά απολύτως θέση σ' ένα έργο για τον πόλεμο. Στα μάτια των Τούρκων ένας δερβίσης είναι μέλος μιας θρησκευτικής σέκτας, που πιστεύει στις αρετές της απλότητας και της αγνότητας και ζητάει να μετουσιώσει το σώμα σε αγωγή μεταφοράς του πνεύματος του Θεού. Και ακόμα, το νανούρισμα που ακούστηκε στην παράσταση δεν μπορεί με κανένα τρόπο να συνδεθεί στα τουρκικά αυτιά με ένα θέμα θανάτου, όπως ίσως συμβαίνει με τα ελληνικά νανουρίσματα λόγω της ηχητικής εγγύτητας τους με τα μοιρολόγια.

Υπήρχαν όμως προβλήματα και με την ίδια την συνύπαρξη τούρκων και ελλήνων ηθοποιών. Αν και μοιάζει να υπάρχει μια κοινή εκφραστικότητα ανάμεσα στους δύο λαούς, εντούτοις η διαφορετική τους εκπαίδευση μαζί με την ακοινωνησία των θεάτρων μας έκαναν τις διαφορές τους να μοιάζουν μεγάλες. Οι Τούρκοι ηθοποιοί — ήταν φανερό — δεν μπορούσαν να ακολουθήσουν το ρυθμό των Ελλήνων συναδέλφων τους: μετά από λίγο, το αρχικά σωματικό τους τρέμουλο περιοριζόταν μόνο στο κεφάλι. Γενικά η παράσταση ξεκινούσε με ένα κρεσέντο που ήταν δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να συνεχίσει μέχρι τέλους. Η αρχική δυνατή εικόνα των ανθρώπων που κρατούν τις εικόνες των χαμένων τους, εξασθενούσε σταδιακά σε ένα θρηνητικό μοτίβο.

BURCU CAVUS*

(και για την αντιγραφή
Γρηγόρης Ιωαννίδης)

* Η Burcu CAVUS διδάσκει ιστορία και δραματολογία του τουρκικού θεάτρου στο Πανεπιστήμιο Bilgi της Κωνσταντινούπολης.

Επίδαυρος για λίγους

«ΙΚΕΤΙΔΕΣ» ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ, ΑΠΟ THESEUM ENSEMBLE & VEENFABRIEK, ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Οι «ΙΚέτιδες» του Ευριπίδη θέτουν την αρχή μιας μεγάλης συζήτησης που θα συνεχισθεί πιθανόν όλο το καλοκαίρι. Η ελληνο-ολλανδική συνεργασία του Μιχαήλ Μαρμαρινού με τον Paul Koek κάνει το φεστιβάλ του Ροντήρη, του Μινωτή, του Κουν και τόσων άλλων να αναστενάζει, βλέποντας στη δέση της τραγωδίας του μεγάλου ποιητή να παρουσιάζεται ένα μεταμοντέρνο ορατόριο, με μουσική κάντρι, μικρόφωνα, ζογκλέρ και ένα μουστακαλή Θησέα να χοροπηδάει πάνω στη αρχαία θυμέλη.

Οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιούσι, θα αναφωνήσουν πολλοί. Όσοι όμως λέγαμε ότι στο θέατρο της Αργολίδας πρέπει να φυσήξει κάποτε το φρέσκο αεράκι της πρωτοπορίας θα πρέπει να γνωρίζουμε πως οι ασκοί της ανανέωσης κρύβουν μέσα τους και θύελλες και τυφώνες. Οι περισσότεροι ψύχραιμοι θα παρατηρήσουν βέβαια ότι πίσω από την ασεβή παράσταση, κρύβεται μια εξαιρετικά μελετημένη, ευσεβής και δουλεμένη προσέγγιση του ποιήματος.

Αυτό που οπτικά μοιάζει με παράσταση ροκ συγκροτήματος έχει από πίσω του μια υψηλού επιπέδου φιλολογική εργασία που προσιδιάζει το ρυθμό του πρωτότυπου στους ακουστικούς δρόμους του σήμερα. Το πρόβλημα για τους περισσότερους που παρευρέθησαν στο κοίλο (και δεν ήταν πολλοί) βρίσκεται αλλού: στην σκοτεινή απόδοση ενός κειμένου που μόνο σκοτεινό δεν θα έπρεπε να είναι.

Ο Ευριπίδης έγραψε ένα λαϊκό έργο πατριωτικής πνοής για να τιμήσει το

πολίτευμα της πόλης του και να κηρύξει την ευσέβειά της στον πανελλήνιο θεϊκό νόμο. Πώς είναι δυνατόν ένα τέτοιο έργο να παρουσιάζεται μέσα από κρυπτικούς αισθητικούς κώδικες που θέλουν ειδική αποκωδικοποίηση; Ακόμα και αν δεχτούμε την καλλιτεχνική νομιμότητα ενός παρόμοιου πειραματισμού, σε ποιον άραγε τελικά αυτός ο πειραματισμός απευθύνεται και ποιους αφορά; Το κοινό ενός φεστιβάλ όπως αυτό που θα ήθελε ο κ. Λούκος θα δεχόταν ευχάριστα μια πλάγια, ανάγνωση της τραγωδίας. Είναι το πολυσυλλεκτικό κοινό που κατακλύζει τους χώρους της Πειραιώς, χειροκροτώντας την εκατοστή πιθανόν παράσταση που παρακολουθεί για φέτος. Το κοινό όμως της Επιδαύρου δεν είναι ακριβώς αυτό, οπότε προκύπτει μια ασυμβατότητα που πρέπει να μας απασχολήσει ιδιαίτερα.

Το κοινό της Επιδαύρου, αντίθετα, προσέρχεται στο αμφιθέατρο με την αίσθηση πως πλησιάζει μια διπλή παράδοση: τη μακρινή παράδοση των αρχαίων Ελλήνων (ναι, αυτή) και ύστερα την πιο κοντινή παράδοση των Παξινού, Συνοδινού, Μινωτή, Κωτσόπουλου κ.ά. Είναι δηλαδή ένα κοινό με μεγάλο σεβασμό αλλά και πολύ σταθερές προσδοκίες που δεν σηκώνουν διάψευση. Ένα κοινό που πληρώνει το εισιτήριο του στο μεγάλο ελληνικό θέατρο για να αναγνωρίσει και να επικυρώσει τις κοινές του αξίες, τις συλλογικές του αναφορές και να συγκινηθεί από ένα παρελθόν κλιμακωτό, ίδιο με τα σκαλοπάτια του αρχαίου κοίλου που ανεβαίνει για να καθίσει στη θέση του. Ας μην βιαστούμε λοιπόν να κρίνουμε αυτό το κοινό, κοιτώντας το λοξά από την Πειραιώς. Γι' αυτό το κοινό έγραψε τις «ΙΚέτιδες» του ο Ευριπίδης, και οι «ΙΚέτιδες» την επιδοκιμασία αυτού του κοινού περιμένουν. Και, βέβαια, είναι αυτό το κοινό που πληρώνει από το υστέρημα του τον Paul Koek

και την Πειραιώς και τον ίδιο τον κ. Λούκο.

Στο καλλιτεχνικό τώρα μέρος της παράστασης, οι «ΙΚέτιδες» δόθηκαν μέσα από εικόνες που παρέπεμπαν στη χειραγώγηση των μαζών, εικόνες της ροκ βιομηχανίας και της βιομηχανίας του μαζικού θεάματος. Προφανώς σαν μετα-σχόλιο των δύο σκηνοθετών (άλλο πρόβλημα της παράστασης), ο αλτρουιστικός πόνος του χαμού αγαπημένων προσώπων και η φρίκη του πολέμου έφτανε φιλτραρισμένος μέσα από παρεμβολές, θραύσματα της μετάδοσης, αλλοιώσεις. Έμοιαζαν τα πάντα να αποτελούν περισσότερο μέρος ενός σόου πολιτικής ρητορείας, παρά σαν ένα βήμα αληθινής ευσέβειας και δημοκρατικού ήθους. Είναι άραγε ειλικρινής ο σύγχρονος Θησέας; Πολύ περισσότερο, μπορεί να είναι αληθινός ο δημοκρατικός του οίστρος σήμερα, όταν οι λέξεις δημοκρατία και τυραννία έχουν αντικατασταθεί από χώρες φίλιες και αντίπαλες, και ο θεϊκός νόμος αντιπαράτίθεται πια με τον «άξονα του κακού»; Τα επιχειρήματα του Ευριπίδη για την ανωτερότητα της δημοκρατίας του, που σέβεται τόσο τον γραπτό όσο και τον άγραφο νόμο, χρησιμοποιούνται σήμερα ίδια και απaráλλαχτα για να στραφεί η υπερδύναμη ενάντια στο νέο Άργος, να κατασκευάσει η ίδια νέους άταφους νεκρούς και να επέμβει στα εσωτερικά άλλων χωρών σαν άλλη Αθήνα. Πόσο αθώοι είμαστε πια για να ακούμε τα αθώα λόγια του Ευριπίδη;

Πιστεύω λοιπόν πως η παράσταση ήταν μια πολύ καλή παράσταση αλλά για άλλο χώρο. Η προσέγγιση του μουσικού θεάτρου του Κοεκ ήταν θαυμάσια από μόνη της, ωστόσο εφόσον δεν έπεισε το κριτήριο των πολλών δεν συμβαδίζει με την Επίδαυρο. Δεν σημαίνει αυτό ότι πρέπει να ανεβαίνουν στο αρχαίο θέατρο μόνο συμβατικές παραστάσεις, κάθε άλλο! Σημαίνει όμως ότι το θέατρο αυτό δεν σηκώνει και πολλούς ακροβατισμούς και αυτό όχι εξαιτίας της παράδοσής του, όπως πιστεύουν πολλοί, αλλά από την ίδια την αρχιτεκτονική του. Εκτός αν θέλουμε να βλέπουμε εκεί παραστάσεις με μια χούφτα θεατές και προσκεκλημένους.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

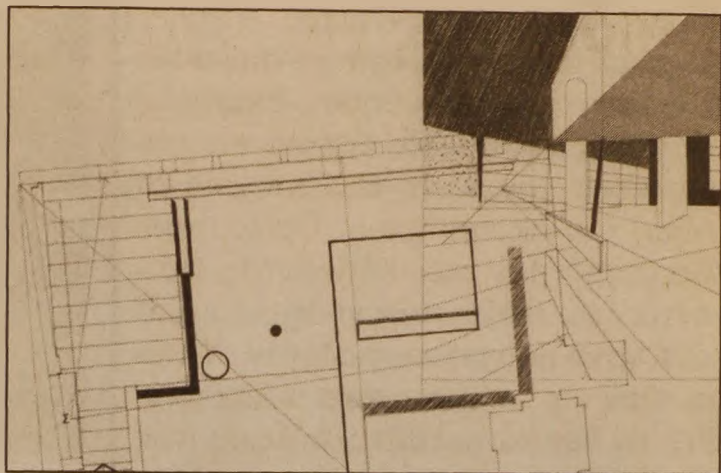
ΜΙΜΝΕΡΜΟΥ 2

Ο τίτλος κρύβει ένα αρχιτεκτονικό γραφείο, των Γιάννη Ζαχαριάδη και Θανάση Σπανομαρίδη, και είναι απλά η διεύθυνσή τους. Γιατί αυτός; Οι ίδιοι απαντούν πως εκείνο το «2» τους αντιπροσωπεύει — μια σταθερή συνεργασία πάνω από 20 χρόνια, πράγμα σπάνιο για την ελληνική αγορά. Με τον τρόπο τους το γιόρτασαν πριν κάμποσο καιρό, στις 11 Μάη, όταν έδωσαν μια διάλεξη με τη δουλειά τους, οργανωμένη από το ΕΙΑ, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων.

Δεν αναφέρομαι στο γεγονός σαν κάτι «επίκαιρο», αλλά αντίθετα, στο ότι η δουλειά του γραφείου Μιμνέρμου 2 ξεπερνά κάθε πλευρά του επίκαιρου ή του εντυπωσιακού πυροτεχνήματος που θα πρέπει υποχρεωτικά να καταγραφεί ως «γεγονός». Δεν πρόκειται καν για αρχιτεκτονική γουάου. Αντίθετα, είναι μια δουλειά ασυνήθιστη για τα ελληνικά δεδομένα, ή, όπως συχνά λέγεται, έξω από το ελληνικό mainstream. Τη διαφορά αυτή την εισέπραξαν με το παραπάνω στο πετσί τους στα 20 αυτά χρόνια που έχουν μεσολαβήσει, από τότε που επέστρεψαν στην Ελλάδα με δίπλωμα από τη φοβερή Σχολή ΑΑ (Architecture Association) του Λονδίνου, ποτισμένοι με όλα τα μικρόβια της σύγχρονης πρωτοπορίας. Αλλά όλα αυτά, θα μπορούσε κάποιος να πει, είναι πια παρελθόν. Είναι όμως στην Ελλάδα του 2006;

Οι δύο συνεργάτες διαφέρουν έντονα μεταξύ τους (και γι' αυτό δουλεύουν μαζί, συμπληρώνουν οι ίδιοι). Ο Ζαχαριάδης, για να κάνουμε μια γρήγορη διάκριση, είναι ο «παραμυθάς» της ομάδας ενώ ο Σπανομαρίδης είναι ο «μανιακός σχεδιαστής».

Μια μικρή ιστορία, που διηγήθηκε με

το γνωστό του χιούμορ ο πρώτος στην αρχή της ομιλίας του, νομίζω πως συνοψίζει τη στάση τους απέναντι στην αρχιτεκτονική. Ήταν λοιπόν η τελευταία μέρα πριν από την παράδοση ενός διαγωνισμού, όπου συνήθως γίνεται χαμός και όλα κρίνονται στην κόψη του ξυραφιού. Ο Σπανομαρίδης, ατάραχος, ξανασχεδιάζε προσεκτικά το τοπογραφικό σχέδιο του θέματος, φανερά απορροφημένος από το έργο του, κάνοντας τον Ζαχαριάδη να εκραγεί φωνάζοντας πως χάνει τον καιρό του γιατί αυτό το σχέδιο ήταν ήδη δοσμένο, και ότι θα έπρεπε τώρα να πέσουν πάνω στην πρόταση για να προλάβουν την προθεσμία. Απτόητος ο Σπανομαρίδης απάντησε πως ξανασχεδιάζοντας το τοπογραφικό επεξεργαζόταν ήδη μέσα στο μυαλό του τη λύση που έψαχναν. Και συμπληρώνω: Το σχέδιο τον έβαζε στην ατμόσφαιρα του τόπου, τον έκανε να κοιτάζει εκείνα τα (ακόμα) αόρατα κομμάτια, σπαράγματα της αδιαμόρφωτης πρότασης, που κρύβονταν πίσω από κάθε γραμμή που τραβούσε. Ήταν κάτι σαν τελετουργία — η τελετουργία του σχεδίου που καταργεί την υπόστασή του ως «χαρτί» και ανάγει το εικονιζόμενο ως «υλοποιημένη

μορφή» μέσα στη φαντασία.

Η μικρή ιστορία ακούστηκε σαν απλό ανέκδοτο κι ακολούθησαν διάφορες αναφορές και πολλές εικόνες και παραστάσεις, για να τη διώξουν από τη μνήμη του ακροατηρίου. Όμως, παρ' όλα αυτά, ήταν εκεί. Εξηγώντας, στήνοντας μια υπόγεια αφήγηση πίσω από κάθε έργο που παρουσιαζόταν. Ύστερα ήταν και το άλλο: πάλι ο Ζαχαριάδης, αν δεν κάνω λάθος, δήλωσε πως στη δουλειά τους δεν υπάρχει «εξέλιξη», ακόμα κι όταν όλα αλλάζουν φαινομενικά. Ότι κάνουν πάντα (τι φοβερό ακούστηκε αυτό το «πάντα») το ίδιο πράγμα, ξανά και ξανά — κι όμως (συμπληρώνω εγώ) κάθε φορά δείχνει καινούριο, φρέσκο, λες και χθες το πρωί έπιασαν το μολύβι και το σχεδίασαν. Με την πρόσθετη διευκρίνιση (συμπληρώνω) ότι η ομοιότητα δεν είναι τόσο πολύ ζήτημα μορφής ή γενικότερα, ζήτημα της υλικότητας της αρχιτεκτονικής πράξης, αλλά (ίσως) ζήτημα πρόθεσης. Θα το έλεγα καλύτερα: προσμονής — δηλαδή, του τι περιμένει κανείς να πάρει, να εισπράξει, από την αρχιτεκτονική. Και εκεί διαπιστώνουμε ότι οι δυο τους «κοίταζαν» την αρχιτεκτονική με εκείνο τον αταλάντευτα αγνό τρόπο του ματιού που ξυπνάει σε έναν μαγικό κόσμο γεμάτο θαυμαστές μορφές.

Άλλωστε, ο Ζαχαριάδης με τα λόγια (επιφανειακά μόνο, ένας ανάλαφρα ειρωνικός σχολιασμός) και ο Σπανομαρίδης με τα σχέδια (εκείνα τα εκπληκτικά αφαιρετικά «ζωγραφικά» του) συνεχώς πρόσφεραν αποδεικτικά στοιχεία για το πόσο μακριά έχουν φτάσει, πόσα σπουδαία πράγματα έχουν κατακτήσει. Πόσο έχουν «φιλοσοφήσει» το ζήτημα της αρχιτεκτονικής, εννοιολογικά και σχεδιαστικά, αλώβητοι από τη γύρω καχεξία. Και, ίσως το κυριότερο, πόσα έχουν προσφέρει στην ελληνική αρχιτεκτονική, με το παράδειγμά τους, μπολιάζοντας (μαζί με ελάχιστους άλλους συνοδοιπόρους τους) τους νεότερους αρχιτέκτονες στον τόπο με ό,τι καλύτερο κυκλοφορεί σήμερα ανάμεσά τους. Δεν είναι διόλου λίγο αυτό, μια τέτοια σε βάθος διδασκαλία αρχιτεκτονικού ήθους.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Giuseppe Verdi Οθέλλος στη Λυρική Σκηνή

Ο Βέρντι ήταν η φυσιογνωμία που άσκησε μεγάλη επίδραση στην εξέλιξη της λυρικής τέχνης του ώριμου ρομαντισμού στην Ιταλία κατά τον 19° αιώνα. Για πολλά χρόνια ήταν ο απόλυτος άρχοντας της μουσικής σκηνής, όπως λίγα χρόνια πριν ήταν ο Meyerbeer.

Θα περάσουν δεκαέξι ολόκληρα χρόνια σιωπής από την παράσταση της «Αϊντας» (1871-1877), μια εσωτερική σιωπή, που προετοίμαζε κάτι νέο. Στα εβδομήντα τέσσερα χρόνια του θα γράψει τον «Οθέλλο», την προτελευταία όπερά του· ακολούθησε ο «Φάλοταφ», και τα δύο σε εξαιρετικά λιμπρέτα γραμμένα από τον Arrigo Boito. Η πρώτη παράσταση του «Οθέλλου» το Φεβρουάριο του 1887 στη Σκάλα του Μιλάνου με τον Ταμάνιο, τον Μωρέλ και την Πανταλεόνι υπήρξε σταθμός στα χρονικά της ιταλικής λυρικής τέχνης. Η αναμέτρηση με την τραγωδία του Σαίξπηρ έδωσε μια εξάισια μουσική αναπαράσταση του έργου και μια μοναδική μουσική αφήγηση.

Στον «Οθέλλο», τη μεγαλύτερη ίσως όπερά του, ο Βέρντι συμπυκνώνει τη διαδρομή μιας ολόκληρης ζωής με ένα χείμαρρο λόγου και μουσικής. Θαυμάζει κανείς πως προωθεί την εξέλιξη του έργου, πως υπονοεί την τραγωδία που θα ξεσπάσει, πως αναπτύσσει τους χαρακτήρες, τις σκέψεις, τις εξάρσεις τους. Σκιαγραφεί με ακρίβεια την προσωπικότητα του «Οθέλλου» και τις μεταπτώσεις του όταν καταλαμβάνεται από ζήλια. Διαγράφει την πολύπλοκη φύση του Ιάγου, τη δολιότητα, «πολλά κακά με καλό τρόπο κρυφά εσύ μπορείς να σχεδιάσεις», το φθόνο τη φιλοδοξία

και την ευκολία να παίζει στα δάχτυλα, το νου και την ψυχή ενός ανθρώπου που τον εμπιστεύεται. Αναπλάθει με τη μουσική του σμίλη την αρχοντική μορφή της ενάρετης Δισδαιμόνας, την αγνότητα και την άδολη αγάπη της. Η υψίφωνος Δήμητρα Θεοδοσίου σε απόλυτο συγκερασμό με την ποιητική διάθεση του έργου έφερε στην επιφάνεια όλες τις ψυχικές διακυμάνσεις της ηρωίδας και εντυπωσίασε με το ανεπανάληπτο, πιανίσιμο, θρηνητικό τραγούδι της.

Ο Βαγγέλης Χατζησίμος, απέδωσε με παλμό και δύναμη τις εναλλασσόμενες μεταπτώσεις του Οθέλλου. Το ίδιο έγινε και με τους άλλους ρόλους του έργου καθώς και τη χορωδία της Λυρικής Σκηνής. Μας έλειψε όμως η σατανική, σκηνική όσο και ερμηνευτική, παρουσία του βαρύτονου Ιάγου. Η αριά του είναι δύσκολη μα τόσο εκφραστική και πρωτότυπη. Ας θυμηθούμε ότι ο Βέρντι «Ιάγο» ήθελε στην αρχή να ονομάσει την όπερά του.

Ο σκηνοθέτης, Σπύρος Ευαγγελάτος βρίσκει πάντα τον «αόρατο» δεσμό με τον δημιουργό και, αξιοποιώντας τη συμπύκνωση της μουσικής δράσης, δημιούργησε πάλι, μαζί με τους άξιους συνεργάτες του, μια σφιχτοδεμένη παράσταση με έμπνευση και φαντασία.

Ο αρχιμουσικός, Λουκάς Καρυτινός, οδήγησε τους τραγουδιστές, τη χορωδία και την ορχήστρα του σε μια ερμηνεία ανοιχτή, γόνιμη, εντυπωσιακή και μας συγκίνησε βαθιά καθώς μας αποκάλυψε την εσωτερική δύναμη του έργου και μας έκανε να νιώσουμε γιατί για τους Ιταλούς ο «Οθέλλος» είναι ό,τι ο «Τριστάνος» για τους Γερμανούς.

MARIA ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Ταουφίκ Ζαγιάντ/

Σαμίχ Κάσεμ/

Μαχμούντ Νταρουίς

Ποίηση του λαού της Παλαιστίνης

επιμέλεια μετάφρασης: Καμάλ Καττάν

εκδ. Έλευσις, 2006

«Και ύστερα: Γεννήθηκα σα ρόδι / και στις έξι γωνιές της γης μεγάλωσα / όταν θα γίνω / δίδυμος με την υδρόγειο / θα λάμπω απ' την αλήθεια / και θα σκουπίσω, φίλη, από τα μάτια σου / το δάκρυ / κι ύστερα / δεν πειράζει και σκοτωμένος αν βρεθώ / στου κήπου τα παγκάκια».

Κυριάκος Χαραλαμπίδης

Κυδώνιον Μήλον

εκδ. Άγρα, 2006

«Πετράκης Γιαλλούρος Καρπασεώτης: Ανέσκαψαν τον τάφο μου / να κλέψουν την ψυχή μου / κι αφήκαν το αρτιότερο /

τα κόκαλά μου. / Κάποιος τα βρήκε, / Λεύκιος τ' όνομά του. / Στα γρήγορα / σε πρόχειρη λακκούβα / τ' ανέμιξε / (θαρρείς ιεροκρυφίως) / με χώματα / συντάσσοντας εικόνα / του φόνου απ' την αρχή / και μ' άλλην ιστορία».

Δήμητρα Χ. Χριστοδούλου

Ελάχιστα πριν

εκδ. Νεφέλη, 2005

«ΟΙ ΝΟΜΟΙ: Υπήρξαν και βασιλείς και βασίλεια. / Υπήρξε εποχή που η νεότη- τα / Επέτρεπε ένα βίο φιλοσόφητο. / Τώρα η απόλυτη δημοκρατία. / Όλοι με- τριοπαθείς, όλοι πένητες, / Όλοι στην εποπτεία των πραγμάτων. / Λές και τα πράγματα, καθώς κυλούν και σπάζουν, / Δίνουν δεκάρα τσακιστή».

Ντίνος Σιώτης

Αυτοβιογραφία ενός στόχου

εκδ. Κέδρος, 2006

«ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ: Για το ταξίδι πήραμε μαζί μας τα στοιχειώδη / γομολάστιχα για να σβήνουμε τα παλιά / αυλάκια για να οργώνουμε άγονες γραμμές / δια- δρομές για να εισχωρούμε στους λε- πτο- / δείκτες των αφανών πραγμάτων / επινοήσεις για το απρόβλεπτο σκοτάδι / μ' αυτά κινήσαμε, μ' αυτά πορευόμα- στε / κι ας φυσάνε στο πρόσωπό μας / σταγόνες αβοήθητου ανέμου».

Γιάννης Αντιόχου

Curriculum Vitae

εκδ. Μελάνι, 2006

«Προς κάθε ενδιαφερόμενο: Δεν θέλω

πια τη γλώσσα του ποιητή που τσακίζει / Αυτήν τη δυσώδη σπηλιά με τους κιτρι- νισμένους σταλαγμίτες / Τους σάπιους σταλαχτίτες / Αυτό τον όξινο βούρκο του σάλιου // Θα φτύσω δέκα ποιήματα λέγοντας: / "Σ' έχω αγάπη μου εξαπα- τήσει"...».

Ευάγγελος Κ. Βαλσαμίδης

Οι τυπολογίες της τέφρας

εκδ. Γαβριηλίδης, 2005

«Πετρωμένο μειδίαμα: Εδώ υπάρχω πε- τρωμένο μειδίαμα ακίνητο ποτάμι. / Σπρώχνω λυγμό για χαίτη / μου δίνει αί- σθηση χαμένου χώρου. / Ολέθρια τακτι- κή γρύλου / που εκμαυλίζει το πρώτο π' αχνοφέγγει αστέρι. // Πατσουλιά πνιγη- ρά η πρωινή πάχνη απλώνει. / Υποθέτο- ντας υποθετικές κατηγορίες ίσκιου. / Αη- δονιού κελάηδισμα επικουρεί τη μέρα. / Θα έρθει σώμα στρόβιλος να ξιφουλκή- σει αλμύρες. // Γαλαξίες κυλούν τη λάβα τους κοχλάζει η λάσπη. // Έφτυσε κατα- γής πικρά φωνήεντα σκορπιοί εγίναν».

Χόρχε Λουίς Μπόρχες

Ποιήματα

μετάφραση, εισαγωγή, σχόλια:

Δημήτρης Καλοκύρης

εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2006

«Η σελήνη: Τόση και τόση μοναξιά σε τούτο το χρυσάφι. / Η σελήνη της νύ- χτας δεν είναι η σελήνη / που είδε ο Αδάμ. Οι μεγάλοι αιώνες / της ανθρωπι- νης αγρύπνιας την έχουν πλημμυρίσει / με πανάρχαιο θρήνο. Κοίτα την: Ο κα- θρέφτης σου είναι».

Βιβλία που λάβαμε Βιβλία που λάβαμε Βιβλία που λάβαμε Βιβλία που λάβαμε

Βασίλειος Ζούβιας, Achtung (εκδ. Με- ταίχμιο, 2006).

Χρυσούλα Σκέπετζη, Τρόπος του λέγειν (εκδ. Γαβριηλίδης, 2005).

Δημήτρης Γ. Τριάντος, Ειρήνη (2005).

Βένκο Αντονόφσκι, Ο ομφαλός του κό- σμου (εκδ. Κέδρος, 2005).

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Η Φόνισ- σα (απόδοση στη νεοελληνική: Γιώργος Αριστηνός, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2006).

Nancy Huston, Dolce Agonia (μετάφρα- ση: Ειρήνη Τσολακέλλη, εκδ. Άγρα, 2005).

Θεόδωρος Ε. Παντούλας, Μικροί απο- χαιρετισμοί (εκδ. Πορθμός, Χαλκίδα 2003).

Γεράσιμος Κουζέλης, Ενάντια στα φαι- νόμενα (εκδ. Νήσος, 2005).

Θωμάς Μανόπουλος, Η τελευταία βου- τιά του ανθυπασπιστή (εκδ. ΚΨΜ, 2005).

Albert Reble, Ιστορία της παιδαγωγικής (εκδ. Παπαδήμα, 2005).

Marcus Banks, Εθνοτισμός. Ανθρωπολο- γικές κατασκευές (εισαγωγή, επιμέλεια: Γιώργος Αγγελόπουλος, μετάφραση: Φωτεινή Αποστόλου, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2005).

Γιάννης Καισαρίδης, Μισάντρα (εκδ. Κέ- δρος, 2005).

Δήμητρα Γ. Μπεχλικούδη, Όψεις του νε- οελληνικού μυθιστορήματος του μεσοπο- λέμου. Μια συγκριτική προοπτική (εκδ. Παπαζήση, 2005).

Σ. Λυγέας, Άλυτον θέρος (εκδ. Γαβριηλί- δης, 2005)

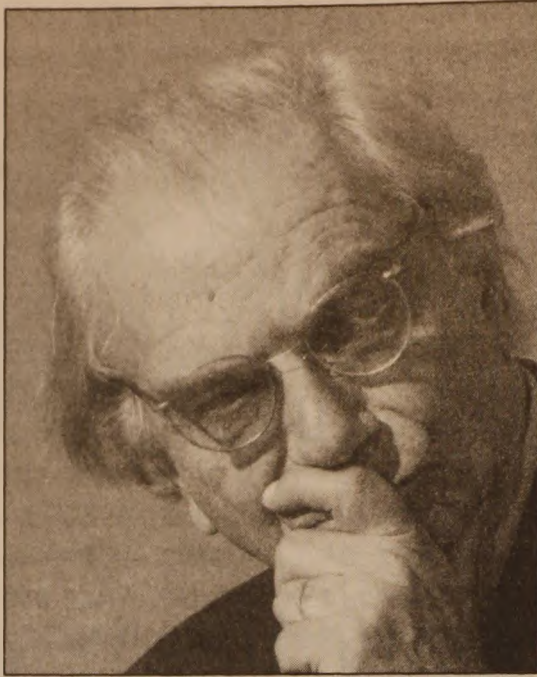
Wim F. Bakker (κριτική έκδοση, επιμέ- λεια), *Θρῆνος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου λεγόμενος τῇ αγία καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ* (εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέ- ζης, 2005).

Λευτέρης Γιαννακουδάκης, Απολεσθέ- ντα αντικείμενα (εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2006).

Ερνστ Καλ & Γιαν Κούλμπροτ, Ο Πλάτω- νας και το πλυντήριο πιάτων. Η καθημερι- νότητα ως φιλοσοφικό παιχνίδι (μετάφρα- ση: Πελαγία Τσινάρη, εκδ. Κέδρος, 2005).

Σουζάνα Τζόουνς, Το νούφαρο (μετά- φραση: Βάλλυ Παπαδοπούλου, εκδ. Αλε- ξάνδρεια, 2005).

Ο Βασίλης Βασιλικός δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις, καθώς αποτελεί μέχρι σήμερα, στις μέρες των «μπεστ-σέλλερς» με τις στήλες των «ευπώλητων», ένα σταθερό σημείο αναφοράς στη μεταπολεμική μας λογοτεχνία. Από το *Φύλλο* μέχρι το *Z* (και το *Ημερολόγιο του Z*) κι από τον *Γλαύκο Θρασάκη* (την τριλογία, να εξηγούμαστε) μέχρι το *Έγκλημα στην Κοπεγχάγη*, το έργο του συγγραφέα διαπνέεται από τον «καημό της Ρωμοσύνης», στην ενδοχώρα και τη Διασπορά. Η ματιά του, πολιτική και κοσμοπολιτική, διεισδυτική και κριτική, διαπερνά την κρούστα της Ιστορίας και αγγίζει τις πτυχές μιας κοινωνίας που αγωνίστηκε, ονειρεύτηκε και, συχνά, διαψεύστηκε, όταν «στις εμπροσθοφυλακές συνάντησε τους οπισθοφύλακες». Τα έργα του έχουν κυκλοφορήσει σε πολλαπλές εκδόσεις και σε διαφορετικούς εκδοτικούς οίκους (εκδόσεις 8½, Πλειάς, Λιβάνης, κ.ά.) και έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες.

ος σε άπταιστα αγγλικά εξήγησε όλο το πρόβλημα του αφρικανού συγγραφέα και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στη δική μου παρέμβαση, στο πλαίσιο της «βραδιάς του συγγραφέα», με τον Σπύρο Βέργο ως σχολιαστή, που είναι μαζί με τον Μάικλ Μαρτς η ψυχή της Συνάντησης, διάβασα αποσπάσματα από την αγγλική μετάφραση του *Γλαύκου Θρασάκη*, σε μοντάζ του Μαρτς.

Θα ήθελα με την ευκαιρία να αναφερθώ στον σημαντικό ρόλο του έλληνα πρεσβευτή Βασίλη Εικοσιπένταρχου, που άνοιξε τις πόρτες της ανακαινισμένης πρεσβείας μας στην Πράγα και δεξιώθηκε όλους τους συγγραφείς. Σημειωτέον, η ελληνική πρεσβεία ήταν η μόνη από τις πρεσβείες των χωρών που συμμετείχαν που φιλοξένησε όλους ανεξαιρέτως τους συγγραφείς.

• *Η Πράγα της «Άνοιξης» πώς είναι σήμερα;*

— Φυσικά θέλησα να ξαναδώ και την πόλη, που τη γνώριζα από την περίοδο

Βασίλης Βασιλικός: Πολιτική και πολιτισμός

Τη συνέντευξη πήρε ο Κ.Θ. Καλφόπουλος

• *Κύριε Βασιλικέ, πρόσφατα βρεθήκατε στην Πράγα για να συμμετάσχετε στην 16η Ευρωπαϊκή Συνάντηση Συγγραφέων (16. Prague Writers' Festival). Ποιες είναι οι πρώτες εντυπώσεις σας από αυτή τη συνάντηση;*

— Όπως γνωρίζετε, στη συνάντηση αυτή συμμετείχαν συγγραφείς όπως ο Χόρχε Σεμπρούν από τη Γαλλία, ο Βόλε Σοϊγίνκα από τη Νιγηρία, ο Ααρόν Σαμππάλ από το Ισραήλ και πολλοί άλλοι. Η συνάντηση ήταν οργανωμένη σε ενότητες, κι εγώ μετείχα σε μία συζήτηση με τον Σεμπρούν, με θέμα την στράτευση του συγγραφέα· μάλιστα, ήταν αξιοσημείωτη η παρατήρηση του Σεμπρούν ότι το πρόβλημα έγκειται ουσιαστικά στην αποστράτευση την κατάλληλη στιγμή, εννοώντας πως ο ίδιος, μέλος του ΚΚΓ, κάποια στιγμή διαγράφηκε από το Κόμμα και αποτραβήχτηκε. Στην εισήγησή μου, συμφωνώντας κατά βά-

ση με τον Σεμπρούν, αναφέρθηκα στην αρχαία Ελλάδα και, όπως συνηθίζω, κυρίως στη γλώσσα, η οποία για μένα είναι η ρίζα, αν λάβουμε υπ' όψη ότι πολιτική και πολιτισμός προέρχονται από την ίδια ρίζα, την πόλη, που «έμεινε» στους ξένους μόνο ως *Police*. Παράλληλα, συζητώντας στο ίδιο τραπέζι με τον Σεμπρούν, με τον οποίο με συνδέουν στενοί δεσμοί φιλίας από το 1967, όταν έκανε το σενάριο για το *Z*, επεσήμανα τη μετάβαση από τον «ιδιώτη» της αρχαίας ελληνικής, δηλ. τον μη μετέχοντα στα κοινά, «αυτόν που καλλιεργεί τον κήπο του» όπως λένε οι Γάλλοι, στη λατινική λέξη *privatum*, όπως σήμερα επικρατεί ως *privé*, *privat*, που αμβλύνει και νομιμοποιεί την ιδιώτευση, προτείνοντας τρόπον τινά, σαν λογοπαίγνιο, την αλλαγή της «*privatisation*» (ιδιωτικοποίησης) σε «*idiotisation*», όπως είχα γράψει και παλαιότερα στη *Libération*.

Επίσης, άκουσα τον Σοϊγίνκα, ο οποίο-

της «Άνοιξης», τον Μάη του 1968, όταν είχα βρεθεί σε ραδιοφωνικό πάνελ, σε απ' ευθείας μετάδοση. Τότε, θυμάμαι, με είχε ενοχλήσει πολύ ότι σερβίρανε πορτοκαλάδες *FIX*, όταν εμείς προσπαθούσαμε να σαμποτάρουμε τα ελληνικά προϊόντα, την εποχή της Χούντας, ενώ οι Σοβιετικοί είχαν την άποψη ότι έτσι θίγεται ο έλληνας αγρότης. Είχε μάλιστα γίνει ένα χαριτωμένο επεισόδιο με τον αρμόδιο του υπουργείου Εμπορίου, που έψαχνε τον ανώτερό του, ώστε να τοποθετηθεί στο ζήτημα, κι εκεί όλοι κατάλαβαν ποια ήταν πραγματικά η «Άνοιξη». Το 1979, όταν ξαναπήγα, τα πράγματα ήταν τραγικά.

• *Πόσο ζωντανό είναι το πνεύμα του Κάφκα και της «Άνοιξης»;*

— Δεν είχα την ευκαιρία να μιλήσω τη φορά αυτή με τους Τσέχους, έχω όμως την αίσθηση ότι απορρίπτουν εκείνη την περίοδο, θεωρούν ότι ήταν ένα τέχνασμα του κομμουνισμού για να διατηρήσει την εξουσία. Πρέπει

όμως να θυμηθούμε κι ένα τραγικό περιστατικό, πριν από την δολοφονία του Γιαν Πάλατς· όταν όλοι οι Τσέχοι προσπαθούσαν να αποπροσανατολίσουν τα σοβιετικά τανκς αλλάζοντας τις πινακίδες, οι μόνοι που βγήκαν να υποδεχτούν με λουλούδια τους Σοβιετικούς σαν απελευθερωτές ήταν οι έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες, οι σκληροπυρηνικοί, κι αυτό έκανε πολύ άσχημη εντύπωση στους Τσέχους, που τους φιλοξενούσαν στη χώρα τους. Ψυχολογικά, όμως, ερμηνεύεται αυτό, καθώς ό,τι δεν μπόρεσαν να δουν στην Αθήνα, δηλ. να μπαίνουν τα σοβιετικά τανκς, αυτό το απωθημένο το «έζησαν» σε ξένο τόπο.

Για τον Κάφκα, μπορώ να πω ότι σοκαρίστηκα. Όταν το '68 είχα βρεθεί για πρώτη φορά στην Πράγα, πήγα να επισκεφτώ το σπίτι του και όταν ρώτησα τον θυρωρό σε ποιο διαμέρισμα έμενε η οικογένεια Κάφκα, εκείνος μου απάντησε «έχουνε μετακομίσει εδώ και καιρό», σαν να μην είχε ακούσει τίπο-

said K» («Όχι, είπε ο K.»). Πέντε φράσεις με έχουν σημαδέψει, με έχουν μαρκάρει, και είναι μία από αυτές. Όταν έγραψα το *Πηγάδι*, ήταν κάτω από την επίδραση του Κάφκα και, βέβαια, σε ένα εφηβικό κείμενο, μια ιστορία αγάπης, ο ήρωας μεταμορφώνεται σε γάτο, δηλ. η *Μεταμόρφωση* του Κάφκα έχει παίξει μεγάλο ρόλο.

• *Τι ήταν αυτό που σας έκανε περισσότερο εντύπωση από την πρόσφατη επίσκεψή σας;*

— Μού έκανε ιδιαίτερη εντύπωση η νεολαία, εξαμερικανισμένη αν θέλεις, αλλά, έχοντας την τελευταία εικόνα της καταπίεσης και της κατάθλιψης, είδα σήμερα γελαστά πρόσωπα. Θυμάμαι το '68, το μόνο που έκαναν ήταν να πίνουν μύυρα και να μοιράζουν φωτογραφίες του Μάζαρυκ. Το '79 ήταν τόσο βαριά η ατμόσφαιρα, και τώρα χάρηκα που είδα τα κτήρια ασπρισμένα και διατηρώντας την αρχιτεκτονική τους, όπως έκανε ο Μαλ-

σταμάτησε, πρέπει κανείς να «παγκοσμιοποιηθεί», τρόπον τινά. Στα πάνω από 100 βιβλία που έχω γράψει, δεν υπάρχει ένας ξένος σαν χαρακτήρας, παρά μόνο για να εξυπηρετήσει άλλα πράγματα. Θα μπορούσα να είχα γράψει βιβλία με μεγάλη απήχηση, όταν συνεργαζόμουν με μεγάλους εκδότες. Βέβαια, κάποια στιγμή, αναγκάζομαι τώρα να λέω ότι είμαι ερωτικός συγγραφέας και διασκεδάζουν με αυτή την άποψη.

• *Το ερώτημα τίθεται σε σχέση με το γεγονός ότι π.χ. ο Γλαύκος Θρασάκης αγνοήθηκε επιδεικτικά από τη λογοτεχνική κριτική.*

— Την ελληνική. Αυτό είναι ένα ερώτημα. Το θέμα είναι ότι από το '74 μέχρι τα μέσα του '80 έβγαλα καταιγιστικά βιβλία, και κάπου «φρακάρισε» η πρόσληψη. Ο Θρασάκης ευτύχησε να έχει μία-δύο καλές κριτικές στην Ελλάδα. Πάντως, στην «ιντελιγκέντσια» θεωρείται σημαντικό βιβλίο. Προϋποθέτει βέ-

έχουν τη ρίζα τους στην πόλη

τα. Ακούγεται σαν ανέκδοτο, αλλά ο Κάφκα ήταν απαγορευμένος, όπως και το 1979, όταν ξαναπήγα. Σήμερα, το 2006, ο Κάφκα είναι αξιοθέατο, βλέπεις «Κάφκα Τουρς», υπάρχει «Ξενοδοχείο Μεταμόρφωση», «Καφέ Κάφκα», κι αυτό είναι κάπου ενοχλητικό. Από την πλήρη απόρριψη στην τουριστική εκμετάλλευση.

• *Σχετικά με τον Κάφκα: πόσο έντονη είναι η φοβία στον συγγραφέα, να ξυπνήσει μια μέρα μεταλλαγμένος, όπως στη Μεταμόρφωση;*

— Δεν ξέρω αν είναι σωστά διατυπωμένη η ερώτηση· εγώ θα την έθετα διαφορετικά: πόσο επηρεαστήκαμε εμείς οι συγγραφείς από τη *Μεταμόρφωση* και από τα άλλα βιβλία του. Είχα την τύχη να το διαβάσω πολύ νέος, έφηβος, πριν αρχίσω σχεδόν να γράφω και εκείνο που με σταμπάρισε ήταν η φράση — όπως και στον *Μπάρτλμπυ*, του Μέλβιλ, ήταν το «I would prefer not to...» («θα προτιμούσα να μη...») — στον Κάφκα η φράση-κλειδί ήταν το «No

ρώ στη Γαλλία. Είδα ταυτόχρονα μία ευδιαθεσία, που δεν ήταν σύμφυτη με την ιδέα του καταπιεσμένου Τσέχου που ήξερα παλαιότερα. Μου άρεσε αυτή η αισιοδοξία, και για τη χώρα τους και για το μέλλον τους· δεν πήραν βαριά τον χωρισμό με τη Σλοβακία, κι ο φιλοαμερικανισμός τους είναι δικαιολογημένος ακόμα για μία εικοσαετία. Πιστεύω ότι μετά θα αλλάξουν τα πράγματα.

• *Μια ερώτηση που αφορά εσάς και το έργο σας: έχετε την αίσθηση ότι το πολιτικό στοιχείο ενδέχεται να «αδίκησε» τον λογοτέχνη Βασιλικό;*

— Θα έλεγα ότι μάλλον το ευνόησε. Με το *Ζήτα*, με την ταινία δηλ. που παρέσυρε και το βιβλίο, ανοίχτηκε ένας δρόμος τον οποίο εγώ ο ίδιος κατάφερα να τον κλείσω, με την έννοια ότι δεν έγραφα πια βιβλία που ήξερα ότι ήθελαν αυτοί από μένα· αντίθετα, έγραφα αυτά που ήθελα εγώ, για τους δικούς μου ιδανικούς αναγνώστες, που ήταν οι συμπατριώτες μου. Αυτό κάποτε

βαια έναν αναγνώστη αντοχής, αλλά μπορεί να φταίω κι εγώ σε ορισμένα σημεία.

• *Η Ελλάδα των τελευταίων 30 χρόνων είναι ακόμα εγκλωβισμένη στο δίπολο «χούντα-μεταπολίτευση»;*

— Όχι, δεν νομίζω, έχει ξεφύγει. Έχω μια εποπτεία χρόνου μεγαλύτερη, λόγω ηλικίας, και μπορώ να πω ότι αισθάνομαι υπερήφανος γι' αυτό το άλμα που έγινε. Είναι η πρώτη φορά μετά τον Εμφύλιο που έχουμε ειρήνη, κι αυτό είναι πολύ σημαντικό.

• *Μια τελευταία ερώτηση: Ποια είναι τα σχέδιά σας για το μέλλον;*

— Έχουμε μπει στην ιστορία ανατύπωσης βιβλίων που έχουν κυκλοφορήσει πριν από πολλά χρόνια, και υπάρχει στα σκαριά ένα καινούργιο βιβλίο, αλλά δεν μιλάω ποτέ για κάτι πρωτού ολοκληρωθεί. Βέβαια υπάρχουν και τα «ημερολόγιά μου», που έχω κρατήσει από το '88, αλλά δεν είναι του παρόντος.

Φωτογραφία του μικρού Nicola.

Το φάντασμα του Δαρείου Α' και το φάντασμα του Μαχμούτ Β'

του Ανδρέα Παναγόπουλου

Στους Πέρσες του Αισχύλου (472 π.Χ.) το φάντασμα του Δαρείου (του Μεγάλου), πατέρα του Ξέρξη, εμφανίζεται τελετουργικά και προβλέπει την διάλυση της περσικής αυτοκρατορίας, αν συνεχίσουν να διαπράττουν αδικίες και να επιδεικνύουν αλαζονεία σε βάρος των Ελλήνων. Αυτό άρχισε κιόλας ζώντος του Ξέρξη και ολοκληρώθηκε, ενάμιση αιώνα αργότερα, από τον Μ. Αλέξανδρο σε βάρος του Δαρείου του Γ'.

Στο *Hellas* του άγγλου ποιητή Percy Shelley (1821, πάνω στην Επανάσταση) το φάντασμα του Μωάμεθ του Πορθητή εμφανίζεται στον τότε Σουλτάνο Μαχμούτ Β' και του προβλέπει, για τους ίδιους λόγους, την καταστροφή της Τουρκίας. Και αυτή άρχισε αμέσως με τον ξεσηκωμό και την απελευθέρωση των Ελλήνων και με την εξαγωγή επανάστασης, που ακολούθησε σε όλα τα Βαλκάνια, και αναμένεται να ολοκληρωθεί τώρα, επί των ημερών μας. Η αρχή θα γίνει με τη θεωρούμενη ως βέβαιη ίδρυση του Κουρδιστάν. Ο ίδιος ο Shelley ομολόγησε ότι δημιούργησε μια συμβολική παραλλαγή των *Περσών* του Αισχύλου. Το αντίπεπονθός («δράσαντι καὶ παθεῖν ὀφείλεται»). Οι Πέρσες «πλήρωσαν» για τις λεηλασίες και καταστροφές των ελληνικών πόλεων και την πυρπόληση της Αθήνας επί του Ξέρξη, και οι Τούρκοι στο *Ελλάς* πληρώνουν για τις σφαγές σε βάρος των Ελλήνων και το παιδομάζωμα τότε επί του Μαχμούτ του Β', για τις γενοκτονίες των Αρμενίων, των Ποντίων και των Ιώνων από τους Νεότουρκους του Μουσταφά Πασά (Κεμάλ Ατατούρκ) και για την εισβολή του 1974 και την κατοχή της Β. Κύπρου.

Έχει ο καιρός γυρίσματα. Τον Αύγουστο του 1974, μετά τον Αττίλα Β' και το «παύσατε πυρ», έγινε σύσκεψη ανάμεσα στους ΥΠ.ΕΞ. Αγγλίας Sir James (Callaghan), Ελλάδος Μαύρο και Τουρκίας Γκιουνές· εκεί ο Άγγλος, στρεφόμενος στον Τούρκο, είπε κάτι που συνιστά ιστορική ειρωνεία (ή δράση του Εγγελιανού Πανούργου πνεύματος της ιστορίας): «Οι τουρκικές δυνάμεις κα-

τοχής μπορεί στο μέλλον να γίνουν αιχμάλωτες των κατεχομένων». *Η προφητεία!* Ποιος θα το περίμενε ότι σήμερα, τριανταδύο χρόνια αργότερα, ο στρατός της Τουρκίας περνάει κάτω από τα καυδιανά δίκρανα της απροσκύνητης Κύπρου και η ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. από τη Λευκωσία!

Όλοι και όλα συνεργούν για τη δικαίωση των δύο μεγάλων φαντασμάτων της παγκόσμιας λογοτεχνίας. (Το τρίτο είναι του πατέρα του Άμλετ στο φερώνυμο έργο του άγγλου βάρδου).

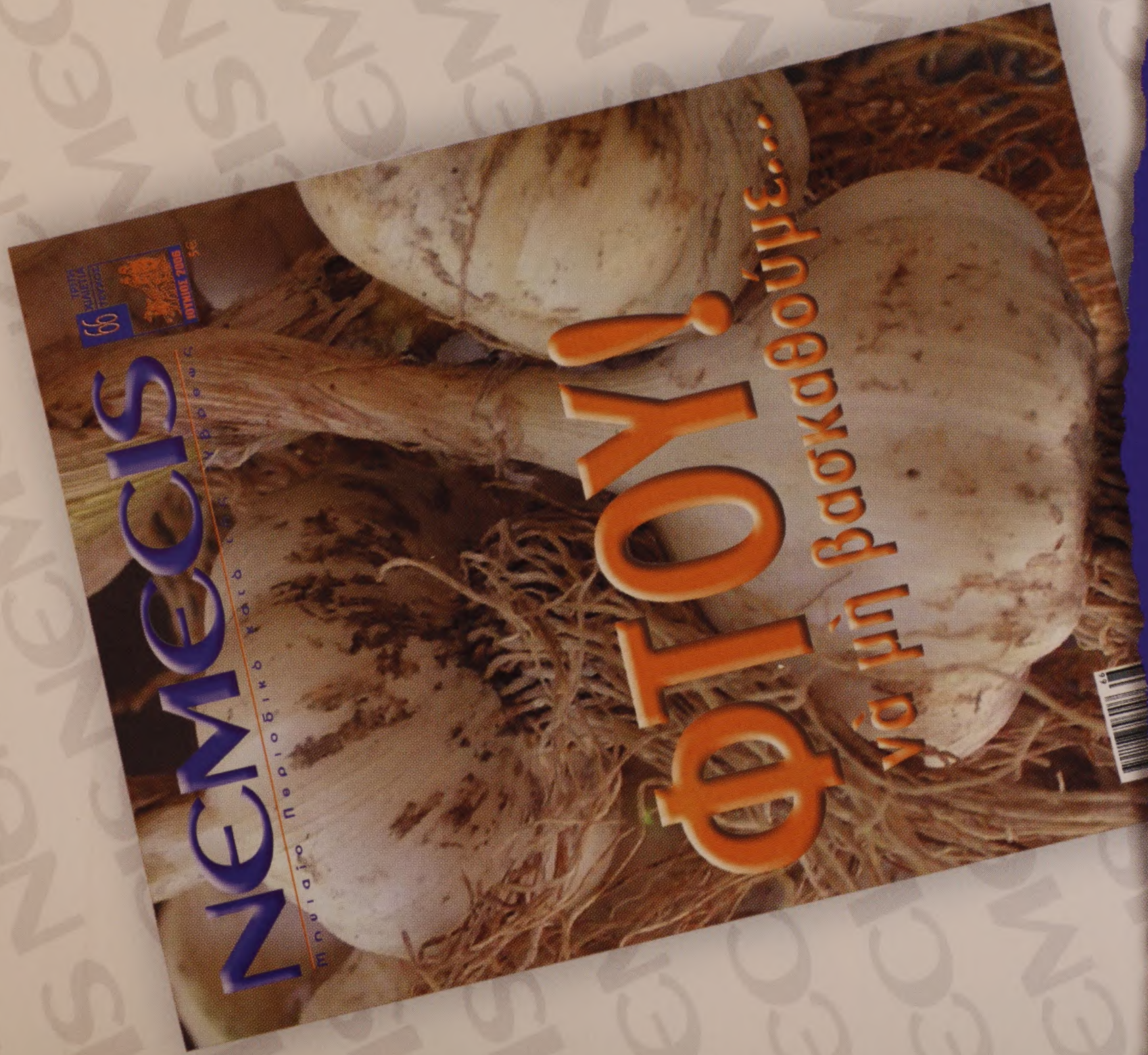
Και μία επισήμανση

Μέχρι τώρα ξέραμε ότι οι πάσης φύσεως σπουδαρχίδες συνιστούσαν αρχές με δεύτερο συνθετικό το κράτος. Είχαμε π.χ. ευνοιοκράτες, φαλλοκράτες, τρομοκράτες (και αρχιτρομοκράτες), παρεοκράτες, φαυλοκράτες και άλλους, ων ουκ έστιν αριθμός.

Ειδικά στα Πανεπιστήμια και τα άλλα Ανώτατα Ιδρύματα, Πνευματικά - Πολιτιστικά Κέντρα κ.λπ. έχουμε κατά κανόνα ελεεινούς αναξιοκράτες. Αλλά για κουμπαροκράτες, και μάλιστα Κυπρίους πανεπιστημιακούς, δεν είχαμε ακούσει. Το είδαμε κι αυτό. Να τελειώσει όμως πρώτα το Συνέδριο των κουμπαροκρατών και θα επανέλθουμε με ονόματα και στοιχεία.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ήν σᾶς ἐνδιαφέρει καθ' οἷονδήποτε τρόπο ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα, παρακολουθεῖτε τὴν ἐκπομπή «Ἐμεῖς καὶ οἱ ἀρχαῖοι» στό ΤΗΛΕΦΩΣ κάθε Δευτέρα 12:00-1:00 (τὰ μεσάνυχτα), κάθε Τετάρτη 2:00-3:00 μ.μ. καὶ κάθε Σάββατο 8:00-9:00 μ.μ.

ΙΟΥΛΙΑ: Ελάνοιο κρημό για business ναυός παρτίδα...

Από τη γενιά του Ρομπέρτ των (βασκαθών) αδόμων

Σε ένα κρημό, η γενιά του Ρομπέρτ των (βασκαθών) αδόμων, η γενιά του Ρομπέρτ των (βασκαθών) αδόμων, η γενιά του Ρομπέρτ των (βασκαθών) αδόμων...

Μαργαρίτα - 24 χρόνια μετά

Η εκδίκηση των τόνων

• Η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων... Η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων...

Η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων... Η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων...

Id - Μαργαρίτα Μαργαρίτα

Η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων, η εκδίκηση των τόνων...

Η καμένη αδόμια

Η καμένη αδόμια, η καμένη αδόμια, η καμένη αδόμια...

www.nemecismag.gr

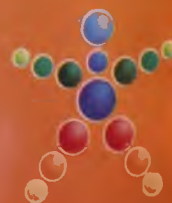
kanelli@otenet.gr

Έργο ευθύνης για την κοινωνία. Το δικό μας παιχνίδι. Η ζωή.

Το δικό μας παιχνίδι είναι ένα παιχνίδι με αξίες γνήσια ελληνικές.
Ποδόσφαιρο, Παιδεία, Υγεία, Αθλητισμός.
Αξίες που κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη, πιο δημιουργική. Αξίες που
στηρίζουμε έμπρακτα, με υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, με
προσήλωση και με πάθος. Σαν μια μεγάλη ομάδα. Και μαζί, θέτουμε τις
βάσεις για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο, πιο αισιόδοξο, πιο ευτυχισμένο.

Γιατί το πιο όμορφο παιχνίδι, είναι η ζωή!

ΟΠΑΠ

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης